2

PAVLI IOVII
NOVOCOMENSIS
EPISCOPI NVCERINI

Elogia
Virorum literis illuſtrium,
quotquot vel noſtra vel a-
vorum memoria
vixere.

Ex eiuſdem MVSAEO (cuius deſcriptio-
nem vnà exhibemus) ad viuum
expreſſis imaginibus
exornata.

PETRI
PERNAE TYPOGRAPHI
BASIL.
OPERA AC STVDIO
CIↃ IↃ LXXVII.

ILLVSTRISSIMO PRINCIPI IVLIO, BRVNSVICENSIVM ET LVNEBVRGENsium Duci, Domino suo Clementissimo.

D Deorum immortalium aras, vel exorandi vel deprecandi ergo accessuri, qui munera non habent, mentem saltem deuotam afferunt: qui habent, nõ nisi cum mente pura eadem offerre possunt. Ego igitur, qui omnes in vniuersum principes ob hoc ipsum, quòd dij sunt, & filij excelsi omnes, summi illius rerũ moderatoris vicarij & administri, veneror & suspicio; tum verò eos cum primis, in quibus præter communes illas, & vulgares, heroicæ quædam virtutes elucescunt. Quorum cum nullum vnquam ferax admodum fuerit seculum, tum verò hocce nostro senescentis penè mundi tempore quanto pauciores, qui cum priscis illis virtute & eruditione conferri queant, reperiuntur principes, tanto ampliore gloria ij, qui vt sese ad dei immortalis ideam, quantum quidem mortalibus datur, componerent, seriò studuere. De Illustriss. C. T. erga Ecclesiam & Rempub. studio & amore, cum æterna nominis tui fama historiarum monumenta olim testabuntur. Eiusdem verò erga literatorum ordinem beneuolentiam cum pari magnificentia coniunctã nobilis illa tua, tuis nuper auspicijs, animo sumptuque verè regio instituta, confirmataq; Academia, satis superque testatur. Ergo quum ditionem, quam C. T. possidet amplissimam, viuis doctissimorum virorũ statuis plusquam dædaleis animatam sciam: eidem quoque has Iouiani Musæi in omni genere literarum clariss. virorum mutas quidem imagines, sed ad ipsum prototypon summa fide expressas, ex suburbano illo Nouocomense, non minoribus quàm in illud traductæ fuere sumptibus denuo productas, omnibus omnium vel publicis vel priuatis Bibliothecis communicandas, neutiquam displicituras confido. Etsi enim Epictetus Stoicorum princeps nullã sui corporis imaginem extare voluit, quòd indignum facinus esse duceret, corporis formæ, cùm animi sepulcrum esset, posteros inhærere, quin potius ad animi immortalis excellentiam recolendam animos traducendos putaret: fuerit tamẽ illi vel ad inanis gloriolæ fucum eluendum suus hac in re sensus: sit nobis econtrà magni illius Alexandri Macedonis exemplo, etiam noster: vt quorum ingenij monumentis Respub. literaria cum nominis æter-

nitate grato fruitur animo, eorundem quoque imaginibus oculi ipsi delectentur: præsertim cùm non verba modo & voces, sed etiam solum aspectum virorum magnorum, ad virtutem plurimum habere momēti, quotidiana doceant exempla. De operis instituto nihil hîc dici potest, quod non ex ipsius met Iouij Præfatione rectius intelligatur. De meo verò studio hoc vnum profiteor, qui maioribus propè, quàm res mea familiaris pateretur, impensis à nobiliss. pictore Iouianas imagines exprimendas curaui: si Illustriss. C.T. conatum huncce meum probari intellexero, cùm neque exemplum, neque satis magna iam, & quidem luculenta desit materia, me Elogijs simul & Imaginibus, multo instructiorem deinceps editionem daturum. Hasce igitur deuotæ obseruantiæ, tātę & tam illustri virtuti debitas, neq; vt opinor, ingratas primitias, à C. T. serena & benigna fronte excipi, meque inter clientes tuos vel extremos suscipi, vnicè cupio atque opto. Deus summus Imperator Illustriss. D. T. & vitam & incolumitatem in multos prorogет annos. Basileæ, Idibus Martij, anno Christiano M. D. LXXVII

Illustr. C. T.
deditiss.
Petrus Perna Typographus.

CLARISSIMI GENEROSIQVE IVVENIS, DOM. ROBERTI A' BERNEMICOVRT, BARONIS in Liesueld, Domini Otlandiæ, pijs manibus pacem, ac quietem Ioannes Latomus.

AN mihi præcipites etiam, Mors inuida, quæ tu
Vulnera fecisti, vulnera vt esse negem?
Nec mihi concedes, vt iusto verba dolori
Impendam? & iustus qua ratione, loquar?
An quem tu perimis, vel aperto crimine, nostris
Sensibus ereptum, carminibusq; voles?
Ah, Mors, non possum, nec erit tua tanta Tyrannis,
Vt paria in viuos regna tenere velis.
An ne etiam gaudes (vt falsè es liuida) fastum
Ornari lachrymis, carminibusq; tuum?
Et tua tum demum iactas illustria facta,
Insigni è luctu quum grauiora vides?
Vtcunque est: seu te doleat, seu dura, iuuabit
Me sanè in lachrymis, & gemitu esse iuuat:
Et iuuat in miseros deducere carmina questus,
Carmina cupresso conspicienda nigra:
Et tecum miscere elegos, miscere querelas,
Et casum generi, Schete, dolere tui.
Et iuuat hoc etiam, defuncti manibus illam
Quam possum vitæ ferre decenter opem.
Ah, non tam validis, vt quondam Epidaurius, herbis
Non quibus est medicis Phasias vsa focis:
Sed cantu & numeris. vtinam vel qualibus Orpheus
Plutonem fregit, perdomuitq; canem.
Nostra, nec addubito, Geticam illam causa grauaret
Dignior & lachrymis, & pietate foret.
Illi rapta licet fuerit crescentibus vxor
Annis: tu solo pectore adultus eras,
Vxor primus amor fuit, at non vltimus illi:
Hoc nisi, non alio tu potes igne frui.
Prolibus at petijt forsan spatia apta creandis:
Sed fuit in sterileis pronior ille mareis.
Quo minus ast iterum bis denis mensibus extes,
Si quid obest, oberunt hæc tua Fata, pater.
Ne dicam, lachrymas quòd iam detersérat illa,
Casum iterum Fati segnis obire noui:
Quid tua non luget? quid non dolet Agnia fletu
Exoraturos impediente sonos?

Cum qua iniſt uramus ſocij, quibus ille carebat:
Cum lachrymis blandus, turba prolixa, preces
Hæc ego Biſtonia canerem ſi voce, mouerem
Perſephonem, durum Perſephonesq́ virum.
Non grauis ille foret Stygias inflectere leges,
Et ſinere ad reditum ſtagna patêre tuum.
Tu neque reſpiceres: neque quòd Ioue nata timeres,
Ne quid Auernalis ſumpſeris antè cibi.
Ipſe opere inſueto gauderet nauta: nec è quo
Littore conſueuit cymba referre onus.
Hoc demum officij noſtrum exæquaret amorem,
Et pietas animo par ferret iſta meo.
Quod cano ſed minus eſt: non eſt potis iſtâ mouere
Vena Meduſæis horrida monſtra comis.
Infra animum longè ſubſidit carmen: ad ima
Fertur vt inſuetus, dum petit alta, faber.
At quæ cymba minus firma eſt procurrere in altum,
Littora, nil prohibet, per vada tuta legat.
Sed neque tuta lego: nam me meus ardor in æquor,
Altus, ingenij pro ratione, rapit.
Scilicet excolui doctos in imagine vultus,
Quos in Muſæo condidit ille ſuo,
Ille, inquam Iouius, cui ſcriptus piſcis, & herbæ,
Et tenor hiſtoriæ nomina longa dedit.
Quemq́ per ingenuæ laudis genus omne vagantem, &
Carpentem titulis optima quæque ſuis:
Impulit huc ſtudium pietatis, vt ora virorum,
Ingenij proprijs qui enituêre bonis,
Seu noſtra miſeri, ſeu ſunt meliore beati
Sorte, ſua in villa videnda daret.
Quam mirè extruxit victuro in nomine Comum,
Qua patriam Lari verberat vnda lacus.
Picta videnda dedit: ſed multò illuſtrius, addit:
Ex merito laudes quando cuique ſuas.
Huic ego conatus noſtris ſubſcribere Muſis,
Carmina quæ luſi dedo dicoq́ tibi.
Quæ precor vt viuant, ne tu moriaris in illis,
Et ſubeas vitæ damna iterata tuæ.
Sed benè quòd mors eſt, non hic, velut antè timenda:
At tineæ & blattæ, tempus & illud edax.
Et ſanè hæc timui: tamen & protrudimur vltra,
Tardenteisq́ meos ſpes rapit acris equos:
Tum quòd noſtræ aliquot forſan quoque pondus habebunt,
Quæ nullo laudes ſunt mihi felle litæ.
Tum mea quòd pietas in te præluſtior eſſet,
Firmior ad longos ſi queat eſſe dies.

Spes

Spes est, quum fidæ mea vitis inhæreat vlmo,
Pondere quæ proprio pressa iaceret humi.
Donec erunt Musæ, donec qui diligat illas,
Et iam non totus barbarus orbis erit,
Musæum Iouij, Iouius dicetur & ipse,
Illaq́ pictorem docta caterua virûm.
Et puto iam famam transisse Themistidos oram,
Inq́ Peruranis consenuisse locis.
Quis scit, si nostra hæc illò vsq́, Roberte sequantur?
Mancipia à Dominis non decet esse suis.
Quos inter medicos non ibis vt anser olores,
Ut pudor Aonij, parsq́ pudenda chori.
Sed tua te virtus, doctæq́ scientia mentis
Asseret, illustri constituetq́ loco.
Quem licet octaua iuuenem trieteride raptum
Vsum bis linguis nouit Apollo tribus.
Nouit & ingenij quàm multa recondita in ipso
Tempore prompturus, si licuisset, erat.
Iudicium accedit soceri post omnia Scheti,
Et quasi de rapto nunc quoq́ patre dolor.
Nomine doctrinæ de mille sodalibus vnum
Legerat ex eius stirpe futurus auus:
Nomine doctrinæ curârum dulce leuamen.
Ingemit, estq́ sui (credite) parte minor,
Proin si quid mereor, si factum Paule probabis
Sit fas hunc libro præposuisse tuo.
Quod quis vt inuideat: satis est hæc gloria nobis,
Materies morbi crescat vt vsq́ sui.
Tu mea apud doctas quum carmina legeris vmbras,
Grata celebratis sintq́, Roberte, viris,
Hæc per me Latomus vobis encomia scripsit,
Dic, & amicitiæ pignus id esse meæ.
Sic tibi det requiem, qui versat sortibus vrnam
Aeacus: & longum, care Roberte, Vale.

1556. *Idib. Decemb.*

AD PAVLVM IOVIVM IVNIOREM IOANNES LATOMVS.

Aule, ſi adhuc ſuperas, Iouiani nominis hæres,
Ad te hæc miſſurus qualiacunq; fui.
Sed quia longa via eſt, infeſſaq́; forſan ab hoſte:
Ah, nimium, dixi, longus hic error erit.
Non dare patronum, qui vindicet iſta, verebar:
Qui tamen è viuis hoc agat, vnus eris.
Nam tu, cui volui, pars es mihi magna, placere,
Muſæi dominum quum reor eſſe ſacri,
Cuius in extrema precor hæc quoq; parte locari,
Si tamen hoc gratum eſt: immò erit: es Iouius.

ELENCHVS DOCTORVM VIRORVM, QVORVM ELOGIA HOC IN Opere describuntur.

F I N I S.

HONORATI FASITELLI.

AE debent Iouio viri eleganteis
Bonis artibus omnibus politi:
Næ debent Iouio elegantiarum
Parenti, artibus omnibus polito,
Quantum vix animus capessat vllus:
Nec viui modò, qui vident, amantq́;
Vrbani senis & salem, & lepóres:
Sed quos lumine adempto auarus Orcus,
Quis scit, quo cohibet loco misellos?
Nam facit Iouius suis tabellis
Excultis lepido suo labore
Leti funera non timere viuos,
Vitam viuere mortuos perennem.

IN EFFIGIEM PAVLI IOVII.

Cuius ope æternum vultusq́ animusq́ virorum
Doctorum superest, talis erat IOVIVS.

B. V. B.

IN ICONES ET ELOGIA DO-ctorum virorum.

HVmanis oculis cerni virtutis imago
Si posset, miro illa sui inflammaret amore
Pectora: nunc, homines animis quorum illa resedit
Mirandos orbi vt cælestia numina reddit.
Sæpe sed illorum vultus spacia ampla locorum
Eripiunt oculis, aut mors fluxo eximit æuo.
At virtutis amans simul & virtutis amantum
Huius in his viuam effigiem, ipsorumq́ tueri
Dat IOVIVS *tabulis expressa fidelibus ora*
Et coram & quocunq́ loco, haud obnoxia morti.
Quid maius præstari humana posit ab arte?
Quis IOVIVM *certare Ioui non dixerit ipsi?*

BONAVENTVRÆ VVLCANII BRVGENSIS.

PAVLI IOVII NOVOCOMENSIS EPISCOPI NVCERINI IMAGINES CLARORVM AC DOCTORUM VIRORUM AD OCTAUIUM FARNESIUM VRBIS PRAEFECTUM.

rum virorum ad Octauium Farnesium Vrbis præfectum.

ERILLVSTRI quidem exemplo, & verè more maiorum facis Octaui Farnesi Princeps iuuentutis, qui socero Cæsari singularis diligentiæ, inuictæque virtutis imperatori armatus comes, vel in tanto castrorum fremitu, incerta dubij ocij momenta Musis impertis: hac enim imitatione pernobili, non modò C. Cæsaris, qui vnus summi iudicij, summæque virtutis fastigium tenuit, sed Antonij, Bruti, Catonis, Octauij memoria recolitur. Quando hi, quod legimus, tui sanguinis, vereque Romani Heroes, vel paludati & canente classico nunquam literarum studia remiserint. Quo fit, vt hanc excelsi generosique ingenij indolem, quam nō adulanter admirari licet, tibi magnoperè gratulemur: quum è Belgis iucundiore quadam epistola, quæ non in castris cū peracri Gallo hoste collatis, sed in præpingui ocio perscripta videri possit, vltimam historiarum mearum partem efflagites: repetasque item vehementer tanquam promissam, & gerendo bello Gallico valdè opportunam, Argentoni viri grauissimi historiam, quam mihi nuper expetenti Nicolaus Rentius, vetus ac humanissimus amicus meus è Gallica lingua in Italicam casta fide traduxit. Ante omnia verò, tanquam eruditæ iucunditatis munus desideras clarorum virorum imagines, quæ in Musæo nostro ad Larium spectantur, & eas quidem per Elogia, quod nisi longo, difficilique labore paruis in tabellis assimilanter expingi nequeant, scilicet, vt tantorum ingeniorum dotes admirabili varietate stylo descriptæ elegantiores oblectamenti nomine ad animi iudicium transmittantur. multo enim grauius pulchriusque videtur, ingentium animorum virtutes proprijs annotatas Elogijs ad admirationē intueri, quàm ductas ex vero diligenter effigies, inani quanquam, iucunda oculis voluptate spectauisse. Verùm & obiter quoque requiris, quod nequaquam, saluo pudore, & integra fide præstari posse videtur, vt Musæum iucundè graphiceque describam, postquam id tibi fecus, ac maximè cupiebas, properante Cæsare, adire, spectareque non licuit Parebo itaque lubenter honesta petenti, sed egregia fide debitum professo, aliquid mihi benignè condonandum existimo, scilicet, vt per partes huius æris a-

lieni graue onus commodissimè dissoluatur. Tu verò singulari humanitate iuuenis, facilè hoc dederis iam planè seni ægroque pedibus, ac his præsertim intempestiuis caloribus circumuento, quos nobis longè maximos ab æstuoso Buxeto, dum Cæsar belli quàm pacis auidior, ad algidas Germaniæ Alpes properaret, in multo & puluerulento itinere subeundos reliquistis. Mitto igitur ante omnia libellum, dulci breuitate periucundum, quo Elogia tabulis pictis supposita continentur. E singulis enim imaginibus, singulæ exemptiles tabellę dependent in membrana, vitæ atque operum summam præferentes. Argentonus autem, qui Veneto pręlo excuditur, totius Italię ciuitate donatus ad te, ac ideo libenter, quod ad Belgas suos redit, post paucos dies perueniet. Quod verò ad historias meas pertinet, eas nequaquam tutò tabellarijs committi posse putauerim, ne interceptæ quorundam animos offendant. Nunquam enim vel æquissimus rerum gestarum scriptor victis pariter atque victoribus satisfecit, quo minus vtrinq; gratiam suam extenuet, vel odium quęrat, quod cum facilè sit factiosa, superbaque iudicia subire, qui inter viuos libero ore locutus, tanquam posteris gratum facturus, non procul ab inuidia Fortunę ludos perscribit.

VALE.

MVSAEI IOVIANI
DESCRIPTIO.

PUBLICATIS ac in Musæo tanquam augusto Virtutis templo dedicatis clarorum virorum tabulis, illæ ipsæ veluti spirantes imagines æquissimo iure deposcunt, vt Musæum quoque sua sacrata sedes eodem conditoris stylo describatur: sed id vetat ingenuus pudor, qui tamen eruditis subrusticus videtur. Quis enim vanitate ingenij non præclarè stultus & ineptus est, qui quum sua miretur, ea demum pluris æstimet quàm aliena? At is hercle multo stolidior euaserit, qui seuerè parceq́ narrando, consilij atque operis sui dignitatem eleuet, vt modestiæ laudem ferat: ille porrò insanus poterit videri, qui dum sibi tenerius blandiendum existimat, certos veritatis fines ambitiosis excessibus perturbet. Sed ego, si Musis hospitibus placet, aureæ mediocritatis modum tenebo, vt has suburbani, literatiq́ ocij delitias ita exprimam, vt inuidiam eorum iudicio, qui hæc viderint, facilè deuitē, indeq́ mihi securior ac vberior voluptas obueniat: quando & hæc omnia Donius Etruscus vates miscellaneo opere edito, ac ob id incolumi pudore meo disertissimè decantarit. Neque enim cum nihil maius, & supra fortunam meam luculentius exprimi velim, vel adulantibus adeò verecundè subirascor, vt dispudeat læta fronte confiteri, id esse Musæum, quod elegantes, clariq́ hospites sæpius inuisunt, perpetuò ciues frequentant, ipseq́ ante alios Alfonsus Dauelus vtranque lauream meritus, & præclarus inchoati absolutiq́ operis adiutor, omnibus æstiuis secessibus anteponit. Villa est in conspectu vrbis peninsulæ modo in subiectum circumfusi Larij pelagus exporrecta: nam ad septentrionem quadrata fronte, directisq́ lateribus in altum excurrit, arenoso puróque in littore, ob idq́ maximè salubri, in ipsis Plinianæ villæ vestigijs excitata. hoc enim præclaro religiosæ vetustatis testimonio plurimum augetur ædificij decus, ac plena gloria, ac admirationis authoritas paratur. Iuuit herclè longo obrutam situ, & penitus iacentem in patria clarissimi ciuis memoriam, non ignobili studio, & digna pietate suscitasse. Manet adhuc stabilis naturæ munere lætissima loci facies, ac æterna præcellentis structuræ fundamenta extant: quanquam absolutis operibus, & tempus edax, & Larius ipse, vel subitis incrementis admirabilis, potius quàm sæuus, dum perpetuò allidit, & fluctibus pulsat, vehementer inuiderint. Visuntur in profundo vado, quum lacus mollis & vitreo æquore stratus, & liquidus conquiescit, quadrata marmora, ingentes columnarum trunci, deuorataq́ pyramides, quibus antè portum lunatæ molis fauces ornabantur. Ab Oriente enim totius ædificij obiectu, & producta in cubitum lapidea mole aduersus Aquilones tranquillus portus efficitur, duplici quidem, & decenti podio coronatus: alterum è cauædij porta effusos spectantesq́ marmoreis sedibus excipit, quum applicantes ab vrbe amicorum nauiculæ salutantur: alterum ob longam areæ marginem, quæ portui imminet, pectore tenus exornat. In hoc siquidem læta area desinit, binis inclusa viridarijs, murisq́ pinnatis, quæ hippodromi speciem præbet. Ad dextram medio lacu insula exurgit, firmissimo pariete circumsepta, iucundaq́ eminentibus pomiferis arboribus: hæc austri flatus arcet, & portum obducto latere protegit: à continente dirimitur Euripo, quem Plinius viridem & gemmeum, nihil adulatione mentitus, appellabat. Hunc prææalto ponte, vt nauigia inclinatis malis permeene, iungere cogitamus, si parta pace miseriarum finis ostendatur, vt si lubet, vel inuito Neptuno, ad institutam piscinam transire liceat. Illi enim ab alto lasciuè prouecti pisces, ac in insulam per oblata, & cæcis anfractibus insidiosa foramina penetrantes, erepto reditu tanquam latis carceribus asseruantur, vt duris tempestatibus exclusa piscatio nihil expetitum dubijs men-

sis eripiat. Ab ipso quoque insula aduerso latere, illa immortalis virgo abdita intus, quæ Dorica vocatur Echo, excitantibus quum læto clamore salutatur, celeri liberalíque obsequio semper respondet: eam duplicatas reddit voces, ac hisdem accentibus recantat, & tum quidem ex hoc inani, sed dulci loco blandissima capitur voluptas, cum circumuehimur cymbis, natantésque pueros ad certamen adhortamur argenteolosq; nummos audaciæ præmia vrinantibus in alto dispergimus. Altera porrò ad occasum area, minor quidem, sed liberiore cæli facie, & multa oculis occurrentium montium varietate iucundior, quàm nominis vestri merito Farnesiam vocamus, matutinis opaca vmbris ita patescit, vt sub podio tutam ab Euris stationem relinquat, sinuososq; Larij recessus, ac oppida apricis promontorijs imposita, innumerabiles item villas, & veliferas commeantium classes longissimè prospectet. At hi à læua dextraq; diuersi portus, quod opportunè decenterq; euenit, toto interiacentis Isthmi spacio coniunguntur: sic vt non absurda bimaris Corinthi similitudine, dum iocamur, huc tanquam ab Aegeo Cenchræum illum à Ionio Lechæũ vocitemus: nam quà terrestris aditus ad villam patet, Isthmus binis ingentibus munitus portis, oblongo tractu totius ædificij frontem æquatè complet, & exornat, dignumq; prorsus primaria ianua & perpicto atrio vestibulum præbet. hinc aliæ atq; aliæ ex opposito aperiuntur valuæ, quæ rectissimo transitu, & valde grata introspectantibus serie per concamerates topiario opere Iulianas vites, ad hortos & syluosos montes ducunt. Ab his per fictiles tubulos salientes aquæ perennem & limpidiss.mum fontem duximus in Doricam porticum, magno quidem labore, & reluctante sæpe Nympha, quòd ea tanquam ex Orcadibus egregiè syluestris, opaci & silentis ocij cupida, hæc tecta frequentia, occursumq; hominum timidissimè deuitaret, nunc effecta blandior sponte ascendit in statuã Deæ naturæ erectam, & per papillas erumpit, vt in marmoreum labrum effundatur. Hoc vno pulcherrimo fonte mirè gaudet Musæum: inde enim ad summum apicem florentis elegantiæ peruenit: nã interiora conclauia porticus, diætas, æstiua hybernaq; cubicula instaurasse multò luculentius, eximijsq; picturis nobilius exornasse, quiuis alius opibus, ingenioq; validior facilè potuit: nos autem loci genium secuti, ardenti quidem studio, sed dubia spe absoluendi operis, ita per partes ædificauimus, vt sæpè sera pœnitentia de Fortunæ liberalitate desperasse videamur. Sed qui villas à beatioribus & Regulis, ac ideo supra ciuilis fortunæ censum, magnificè ædificatas non viderunt, aut benigniore iudicio non insulsi operis elegantiam, parum eruditis sumptibus anteponunt: facilè mirantur primam porticum ab hilari atrio statim occurrentem, quam à picturæ argumento Personatam vocamus, quòd prisco more hiantes Comœdorum personas per intercolumnia volitantibus suspensas strophijs: dum oculos moratur & detinet, intrantibus ostendat: nam inauratæ personæ elegantioris vitæ præcepta, Laconicæ breuitatis effundere videntur. Hanc hyeme tepor eximius commendat: nam totam collectis radijs plurimus Sol implet: quum ad meridiem pertendens? æstiuam (quam Doricam diximus) adeò celeriter relinquat, vt prandere simul, ac cœnare propter fontem spumoso strepitu sonantem opacissimo loco possu, nisi te Apollo vates, nouémque sorores in illud spaciosum perillustreq; conclaue, à quo tota illa villa Musæi nomen accepit, blandientes alliciant. Hoc enim pluribus vndique fenestris ac ianuis circumuectum Solem, exortásque eodem cursu perennes auras, aut admittit, aut quum lubet, obductis valuis excludit. In medio enim omnibus horis æquatæ spirant auræ, adeò moderato & salubri spiritu, vt Syrium in cælo ardere non sentias, ob idq; damnatos menses, tanquam verna temperie mitigatos, nõdum venisse, aut certè silenter effluxisse, quum nec æstues, nec planè sitias, prorsus existimes. Tota enim villa ante meridiem, quum ex alto Sol vrget, obortis Aetesiis blandissimè ventilatur. In fronte quoque solium ab insigni proiectura clatris ferreis circumseptum, in subiectas vndas prominet, quo nihil ad prospectum iucundius excogitari potest. Inde enim ad proiectam escam allectos

pisces hamata linea extrahere iuuat, & cum singulari voluptate innumeras natãtium acies intueri. Nam Larius ipse argenteo nitore translucidus, dum colores & species piscium ad oculos transmittit, spectantibus arridet. Introrsus autem Apollo citharœdus, & Musæ suis instructa organis, cœnantibus applaudunt. Inuitat exinde loci mutatione gaudentes in proximum cubiculum suum Minerua, vbi priscorum ciuium simulachra visuntur, vtriusque ante alios Plinij, antiquiorisq; Cæcilij & Rufi Caninij poetarum, Attilij item grammatici & Fabati, Neronis odio insignis. Mineruæ autem iuncta est bibliotheca, parua quidem, sed lectissimis referta libris, à depicta imagine Mercurio dicata. Ab hoc demum itur ad Sirenas, id est cubiculum aliquantò retractius, tanquam honestæ tributum voluptati, ac inde ad armamentarium, quod iuxta atrium, iure ipso, inuicti Cæsaris Caroli augusta insignia tuentur. Cæterùm maximo conclaui adiuncta est nobilis illa cœnatio tribus Gratijs meritò consecrata, quæ florido laqueari, minoribusq; septem Doricis columnis, & facetissimo picturæ genere mirabiliter adornatur, quum peritus optices pictor peristyly fugientis recessus, ex obliquo deceptis oculis expresserit. Hinc quoque vrbs ipsa penè tota conspicitur, & Larius peramœnis meandris ad Germaniam reflexus, frequentiq; olea & lauro virentia litora, vitiferi colles, & nemorosa aut læta pascuis nascentium Alpium iuga, nec plaustris quidem ardua despectantur. quocunque te veteris, noua atque hilaris loci facies occurret, quæ oculos reficiat, nec vnquam exatiet. Sed tum opima plenioraq; voluptas ostenditur, quum ad piscantes, extremaq; trahentes retia nauiculis aduolamus, ac incertæ sortis iactum mercari lubet, & capturæ piscium intentis manibus & oculis interesse percupimus. Quid dicam de superioribus cænaculis, in queis de nomine virtutis, ac honoris argumenta lepidissimis inscriptionibus ostenduntur? His hyeme nihil apricius, luminosius, atq; tepidius experiri, videreq; contingit, quum toto ferè ambitu per varias fenestras, vitreis specularibus admittant soles, & sine face diem: ee Larius ipse, vtpote qui nusquam gelascit, maritimi litoris naturam æmulatus, mirum temporem præbet, duriciemq; hyemis suauiter frangit. Interior autem villa, quod magnoperè Musis expetitur, strepitu vacua, & alti plena silentij, nitidaq; munditijs ad secretiora studia, vel festiuis lusibus occupatum comiter inuitant. Nam (vt diximus) dirimente Isthmo, tanquam in aliam minorem domum, & equilia hippodromo coniuncta, & penuarias cellas, & culinæ totiusq; familiæ tumultum penitus excludit, aureæ profectò quietis beata sedes, ac exoptatæ potius quàm concessæ libertatis tranquillus & salubris portus, ita vt hac nobis Alexander frater tuus, idem maximus Cardinalis, & gratissimus Mecœnas, in æstuosa Roma publicis muneribus occupatus, inuidere possit.

ORDINES IMAGINVM.

Magines veros clarorum virorum vultus in tabulis pictis exprimentes, quas pertinaci multorum annorum studio, sumptuosaq;, ac ob id propè insana curiositate, toto ferè terrarum orbe perquisitas in Musæo dedicauimus, quatuor omnino classibus distinguuntur.

Prima eorum est qui fato functi, quum ingenij fœcunditate floruerint, felicium operum monumenta posteris reliquerunt. Horum elogia primus hic liber, Octaui Farnesi, nomini tuo dicatus continet, eo quidem ordine diligenter seruato, vt ad exactam temporis rationem qui primò vita excesserint, subsequentes antecedant. Nulla enim alia ordinis nobilitas quæretur, nisi quæ fatali vitæ exitu præscribetur. Hac enim saluberrima lege totam litem, quæ de loco dignitateq; ambitiosè & turbulenter excitari possit, pacatis omnibus sustulimus.

Secunda classis horum erit, qui hodie viuunt, & publicatis ingenij dotibus, illustri fama, tanquam certissimo vigiliarum fructu perfruuntur. Sed horum Elogia accuratiore demum studio proferemus, quum mollioris ocij locus parato & cupienti benigna seculi sorte concedetur. Religiosa enim grauioris censuræ trutina viuentium laus expendenda videtur, ne amicitia, quæ mihi cum literis integerrima semper fuit, & hic ipse, quo semper lætissimè viximus perspicuæ voluntatis candor, recti iudicij elidat neruos, laudandiq; pariter, & notandi libertatem eripiat. Quis enim summæ felicitatis ingenia satis laudauerit, aut non insulsè notauerit, quum iam prouisa nominis æternitate, omnem inuidiam superarint? & quod non dispudeat ad elimandum æquissimus locus diligentiæ relinquatur. In his recitandis, ab ætatis honore series ducetur, quum iuniores æquissimo iure, natu maioribus honestissimum locum concedant.

Tertia porrò classis præcellentium operum artifices excipiet. Hæc periucundo libello explicabitur, quum præter picturæ, cælaturæq; decus, ex certis nobilium artificum monumentis demonstratum, facetissimorum etiam hominum, qui dictis aut scriptis excitato risu, ægrorum animorum curas alleuarint, memoria renouetur.

Quarta erit maximorum Pontificum, Regum & Ducum, qui pace & bello gloriam consecuti, præclara ingentium facinorum exempla imitanda, aut vitanda posteris tradiderunt. Harum imaginum populus stupenda varietate mirabilis, tum maximè incredibilem spectantibus afferet voluptatem, quum per Elogia sigillatim arguta breuitate describetur.

FINIS.

ALBER

Albertus Magnus.

SIT hoc tibi, quanquam breue Elogiorum omnium merito luculentissimum Alberte Sueue, Artobrigensium sanctissime antistes, postquam docendo scribendoque Theologiæ philosophięque totius locos omnes miris celsissimi ingenij tui luminib. illustrati, vt illud in literis nemini adhuc concessum, et quod viuo rara felicitate contigit, Magni cognomen assequerêre. Vixisti quippe cęteris aliquantò beatius, hoc est, alterum & octogesimum ætatis annum: scilicet, vt immortalitati tuæ iusta gloria plenus interesses, accumulatoque fœcundissimi ingenij merito, clarioris tituli munere dignus censerêre. Deferebat enim Maximi cognomentum Gymnasiorum omnium consensus, nisi publico voto, Christiana verecundia restitisses. Sed quid tibi maius Dij immortales dare potuerunt, quàm vt diu in terris viuus & incolumis, inusitatę, nec vnquam, nisi post fata obuenientis gloriæ fructum perciperes?

Ferdinandi Balamij.

Magna parens altrixque virûm Germania alumni
Incedit meritò laude superba sui.
Naturæ ac rerum vires, causasque latentes,
Hoc nemo uobis doctius explicuit.
Magnus ob egregias fœcundi pectoris artes,
Dictus es, at Iouij nunc ope maior eris.

Iani Vitalis.

Natura has violas, ratio hæc tibi lilia passim
Ad tumulum spargunt, Theutone magne tuum,
Purpureis quarum tribulos auellis ab hortis,
Et pulchris violis lilia mista feris,
Auiaque abstrusæ pandis penetralia causæ,
Verè igitur Magni nomine dignus eras.

Latomi.

Quantum erat, hoc quondam cognomen, Magne, tulisse
Quum solidè doctus nullus in orbe foret?
Esto: vetustatis factum laudatq; probatq;,
Et tibi posteritas sancit, habetque ratum.

Thomas Aquinas.

DIVI Thomę Aquinatis hęc erat facies, cum in primis studiorum honoribus decoræ iuuentæ hilaris versaretur. Nondum enim vt postea inflexu ætatis euenit, illa subtristis ac omni alia ferè durior parcissimæ mensæ disciplina, iugesque demum lucubrationum vigiliæ, nobile, ac ideo tenerum corpus afflixerant. Hic enim planè adolescens, abdicata antiquæ stirpis præclara nobilitate, ad quam hodie Alfonsus Daualus inter Cæsaris duces longè clarissimus, maternum genus refert, & spreto demum omni patrimonio, neque familiæ dignitati, neque valetudini vnquam pepercit, vt post edita diuini ingenij monumenta in cœlū, vnde venerat, vitæ integer euolaret. Idcirco defunctum in Volscis ad Amasenum amnem, quum supra naturæ potestatem multa miracula operum ab eo edita renunciarentur, Ioannes Romanus Pontifex, ex Senatusconsulto non dubitauit, quin eum solenni cærimonia inter diuos referret. Obijt non planè senex, quum eum humanæ gloriæ, quæ ei ex studijs maxima obuenerat, satietas cepisset, scilicet vt alteram, qua absoluta pietate promerebat, cœlum suspiciens, certiore voto sequeretur.

Incerti.

Hic Thomæ cineres positi: cui Fata dedêre
Ingenium terris viuere, cœlo animam.

Latomi.

Doctior, an dicam vixisti purior? atqui
Vixisti quo non tempore debueras.

Ingentium

Ingenium, sterili quod tunc defloruit æuo,
Hoc natum cœlo si meliore foret,
Fallor, vel poterat parasangis vincere multis,
Quotquot ab exculta pectoris arte vigent.

Ioannes Scotus.

EMO eorum qui non insano Christianæ pietatis amore flagrantes, vltrò sese cœnobijs in seruitutem addixerint, Ioanne Scoto in grauissimis studijs, aut acrior, aut subtilior fuit, quum admirandis commentationum voluminibus editis, nouam de nomine suo sectam conderet, & in Aquinatis scripta non dissimulanter inueheretur. Natus est in vltima Britannia, ad Calydoniam syluam, vt minus mirum sit, Anacharsin summæ sapientiæ philosophum apud vecordissimos Scythas, crasso, atque ingenijs excolendis importuno cœlo patriam habuisse. Verùm hic proteruo, captiosoque disserendi genere Christianis dogmatibus illusisse videtur, quum passim inducta quæstione dubitabundus, sacrarum rerum fidem, nequaquam tenui figmentorum caligine confudisset. Seuit enim ideò lites immortales, quando eius placita, vel grauiter ab aduersæ sectæ professoribus oppugnata, ex aduerso ab eius discipulis acerrimè defendantur. Sed qui aliquot præclara eius ordinis ingenia, ad optimam frugem nata, distorto scilicet ad veritatem itinere suspendisse, perdidisseque videtur, manifesti, aut certè occulti alicuius criminis apoplexia correptus, pœnas persoluit: ita quidem, vt nimis festinato funere pro mortuo tumulatus, quum redeunte vita, serò morbi impetum natura discuteret, frustra ad petendam opem miserabili mugitu edito, pulsatoque diu sepulchri lapide, eliso tandem capite perierit. & de alio quoque Ioanne Scoto, quod ex Gallicis Annalibus Crinitus recitat, verum esse crediderim, eum à coniuratis discipulis, diui Casiani exemplo, graphijs confossum, inulta morte concidisse.

Iani Vitalis.

Quod nulli vnquam hominum accidit, Viator,
Hic Scotus iaceo semel sepultus,
Et bis mortuus, omnibus sophistis
Argutus magis, atque captiosus.

Latomi.

Quæcunque humani fuerant, iurisque sacrati,
In dubium veniunt cuncta, vocante Scoto.
Quid? quod & in dubium illius sit vita vocata,
Morte illum simili ludificante stropha?
Quum non antè virum vita iugularit adempta,
Quàm viuus tumulo conditus ille foret.

Danthes.

PRIMVS Italorum Danthes Aldigerius, non instituto vetustatis ordine tantùm, sed præcellenti grauis ingenij fœcunditate primum locum inter imagines meritus, optimo iure conspicitur. Hunc Florentia, factiosa eo sęculo ciuitas protulit, ab altaq; mentis indole cognitum Octouirali supremæ potestatis Magistratu insignem fecit: vt mox fatali conuersa turbine & summum ciuem, & Etruscæ linguæ conditorem, tanquam sæua & ingrata patria proscriberet. Sed exilium, vel toto Etruriæ principatu ei maius, & gloriosius fuit, quũ illam sub amara cogitatione excitatam, occulti, diuinique ingenij vim exacuerit, & inflammarit. Enata siquidem est in exilio comœdia triplex Platonicæ eruditionis lumine perillustris, vt abdicata patria totius Italiæ ciuitate donaretur. Plenus ideo gloria perenni, quum eam quæ pijs mortalibus expetitur, cœlestis auræ felicitatem tanto ore, tantoq́ue spiritu decantatam contemplaretur, nulla

ad-

adhuc oborta canitie Rauennæ morbo interijt, adeò mentis compos, vt sex versus sepulchro incidendos componeret. Nec Rauennates in apparatu funeris publico totius Italiæ ciui defuerunt. Quum enim sepulchrum è marmore condidissent, non obscurè exprobrata Etruscis acerbitate, nouam sibi claritatem gloriosa pietate vendicarunt.

Ipsius Danthis.

Iura Monarchiæ, Superos, Phlegetontá, lacusque
Lustrando cecini, voluerunt Fata quousque:
Sed quia pars cessit melioribus hospita castris,
Actoremque suum petijt felicior astris
Hic claudor Danthes patrijs extorris ab oris,
Quem genuit parui Florentia mater amoris.

Sed tumulum vetustate collabētem, Bernardus Bembus, Petri Bembi Cardinalis pater, in ea vrbe Prætor, opere cælato & concamerato, additoque hoc epigrammate luculenter exornauit.

Exigua tumuli Danthes hîc sorte iacebas,
Squallenti nulli cognite penè situ.
At nunc marmoreo subnixus conderis arcu,
Omnibus & cultu splendidiore nites,
Nimirum Bembus Musis incensus Etruscis
Hoc tibi, quem inprimis hæ coluêre, dedit.

Latomi.

Maior ab exilio parta est tibi gloria, quàm si
Non esses patriam vertere iussus humum.
Ingenio siquidem stimulos dolor addidit, & te
Fecit ad ignotos condere verba modos,
Vt modò non certent de te tantùm oppida septem,
Italia affirmet tota sed, esse suum.

Franciſcus Petrarcha.

FRANCISCVS Petrarcha eodem ciue magiſtroque ſuo Danthe, Etruſcæ linguæ facultatem conſtitutam planè & certis adornatam numeris flagranter excepit, tanta ingenij ſolertia, duriora molliendo, & ſingulari ſuauitate varijs modis flectendo numeros, vt enatam dudum, & vix dum flores oſtendentem eloquentiam, ingenti cultura, ad abſolutæ maturitatis fructum, ſummúmque ideo exactæ elegantiæ faſtigium perduxerit: eamq; laudem ſit conſecutus, vt in eo poeſis genere, amatorioq; præſertim, caſtitate, candore, dulcedine, nobilium poetarum, & primus & vltimus ſanis à ſcribendo deterritis exiſtimetur. Sed tanti viri iudicium illudens fortuna grauiter fefellit, quum hæc æternæ felicitatis ſpiritum habitura, tanquam temporaria deſpiceret, vt ex Latina Africa, vnde ei in Capitolio inſignis laurea præmium fuit; certiorem, et nobiliorem gloriam adſequeretur.

sequeretur. Sed debeamus plurimum ingenuo sudore semper æstuanti, dum literas à multo æuo miserè sepultas è Gothicis sepulchris excitaret, modò eum tanquam Italicæ linguæ conditorem & principem, ab incomparabili diuini ingenij virtute veneremur. Concessit naturæ planè senex ad Arquatum Patauini agri vicum, vbi tumulus carmine ab se composito nobilis conspicitur.

Frigida Francisci lapis hic tegit ossa Petrarchæ,
Suscipe Virgo parens animam, sate Virgine parce,
Fessaque iam terris, cœli requiescat in arce.

Latomi.

Qui tanta Etrusci carminis dulcedine,
Tamque æstuosis vexeris præconijs
Tuam puellam, vt nemo te non crederet
Flagrare, quantis nec vel Æthna incendijs,
Atqui idem amoris frigidus neglexeris,
Quem spectat omnis amans, vel in tenebris scopum:
Amasse Lauram, an Lauream te dixerim?

Boccacius.

OCCACIVS, eodem felici seculo quo renatæ literæ Latinę existimantur, Certaldo oppido editus, alteram in patria lingua pedestris eloquentiæ partem primus inchoauit, & absoluit. Neglexerat eam Danthes in altitudinem Heroicæ comœdiæ diuino furore carminum abreptus. Petrarcha verò Latina oratione delectatus tanquam ignobilem reliquerat, vt discipulo qui amore ei frater fuit, quota sua pars, tanquam ex patrimonio nouæ laudis, legitimo nomine hęreditatis obueniret. Non defuêre tamen qui censerent, neque Boccacium versu, neque Petrarcham soluta oratione valuisse, tantorum ingeniorum sortes alternante Fortuna, ideoq; ambos acri iudicio in id munus intendisse neruos, ad quod pronior, atque liquidior styli vena perflueret. Sed non dispari Fato, & hic ipse in studijs opinione deceptus est, quum pręcipuo, ingentique labore, vt certum sibi decus pararet, penè frustra desudarit. Obsolescunt enim & ægrè quidem vitæ spiritum retinent libri de Genealogia deorum, varietateque Fortunæ, & de fontibus accuratè potius quàm feliciter elaborati, quando iam illæ decem dierum fabulæ, Milesiarum imitatione in gratiam oblectandi ocij admirabili iucunditate compositæ, in omnium nationum linguas adoptentur, & sine vlla suspitione interitus, applaudente populo, cunctorum operum gratiam antecedant. Excessit è vita sexagesimo secundo ætatis anno. Sepulchrum eius cum marmorea effigie insculptis his carminibus in templo maximo Certaldi conspicitur.

Hac sub mole iacent cineres, ac ossa Ioannis,
Mens sedet ante Deum, meritis ornata laborum.
Mortalis vitæ genitor Boccacius illi,
Patria Certaldum, studium fuit alma poesis.

Bartholus.

BARTHOLVS Sentini in Vmbria natus, magno acumine perſpicacis ingenij ius ciuile profeſſus, in omnibus Italiæ gymnaſijs exactę doctrinæ documenta reliquit. Eum aduerſus ſtudiorum labores indomitum extitiſſe ferunt, conſueuiſſeque vti in pertenui menſa certis cibi potusque menſuris ad tuendam valetudinem, vt quum ſæpe memoria laberetur, obliuionis incommoda aſsidua commentatione reſarciret. Ob id voluptates omnes adeò ſeuerè reiecerat, vt ne horula quidem extra naturæ neceſsitatem ſtudijs ſubtraheretur. Sed eandem quoque ſeueritatem ſupra æquum in torquendis necandisque noxijs exercuiſſe viſus eſt: quum rerum capitalium iudicijs prgeeſſet, adeo, vt reum furti, nec ritè confeſſum, & inſontem, præcipiti ſententia ſupplicio affecerit. Ex ea acerbitate, quum inuidiam populari voce conflatam ſubiſſet, conſpectum hominum

pudore vitabundus in arcanum ruris ocium euoluendis libris se abdidit, è qua demum studiorum intentione audacter egressus, æquales suos doctrinæ firmitate, & mira iudicij constantia superauit. Donatus est virtutis causa à Carolo Quarto Imperatore gentilitijs Bohemiæ regum insignibus, quibus purpurei leonis forma aurato in campo, cum bicipiti cauda salientis exprimitur. Perusiæ autem supremam in gymnasio claritatem consecutus fortunas suas collocauit: duxitque vxorem, sed irrita spe masculæ prolis. Verùm infinitos propè discipulos, amore filijs pares, præcellentis doctrinæ reliquit hæredes. Defuit ei Latinæ eloquentiæ facultas, ne summæ gloriæ fastigiũ teneret. & tamen est quod maximè miremur, illum in perpetuo docendi munere occupatum, tot & tanta volumina perscribere potuisse, quum quadragesimo sexto ætatis anno fato ereptus, iustum de inchoatis summa felicitate, necdum perfectis operibus, desiderium posteris reliquerit. Sepultus est ad aram maximam in templo diui Francisci.

Myrtei.

Hic est Bartholus ille, iuris ingens
Lux, & commodus explicator hic est,
Quem mors ante diem abstulit maligna.
Heu mors inuida, & æuo iniqua nostro,
Quæ leges iterum iacere cogis.

Latomi.

Vnquam si poterunt perire leges,
Cum ipsis Barthole legibus peribis:
Ast si harum steterit perenne nomen,
Non est quod timeas mori perennis.

Baldus

BALDVS honesta Vbaldorum gente Perusiæ natus, Bartholum præceptorẽ subtilitate ingenij & varietate doctrinæ superauit: nam à patre medico celebri, priusquàm ius ciuile attingeret, dialecticæ atque philosophiæ præceptis haud mediocriter imbutus fuerat. Præcoci enim ingenio penè puer non ad optimam modò frugem, sed rarißimo etiam naturæ dono, ad longam senectutẽ

Leonardus Aretinus.

PRIMVS in Italia Leonardus Aretij natus, Græcarum literarum decus à multis ſeculis Barbarorum immani tyrannide proculcatum erexit, atque reſtituit. Eius enim incomparabili beneficio morales Ariſtotelis libros optima fide traductos legimus. Hiſtoriæ quoque ab eo eleganter conſcriptæ, in manibus habentur. Hac ingenij fœcunditate florentem, Innocentius ſeptimus quanquam plane iuuenem, grauiſsimo muneri parem, epiſtolarum Magiſtrum fecit: ita demum eruditè, atque integrè officio functus, vt ſuccedentibus quatuor pontificibus amplificata dignitate operam præſtiterit. Seneſcenti opes creuerunt cũ aliena liberalitate, tũ ſua triſti parſimonia cumulatæ, adeò vt Arlottus, mordaci ſale perurbanus in Fabellis eius geniũ relicto corpore in fuga ſitientẽ ridenter expreſſerit. Mortuus, quod ei nullo pudore fuit, furti damnatus eſt, quòd

Gothicam historiam suppresso Procopij nomine publicasset, accusante Christophoro Persona, qui aliud exemplar nactus, & Gothicam, & Persicam simul atque Vandalicam, & Graeci authoris titulum ingenuè profitendo transtulerit. Nouissimè reuocatus in Etruriam populi Florentini res gestas perscripsit, nec multo pòst senex, diuitijs, & gloria plenus Florentiae vita functus est, dignus vtique hoc sepulchri titulo, ac marmoris ornamento, quod in aede sanctae Crucis spectatur.

Caroli Aretini.

Postquàm Leonardus è vita migrauit,
Historia luget, eloquentia muta est:
Ferturque Musas tum Graecas, tum
Latinas, lachrymas tenere non potuisse.

Latomi.

Si quis bene vnquam meritus est de litteris,
Is Leonardus erit.
Qui fluctuanteis litteras Pelasgicas,
Exilioque vagas
Iam iam futuras: scilicet Bizantij
Sceptra premente Deo,
Latè excitatis Barbaris: Quiritum
Primus ad arua vocans,
Septena duxit Vrbis ad palatia.
Vnde statim Italiam
Missis per omnem plurimis colonijs,
Tam bene nunc habitant,
Solo vt nequirent in patrio opulentius.
Proin Leonarde tuo
Fruère merito, gens Latina litteras
Dum colat Argolicas.

POGIVS

Pogius.

POGIVS è Terranoua Florentinæ ditionis oppido, in hac luce Romani cœli optimis literis ingenium ita expoliuit, vt Pontificijs scrinijs sub Eugenio & Nicolao præficeretur, æquatus scilicet honore summis viris, qui in eo munere fideles, eruditique ingenij operam præstitissent. In his fuêre Leonardus Aret. Maphęus Vegius, et Ioan. Aurispa. Erat cõsilio grauis, & quũ luberet, facetiarũ sale perurbanus: ita vt mira, & sępe subita varietate ad ciendum risum modò prętextatis verbis vteretur, modò grauibus & malignis scommatibus alienę famę nomen perstringeret. Sed amarulento libello in Vallam importunè inuectus, ab eodem pessimè audiendo cumulatas maledicẽtię suę pœnas luit. quũ Valla suo felle turgidus, & Facium, et Panormitã, et Raudensem probrosis voluminibus

iugulasset. Erat quoque Pogius adeò intemperans obiurgator, vt quum in Theatro Pompei, loco & die celebri, vbi bullatorum diplomatum censura habebatur, Georgio Trapezuntio malediceret, ab eo acriter duplici colapho cæderetur. Transtulit demum è Græco Diodorũ Siculum: sed et nobiles aliquot libellos de infelicitate Principum, varietateque Fortunæ, & de auaritiæ peste, orationes item plures composuit tanta ingenij fœcunditate, vt facetias etiam ad excitandam hilaritatem ægris animis expetendas conscriberet. Sed quod gratum & vtile posteris fuit, Ciceronis libros de Finibus, & de Legibus à se in Germania descriptos, in Italiam primus attulit: ita vt & ei quoque Quintilianum in salsamentarij taberna repertum debere fateamur. Nouissimè ex multa peregrinatione, Romanaque aula exactæ ætatis senex Florentiam reuersus, consummato oratore, ac optimo ciue dignam patriæ operam præstitit, conscripta Latinè historia populi Florentini, quæ à Iacobo demum filio in Etruscum sermonem versa legitur. Hic iam defuncto patre ex Pactiano scelere strangulatus, in prætorij fenestra cum cæteris pependit.

Myrtei.

Olim Pierides, olim Florentia mater,
Viuente risit Pogio.
Nunc tumulum hunc adit, & donũ pro carmine flores
Fert, proque risu lachrymas:
Quæ nisi pro vera sint pietate, rogabit
Arnus ministret vt suas.

Actij Synceri.

Dum patriam laudat, damnat dum Poggius hostem
Nec malus est ciuis, nec bonus historicus.

Latomi.

A grauibus potui studijs qui clarus haberi,
Corrupi ingenium plus satis ipse meum.
Conuerti ad rixas animum, nugasque facetas,
Sed Cato quas nolit, quasque Sabina legi.
Hac ego quæsiui vitam male sanus in herba,
Heu facit ad vitam sed nihil ista seges.
Viuo tamen: sed non aliter quàm Herostratus ille,
Quæsita, & parta est crimine vita meo.
Vos moneo, ingenio quicunque & ab arte valetis,
A solidis vitæ quærite rebus opem.

Ambrosius Monachus.

MBROSIVS Monachus ex ordine Camaldulensium, qui supra Florentiam in opacis Apennini iugis dicatam cœnobio vitam seuerè ducunt, doctrinæ grauitate ac ingenij præstantia æquales suos antecessit. Grecè enim atque latinè doctissimus, com plectente Cosmo, & mox Eugenio, & Nicolao admirantibus, summum eius ordinis honorem, qui Generalis præfecturæ hodie dicitur, ita ade-

adeptus est, vt eum constanti iudicio Patres purpuræ destinarent. Dionysium enim Areopagitam de Cœlesti Hierarchia, diuino spiritu proloquẽtem singulari eloquentiæ puritate Latinis expresserat, atque item Diogenem Laertium, verum non eadem cura, limaque perpolitum. Sed & sacris operibus bibliothecam, quæ ad Angelos spectatur, cumulate refersit: quibus existimari potest, nequaquam ei vires & facultates, sed animum omnino defuisse, vt ad Romanę facundiæ fastigium perueniret: abstractus enim in altitudinem Christianæ contemplationis, vti pium sacratumque virum decebat, totius vitæ ocium in diuinis literis consumpsit. Fuit hic vir, quod raro euenit, sine oris tristitia sanctus, semper vtique suauis, atque serenus: ita procul à liuore, contentioneque, vt cum Vallæ Pogium reconciliare conaretur, eos neq; plane literatos, neq; item Christianos videri diceret, qui inducta simultate sacrosanctum literarum decus probrosis libellis importune defœdarent. Excessit è vita plane senex, tumulatusque est ad Angelos, vbi hoc carmen pius Vates affixit.

Spinelli.

Attica mella sapis, redoles quoque nectar vbique,
Tu qui diuino numine, nomen habes:
Quod nisi dulce canis referens mysteria diuûm,
Dulcius hoc certè est nectare, & ambrosia.

Myrtei.

Viximus ambrosia, sed enim concessimus Orco,
Nunc iterum cœlo redditur ambrosia.

Latomi.

Qui legis hunc tumulum, legeres si scripta sepulti,
Possentque hic oculis nuda patère tuis:
Quàm fluit eloquio, quàm dulciter afficit, vtque
Nil nisi nectareum quolibet ore sapit:
Diuinus fieres, nec quamlibet ante scysses,
Iurares dictum protinus Ambrosium.

Antonius Panhormita.

NTONIVS Panhormita Siculus, Bononię equestri familia natus, qui à Pontano alumno Elegantiarum pater appellatur, elatè genus suum ab vltimis Britannis, Becadellaque familia Bononiæ celebri repetebat, præclaro genti insignium argumento, quod ijsdem militari in scuto, depictis alatis viperis vteretur. Sed maiorem profecto sibi ex laude optimorum studiorum nobilitatem comparasse videri potest. Moribus enim ac literis præstantibus exornatus, quum Philippo Mediolanensium Principi fertilis ingenij industriam obtulisset, tãta liberalitate susceptus est, vt Principẽ noscendæ historię cupidũ, familiariter doceret, & publicè octingentis annuis aureis elegãtiores literas profiteretur. Hic est ille Philippus, qui summũ clementiæ fructũ generosis exoptatum Regibus

gloriosissimè decerpsit, quum Alfonsum Regem nauali prælio captum, non emiserit modò, sed auctum copijs, ac opibus in regnum restituerit. Verùm eo grauissimis bellis occupato, Panhormita Alfonso adhæsit, secretioris scrinij magister, & studiorum, expeditionumque omnium terra marique perpetuus comes. Scripsit Epistolas candidiore stylo, sed maximè iucundo victoris Regis triumphum, & de factis dictisque optimi eius Regis aureum libellum, quem Pius Pontifex exemplis paribus intertextis, nobiliorem reddidisse videtur. Sed cum Valla demum ad exercendum maledicentiæ dentem, naturæ acerbitate paratissimo, simultatem concepit: eo quidem euentu, vt mutuis veluti confixi telis, fœdè admodum inimicis risum excitarent. Senex vxorem duxit Arcellam sibi magnoperè dilectam, liberosque suscepit, quorum honesta soboles Neapoli visitur. Postremò æger, vitæque diffidens, in supremo morbo hoc carmē composuit, quod tumulo inscriberetur.

Quærite Pierides alium qui ploret amores,
Quærite qui Regum fortia facta canat.
Me pater ille ingens hominum sator, atque redemptor
Euocat, & sedes donat adire pias.

Pontani.

Siste hospes, fas est cantus audire Dearum:
Grata mora est: Musæ nam loca sacra tenent.
Antoni monumenta vides: hinc templa frequentant:
Ille fuit sacra maxima cura chori.
Illum sæpe suis medium statuêre choreis,
Duxit compositos arte decente choros.
Sæpe lyram cessit Clio, cessere sorores,
Concinuit teneros voce manuque sonos.
Extinctum fleuitque Aon, fleuitque Aganippe
Sebethus miseros egit in amne modos.
Sirenes quoque de scopulis miserabile carmen
Ingeminant, planctu littora pulsa sonant.
Pierides tristem ad tumulum fudère querelas,
Pierides passis post sua terga comis.
Hinc creuit desiderium, nec cura recessit
Vatis, at extincto vate remansit amor.
Conueniunt nunc ad tumulum, celebrantque choreas,
Et memorant lusus magne Poeta tuos.
En audis sonet vt lenis concentibus aura?
Vt sonet appulsu concita terra pedum?
Hæc vati memores Musæ post Fata rependunt:
Carminis hoc meritum est: num satis? hospes abi.

Elisij Calentij.

Qui molles elegos, & Regum gesta canebat,
Sacra Panhormitæ contegit ossa lapis.

Iani

Iani Vitalis.

Has tibi dat violas, immortalesque amaranthos
Ingeniorum altrix, & Martis alumna Panhormus:
Non quia torpenti Musas excire veterno,
Aut Regum immensas potuisti assumere curas,
Verùm quòd Crassos inter, ditesque Lucullos,
Integer Antoni voluisti viuere Codrus.

Latomi.

Cum Valla, fateor, mihi non conuenit. ob id ne
Et salis, & Veneris laus mihi tota perit?
Et vixi comis, & (credite) semper amaui,
Qui iuuenem duxi iam satis ipse senex,
Dein colui Musas, quæ Valla, quia omnia spreuit,
Dico illum humanum non tenuisse modum.

Laurentius Valla.

LAVRENTIVS Valla Romanus à Gothicis temporibus vsque ad patrum nostrorum memoriam prçalto sepultos somno ciues suos ad nobilium literarum studium excitauit. Indignatus enim tandiu corrumpi seculum leguleorum & sophistarum immani conspiratione, optimasque artes inculta sermonis barbarie defœdari, Elegantiarum libros edidit, traditis Romanæ elocutionis prçceptis ex accurata veterum scriptorum obseruatione, quibus iuuentus æmulandi studio ad detergendas corruptarum literarum sordes accenderetur. Eam quoque illustrati patrij sermonis laudem Græcæ literæ cumularunt, quum Thucydides, & Herodotus historiæ parentes, ipsius liberali labore è Græcia in Latium transierint. Fuit Valla ingenio maximè libero, ob idque mordaci, contentiosoque, vtpote qui aliena satyrico dente facile perstringeret, & lites in literis, quasi id opus esset, aduersus ignorantes acerrimas fereret. Extant enim Inuectiuarum, & Recriminationum aliquot libri, eruditè falseque perscripti: quibus dum læsi nominis famam tueretur, Facium Ligurem, Panhormitam, Pogium, & Raudensem iugulasse videri potest. Flagellatis quoque regionum ludimagistris, vti multa bile redundans, quòd nihil in aula Pontificis sibi placeret, Neapolim ad Alfonsum Regem se contulit, apud quem de auitis bellis in Hispania, atque Sicilia gestis historia perscripta est: sed eo styli charactere, vt eius minimè videri posit, qui cæteris elegantiarum præcepta tradiderit. Edidit etiam opus de falsa Donatione Constantini, pio, & sacerdotis nomen professo criminosum atque nefarium, vt pontificij Imperij authoritatem Græcorum scriptorum adstipulatione confirmatam conuellere niteretur. Sed mox eadem inconstantia Regem deseruit, vel improbante Philelpho, vt nec planè senex in patria moreretur. Sepulchrum cælato ex marmore, cum effigie, ac elogio, Catharina mater pientissimo filio posuit, quod in Laterano (eius enim tem

pli flamen erat) introeuntium ad dextram ſpectatur. Obijt anno Chriſtianæ ſalutis, M. CCCC. LVII. Calendis Auguſti.

Franchini Coſentini.

Laurens Valla iacet, Romanæ gloria linguæ:
Primus enim docuit, qua decet arte loqui.

Latomi.

Barbaries Gothicis inuecta ferociter armis,
Conſtiterat ſolido per Latium omne gradu,
Séque clientelis quum iam muniſſet & annis,
Inque hoſtem blattas mitteret & tineas:
Indignans patriam tam fœdè Valla iacere,
Armauit ſubitam, conſeruitque manum.
Illa ſupercilio ſperans rem poſſe teneri,
Debacchata quidem, ſed propè fracta fuit.
Et, niſi per mortem, cecidiſſet tota profectò,
Interea vinci qua valet arte liquet.
Queis tibi pro meritis (ſi grata eſt, Roma probabit)
Ponimus hæc tumulo carmina Valla tuo.
Romulus eſt Vrbis, Valla eſt idiomatis author.
Hic reparat primus, primus vt ille ſtruit.

FLA-

Flauius Blondus

FOROLIVII viæ Aemiliæ nota vrbe Flauius Blondus prodijt, rudi adhuc veteris elegantiæ ſeculo. Is magno auſu, ſingularique induſtria, nec infelici euentu, multorum annorum intermorientes res geſtas è tenebris excitare orſus, Decadas conſcripſit, quibus ab inclinante Romano imperio funeſta tempora, ac ideo veritatis lumine orbata, in lucem proferuntur. De vetuſtate quoque collapſæ Vrbis, ac eius demum reſurgentis dignitate, erudito operoſoque volumine publicato, quantam nec ambitioſè quæſitam exoptarit, in literis authoritatem adeptus eſt: vnde ei honeſtæ opes fauore Pontificum acceſſere. Liberis operã dare, quàm ſacris initiari maluit: ſuſcepitq; Gaſparem filium, quem vxor Margania Romani ſanguinis, nobilitaſſe viſa eſt: ſed poſteri, quanquam adauctis fortunis, conditori familiæ minimè reſponderunt. Fato functus eſt ſeptuagenarius, tumulatusque in Capitolio extra limen templi deiparæ Vir-

ginis (id enim Iouis Tonantis olim fuisse putamus) quod non secus ac antiquitus, authore Tacito, centum gradibus adeatur.

Iani Vitalis.

Eruis è tenebris Romam dum, Blonde, sepultam,
Es nouus ingenio Romulus atque Remus:
Illi vrbem struxère rudem, celeberrima surgit
Hæc eadem studijs ingeniosè tuis:
Barbarus illam hostis ruituram euertit, at isti
Nulla vnquam poterunt tempora obesse tuæ.
Iure triumphalis tibi facta est Roma sepulchrum,
Illi vt tu viuas, viuat vt illa tibi.

Latomi.

Dum stetit augusto Romanum limite regnum,
Termine, Dijs magnus æquiparandus eras.
Cedebant illi venturo ex arce Tonanti:
Custodi imperij mansit, vt antè, locus.
Cur nunc mortali cedis, dic Termine Blondo?
Pondus habet meriti num Iouis, atque tui?

Petrus Candidus December.

ANDIDVS December è Viglebano vrbe, quæ est inter Padũ & Ticinum, Laurentij Vallæ testimonio exactissimæ censuræ grammaticus, Mediolani Græcè, Latineque docuit, præstanti eruditionis ac eloquentiæ fama. Eius extat Appianus Alexandrinus è Græco in latinum versus, id expetente Alfonso Rege, qui studiosissimum quemque eius ætatis, vt ad locupletandam Latinam linguam, occultos Græciæ thesauros proferrent, liberaliter inuitarat. Sed manci passimque corrupti exemplaris Græci vitio, vel laboriosus interpres in eo opere sese candidum præstare non potuit, quum alia multò felicius perscripserit. In vita enim Philippi Vicecomitis, quæ circunfertur, Suetonium lepidè admodum æmulatus, ita quod proposuerat expressit, vt aliquanto inuerecundius, quàm scriptorem odio vacuum deceret, stylum exercuisse iudicetur, quum vitia hominis occulta, nec vlli magis, quàm ipsius pudori nocentia, ob idque velanda prorsus, cupidè nimis, maligneque detexerit, in eo præsertim Principe, in quo singularis illa, diuinæque simillima clementię laus, cum probro multorum regum gloriose refulsit. Fato functus est octogenarius senex Mediolani, non mediocribus fortunis à Francisco Sfortia decenter honestatus, meruitq; marmoreum sepulchrũ, cum effigie è suggestu iuuentutem docentis, quod in vestibulo Ambrosianę basilicę ad læuã introeuntib. occurrit, hoc rudi carmine inscripto, quod respondente rhythmo, nõ minus ineptè, ꝙ ridiculè clauditur.

Scandere sidereas virtus si nouit ad oras,
Candidus astra tenet, in templo numen adorans:
Pontifici summo, Regi, populoque, Ducique
Hic Ligurum secreta dedit laudatus vbique:
Miles eloquio clarus, Graysque Camœnis
Instructus, Latium studijs ornauit amœnis.

Mundanis fessus curis, & in æthere pulchro
Elatus, gelido linquit sua membra sepulchro.

Latomi.

Quis iacet hîc multa formosus messe December?
Ingenium æstiuæ fertilitatis habet.
Quid non talis ager hac tempestate tulisset,
Ingenia autumno quando fouente calent?

Donatus Acciaiolus.

ONATVS Acciaiolus antiquæ stirpis Florentinus, quum ex sortis florentibus ingenijs de doctrinæ laude certaretur, in vtraque lingua generosè admodum sese exercuit, vt ex Moralibus Aristotelis luculenter apparet, quibus erudita & perelegan ti commentatione magnum lumen attulisse iudicatur, explosis scilicet sophistarum interpretum ineptijs, quum Eustratij Græci placita secutus, certiore vtique vestigio niteretur. Vertit etiam in Latinum è Plutarcho clarorum aliquot vitas longè omnium elegantissimè: verùm aliquanto nobilior euasit, quum Carolum cognomento Magnum, tanquam alterum Florentiæ patriæ conditorem Latino libro celebrasset. Sed vir consilio grauis, ac ob id obeundis Reipublicę muneribus occupatus, neque satis ocij ad studia literarum furari, neque ętatem, quòd tenuissima valetudine vteretur, longissimè proferre potuit. Fato enim functus est Mediolani, quum legatus in Galliam vlteriorem iter haberet: vt inde, implorata ope, ciuitatem Pontificijs armis vexatam, periculo liberaret. Nihil enim remisso odio, Xystus, post vindicatum Pactianæ coniurationis facinus, Laurentium Medicem, ex ea iniuria firmiore dominatu potitum, vehementissimè persequebatur. Donati ossa, ad vetustum gentis sepulchrum Florentiam relata: id Carthusiano in templo, hoc epigrammate inscripto legentibus indicatur.

Politiani.

Donatus nomen, patria est Florentia, gens mi
Acciaiola domus, clarus eram eloquio.
Francorum ad Regem patriæ dum orator abirem,
In ducis anguigeri mœnibus occubui.
Sic vitam impendi patriæ, quæ me inde relatum
Inter maiorum nunc cineres sepelit.

Latomi.

Quam vitam impartis alijs, abs te accipis ipse,
Et frueris meritis Acciaiole tuis.
Dignus, quem docti simili pietate Nepotes
Exornent: atqui sufficis ipse tibi.
Nec patria ingrata est, pro qua vel Fata subisti.
Quæ tibi dat tumulum, quantum habet imperium.

Fr. Philelphus.

TOLENTINATES in publica Decurionum domo Francisci Philelphi ciuis effigiem, cum equestris ordinis baltheo laureatam peregrinis hospitibus ostendunt, adseruantque etiam regij diplomatis membranam, ad collatæ dignitatis argumentum. Is Græcarum literarum amore flagranter incensus, vt de Caballino fonte potaret, Parnasum montem petiuit, in Athenarumque ruinis immortalium philosophorum vestigia pedibus calcauit. Porrò inde Byzantium profectus, Emanuelis Chrysoloræ filiam vxorem duxit, quæ Græcæ elocutionis magistra, quotidiano vsu Atticorum accentuum, inepto, sed docili coniugis ori dulcedinem instillaret. Reuersum inde, & Græcè pariter, ac latinè passim orantem, Italiæ principes admiranter exceperunt. Suscepto enim legationis munere, Palæologi Imperatoris Constantinopoli, Turcarum infesta arma

3

ægrè

ægrè sustinentis preces afferens, opem implorabat. Fauere ei ante alios Eugenius Pontifex, Rex Alfonsus, & qui singulare iustitię, & bellicæ vrtutis coronã eo seculo promeruit Franciscus Sfortia, ab eo heroico poemate celebratus. Ingenio enim in studijs æstuante, vario, ambitioso, quum neminem sibi exæquari literaria laude pateretur, plura quàm quisquam alius, in omni dicendi genere volumina publicauit, profitendoq; singulis in vrbibus eruditæ iuuentutis academias excitauit, nullam spem nobilioris gloriæ Latinis æmulis de Romana facundia: nullam denique de Græca, vel ipsis Græcis relicturus, nisi tantus eloquentiæ fluuius, vti nullis moderati iudicij ripis castigatus, nimis late exundans, & mutato sæpe alueo, turbulentus & incertus, dum sese diducit, & abscedit in paludes, perspicui profluentis dignitatem amisisset. Inter Græca opera latinitate donata, Xenophontis Pædia Cyri, & ex Plutarcho aliquot heroum vitæ, & demum Hippocrates, non ita probantur à Græcis, quàm à Latinis perleguntur. Vixit ad exactam ætatem nonagenario proximus, perijtque Bononię adeò dissipatis rei domesticæ copijs, vt ad efferendum funus & cubiculi & coquinæ instrumenta venierint: & Marius filius egregiè doctus, paternæ potius virtutis, quàm multæ substantiæ hæres relinqueretur. Sed in familia eruditæ victoriæ trophæum permansit, nobili exceptum risu, quum Timotheo Græculo, de vi syllabæ contendenti, victoque, barbam ex pactione inexorabili superbia derasisset, vti lepidè Myrteus his carminibus expressit.

Myrtei.

Nunquid sat tibi non fuit Philelphe,
Linguæ gloria nobilis Latinæ?
Ni Græcas quoque peruagatus vrbes,
Dignus coniuge, nuptijsque Græcis
Ferres Timothei nouum triumphum?
Cui, dum vna semper ille dictione
Tecum pignore certat, atque barbam
Abradi sibi ferre pollicetur,
Victus: aut positam pecuniam abs te
Victor auferat. Abnegasti eadem
Barbam posse pecunia obtinere
Victor: atque nouacula expedita
Barbam illius habere maluisti:
Iam nunc non Italæ Philelphe, sed sis
Græcæ gloria nobilis palestræ.

Latomi.

Lis super accentus Græci ratione, Philelphum
Thimotheumque inter (Græculus ille fuit)
Orta est: dissidium placet hoc sopire periclo,
Græculus es, barbam victor vt ille ferat.
Dij bene, Romanus superauit: & ille coactus
E pacti barbam tradere lege fuit.
Exultas spolio, Græcaque vxore superbis:
Non est ingenio laus minor ista tuo.

Nicolaus Perottus.

SENTINVM Vmbriæ oppidum, cui hodie Saxoferrato nomen est, Bartholo iureconsulto nobile, secundam à Nicolao Perotto claritatem accepit. Huic, quum deessent opes, corporis vires mãcipali frugalitate, atque duritia constitutæ, perpetuis lucubrationum vigilijs minimè defuerunt. Iuuenis in ludo pueros honestos docuit tanto cursu, vt mox Latinæ linguæ rudimenta, vtili compendio ad normam digesta, ob idque facilè pueris perdiscenda publicarit. Exinde Romæ Græcas literas pertinaci studio consectatus, fretusque Bessarione generoso Mecœnate, adeò exactè, feliciterque profecit, vt ab eo Polybius grauißimus historiarum scriptor, latinitati donaretur. Non defuêre tamen ex æmulis, qui eius auctoris traductionem antiquißimam fuisse, furtoque surreptam existimarint, quòd Thucydidem, Diodorum, Plutarchum & Appianum, clarißimo ingeniorum certamine conuersos, vnus Polybius egregia fide Latinus, æquabili,

bili, & prædulci Romani sermonis puritate prorsus antecedat. Composuit quoque volumen commentarij nomine in Martialem, Cornucopiæ, vsurpato vetere Græco lemmate nuncupatum, perutile quidem, ac ob id fortasse sempiternum: sed austero pudore suppresit editionem, quod humili, & parum pudico opere quæsita laus dignitati minime responderet. partis enim opibus, Archiepiscopatum Sipontinum adsecutus, seipso maior, Perusiam Vmbriamque regebat. Excessit è vita senex apud Sentinum, in villa viridarijs & fontibus peramœna, quam à pingui ocio Fugicuram appellauit.

Myrtei.

In villa Fugicura obit Perottus.
O villam nimis, & nimis beatam,
Quæ viuentis heri leuare curas
Posset, nunc cineres tenet sepulti:
O Villam domino beatiorem,
Cui curas moriens reliquit omnes.

Latomi.

Cornu nobile copiæ Perotti
Non quale Oleniæ puer Capellæ
Sanxit Iuppiter, intulit Cœlo:
At quale Herculea manu reuulsum,
Ætoli fluuij perenne vulnus,
Thymo & baccare Naiades replerunt:
At doctum, variumque, multiplexque,
Et cunctis opibus, cupedijsque,
Quas Musæ Oenotrides amant, refertum.
Hic est ille liber, ille Martialis
Interpres, Latiæ illa lingua linguæ
Cornu nobile copiæ Perotti.

Platina.

SACRATI præsertim ordinis, boniq́ue mortales plurimùm Platinæ manibus debent, quando eius ingenuo labore, ad exoptatam obscuri seculi, nec ideo perituram lucem, Pontificij principatus actionum incorrupta veritas nunciatur: quæ procul eloquentiæ illecebris, vti pura & incompta fidem præfert, & cæteris elaboratis operibus auget dignitatem. Neque enim vel dialogi de Vero bono, veraq́ue nobilitate, & de Optimo ciue grauiter conscripti: vel honestæ voluptatis documenta scite tradita diu superessent, nisi viuacis historiæ lateribus adfixa, felici societate succederent, & communi (quanquam impari) perennis vitæ spiritu fruerentur. Is planè egens, & obscurus, vnoq́ue tantum ingenio nobilis, Cremona Calixto Pontifice in vrbem venit. Cognitum Pius atque Bessarion, erudito iudicio sacerdotijs minoribus exornarunt. Paulus ve-

lus verò Pontifex periniquè maligneque delatum immaniter torsit: Xystus demum condirę ab se in Vaticano bibliothecæ præfecit, quum eo munere lon gè dignißimus haberetur. In ea nobili custodia iam senex fato functus est, Quirinalem domum cum Laureto ad coronandos poetas Pomponio relinquens. Funus in Exquilias ad Mariæ maioris templum vsque perductum est, flebili carmine celebrantibus poetis: sepulchro autem, quod à læua ad tertiam columnam conspicitur, hoc epitaphium ab alumno Demetrio inscribi iußit, quum & hæc quoque carmina amici lugentes affixissent:

Quisquis es (si pius) Platinam
Et suos ne vexes, angustè
iacent, & soli volunt esse.

Actij Synceri.

Ingenia, & mores, vitasque obitusque notasse
Pontificum argutæ lex fuit historiæ.
Tu tamen hinc lautæ tractas pulmenta culinæ,
Hoc, Platina, est ipsos pascere Pontifices.

Prosperi Spiritei.

Qui res Pontificum sacras, & gesta piorum,
Quique ducum vitas nobile fecit opus:
Quiq; modum docuit, quo laudet honesta voluptas,
Et quo ne iuuenes torqueat acer amor:
Plura q; , quæ longum est, properans censere, Viator,
Omnia sidereæ pignora mentis erant.
Viuit adhuc Platina: et quãquam concesserit Orco:
Nil tamen in vatem Parca seuera potest.

Latomi.

Dum res Pontificum strueret, propè fractus ab alto
Collapsus est fastigio.
Romulus auspicio est, quia sacræ conditor Vrbis
Nec non Remus periculo.

Iacobus Cardinalis Papien.

VIT hic vir inter sacrati ordinis Senatores, pari virtutis atque Fortunæ munere lectißimus. Erat enim cum optimarum literarum studio, & vigilantis ingenij fertilitate, tum animi iudicio, styloque, & perspicuis moribus Pio secundo persimilis: à quo adoptatus in familiæ nomen, & ad purpuræ decus euectus est. Extant Commentarij grauißimarum actionum, atque epistolæ: quibus senatoriæ prudentiæ potius, & Christianæ seueritatis nomen, quàm perfectę orationis laudem petisse videri potest: quòd in cursu honorum maximis obeun dis muneribus occupatus, splendidum illud anteà conceptum illustris eloquẽtiæ lumen, festinato & penè præcipiti, vti neceßitas ferebat, scribendi genere vehementer infuscarit. Verùm ea rudis adhuc seculi ingenia facilè summa, ac

admiranda censebantur, quæ hodie tanquam expergefactis censoribus, vix in infimis literarij theatri gradibus sedem inueniunt. Sed fortasse populari commendatione contentus, eam absoluté scribendi gloriam, vti leuem, & à doctissimis tantùm, ideoque paucissimis intellectam, spreuit, vt ingenio ad sacrarum literarum studia reuocato, illam quam dij superi dederant personæ dignitatem religiosé tueretur. His enim moribus sibi iter sternebat ad ipsum rerum fastigium, sed illudente Fortuna in summo feré deceptus hæsit, quum Fata potiorem ei viam ad cœlum permunirent. Perijt enim non adhuc senex in secessu ad cryptas Laurentianas Vulsiniensis lacus, à circumforaneo medico miserabiliter enecatus, quum vir in omni negotio, præterquam in tuendæ sanitatis ratione prudentissimus, vt quartanæ febris tædium discuteret, immite veratrum stulta propinatum manu, fato coactus ebibisset. Scripserat antea ingenuæ piæque liberalitatis testamentum, sed id Xystus Pontifex irritum fecit, quod pecunia satis grandis apud mensarios occulté deposita, tanquam frugi atque opes contemnentis censu, amplior æstimatione publica videretur. Epigramma tamen ex eodem testamento in fiscum non venit, hæredibus vtique relictum, vt hoc modo marmoreæ sepulchri tabulæ insciberetur.

Luca ortu, Sena lege fuit mihi patria, nomen
Dum vixi Iacobus, mens bona progenere:
Papa Pius sedem Papiensem detulit, idem
Cardineo ornauit munere, gente, domo:
Quem colui viuens, non linquo mortuus: hic sum,
Et propè sancta patris filius ossa cubo.
Viuite qui legitis, cœlestia quærite, nostra hæc
In cineres tandem gloria tota redit.

Latomi.

Hic ille cardo, & alpha litterariæ
Gloriæ, Iacobus Papiensis accubat
Pio parenti, homuncioni Syluio.
Vterque quorum literis euectus est,
Ille ad tiaræ triplicis fastigium,
Hic ad rubentis purpuræ: in qua substitit
Patri hoc libenter deferens, honoribus
Vt præstet ipsi, cæteris ac dotibus:
Pio parenti filius gratissimus.

DOMI-

Domitius Calderinus.

ALDERIA Veronenſis agri oppidum, calidis aquis nobile, Domitium protulit. Eum acri flagrantiq; ingenio ad gloriam anhelantem, Beſſarion Cardinalis excepit, & extulit. Exinde, quum Romæ profiteretur, & obſcura ſenſa duriorum poetarū admirabili reconditę lectionis teſtimonio dilucidaſſet, literarij ſplendoris aſſertor, ac omnis obſcuritatis illuſtrator acclamatus eſt. Verùm editis interpretationum commentarijs, peracerbas, ſed iuuentuti maximè vtiles cum æmulis ſimultates exercuit. Ambitioſo quidem, & nimis aculeato dicendi genere ex aliena inſcitia (dum intemperanter perſtringit, atque remordet) nomen quærens, commodo, ætate, laudeque florentem, ſed imbecilli ſtomachi temperaturam nimijs lucubrationibus exterentem: quum digna multis ſeculis opera conciperet, rapida febris eripuit. Celebrante funus Academia, nobi-

lis iuuentus cum lachrymis veſtem mutauit, mortem verò vel æmuli, & principatum affectantis, Politianus his carminibus proſecutus eſt.

Hunc Domiti ſiccis tumulum qui tranſit ocellis,
Vel Phœbi ignarus, vel male gratus homo eſt.
Intulit hic vatum cæcis pia lumina chartis,
Obſtruſum ad Muſas hic patefecit iter.
Hunc Verona tulit, docti patria illa Catulli:
Huic letum, atque vrnam Roma dedit iuueni,

Eiuſdem Scazon.

Aſta, Viator, puluerem vides ſacrum,
Quem verticoſi turbat vnda Benaci,
Hoc mutat ipſum ſæpe Muſa Libethron,
Fontemque Siſyphi, ac vireta Permeſſi,
Quippe hoc Domitius vagit ſolo primùm,
Ille, ille doctus, ille quem probè noſti
Dictata dantem Romulæ iuuentuti,
Mira eruentem ſenſa de penu vatum.
Abi, Viator, ſat oculis tuis debes.

Latomi.

Heus tu, Viator, ſi vacat: ſed accede
Sic, vt neque anima, neque ſtrepitu moleſtus ſis:
Nanque æger eſt qui hic dormit, & caput languet,
Adhuc miſello tinniens, ob illas quas
Conuitiorum prope mulicbrium pugnas
Pro litteris pluſquam viriliter geſſit:
Humanitatis haud ferentibus Muſis
Decus, tam ineptè turpiterque proſcindi.
Factum vnde credo, quòd, bene meritum quamuis,
Etiamque dum virum, annuère ſuſtolli.
Tu Calderinum Domitium, ſatis ſi vis,
Salueto notum: & rem tuam ito curatum.

ANTO-

Antonius Campanus.

VIS in præpinguis ſimiæ rictu tantam excelſi, atque habilis ingenij indolem? Quis in ſordida ſtirpe tantam Fortunam non miretur? Antonium enim Campanum ruſtica mulier in agro feſſa opere ſub lauro peperit & aluit, puerum argutè loquacem ęдituo ſacerdoti in famulatum, & diſciplinam tradidit. Ita feliciter perceptis literarum rudimentis, Neapoli mox pædagogus erudiendo nobili puero mercede quæſitus eſt. Tantos autem in ſtudijs Latinis quinquennio proceſſus fecit, vt inde Peruſiam tranſierit, ſcilicet vt in præclara frequentis gymnaſij luce, profitendo illuſtri famæ limen aperiret. nec multo poſt à Peruſinis ciuitate donatus, Pij ſecundi pontificis gratiam ſtudiorum ſimilitudine promeruit, a quo virtutis honore Interamnatium præſul eſt creatus, & à Paulo ſucceſſore locupletatus. ſed poſtremò eum Xyſtus immodicè Tiphernatiũ

tyrannis fauentem, quum multis vrbibus integra nominis auctoritate præfuisset, in exilium egit. Fato functus est apud Senas à Pij memoria sibi gratissimas, inuidente non planè seni longiorem vitam comitiali morbo. Inter multa orationum, & multiplicis styli opera quæ extant, auidissimè Bracij inclyti ducis vita perlegitur, digna posteritate, nisi rerum gestarum fidem adulatione poetica corrupisset.

Platinæ.

Campanus iacet hic humili contectus in Vrna,
Qui vaga, dum vixit, sidera transilijt.
Historicus scripsit: dixit cecinitque, nec alter
Philosophus toto clarior in Latio.
Nil maius natura tulit: miracula cœli
Huius in ingenio cuncta stetêre viri.
Deserto lugent Parnasi fonte sorores,
Et tumulus refugas lucis hic vnus habet.
Vos quibus ingenium, en quò contendimus omnes:
Virtutis sola est gloria, quæ superest.

Politiani.

Ille ego laurigeros, cui cinxit, & infula crines
Campanus, Romæ delitium, hic iaceo.
Mî ioca dictarunt Charites, nigro sale Momus:
Mercurius niueo tinxit, vtroque Venus,
Mî ioca, mî risus, placuit mihi vterq́ Cupido,
Si me fles, procul hinc quæso, Viator, abi.

Latomi.

Campani ad tumulum sedet, & facundia muta est:
Quo cum nempe viro tota propè interijt.
Aut si quid loquitur, triste est, & flebile, linguam
Contenta in cladeis expedijsse suas.

EMA-

Emanuel Chryſoloras.

EMANVELIS Chryſolorę qui primus Gręcas literas varijs Barbarorum irruptionibus expulſas, poſt ſeptingentos annos in Italiam reportauit, tanta fuit in docendo liberalis ingenij humanitas, vt eius præclara facies, prima inter Græcorum imagines illuſtri merito collocanda videatur: quanquam nulla extent, præter artis grammaticæ regulas, grauioris doctrinæ monumenta. In docendo enim nunquam feſſus, facilè in ſcribendo deſidioſus videri poterat, quum altera pars laudis exoptata noſtris vtili profeſsione peteretur. Is Byzantio emiſſus à Ioanne Imperatore, vt totius Europæ reges adeundo, pereunti Græciæ maturam opem imploraret, officium quidem laborioſa peregrinatione ita impleuit, vt in Italia ſubſiſteret, Græcia ſcilicet pręſenti metu liberata: cum Ta-

merlanes terror Orientis, Baiazetem Othomannum à terribili celeritate fulguris cognomen adeptum, ad Stellam montem viuum cepisset. Itaque Chrysoloras diro Græciæ hoste sublato lætus, Venetijs primùm, & mox Florentię, Romæque, ac demum Ticini euocante ingentibus præmijs Ioanne Galeacio principe, Græcarum literarũ studium excitauit, tanta felicitate, vt ex eius schola, summæ nec ideò interituræ laudis ingenia prodierint: in queis fuère Leonardus Aretinus, Franciscus Barbarus, Philelphus, Guarinus, & Pogius. Postremò, quum ad tollendam pseudopontificum controuersiam, indicta synodus tanti spectaculi cupidum exciuisset, exauctorato Balthasare Cossa, Constantiæ interijt: cuius tumulum Pogius his carminibus exornauit.

Hic est Emanuel situs,
Sermonis decus Attici:
Qui, dum quærere opem patriæ
Afflictæ studeret, huc ijt.
Res bellè cecidit tuis
Votis Italia, hic tibi
Linguæ restitutit decus
Atticæ, ante reconditæ.
Res bellè cecidit tuis
Votis Emanuel, solo
Consecutus in Italo
Æternum decus es, tibi
Quale Græcia non dedit,
Bello pérdita Græcia.

Latomi.

Illustres inter doctrinæ laude Latinos,
Quem primum Argiuos conspicis ante suos:
Ille est Emanuel peritura ex Hellade mœstas
Qui primus Musas transtulit in Latium.
Quam sedem vt melius ferrent et iam quoq; amarent,
Miscuit hic strictis pallia lata togis.
Vt qui sit vestem modò non indutus vtranque,
Sit dignus neutro protinus ille choro.

BESSA-

Beſſarion.

IN celeberrimo gentium omnium Concilio, quo Florentiæ diſceptantibus Græcis & Latinis, præſidenteque Eugenio, Chriſtiani dogmatis fides publici conſenſus authoritate firmata eſt, Beſſarionis Niceni mirifica virtus Senatorij ordinis ornamenta promeruit. Datum eſt enim honori totius Græciæ ab antiqua pertinacia diſcedenti, vt duo eius nominis, Iſidorus ſcilicet atq; Beſſarion in ſacra purpura conſpicerentur. ſed in Beſſarione virtutes omnes vſque adeò præcellenti temperamento, concentuque ad admirationem reſponderunt, vt nemo eo Chriſtiana probitate ſpectatior, nemo admirabilior doctrina, & nemo deniq; generoſis moribus ornatior atq; ſplendidior, hoc ipſo à morte eius ſexaginta annorũ curriculo in Senatu conſpectus ſit. Senatoriã enim grauitatẽ,

ore probo atque blandissimo condiebat: ac ipsam viri optimi famam, domi & foris, nitida ac hospitali disciplina, & liberalis animi beneficentia tuebatur: quum subactæ Turcarum armis, & ideo concidentis Græciæ ingenia, diu iactata mari & terris, apud eum certissimum salutis portum inuenirent, & qui in Academia nomen darent, eodem patrono atque hospite vterentur. Habitabat sub Quirinali ad sanctos Apostolos, deducebatur autem mane in Vaticanum non exculto quidem & numeroso, sed vno virtutis nomine maxime decoro comitatu: quandoquidem præclara Græcæ Latinæque linguæ lumina, peregrinorum requisita oculis, circa eum in triuijs ciuium digito monstrarentur. In his enim sæpe conspecti sunt Trapezuntius, Gaza, Argyropylus, Plethon, Philelphus, Blondus, Leonardus, Pogius, Valla, Sipontinus, Campanus, Platina, Domitius, nullo æuo perituri. quibus viris domi stipatus, vsque adeo extra inuidiam gloriosa sui fama fruebatur, vt Eugenius, Nicolaus & Pius eum sibi successorem, si fas esset, adoptare percuperent: neque optime de Republica merito, Senatorum studia deerant. sed Paulo morte sublato, in comitijs fatalis casus tantæ spei Fortunam auertit. Ferunt enim tres summæ authoritatis Cardinales, quũ eo decreto, vt eum pontificẽ salutarent, abditum in cella conclauis adissent, nec admitterentur a Nicolao Perotto ianitore, quod tum vir ineptus lucubranti parcendum diceret, vsque adeo stomachatos, vt sese indignanter auertentes, responderẽt. Ergo nec prensanti, nec roganti quidem, summa dignitas erit inculcanda, vt quum e cœlo suffragia expectet, superbis demum ac stolidis ianitoribus parcamus? statimq; suffragia Xysto detulisse, quo repente renunciato, adoratoque, Bessarion dixisse fertur: Hæc tua, Nicolae, intempestiua sedulitas, & tiaram mihi, & tibi galerum eripuit. Nec multo post cum honore legationis in Galliam est ablegatus, quod Xystus noua licentia Pontificatum nomine principatus gerendum ratus, libere, & grauiter, religioseque sententias dicentis vultum non perferret. Sed Bessarion, dum e Gallia rediens concepto morbo Rauennæ substitisset, septuagesimo septimo ætatis anno moritur. Funus autem Romæ celebratum in templo Apostolorum, vbi marmoreum tumulum, viuens sibi cum hac Græca inscriptione extruxerat. hanc sic vertit Maioranus Salentinus.

Bessarion feci hunc tumulum, qui conderet ossa
Venerat vnde olim spiritus astra petet.

Maiorani.

Viuens adhuc feci hoc sepulchrum corpori
Bessarion, ad Deum remittens spiritum.
Me docta genuit Græcia, at honores dedit
Vrbs Roma, quæ mihi perpetuo est patria.

Iani

Iani Vitalis.

Non tibi sit laudi sanctum celebrasse Platonem,
Castaque Socraticæ frena pudicitiæ:
Non quòd virtutum exemplum, quod lumen honoris,
Quòd Sol extinctæ religionis eras:
Verùm quòd per te migrauit Græcia Romam:
Et didicit Latios Attica Musa sonos.
Per te hinc Romanas miratur Tybris Athenas
Argolicam & Romam Græcia Bessarion.

Latomi.

Damna quis amissæ sinesciat Helladis, vno
Maxima metiri Bessarione potest.
Qui si Romanas esset moderatus habenas,
Sortitus nostrum post sua fata Pium,
Secula vidissent summum par illa virorum,
Quale nec vlla prius hora vel ora tulit.

Georgius Trapezuntius.

GEORGIVS Trapezuntius in Creta natus, quòd paternam originem e Pontica celebri vrbe duceret, vetustæ patriæ nomen asciscere, quàm natale solum fateri maluit. Is Græcorum ferè primus Romæ eo tum seculo renascentibus literis, qui Græca feliciore stylo in Latinum verterit existimatus est, vti liquidissimè constat ex Aristotelis, sacrisque Eusebij Cæsariensis operibus, & ex rhetoricis præceptis Hermogenis. Erat enim ingenio ad lucubrandum maximè valido, vehementiq;, sed vti mox apparuit, tetrici liuoris pleno. nam quũ se Peripateticum profiteretur, vnumq; Aristotelẽ extollendo celebraret, vsq; adeò superba aure fuit, vt nec diuini quidem Platonis ingeniũ laudari pateretur: cuius etiã dogmata & mores peracerbè ac insolenter edito famoso volumine laceraret. Sed Bessarione, generosa eruditione, illustrique facundia Platonem defendente,

dente, Georgius vim tanti fluminis sustinere non potuit, quum publica inuidia deflagraret, quod summæ authoritatis philosophum, magistrumque sanctioris vitæ, ac ideo Christianæ disciplinæ proximū, impio ac incesto ore proscidisset. Habitauit iuxta Mineruam, honesta domo sibi & posteris extructa, ad diui Mauri minores obeliscos, ducta vxore, susceptoq; filio, sed non eadem felicitate in literis educato. Is enim nomine Andreas, paternas lites excipiens, Theodoro Gazæ, tanquam Georgij patris laudi decus malignè subtrahenti, rescripserat, sed Theodorus eam recriminandi libidinem, rabiemque facilè contempsit. Porro Georgius ad exactam senectutem peruenisse fertur: ita vt [illegible] enti, & propemodum deliro, memoria tantarum rerum elaberetur, [illegible] Vrbem solus obtrito in pallio pileatus, & nodoso scipione vacillan[illegible] sustinente. Andreæ filia hæres Fausto Madalenæ Romano, poetæ [illegible] locata est. Hic multa de Georgij prosoceri doctrina, & litium acerbi[illegible]re solebat, cum Leoni ab amœnitate ingenij gratissimus in Acade[illegible] sed is antè diem clade Vrbis interijt.

Incerti.

Hac vrna Trapezuntij quiescunt
Georgij ossa, parum Deis amici,
Quòd acri, & nimium procaci lingua
Platonem superis parem petiuit.

Latomi.

Quum nomen tumulus meum loquatur,
Qui sim, vel fuerim, vel hic sepultus
Dormiam, an vigilem, rogare noli,
Et turbare meam, precor, quietem.
Nam cur ingenij tot illa nostri,
Tibi, inquam, monumenta publicaui,
Quam nunc ne fieres mihi molestus,
Atque, me melius, mea inde nosces?
Nam vita incolumi, valens, vidensque,
Amisi omne penu mei cerebri,
Insectando malum Platona. sed tu
In crucem, qui iterum facis, Platoni
Vt miser malè vapulem, ito, abito.

Theodorus Gaza.

THEODORVS Gaza Theſſalonicę honeſto loco natus, Amurathe Græciam omnem victricibus armis quatiente in Italiam venit, acumine, fertilitateque ingenij nemini ſecundus, quum Græcos omnes linguæ peritia, eruditoque iudicio ſuperaret. Victorino autem Feltrenſe magiſtro vſus, vſque adeò copiosè & diligenter Latinas literas didicit, vt longè omnium Latiniſsimè ſcriberet, nec planè dignoſci poſſet, an exactius, & certius ab eo Latina Græcè, an ipſa Græca Latinè verterentur. Hiſtorias enim Ariſtotelis de Animalibus, & Theophraſti de Plantis, ita Latinas fecit, vt Romanę linguę facultatem, quum noua vocabula ſolerter effingeret, audaci, ſed generoſa translatione locupletarit. Tanta porrò felicitate librum Marci Tullij de Senectute Gręcum reddiderit, vt peritiſsimi pręter adęquatos ſenſus, ipſam quoque Ciceronis eloquentię

Maiestatem, scitè, & grauiter repræsentatam admirentur. Transtulit etiam Problemata Aristotelis, & Hippocratis Aphorismos, vt præstantissimis auctoribus ac perspicuam fidem, nec obscurè ad salutem humani generis sua dignitas redderetur. His vigilijs sacerdotium in Magna Græcia commendante Bessarione promeruit, quod certè satis esset moderato, frugique homini, & aduersus omnis luxuriæ voluptates inuicto, nisi neglecta ratione totius redditus rapacibus Græculis & Brutijs rei familiaris curam demandasset. Nouissimè quum nobilissimas lucubrationes in membranis accuratè perscriptas, Xysto Pontifici detulisset, nec pecunia, vel ipsius librarij præmio digna redderetur, indignatus subagresti iudicium, Effugere hinc lubet, inquit, postquàm optimæ segetes in olfactu præpinguibus asinis sordescunt, atque ita in Brutios ad sacerdotij sacram sedem contendit. Nec multo pòst planè senex fato functus est, nec iniqua quidem sorte, quum in Græcia natus, & educatus in Italia, tanquam de vtraque lingua bene meritus in Magna Græcia tumularetur.

Pontani.

Sume lyram, dic Musa modos, dum cōdimus vmbram:
Et puer & coluit numina vestra senex.
Indignus tellure, Deos Theodore petisti,
Sera quidem, tamen est longa parata quies:
Virtute, ingenijque bonis hoc ipse parasti,
Vt cœli aspiceres aurea tecta senex.
Nos artus terra tegimus, tu caste sacerdos
Da requiem, æternum iam Theodore vale.

Michaelis Marulli.

Hic Gazes iacet, & Gazæ Sophia addita mater:
Alterutrum quoniam mors rapere haud potuit.

Politiani.

Heu sacrum caput occubuit Theodorus, et hora
Vna obiere omnes relliquiæ generis.
Nec tamen hoc querimur, nimis est potuisse videri,
Non erat hic nostro tempore dignus honos.
Hoc dolet heu, quòd neutra patri est nunc lingua superstes,
Quæ mittat iustas Manibus inferias.

Eiusdem.

Cùm terram hinc nosset Theodorus, et aera, et vndas:
Iam restant, inquit, sidera: terra, vale.

Pierij Valeriani.

Roma olim abstulerat Graiæ decus omne Mineruæ,
Siue opus ingenio, siue opus arte foret.
Gaza autem, Argiuæ clarissima gloria gentis,
Reddiderat patriæ nunc spolia illa suæ.
Dumque pari Ausoniæ conatu consulit, & dum
Musarum & Linguæ dux vtriusque viget,
Sublatus fato traxit secum omnia, & vno hoc
Spes Italûm, & Graiûm, fama cadente, cadunt.

Latomi.

Ille Deûm munus (fer thus, & liba Sacerdos)
Atque adeò hîc linguæ Gaza vtriusque, iacet.
Græcia quem genuit, suscepit Roma: sepultum
Communi titulo Græcia magna fouet.

Argyropylus.

IOANNES Argyropylus Byzantius eodem Turcarum impetu Græcia eiectus, apud Cosmum Medicem gloriosa liberalitate literis fauentem in honore fuit, tanta nominis existimatione, vt Petro filio, nepotique Laurentio præceptor datus, loco parentis haberetur, publicæ verò Florentinæ iuuentuti Græcos authores enarraret. Grati idcirco animi erga Mediceæ gentis proceres vigiliarum præclara extant monumenta, consecrata in ea domo altrice veræ virtutis. Aristotelis enim Naturalia atque Moralia generosè transtulit: ita applaudente Gaza

te Gaza vetere sodali: qui diuersas Aristotelis partes vertendo desumpserat, vt quædam ab se pariter translata combureret, ne amicissimi hominis crescenti famæ officerent, si ad æmulationem odiosa comparatione certaretur. Latina enim vbertate facundior, & Græcorum modestissimus hoc facile dabat elate ambitioso, & amplioris Fortunæ percupido, quod ipse omnis semper lucri, & præsentis tanquam euanidæ laudis contemptor extitisset. Argyropyli autem sermones, cum fastidiosi, tum graues eruditis auribus essent, & tum maxime, quum Ciceronem Græcas ignorasse literas illo ore prædicaret. Pestilentia demum Etruriam euastante, Romam venit, profitendoque Græcè Aristotelem, ita optimis stipendijs vitam traduxit, vt tota substantia quotidianis sumptibus æquaretur, & in extremo vitæ actu iocatus, ditiores amicos, æris alieni, condito testamento hæredes relinqueret. Vini & cibi æquè auidus & capax, & multo abdomine ventricosus, immodico melopeponum esu, autumnalem accersiuit febrem, atque ita septuagesimo ætatis anno ereptus est. Ioannes autem Lascares eundem ciuem & magistrum hoc Græco carmine laudauit, quod Maioranus Lascaris discipulus sic vertit.

Hoc Argyropylus, pátria procul alta sophiæ
Dogmata qui coluit, conditur in tumulo.
Dat patria huic nomẽ, sacrum dat Roma sepulchrum,
Nescio quæ pòtior huic fuerit patria:
Illa genus, nomenque dedit, verùm inclyta Roma
Nutriuit, coluit, perpetuóque tenet.

Latomi.

Hac Argyropyli teguntur vrna
Ambusti cineres, & ossa tantùm,
In qua nec cineres, nec ossa tandem
Ætas inueniet: sed ampla nunquam
Fama destituet locum sepulti:
Quæ per docta hominum volabit ora,
Totumque afficiet stupore mundum,
Donec Græcia Turcicos triumphos
Indigno stomacho feret coquetque.

Marullus Tarchaniota.

MARVLLVS Tarchaniota Grecus, inter alarios equites descriptus, Nicolao Ralla Spartano duce in Italia militauit: ita labore ac studio duri Martis cum tenerrimis Musis per interualla feliciter adæquato, vt non Græco tantum, sed Latino carmine admirandus euaderet. Nam Theodori ac Argyropyli decora vestigia subsecutus, nihil iam Græcè doctum esse satis ad laudem putabat, nisi tota patrij sermonis facultas Romanæ facundiæ iungeretur: propterea Florentiæ Alexandram eruditi ingenij puellam vxorem duxit, Bartholomæi Scalæ vexilliferatus honore conspicui filiam. Hic est qui paulo antè Græcorum nomini fauens, cum Politiano eius gentis ingenijs infesto, maledicentissimis epistolis lites extenderat. Verùm Marullus inquieto ingenio nullibi sedem stabilem nactus, in cursu studiorum ac itinerum semper fuit; transferendique munus tanta

con ten-

contentione,famaq; ab alijs susceptum semper contempsit, quasi minimè par, aut certè nobilis gloria periculoso opere peteretur, grauiora idcirco meditantem post editos Epigrammatum libellos, quibus Apollo pereleganter arriserat, in Volaterrano Cecina amnis solito inflatior, fallente equum cæco vado, violenter abripuit, eo die quo Ludouicus Sfortia captus, vt ferrato in carcere miser expiraret, in vlteriorem Galliam est perductus. Luxêre eum pari mœstitia Græci Latinique.

Pontani.

Hoc vacuum tibi Pierides statuère sepulchrum
Et Graia, & Latia clare Marulle lyra.
Ipse etenim Aonia in sylua, atque Heliconis in antris
Lætus agens, illic ocia grata teris.
Illic formosæ ludunt ad plectra puellæ,
Et tecum ad choreas carmina lecta canunt.
Et tibi respondant syluæ, Peneiaque antra,
Plaudit & Ogygio roscida ripa lacu.
Nil præter nomen tumulo, per opacæ vagaris
Culta per Elysium docte Marulle nemus:
Hinc tibi se ad cantum adiungit formosa Corinna,
Cantát & ad calamos Delia culta tuos:,
Illic compósitos exercet Cynthia saltus,
Exercét raros Lesbia blanda choros.
Nec Parca éripuit, Musæ rapuere Marullum,
Arnũdi ne fieret grata rapina Deæ.
Sis felix igitur Musis comes, & tua Musæ
Ambrosio foueant membra adamata sinu.

Andreæ Dactij.

Ingenio Phœbo, belli par munere Marti,
Graia domus Cecina busta Marullus habet.

Eiusdem.

Euasit toties hostilia tela Marullus,
Vt Cecinæ tumidis obrueretur aquis.

Pierij Valeriani.

Cur adeò fluctus contra conaris? in vndis
Oppetijsse horres cur Helicone satus?
Igneus vt gelido vigor extinguatur in amne
Forte times? atqui, sæpe fit ignis, aqua.
Non hoc, inquis, habet male me: quòd miles & acer
Sim, doleo: sub aquis militem obire pudet.

Ah, ne indigneris, miles licet impiger, istra
Hac peruulgata fortibus ire via.
Hac pius Æneas, & bello magnus & armis,
Hac Romæ fertur Romulus ipse pater,
Sfortia summus honos belli, inuictusq; Robertus,
Hac quâ tu ad superos transiliere polos.
Debentur cœlo fortes, cœlo ignis & aer,
Vndáque supposita est: infima terra tenet,
Scandenti à terra ad cœlum stat limes in vndis,
Primus, age hac cœlum scande Marulle via.

Tibaldei.

Hic situs est celebris cithara gladioq; Marullus,
Qui Thusco (heu facinus) liquit in amne animam,
Neptune immitis: meruit si mergier ille,
Mergier Aonio flumine debuerat.

Latomi.

Est aliquid leniisse feras, fluuiosq; stetitisse,
Inque opus arguta saxa animasse lyra.
Plus est imbelleis traxisse in castra Camœnas,
Ille sit Amphion: iste Marullus erit.

DEME

Demetrius Chalcondyles.

DEMETRIVS CHALCONDYLES diligens grammaticus, & supra Græcorum mores, cùm nihil in eo fallaciarum aut fuci notaretur, vir vtique lenis & probus, scholam Florentiæ instaurauit, desertam ab Argyropylo, & à Politiano deficientibus Græcis occupatam: sed ambitioso peracrique æmulo multis bonis malisque artibus suggestus locum & nomen defendendi Demetrius cessit, Latina præsertim facundia inferior, & ob id rarescente auditorio à iuuentute destitutus, quandoquidem vel apprimè doctus, facilè ieiunus & hebes, lasciuis & delicatis auribus videri poterat: quibus Politiani decantantis, & varios spargentis flores, iucunda argutaque vox & falsa comitas mira dulcedine placuisset. Sed mansit Demetrio honestus gratiæ locus apud Laurentium, vel infesto, & obliquè semper incessente Politiano,

qui cum neminem è Latinis sibi parem pateretur, Græcis ipsis eruditior existimari volebat. Diuisit idcirco munera Laurentius, vt æmulationis lites dirimeret: & filij præceptorum contentione ad discendum accenderentur. Sed eo principe virtutis eximię morte sublato, Demetrius Mediolanum à Ludouico Sfortia accitus est, abducta secum vxore Florentia, è qua iam liberos susceperat. Nec multo pòst profitendo perscriptoque vtili volumine, rudimenta Grammaticę publicauit, quod Theodori, quanquam insignis liber de arte eadem, vti prouectis & doctis scriptus, durior videretur. Vxor virili industria familiã regebat, ipso sene & literarum studijs occupato: sed ea libertas in mirè fœcunda vxore dubiam pudicitiæ famam fecit: quanquam tres filij ipsam veri patris effigiem ore Græco penitus referrent. Theophilus natu maximus iuuenis turbulentus, cùm Ticini Homerum profiteretur, nocturno, & petulanti certamine confossus interijt: & Basilius mira ingenij indole, euocante Leone, vt in gymnasio Romano iuuentutem doceret, paucis mensibus ex lenta febre contabuit. Seleucus verò natu minimus ad pubertatem non accessit. Cæterùm Demetrius octogenario maior, non planè miser, quòd nihil de obitu Theophili occultante matre didicisset, Mediolani fato functus est, paulo antè quàm Galli Iulij pontificis & Venetorum armis Italia pellerentur.

Incerti.

Viuens corona nobilis iuuentutis
Circundabaris vndequaque Demetri,
Dum ostenderes iter per Atticos campos.
Certè beatus, si obtigisset morienti
Doctam videre tibi superstitem prolem:
Oculumque claudi languidum à tuis natis,
Aut hoc sepulchrum lachryma illorum spargi.

Michaelis Marulli.

Dum ver Hymettium diu.
Nequicquam apis quærit vaga,
In os sacrum Chalcondyli,
Et labra suauiflua incidens:
Heus, inquit, æquales bonæ
Huc huc adeste sedulæ,
Matrem videtis Attida.

Latomi.

Quid est quod vsquam sit satis mortalibus,
Sui nec vlla parte cor quod torqueat?
Senex, nec absque litterarum gloria
Vixi: at malorum hoc est catena longior:
Durisque emuntur litteræ laboribus:
Et sanè iniquis efferuntur præmijs.
Fœcunda coniunx, & domi perstrenua,
Sui pudoris proximum est periculum.
Iam bis miser, quòd quid sit educatio,
Simulque scirem, quid mali sit orbitas.

Quare

Quare referta cùm malis sint omnia,
Vitam vt citò obeas leuißimis, pete
Quo tunc beatus, hic quod haud vales, agas,
Ito; & precare mutuum Demetrio.

Marcus Musurus.

MARCVS Musurus genere Cretensis, exactæ diligentiæ grammaticus, & raræ felicitatis poeta, in gymnasio Patauino aliquandiu Græcos authores interpretatus, secunda perspicacis ingenij fama ad integram doctrinæ maturitatem peruenit: sed sæua coniuratione externarum gentium afflictis bello Venetis inde exturbatus, ita tranquillum otium quæsiuit, vt Græco carmine diui Platonis laudes elegantissimè decantaret. Extat id poema, & in limine operum Platonis legitur, commendatione publica cum antiquis elegantia comparan-

dum. Leone autem ingenijs illustribus pręclara præmia proponente, Romam venit. Nec multo post Manilio Ralla eruditi iudicij viro Græco morte sublato, Archiepiscopus Epidaurensis effectus est. Eam autē secundę Fortunæ celeritatem, quasi ab occultis fatis maiora pręmia monstrarentur, immoderato animo tulit, sic vt insana vehementique ambitione percitus, nouum illum sacratæ mitræ honorem nequaquam ingenij merito parem duceret, nulloque pudore præproperus ad purpuram aspiraret, quum sæpe quereretur, Græci generis neminem quasi probro gentis lectum fuisse, quando Princeps in donanda purpura maximè liberalis, vno comitiali die supra triginta nationum omniū delecta capita galero purpureo perornasset. Ab hac intempestiua siti cōtabuit corpus adeo celeriter, vt obrepente morbo intercute, vix ostentatis mitrę insignibus expiraret. In templo Pacis tumulatus est. Amiterninus autem Antonius sepulchro hoc distichon inscripsit.

Musure mansure parum, properata tulisti
Præmia, namque citò tradita, rapta citò.

Latomi.

Arma Pelasgiacas quaterent dum Turcica terras,
Inueherent culto barbariemque solo:
Quid facerent Musæ? fugêre Helicone relicto,
Phocin & Ascræum deseruêre nemus.
Regna Latina petunt: & erat Musurus in illis:
Hospitio vtuntur hospitis antè sui.
Nunc etiam bustum, grata pietate, sepulti
Officij quauis sedulitate colunt:
Thespiacas frondes circum, & Permessida laurum,
Et sacro spargunt ex Helicone thymum:
Castalias lymphas alia. & cape munera dicunt,
Musure, Aonij factus Apollo chori.

IOAN-

Ioannes Lascares.

IOANNES Lascares Græcorum ferè omnium, qui Othomannicis armis patria pulsi in Italiam confugerunt, nobilissimus atque doctissimus fuit. Stirpem enim sanguinis incorrupti ad Imperatoris Constantinopolitani decus generosis moribus referebat, vtpote qui ab ingenua educatione optimas literas inbibisset. Naufragum excepit Laurentius Medices, cui nihil antiquius vnquam fuit, quàm ingenia liberali beneficio deuinxisse. Is tum absoluendæ Bibliothecæ studio tenebatur. Ob id Lascarem ad conquirenda volumina Byzantium cum legatione ad Baiazetem bis misit: nec defuit honesta petenti usquam Barbarus imperator: quippe qui erat totius philosophiæ studiosus, Auerroisque sectator eximius: & de Laurentio priuatim tanquam de illustri cultore virtutis optimè sentiret, cùm paulo antè

Bandinum percussorem fratris fuga in Asiam elapsum in catenis ad suppliciū tradidisset, singulari quidem religionis, atque iustitię exemplo, quòd ille immane scelus in templo ausus, mœrita pœna plectendus censeretur. Itaque Lascares tutò abdita Græciæ perscrutatus, cùm patriæ opus victoribus cessissent, nobiliora diuitijs antiquæ dignitatis volumina collegit, vt in Italia seruarentur. Transiuit demum in Galliam, legatumq; Ludouici regis apud Venetos egit: nec multo post Leone veteris amicitiæ nomine liberaliter eum attollente, nobiles è Græcia pueros adduxit instituto ludo in Quirinali, ne Græca lingua scitè loquentium soboles interiret. Valebat Latina facundia, ita vt versus qui extāt perscriberet, sed adeò contumaci sterilitate desidiosus erat, vt in vertendo Græca vix Polybij Castrametationem efflagitātibus amicis expresserit, quòd id studium recto an maligno iudicio, incertum, penitus damnaret. Verùm egregia cum laude præstitit, vt Latini haberent emendatiora, quæ minore ipsorum labore verterentur. Honestæ facultates non certo rixæ reditu, sed aliena liberalitate quæsitæ, vel in rem negligenti & sumptuosè viuenti nunquam defuerunt, vt nonagenarius ferè senex articulari morbo deformatus, Romæ moreretur. Sepultus est in ęde Gothica diuæ Agathæ supra Suburram, fecitque sibi Græcum Epitaphium, quod Maioranus sic vertit.

Lascaris in terra est aliena terra sepultus,
Nec nimis externam quòd quereretur erat.
Quam placidam, ô hospes reperit, sed deflet Acheis
Libera quòd nec adhuc patria fundat humum.

Tibaldei.

Lascaris hic Graiūm specimen: ne crede cadauer
Illius esse sub hoc marmore, sed statuam.
Altera quippe fuit Niobe dolor impius illam
Natorum, hunc podagræ transtulit in lapidem.

Latomi.

Lascarus hic Graiæ doctrinæ & nominis hæres,
Vltimus ex illa gente domóque iacet.
Cum quo lugemus florem periysse Pelasgûm,
Helladaque ingenijs obsoluisse bonis.
Damna tollenda nimis, sed quæ maiora futura,
Huius ni pietas aduigilasset, erant.
Qui non contentus priscos conquirere libros,
Italiam & tantis accumulasse bonis:
Semine Mygdoniæ pubis repleuit eandem,
Quos natiua penes linguaque voxque foret.
Queis tibi pro meritis Latium sese obligat, illa
Dempturum patriæ barbara vincla tuæ.

RODVL-

Rodulphus Agricola.

QVIS non te Rodulphe Agricola inusitato, & planè portentoso conspirantium syderum concursu natum esse fateretur, si vim cœlestis tam variè radiosi luminis, non secus ac in astris cursum certior disciplina deprehenderet? Hausisti enim Hebraicas Græcasque literas vsque adeò stupenda celeritate, vt nequaquã Gruningiæ in vltima Frisia, sed Hierosolymis Athenisque natus ac educatus à doctissimis crederêre. Latinas porrò tanta felicitate didicisti, docuistiq;, vt exacta pùritas, ac illa nobilis vbertas Romanæ eloquentiæ, nostro cum pudore in squallenti asperoque Oceani littore quærenda videatur. Viuent profectò in admirantium manibus tua illa, quæ auidè leguntur in Dialecticis Rhetoricisque præcepta, & diuini ingenij carmina, quibus vel illustribus poetis numeros excusisti. Nos verò in magno vitæ tuæ desiderio, aut numinum, aut certè sy

Marullus Tarchaniota.

MARVLLVS Tarchaniota Gręcus, inter alarios equites descriptus, Nicolao Ralla Spartano duce in Italia militauit: ita labore ac studio duri Martis cum tenerrimis Musis per interualla feliciter adæquato, vt non Græco tantum, sed Latino carmine admirandus euaderet. Nam Theodori ac Argyropyli decora vestigia subsecutus, nihil iam Græcè doctum esse satis ad laudem putabat, nisi tota patrij sermonis facultas Romanæ facundiæ iungeretur: propterea Florentię Alexandram eruditi ingenij puellam vxorem duxit, Bartholomæi Scalæ vexilliferatus honore conspicui filiam. Hic est qui paulo antè Græcorum nomini fauens, cum Politiano eius gentis ingenijs infesto, maledicentissimis epistolis lites extenderat. Verùm Marullus inquieto ingenio nullibi sedem stabilem nactus, in cursu studiorum acitinerum semper fuit; transferendique munus tanta

con ten-

contentione,famamq; ab aliis susceptum semper contempsit, quasi minimè par, aut certè nobilis gloria periculoso opere peteretur, grauiora idcirco meditantem post editos Epigrammatum libellos, quibus Apollo pereleganter arriserat, in Volaterrano Cecina amnis solito inflatior, fallente equum cæco vado, violenter abripuit, eo die quo Ludouicus Sfortia captus, vt ferrato in carcere miser expiraret, in vlteriorem Galliam est perductus. Luxêre eum pari mœstitia Græci Latinique.

Pontani.

Hoc vacuum tibi Pierides statuère sepulchrum
Et Graia, & Latia clare Marulle lyra.
Ipse etenim Aonia in sylua, atque Heliconis in antris
Lætus agens, illic ocia grata teris.
Illic formosæ ludunt ad plectra puellæ,
Et tecum ad choreas carmina lecta canunt.
Et tibi responsant syluæ, Peneiaque antra,
Plaudit & Ogygio roscida ripa lacu.
Nil præter nomen tumulo, per opacæ vagaris
Culta per Elysium docte Marulle nemus:
Hinc tibi se ad cantum adiungit formosa Corinna,
Cantát & ad calamos Delia culta tuos:,
Illic compositos exercet Cynthia saltus,
Exercet raros Lesbia blanda choros.
Nec Parca eripuit, Musæ rapuere Marullum,
Arnidi ne fieret grata rapina Deæ.
Sis felix igitur Musis comes, & tua Musæ
Ambrosio foueant membra adamata sinu.

Andreæ Dactij.

Ingenio Phœbo, belli par munere Marti,
Graia domus Cecina busta Marullus habet.

Eiusdem.

Euasit toties hostilia tela Marullus,
Vt Cecinæ tumidis obrueretur aquis.

Pierij Valeriani.

Cur adeò fluctus contra conaris? in vndis
Oppetijsse horres cur Helicone satus?
Igneus vt gelido vigor extinguatur in amne
Fortè times? atqui, sæpe fit ignis, aqua.
Non hoc, inquis, habet male me: quòd miles & acer
Sim, doleo: sub aquis militem obire pudet.

Ah, ne indigneris, miles licet impiger, ista
Hac peruulgata fortibus ire via.
Hac pius Æneas, & bello magnus & armis,
Hac Romæ fertur Romulus ipse pater,
Sfortia summus honos belli, inuictusq́ Robertus,
Hac quâ tu ad superos transiliêre polos.
Debentur cœlo fortes, cœlo ignis & aer,
Vndáque supposita est: infima terra tenet,
Scandenti à terra ad cœlum stat limes in vndis,
Primus, age hac cœlum scande Marulle via.

Tibaldei.

Hic situs est celebris cithara gladioq́ Marullus,
Qui Thusco (heu facinus) liquit in amne animam,
Neptune immitis: meruit si mergier ille,
Mergier Aonio flumine debuerat.

Latomi.

Est aliquid lenisse feras, fluuiosq́ stetitisse,
Inque opus arguta saxa animasse lyra.
Plus est imbelleis traxisse in castra Camœnas,
Ille sit Amphion: iste Marullus erit.

DE ME

Demetrius Chalcondyles.

DEMETRIVS CHALCONDYLES diligens grammaticus, & supra Græcorum mores, cùm nihil in eo fallaciarum aut fuci notaretur, vir vtique lenis & probus, scholam Florentiæ instaurauit, desertam ab Argyropylo, & à Politiano deficientibus Græcis occupatam: sed ambitioso peracríque æmulo multis bonis malisque artibus suggestus locum & nomen defendendi Demetrius cessit, Latina præsertim facundia inferior, & ob id rarescente auditorio à iuuentute destitutus, quandoquidem vel apprimè doctus, facilè ieiunus & hebes, lasciuis & delicatis auribus videri poterat: quibus Politiani decantantis, & varios spargentis flores, iucunda argutaque vox & falsa comitas mira dulcedine placuisset. Sed mansit Demetrio honestus gratiæ locus apud Laurentium, vel infesto, & obliquè semper incessente Politiano,

qui cum neminem è Latinis sibi parem pateretur, Græcis ipsis eruditior existimari volebat. Diuisit idcirco munera Laurentius, vt æmulationis lites dirimeret: & filij præceptorum contentione ad discendum accenderentur. Sed eo principe virtutis eximię morte sublato, Demetrius Mediolanum à Ludouico Sfortia accitus est, abducta secum vxore Florentia, è qua iam liberos susceperat. Nec multo pòst profitendo perscriptoque vtili volumine, rudimenta Grammaticę publicauit, quod Theodori, quanquam insignis liber de arte eadem, vti prouectis & doctis scriptus, durior videretur. Vxor virili industria familiã regebat, ipso sene & literarum studijs occupato: sed ea libertas in mirè fœcunda vxore dubiam pudicitiæ famam fecit: quanquam tres filij ipsam veri patris effigiem ore Græco penitus referrent. Theophilus natu maximus iuuenis turbulentus, cùm Ticini Homerum profiteretur, nocturno, & petulanti certamine confossus interijt: & Basilius mira ingenij indole, euocante Leone, vt in gymnasio Romano iuuentutem doceret, paucis mensibus ex lenta febre contabuit. Seleucus verò natu minimus ad pubertatem non accessit. Cæterùm Demetrius octogenario maior, non planè miser, quòd nihil de obitu Theophili occultante matre didicisset, Mediolani fato functus est, paulo antè quàm Galli Iulij pontificis & Venetorum armis Italia pellerentur.

Incerti.

Viuens corona nobilis iuuentutis
Circundabaris vndequaque Demetri,
Dum ostenderes iter per Atticos campos.
Certè beatus, si obtigisset morienti
Doctam videre tibi superstitem prolem:
Oculumque claudi languidum à tuis natis,
Aut hoc sepulchrum lachryma illorum spargi.

Michaelis Marulli.

Dum ver Hymettium diu.
Nequicquam apis quærit vaga,
In os sacrum Chalcondyli,
Et labra suauiflua incidens:
Heus, inquit, æquales bonæ
Huc huc adeste sedulæ,
Matrem videtis Attida:

Latomi.

Quid est quod vsquam sit satis mortalibus,
Sui nec vlla parte cor quod torqueat?
Senex, nec absque litterarum gloria
Vixi: at malorum hoc est catena longior:
Durisque emuntur litteræ laboribus:
Et sanè iniquis efferuntur præmijs.
Fœcunda coniunx, & domi perstrenua,
Sui pudoris proximum est periculum.
Iam bis miser, quòd quid sit educatio,
Simulque scirem, quid mali sit orbitas.

Quare

Quare referta cùm malis sint omnia,
Vitam vt citò obeas leuissimis, pete
Quo tunc beatus, hic quod haud vales, agas,
Ito; & precare mutuum Demetrio.

Marcus Musurus.

MARCVS Musurus genere Cretensis, exactæ diligentiæ grammaticus, & raræ felicitatis poeta, in gymnasio Patauino aliquan diu Græcos authores interpretatus, secunda perspicacis ingenij fama ad integram doctrinæ maturitatem peruenit: sed sæua con iuratione externarum gentium afflictis bello Venetis inde exturbatus, ita tranquillum otium quæsiuit, vt Græco carmine diui Platonis laudes elegantissimè decantaret. Extat id poema, & in limine operum Platonis legitur, commendatione publica cum antiquis elegantia comparan-

dum. Leone autem ingenijs illustribus preclara præmia proponente, Romam venit. Nec multo post Manilio Ralla eruditi iudicij viro Græco morte sublato, Archiepiscopus Epidaurensis effectus est. Eam autē secundę Fortunæ celeritatem, quasi ab occultis fatis maiora pręmia monstrarentur, immoderato animo tulit, sic vt insana vehementique ambitione percitus, nouum illum sacratæ mitræ honorem nequaquam ingenij merito parem duceret, nulloque pudore præproperus ad purpuram aspiraret, quum sæpe quereretur, Græci generis neminem quasi probro gentis lectum fuisse, quando Princeps in donanda purpura maxime liberalis, vno comitiali die supra triginta nationum omniū delecta capita galero purpureo perornasset. Ab hac intempestiua siti cōtabuit corpus adeo celeriter, vt obrepente morbo intercute, vix ostentatis mitrę insignibus expirarit. In templo Pacis tumulatus est. Amiterninus autem Antonius sepulchro hoc distichon inscripsit.

Musure mansure parum, properata tulisti
Præmia: namque citò tradita, rapta citò.

Latomi.

Arma Pelasgiacas quaterent dum Turcica terras,
Inueherent culto barbariemque solo:
Quid facerent Musæ? fugère Helicone relicto,
Phocin & Ascræum deseruère nemus.
Regna Latina petunt: & erat Musurus in illis:
Hospitio vtuntur hospitis antè sui.
Nunc etiam bustum, grata pietate, sepulti
Officij quauis sedulitate colunt:
Thespiacas frondes circum, & Permessida laurum,
Et sacro spargunt ex Helicone thymum:
Castalias lymphas aliæ. & cape munera dicunt,
Musure, Aonij factus Apollo chori.

IOAN-

Ioannes Lafcares.

IOANNES Lafcares Græcorum ferè omnium, qui Othomannicis armis patria pulfi in Italiam confugerunt, nobilisfimus atque doctifsimus fuit. Stirpem enim fanguinis incorrupti ad Imperatoris Conftantinopolitani decus generofis moribus referebat, vtpote qui ab ingenua educatione optimas literas imbibiffet. Naufragum excepit Laurentius Medices, cui nihil antiquius vnquam fuit, quàm ingenia liberali beneficio deuinxiffe. Is cum abfoluendæ Bibliothecæ ftudio tenebatur. Ob id Lafcarem ad conquirenda volumina Byzantium cum legatione ad Baiazetem bis mifit: nec defuit honefta petenti ufquam Barbarus imperator: quippe qui erat totius philofophiæ ftudiofus, Auerroisque fectator eximius: & de Laurentio priuatim tanquam de illuftri cultore virtutis optimè fentiret, cùm paulo antè

Bandinum percussorem fratris fuga in Asiam elapsum in catenis ad suppliciũ tradidisset, singulari quidem religionis, atque iustitię exemplo, quòd ille immane scelus in templo ausus, mœrita pœna plectendus censeretur. Itaque Lascares tutò abdita Græciæ perscrutatus, cùm patriæ opus victoribus cessissent, nobiliora diuitijs antiquæ dignitatis volumina collegit, vt in Italia seruarentur. Transiuit demum in Galliam, legatumq; Ludouici regis apud Venetos egit: nec multo post Leone veteris amicitiæ nomine liberaliter eum attollente, nobiles è Græcia pueros adduxit instituto ludo in Quirinali, ne Græca lingua scitè loquentium soboles interiret. Valebat Latina facundia, ita vt versus qui extãt perscriberet, sed adeò contumaci sterilitate desidiosus erat, vt in vertendo Græca vix Polybij Castrametationem efflagitãtibus amicis expresserit, quòd id studium recto an maligno iudicio, incertum, penitus damnaret. Verùm egregia cum laude præstitit, vt Latini haberent emendatiora, quæ minore ipsorum labore verterentur. Honestæ facultates non certo rixæ reditu, sed aliena liberalitate quæsitæ, vel in rem negligenti & sumptuosè viuenti nunquam defuerunt, vt nonagenarius ferè senex articulari morbo deformatus, Romæ moreretur. Sepultus est in ęde Gothica diuæ Agathæ supra Suburram, fecitque sibi Græcum Epitaphium, quod Maioranus sic vertit.

Lascaris in terra est aliena terra sepultus,
Nec nimis externam quòd quereretur erat.
Quam placidam, ô hospes reperit, sed deflet Acheis
Libera quòd nec adhuc patria fundat humum.

Tibaldei.

Lascaris hic Graiûm specimen: ne crede cadauer
Illius esse sub hoc marmore, sed statuam.
Altera quippe fuit Niobe dolor impius illam
Natorum, hunc podagræ transtulit in lapidem.

Latomi.

Lascarus hic Graiæ doctrinæ & nominis hæres,
Vltimus ex illa gente domoque iacet.
Cum quo lugemus florem perijsse Pelasgûm,
Helladaque ingenijs obsoluisse bonis.
Damna tollendà nimis, sed quæ maiora futura,
Huius ni pietas aduigilasset, erant.
Qui non contentus priscos conquirere libros,
Italiam & tantis accumulasse bonis:
Semine Mygdoniæ pubis repleuit eandem,
Quos natiua penes linguaque voxque foret.
Queis tibi pro meritis Latium sese obligat, illa
Dempturum patriæ barbara vincla tuæ.

Rodulphus Agricola.

QVIS non te Rodulphe Agricola inuſitato, & planè portentoſo conſpirantium ſyderum concurſu natum eſſe fateretur, ſi vim cœleſtis tam variè radioſi luminis, non ſecus ac in aſtris curſum certior diſciplina deprehenderet? Hauſiſti enim Hebraicas Græcasque literas vſque adeò ſtupenda celeritate, vt nequaquã Gruningiæ in vltima Friſia, ſed Hieroſolymis Athenisque natus ac educatus à doctiſsimis crederêre. Latinas porrò tanta felicitate didiciſti, docuiſtiq;, vt exacta puritas, ac illa nobilis vbertas Romanæ eloquentiæ, noſtro cum pudore in ſqualleuti aſperoque Oceani littore quærenda videatur. Viuent profectò in admirantium manibus tua illa, quæ auidè leguntur in Dialecticis Rhetoriciſque præcepta, & diuini ingenij carmina, quibus vel illuſtribus poetis numeros excuſiſti. Nos verò in magno vitæ tuæ deſiderio, aut numinum, aut certè ſy

derum inconſtantiam indignanter vſquequaque mirabimur, quæ tantis cumulatum muneribus terris tantùm oſtenderint, grauiore quidem iniuria humani generis, cum ille cœleſti aura fortaſſe dignior, in ſecundiſsmo fœcunditatis curſu raperetur. Defunctum Heidelberga Germaniæ vrbe gymnaſio clara, decuriones ſepulchri honore perornarunt. Hermolaus autem Barbarus apud Cæſarem legatus, inſcripto epigrammate ſupremum amicitiæ munus exoluit.

Hermol. Barbarus

Inuida clauſerunt hoc marmore fata Rodulphum
Agricolam, Friſÿ ſpemq́ decusq́ ſoli.
Scilicet hoc vno meruit Germania, quicquid
Laudis habet Latium, Græcia quidquid habet.

Latomi.

Qui putat ingenÿs patriam conferre, Rodulphum
Agricolam, Latÿ dixerit eſſe ſoli.
Aut extra Italiam naſci minus eſſe beatum,
Hunc ipſum Friſium, qui putat, eſſe ſciat.

LEO

Leo Baptiſta Albertus.

LEONI Baptiſtæ ex Albertorum familia Florentiæ clara, Politianus, audita eius morte, nobile encomium cecinit: nos autem eius ingenij acumen, & ſtyli felicitatem in confragoſa materia plurimum admiramur. Nouum enim opus ędificatorię faculta tis, et propter linguę inopiā valde impeditum, nec ſatis eloquētiæ capax, aggreſſus eſt, tanta facundia, vt imperitos obſcuro rudique eius ſeculo, & certa diſciplinæ luce carentes architectos in ſemitam rectiſsimæ rationis deduxerit, cum Vitruuij præcepta denſiſsimis obſeſſa tenebris illuſtraret, ac inſpectis antiquorum ædificiorum reliquijs, atque inde accurata dimetiendi ratione initiorum & finium ordinem deprehendiſſet, ita vt inopem & corruptis artibus incultam ætatem noſtram admirabili abditarum rerum copia locupletaſſe exiſtimetur. Scripſit etiam in pictura de Receſsibus & vmbris, lineisq;

ex optices disciplina, quibus rerum imagines in eodem sitas plano, tanquam remotas & extantes, erudita manus exprimere consueuit. Ex speculo quoque reflexis redijs: nam ipsius effigiem arguto penicillo pereleganter est assecutus, quam apud Pallantem Oricellarium in hortis vidimus. Extat etiam Apologorum vrbanæ grauitatis libellus, quo vel Æsopum inuentionis amœnitate superasse iudicatur, & Momus summę gratię dialogus, ac ideo cum antiquis operibus multorum sententia comparandus.

Iani Vitalis.

Albertus iacet hìc Leo, Leonem
Quem Florentia iure nuncupauit,
Quòd princeps fuit eruditionum,
Princeps vt leo solus est ferarum.

Latomi.

Quisquis Barbarus es, rudisque Phœbi,
Hoc saxum pedibus caue profanes,
Quod sanè eximium tegit Leonem,
Peius angue tuum genus perosum.
Nam Musis sacer est, easque secum
Vel hìc in tumulo moratur oris
Docti blanditijs, vel ipse cum illis
Indagat Clarios comes recessus.
Doctis multijugam referre prædam
Non raro vnde solet, stupente Apelle,
Atque Vitruuio sagacitatem.
Sed quid te dubium morer? Leonem
Albertum satis ij loquuntur vngues.

Laurentius Medices.

SALVE heros optime, maxime ingeniorum liberalis educator, artiumq́ue omnium & elegantiarum pater, ac vnicus veræ virtutis æſtimator. Salue iterum immortale præconium merite: cùm te vigilanter excubante, non Etruria modò tua, ſed omnis quoque Italia opulenta pace floruerit: ſcilicet vt mox orbata te cuſtode & vindice, inteſtina fataliq́ue inſania, & externa immanitate vaſtata concideret. Sed ſalue itidem, qui luculenter & fouiſti Muſas, & feliciter exercuiſti. Præclarus vtique Vatum hoſpes & æmulus, ideoq́ue cœleſti munere nomini tuo debita virenti laurea digniſsime: niſi hæc fortuna tua putetur inferior, quando Coſmum auum eruditi ſeculi decus gloria ſuperaſſe ſummè arduum videri poterit: niſi Leonem decimum, ad ornandam virtutem cœlo datum, felici prole genuiſſes.

Iani Vitalis.

Nil mortale vnquam vita tibi contigit omni
O Patriæ pater & decus immortale tuorum
Laurenti, nisi cùm te mors inuitis ademit.
Illa quidem non te vitali lumine cassum
Extinxit, verùm quicquid sanctiq; boniq;
Orbis habet, tecum simul abstulit: aurea quando
Secula fœdauit scabra rubigine ferri,
Non tamen vlla vnquam viderunt tempora dignum
Te magis, & titulis & maiestate decoro,
Cui magnus Cosmus auus, & cui filius altum
Maximus ille Leo princeps Romanus honorum
Atque æternarum laudum erexère theatrum.

Myrtei.

Occidit vt fato Medices Laurentius, ora
Conuertens in solicitas Florentia Musas
Dixit, Abite, aliud nunc vobis quærite tectum.
Cui Musæ: Nos hospitium sanè perdimus vsquam
Quærendum: Sed tu Medice Florentia rapto,
Amissum inuenies nusquam: quin desinis ipsa
Esse illud decus & Latij Florentia lumen.
Nos erimus Musæ, tum si quid nostra parente
A Ioue dat pietas sperare, videbimus vllo
Tempore post heroa Deorum in sede suprema
Immortalem alti nutu Iouis astra regentem.

Latomi.

De te nil dicam: sed enim si dixero, quantum est
Vel de Dijs genitum, vel genuisse Deos?
Vatibus Ausonijs mandatum hoc muneris esto:
Carpere nam laudes est violare tuas.

PETRVS

Petrus Leonius.

PETRVS Leonius Spoleti natus, multo acumine perſpicacis ingenij, eruditaque facundia, inter medicos primus ferè prolato Galeno, verum medicinæ limen aperuit, quum in clariſsimis Italiæ gymnaſijs profitendo, exercendoque artem ſumma nominis authoritate, non ex fœculentis Arabum lacunis: ſed ex puriſsimis Græcorum fontibus haurienda præcepta artis, atq; remedia docuiſſet. Is erat validis diſciplinarum omnium pręſidijs inſtructus, ita vt Aſtrologię & veteris item Magiæ peritiſsimus haberetur: quod de euentu grauiſsimarum rerum diuina prædictione iudicare conſueuiſſet. Conſtat enim eum amicis ſæpe dixiſſe, ſibi ſubitæ mortis periculum in aqua portendi: vnde flumina crebrasque nauigationes formidaret, quam ob cauſam, quum alia omnia ad quæſtum, & decus ſecunda retineret, è Patauio, Venetijsque in Vmbriam &

Spoletum emigrarit, vt mutata sede, nauigationum occasiones effugeret. Sed Fata vbique viam inueniunt. Inde enim Laurentio Medice suprema valetudine tentato, Florentiam accitus, adeò inani, aut certè fatali spe concepta de salute decumbentis, occultans atrocis morbi impetum contempsit, vt oblata ab aliis ex arte remedia reijceret, & insurgentis naturæ viribus nihil verendam morbi vim, facilè cessuram polliceretur. Verùm non diu pòst ab ea cunctatione, detecta malignitate pituitæ, ægroq; sensim deficienti, superuenit Lazarus Placentinus illustris medicus, à Ludouico Sfortia Ticino missus, sera quidem afferēs remedia: sed obliquè Leonium iam toti familiæ inuisum perstringens, quòd neglectis morbi initijs, facillimæ curationis occasiones temerè contemnentis imprudentia deperissent. Per hunc modum expirante Laurentio, Leonius ex infamię dolore commota mēte, exitialem insaniam, lugentiumq; familiariū lethale odium contraxit, ita, vt in proximæ Caregio villæ puteum, sponte, an illata vi incertum, præceps datus mergeretur. Fuêre qui Petri Medicis feruida ira mortem patris more barbaro vindicantis, id scelus admissum crederent, vti Actius Syncerus Etrusco carmine deplorauit. Sed nullum omnino præclarius patratæ necis argumentum exortam inde suspicionem fouet, quàm ipsius authoris, par sceleri ad iustam pœnam interitus, quum ille à clade Gallorum ad Lyrim aufugiens, in ostio fluctibus naue obruta, fœdè perierit.

Iani Vitalis.

Dum timet astrologus sua Fata Leonius vndas,
Et fugit è ripis magne Timaue tuis:
Illa eadem frustra fugientem aduersa sequuntur,
Qua rapitur tacita nobilis Arnus aqua:
Hic tu florentem medicis Florentia curis
Præruptum, ô facinus, corripis in puteum:
Astra repræsentat sic funera, dum fugit ille,
Tutius hunc poterant quàm latuisse poli.

Latomi.

Pallet, conspectis vbicunque Leonius vndis,
Et velut à certo protinus hoste timet.
Scilicet has tacitè didicit monstrantibus astris,
Moliri vitæ Fata suprema suæ.
Cur sed vbique timet? cur omneis denique, semper?
Astra cauendi etiam cur tacuêre viam?
An non terra suos gignit, licet arida, fonteis?
Et cælum pluuias non quoque seruat aquas?
Forsitan has aliquo in puteo tibi Fata reponunt:
Nec poteris clarè cum Phaetonte mori.
Sed fugis Euganeos, Padumq́, & aquosa Timaui:
Stulte, fuge, & longum dedecorare metum.

HER-

Hermolaus Barbarus.

NVLLA hercle cuiusquam defuncti insignis effigies, maiore merito, quàm tua in Musæo spectatur Hermolae eruditorum omnium, omnibus numeris longè doctissime. Nouocomensibus enim C. Plinium Secundum ciuem suum, ab imperitis inuidiosè surreptum, erudita, præclaraque sententia reddidisti, eumque eductum tenebris, & multo squallentem situ, immenso radiantis ingenij tui lumine penitus illustrasti: scilicet, vt recepta antiqua dignitate sibi persimilis in lucem prodiret, ac ea omnino quæ in foro à Comensibus erecta est, dignus marmorea statua spectaretur. Sed tibi publico nomine debemus omnes, quòd Themistium tenebrosis Aristotelis operibus viuido splendore lucem afferentem, Latino sermone donaueris, vt quantus esses in Physicis, Dialecticis, atque Rhetoricis, tot nobiles exuberantis ingenij fœturæ testarentur:

nec satis fuerit impeditissimam illam Geographiæ syluam, inaccessam multis nullique penitùs exploratam, glorioso labore penetrasse, nisi ex ipso telluris, & naturę germinantis gremio singulas salutares, & noxias herbas, traducto, ac explorato Dioscoride, ęgris mortalibus demonstrasses. Sed qui linguarum & disciplinarum omnium difficultates euasisse videris, longè maximo etiam inuicti animi præconio, infestam virtuti tuæ inuidiam generosè superasti, quum te speciosis honoribus perfunctum, & tum supremam idcircoque grauissimā legationem Romæ agentem, Innocentius Octauus, admiratione virtutis, Aquileiensem Patriarcham renuntiasset, vel non probante Senatu Veneto, qui nihil, vel inusitatæ virtuti, extra leges tribuendum censuerat. Tulisti quippe æquo animo suffragiorum seueritatem, quum ex eo tamen pari merito tibi purpura pararetur. Sed mors ante diem irrepsit, & pestilenti quidem morbo properata, adeò vt quod à Pico, Politianoque Florentia laboranti per dispositos equos mittebatur miræ potestatis antidotum, veneni celeritate præuerterit, scilicet, vt nimis seuera patria optimi ciuis ossa non haberet, quæ sub colle hortorum ad Flumentanam portam sepulchro condita è Campo Martio, ab erudita Romana iuuentute salutantur.

Barbariem, Hermoleos Latio qui depulit omnem.
Barbarus hîc situs est, vtraque lingua gemit.
Vrbs Venetûm vitam, mortem dedit inclyta Roma,
Non potuit nasci, nobiliúsue mori.

Pierij Valeriani.

Peregrine ciuis, nate in vrbe, & aduena,
Quicunque adoras templa Musarum sacra:
Huc in beatæ, & si occupatus, Vrsulæ
Diuerte, cultum hinc à sinistra suspice
Inter sacratos hinc & inde Præsules,
In purpurata veste nobilem virum.
Quid fronte prima iam ominaris maximum?
Viua hæc imago est Hermolai Barbari,
Aciem sacrasti, ne profana videris,
Candente felix ære lumen excute.

Latomi.

Quid stas, & titulum stupes, Viator.
Hoc sub saxo aliquem ratus sepultum
Gallum, Theutonicum, Scotum, vel Anglum,
Genteis quas modò Barbaras vocamus?
Erras. Barbarus Hermolaus ille,
Ille Barbarus, vtriusque linguæ
Venus, delitiæ, lepor, voluptas,
Quo nemo melius tenebat omneis

Germa-

Germanæ numeros locutionis:
Hoc sub marmore, nunc cinis, recumbit:
At non mortuus: immò mortis ipso
Victurus scelere vsque, & vsque, & vsque:
Rumpatur Venetus licet Senatus.
At si te nouitas moratur huius
Vocabuli, ratione scito factum,
Qua suos Domini solent Quirites,
Insignire Duces, vt Africanos,
Cimbros, Pannonicos, Isauricosque:
Victarum puta gentium trophæis.
Sic & barbarie per hunc Latinis
Pulsa finibus, & iugum subacta,
Iure Barbarus optimo vocatur.

Georgius Merula.

IN Georgio Merula ab aquis Statiellis Alexādrino, ingenium subagreste, atque ideo ad lucubrationum labores maximè validum, nullisq; obiter voluptatum illecebris lacessitum emicuit, passim florentibus Græcarum literarum studijs, quarum felici societate antiqui decoris ornamenta Latinæ facultati tradebantur. Ob id variæ eruditionis laude celebratus, quadraginta amplius annos, cum Venetijs, tum Mediolani iuuentutem docuit: in alienos sæpe libros acerbius censuram exercens, quum sæpe Calderini, Galeotti, & Politiani errata, vel certè prætermissa notare contenderet, publicatis Annotationum libellis, quibus latè nomini fama apud stupentes grammaticos quæreretur. Edidit etiā translationem Dionis de Traiani gestis: sed petenti Ludouico Sfortiæ historiam perscripsit, Vicecomitum principum origines & bella continentem, sobrio quidem stylo, ac ex omni parte Latino, sed in quo lectores minus austeri peramœna diuerticula passim requirant. Cæterùm postremi eius historiæ libri meo iudicio iucundiores, æternùm dormituri, denegata luce in abditis scrinijs iacēt, quum nemo è generosa stirpe Vicecomitum omnino prodeat, qui sepultum familiæ patriæque decus, in lucem asserere velit: quandoquidem nemo ferè sit ex ea gente, qui non spreto veræ virtutis nomine, ab incondito luxu decoxisse videatur. Perijt exactæ ætatis senex, tonsillis fauces occupantibus, Politiano obiter vehementi metu liberato, cum in Miscellaneam eius centuriam, cohortes, & alas, quæ impetu obruerent, emissurus esse diceretur. Ludouicus princeps optimè de literis merito, iustum funeris honorem persoluit, elatusque est ad ædem Eustorgianam: & hoc carmen sepulchro Lancinus inscripsit.

Vixi alijs inter spinas, mundique procellas,
Nunc hospes cœli Merula, viuo mihi.

Latomi.

Cur fugis à titulo? quò tam citò, quæso, Viator?
Siccine, quod poßim carpere, habere times?
Ingenio hoc vixi, fateor: plureisque laceßi
Pro rigido exercens scilicet ense stylum.
Parcebam nulli, gaudens è cæde frequenti
Laßa cruentatas figere in ora manus.
Et tu fortè times, ne nunc quoque dentibus idem,
Quæque Theoninis non placitura petam.
Optarim sanè: neque enim tibi abiret inultum
Phœbe, sacerdotem sic habuiße tuum.
Nam fœdaße suas quòd me malus acuit arteis,
(Tutari parteis hoc vocat ille suas)
Tergendis voluit pueris à clunibus eßem,
Quos malè mundatos mors inopina rapit:
Ah miser, at quod idem multi quoq; nunc imitantur,
Iam succeßorem mî fore spero aliquem.

Politianus.

POLITIANVS à prima ſtatim iuuenta admirabilis ingenij nomen adeptus eſt: quum nouo, illuſtrique poemate Iuliani Medicis equeſtres ludos celebraſſet, Luca Pulcio nobili poeta omnium confeſsione ſuperato, qui Laurentij fratris ludicrum equeſtris pugnæ ſpectaculum, iiſdem modis & numeris decantarat. In id enim è Græcis atque Latinis delectos flores populo ſtupendos contuliſſe cenſebatur: nec multo poſt Iuliano à Pactijs in templo immaniter interfecto, eius vindicatæ coniurationis hiſtoriam Latinè, ornatiſsimeque perſcripſit: profeſſusque demum in gymnaſio Græcas pariter, Latinasque literas, tantos de ſe excitauit clamores, fauente iuuentute, vt Demetrius Chalcondyles vir Græcus, præſtantique doctrina, vti aridus atque ieiunus à diſcipulis deſereretur. Exinde Herodianum Romanè loquentem publicauit, cunctis haud du

bie erepta laude, qui id generis munus ante susceperant, quanquam æmuli eam translationem, vti nos a Leone põtifice accepimus, Gregorij Tiphernatis fuisse dicerent, quod passim inducto fuco, & falsis nouorum coloribus interlita, alieni styli habitum mentiretur. Sed eadem præcellenti studiorum omnium vbertate florentem, post editam Miscellaneorum centuriam: publicataque Latina poemata, immatura mors oppressit. Erat distortis sæpe moribus vti facie nequaquam ingenua, & liberali, ab enormi præsertim naso, subluscoque oculo per absurda, ingenio autem astuto, aculeato, occulteque liuido, quum aliena semper irrideret, nec sua, vel nõ iniquo iudicio expungi pateretur. Ferunt eum ingenui adolescentis insano amore percitum, facile in lethalem morbum incidisse. Correpta enim cithara, quum eo incendio, & rapida febre torreretur, supremi furoris carmina decantauit: ita, vt mox delirantem, vox ipsa, & digitorum nerui, & vitalis denique spiritus, inuerecunda vrgente morte, desererent: quum maturando iudicio integræ, statæque ætatis anni, non sine graui Musarum iniuria, doloreque seculi, festinante fato eriperentur. Vix enim quadragesimum quartum ætatis annum attigerat. sed eo præpropero vitæ exitu profecto felix fuit, quod imminentem conuulsæ Medicæ domus ruinam effugerit. Tumulo autem hoc carmen Crinitus discipulus affixit.

Hic, hic Viator paululum gradum siste,
Vatem potentis spiritus vides clarum:
Qui mente promptus acri, & arduum spirans,
Ac summa quæque, & alta consequi suetus.
Is ille ego Angelus Politianus sum.
Fouit benigno me sinu Flora, & illic
In Fata cessi, Parthenopæos Reges,
Cum Gallica arma irruerent minabunda.
Tu vale, & hoc sis meriti memor nostri.

Eiusdem

Siren relicto Daunio
Quærebat vbi consisteret:
Diuque vagula deuolans
Accessit amnem lassula
Arni fluentis leniter:
Et commorata satis, iter
Parabat inceptum sequi.
Sed ecce dum vaga subuolat,
Audi repentè rem nouam,
Nouosque numeros, & noua
Carmina canentis Angeli.
Itaque statim in labra conuolat
Dulci lepôre perlita:
Et, inquit, hic libet agere,
Hic, hic morabor sedulò:
Vbi Gratia, Decor, & Venus
Tam blanditer simul canunt:

Carmenque

Carmenque fundunt aureum:
Tu nunc valebis Daunie.

Petri Bembi.

Duceret extincto quum mors Laurente triumphum,
Lætaque pullatis inueheretur equis:
Respicit insano ferientem pollice chordas,
Viscera singultu concutiente virum.
Mirata est, tenuitque iugum: furit ipse, pioque
Laurentem cunctos flagitat ore Deos.
Miscebat precibus lachrymas, lachrymisq; dolorem:
Verba ministrabat liberiora dolor.
Risit, & antiquæ non immemor illa querelæ,
Orphi Tartareæ quum patuere viæ.
Hic etiam infernas tentat rescindere leges:
Fertque suas, dixit, in mea iura manus.
Protinus & flentem percussit dura poetam:
Rupit & in medio pectora docta sono.
Heu sic tu raptus, sic te mala Fata tulerunt,
Arbiter Ausoniæ Politiane lyræ.

Incerti.

Politianus in hoc tumulo iacet Angelus, vnum
Qui caput, & linguas, res noua, tres habuit.

Herculis Strozæ.

Quis Lycias sortes? quis Phthiæ carmina vatis?
Transmisso Deliquis neget huc Tripodas?
Quippe hic assiduè Phœbus, Musæque parentant,
Et caros lachrymis sæpe lauant cineres.
Quin si Fata velint, tegerentur numina sub qua
Angelus obdormit Politianus humo.

Cæsaris Scaligeri.

Ante tuo quàm te nossem de pectore, non te,
Aiebam, decuit Politiane mori:
Siue mori decuit sed non decuisse fatebor,
Ah, sic ab iuuenem Politiane mori.
At diuina semel noui dum pectora, dixi.
Nec iuuenem, nec iam Politiane mori.

Latomi.

Hoc tumulo Charites, lepor, & bona Suada, iocique,
Et Musæ, & Phœbus, plectra, chelysque iacent.
Cuncta obiere simul (neque enim sunt visa deinceps:
Nec viguit fuluis laurus, vt autè, comis)
Verus vt ille pudor Graium, columenque Latinûm
Angelus arguta desijt in cithara.
Nam fuit hæc (miserum) sæuæ culpa altera Parcæ,
Cantantis filum præsecuisse viri.
Ah, sæuûm potuit qua flectere corda ferarum,
Non potuit duram flectere voce Deam.

Io. Picus Mirandula.

IOANNES Picus Mirandula merito cognomine Phœnix appellatus eſt, quod in eum, Dij ſuperi, ſupra familiæ claritatem, omnis corporis, ac animi vel rariſsima dona contulerint. Mira enim altitudine ſubtilis ingenij, decora facie, lectiſsimisque moribus, et incomparabili quum diſputaret, aut ſcriberet facundia, omnes eius ſeculi ſapientes in admirationem ſui facilè conuertit. Grauiſsimo autem opere, nec dum abſoluto, tanta eruditione, atque vehementia Aſtrologos totius diuinationis vanitate confutata perſecutus eſt, vt ſubtilium diſciplinarum profeſſores à ſcribendo deterruiſſe videatur. In Heptablo autem, dum ſacrarum literarum myſteria diuino ore nobis recludit, & in Apologetico grauiſsimus diſciplinarum omnium rationibus propoſita ad diſputandum, ingenij ſui decreta defendit, ſe ipſum doctrinæ, atque memoriæ felicitate supergreſ-

ſus

ſus eſſe videtur. Exceſsit è vita dignus cœlo, trium et triginta annorum iuuenis, eo die tam celebri, quàm poſtea Italiæ maximè funeſto, quo Carolus Galliæ rex Octauus Florentiam eſt ingreſſus, ſcilicet, vt tanti funeris luctus, quum ſub ſignis ornatus in pompam externæ gentis exercitus vrbem intraret, vel eo inuſitato ſpectaculo, & in tanta receptæ libertatis lætitia minimè vinceretur.

Herculis Strozæ.

Ioannes iacet hic Mirandula, cætera norunt
Et Tagus, & Ganges, forſan & Antipodes.

Eiuſdem.

Hic ſitus eſt Picus, cuius ſi cuncta periſſent,
Virtutum ſeptem vix ſat erant tumuli.

Michaelis Marulli.

Occidis ætatis media quòd Pice iuuenta,
Vltima Socraticæ flenda ruina domus.
Nec vel nobilitas, vel opes, vel gratia formæ
Profuit, aut animi tot bona rara tui.
Hoc hoc, crede mihi, naturæ iniuria matris
Larga vel in primis quæ fuit vna tibi:
Sed vitæ documenta hominum, et quàm fluxa ſit ollis
Forma, genus, dotes ingenij, imperia.

Latomi.

Ne Pici ingenium deberi quis putet aſtris,
Nil genere hoc artis, vanius eſſe docet.
Quem vitam, & mores frugi, aſsiduumque laborem,
Aſtrorum ſcimus percoluiſſe loco.
Sed tamen eſt aliquid (fateor) quo debeat aſtris,
Quod citò ſe noſtris eripuère malis.

Pomponius Lætus.

IVLIVM Pomponium Lætum Sanſeuerina illuſtri familia in Picentinis natum ferunt, adeoque inſigni cura educatum, vt ex adultera matre, alioqui pudica, illudente ei Salernitano Principe genitus putaretur. Sed vigente demum bello, & labante Fortuna principalis domus, animum ad literarum ſtudia conuertit, tanta antiqui moris æmulatione, & naturæ temperantia optimas literas complexus, vt Romæ inter præclara eius ſeculi ingenia conſpicuus monſtraretur. Nam Vallæ præceptoris æquata eruditionis opinione, locum exceperat, ſed eum mox Pauli Secundi iniuria percelebrem fecit, quum literatos quoſdam, & in his Platinam, atque Callimachum, tanquam impios atque maleficos tormentis excruciaſſet. Nam è Venetijs Romam pertractus ad dicendam cauſam, perpetua vitæ innocentia tutus nihil terreri potuit, vt integro conſtantique animo

nimo indigna fateretur. Veterum enim ingeniorum illustria nomina sibi ipsis indiderant, quum in cœtu sodalium laureati Musas colerent. Ea nominum nouitate, Pontifex elegantiæ literarum imperitus, suspiciosusque, vehementer offendebatur, quasi id esset occulta coniurantium tessera ad obeundum insigne facinus. Xysto demum, Innocentioque fauentibus in gymnasio docuit incredibili nominis authoritate, auditorumque frequentia, adeò vt ante auroram profitentem, Romana iuuentus à media statim nocte præoccupandis subsellijs præueniret. Descendebat e Quirinali sæpe solus, Diogenis more præferens laternam, quum opes contemneret, et iucunda frugilitate venerabilis haberetur. Simplici nanque, & penè subagresti conuictu vsque adeò gaudebat, vt quum frequenti semper limine coleretur, improuisi nobiles conuiuæ, non sufficienti eius puero per iocum admoniti coquinæ manus admouerent, vnde perurbani sales, multęque facetię ferrentur. Scripsit Grammaticæ compendium, adultis pueris vtile: & grauiore demum stylo seriatim Romanos Cæsares: gratissimoque libello in antiquæ Vrbis ruinis, vera loca, atque vocabula demonstrauit. Sed in suggestu summam laudem promeruit: quod eo magis mirum videtur, quum in familiari sermone hæsitante lingua balbutire esset solitus, nec orantem demum, aut clara voce lectitantem, vlla omnino oris titubantia deformaret. Septuagenarius excessit è vita, quum gelidissimo vini potu ventriculi calorem oppressisset. Elatus est auditorum insignium pijs humeris, honestante funus familia purpurata Alexandri Pontificis, & laudante Marso oratore. Quum varijs autem Elegijs tumulus ornaretur, epigramma Pontani, consensu publico locum obtinuit.

Pontani.

Pomponi tibi pro tumulo sit laurea sylua:
Ossa, maris rores, myrteaque vmbra tegant:
Teque tegant, artusq; tuos, violæq;, rosæq;,
Ver habeat, Zephyros spiret, & ipse cinis.
Stillet & ipse cinis, quas & Parnasus, & antra
Thespia, & ipsa suas Ascra ministret aquas.

Domitij Palladij.

Hic iacet exigua Lætus Pomponius vrna,
Cuius honor meritò pulsat vtrunque polum.
Lætus erat Romæ vates sublimis, & idem
Rhetor, nunc campus lætior Elysijs.

Latomi.

Effert Pomponi dum te Romana iuuentus,
Et fouet in gremio Roma beata suo:
Fama est, inuidiam summorum adeoq; Deorum
Hunc tumulum, hos gerulos conciliasse tibi.
Sed tamen hoc summi tibi debebatur honoris,
Vt tua mors superis inuidiosa foret.

Callimachus.

CALLIMACHVS antiquo nomine Philippus Geminiano Etruriæ oppido editus ingenium lectiſsimis literis Romæ excoluit, nec multo poſt indignam inſonte animo ſubijt calamitatē, quum Paulus Secundus illuſtres Academiæ ſodales odio temere concepto, tanquam malignè conſpirantes perſequeretur, ita, vt ipſe ante alios deſumpti Græci nominis reus, tormentis, & carcere pœnas daret. Ab ea autem iniuria indignabundus in vltimas terras profectus, Caſimiro Sarmatiæ Regi ingenij operam obtulit. Is virtute, fortunaque clariſsimus, ſed Pontificij nominis hoſtis, quatuor Regum pater fuit. In honore tum erant optimæ literæ apud externos reges, vno præ cæteris Matthia Coruino ſtudijs ac artibus eximijs liberaliter fauente. Itaque Callimachus Alberto filio præceptor datur, à quo demum, poſt Caſimiri patris interitum, ad ſummum familia-

miliaritatis, atque potentiæ locum euectus eſt, tanta Polonorum conſternatione, odioque, vt eum tanquam impium, & Moldauicæ cladis authorem, tyrannidemque impotenti imperio exercendam Regi ſuaderet, aula extruſerint. Maligno enim iudicio nobilitatem, quod imperatæ pecuniæ, & ſuſcepto bello auerſa eſſet, ſæuo hoſti obiectandam eſſe cenſuerat, vt nemo demum ſupereſſet, qui libertatis per manum traditæ iura tueretur. Sed Callimachus, vel Alberto abſentis deſiderium vix ferente, quod inuidiam minimè ſuſtineret, ſemi exul in Vilna Sarmatica apud veterē amicum occultatus, Fato ceſsit: ita vt morte celata, ſine funere areſactus tepore clybani in armario ſeruaretur. Id reſciuit Albertus, & pietatis ergò, Cracouiæ in æde Trinitatis æreo ſepulchro honeſtandum curauit. Præcipuum eius ingenij monumentum, extat Hiſtoria exactiſsimè conſcripta de rebus geſtis Ladislai Sarmatiæ, atque Pannoniæ Regis: qui ad Euxinum Varnenſi acie, ab Amurathe ſuperatus interijt. adeò enim eleganter eius grauiſsimi muneris leges impleuiſſe exiſtimatur, vt omnes qui à Cornelio Tacito, per tot ſecula id ſcribendi genus attigerint, meo iudicio ſuperarit.

Iani Vitalis.

Ænea, Callimachi, quæ circumplectitur oſſa,
Depoſiti meritis nobilis vrna ſui,
Ænea ſit quamuis, multò eſt preciſior auro,
Etruſci felix hoſpita Callimachi.
Ipſi etiam, Italia, tantum decus, auſpice, adepti,
Ad ſacra conueniunt buſta Boryſthenides:
Exultantque mero, & choreis, referuntque viciſſim:
Dedicat hæc Criſpo Sarmatis ora ſuo.

Latomi.

Exuuias præter pellemque, atque oſſa latini
Nil hic Callimachi Barbara terra tegit.
Illa Boryſthenides rapuère, tenentque Camœnæ,
Quarum primus amor, gloria prima fuit.
Hoc perfecturus, ſi copula longa fuiſſet,
Veniſſetque ſuo iuſta propago thoro
Sarmatide è nympha: ne Barbara terra videri
Poſſet, Romanæ vel minus apta togæ.
Sed mors inuidit, qua nil odioſius: atqui,
Quæ feritas tacito non caret opprobrio.
Æneus eſt tumulus, mors ænea: & æneus ille,
Qui legit hæc ſiccis triſtia verba oculis.

Hieronymus Sauonarola.

MEDICEIS Gallorum aduentu Florentia pulsis, Hieronymus Sauonarola Ferrariensis ex ordine diui Dominici cucullatus, vsque adeò austera vitæ disciplina, ac erudito subtilique ingenio, & in sacris concionibus admirabili facundia valuit, vt populum instaurandis religionibus deditum, & tum nouo receptę libertatis gaudio gestientem, quò vellet facilè impelleret, priuatisque familiarium, ac ipsis quoque summi magistratus consilijs misceretur. Futura enim prædicere, veluti diuino adflatum numine credebant, quando nihil validius esset ad persuadendum specie ipsa pietatis, in qua etiam tuendæ libertatis studiũ emineret. Sed nonnulli optimates, astutis ingenijs adeundo, consulendoq; eius authoritatẽ in immensum adaugebant, tanta quidem insania, quò illã sibi astruerent, vt ad Carolum Regem Pisas Legatus mitteretur, & integros quatuor

quatuor annos Florētinorum animis, ac opibus imperaret. Verùm in eo Christianis hercle moribus, ac optimis literis ornatißimo, ingenium ab occulta ambitione, & nimio, exitialique proferendæ veritatis studio inflammatum, adeò æstuanter efferbuit, vt capitale iudicium de suspectis nobilißimis septem ciuibus sæua sententia præcipitarit, moresque Alexandri summi Pontificis vesana declamandi libertate, quum acerbè suggillaret, sacrosanctam potestatem in dubium deuocarit: quamobrem reus maiestatis, deposcente Pontifice, concedenteque Senatu, & concrematis quidem templi foribus, nec incruenta irruptione comprehenditur: nam inimicæ factionis ciues, damnatorumque propinqui arma ceperant: in eoque tumultu trucidatus est Franciscus Valorius partium princeps, qui maturandæ reorum necis author extiterat. Cæterùm de Sauonarola tormētis excruciato, confessoque, latronum more, in medio foro, miserabile supplicium est desumptum, ita, vt strangulati corpus extemplò cremaretur, diuerso quidem animorum habitu, quum alij ardentes odio, iure execratum, atque punitum succlamarent: alij vero lugentes, tanquam indigna morte perempti è rogo cineres religiosè colligerent. Eius autem ingenij operum præcipua cum laude legitur gloriosus Crucis triumphus aduersus eius seculi sapientes, garrulosque sophistas, Latinè perscriptus. Vtramque autem pij, atque impij nominis famam cumulatè promeruit, si duobus contrarijs cœnotaphijs credendum esse censeremus. Sed alterum quod liuidus effudit, honestus supprimet pudor, ne supra miserabilis supplicij dolorem, insontis fortasse viri manes hac etiam æterni carminis inurente nota crucientur.

Marci Antonij Flaminij.

Dum fera flamma tuos Hieronyme pascitur artus,
Relligio sanctas dilaniata comas
Fleuit, & ò dixit, crudeles parcite flammæ,
Parcite, sunt isto viscera nostra rogo.

Latomi.

Dicere me prohibet pietas Hieronyme quicquam,
Tuo quod olim nomini
Officiat: vetat ast eadem me dicere, passum
Te præter æquum talia.
Illud nemo negat, vel Momo durior esse,
Quæ scripseris, pijßima.
Quæ dum compono, tibi, nescio, num ne dolere,
Vel gratulari debeam.

disciplina Ficinus honestis ædibus, peramœna villa, sacerdotio, annuisque stipendijs, atque muneribus sese adauctum, & cumulatè perornatum sensit. Contemnebat enim maiores opes, vir minimè ambitiosus, & nitidæ iucundæque vitæ ad bonam frugem percupidus, quum vnam studiorum laudem spectaret, nec vllis vnquam contentionibus misceretur, quòd rerum omnium, præterquam vini subdulcis voluptates abdicasset, nulla quidem animi tristitia, quum esset omnino lætissimus: sed exactissima ratione ad tuendam valetudinem, sicuti deprehendere licet ex libris de triplici Vita editis. Adeò enim morosè sibi ad spem vitæ blandiebatur, vt sæpe eadem die, quum aer incalesceret: aut aliquo spiritu moueretur, capitis tegumenta permutaret. Sed quum sodalium suorum acerba funera luxisset, Laurentij, Hermolai, Politiani, Mirandulæ, qui vno anno perierunt: Landinique item, & Sauonarolæ, in Caregiana ipsius villa, septuagenario prouectior febricula interijt, diro quidem omine, quum eodem die punctoque temporis, duo clarissima Italiæ lumina Ficinum ipsum, & Paulum Vitellium summæ inuictæque virtutis Florentinorum Imperatorem, aliquanto certiore inimicorum rabie, quàm noxa capitali supplicio damnatum, vis ipsa fatalis extinxerit: & cum esset in alpibus Ludouicus rex Gallorum, armatus irrumpens, vt singulas illustres domos, & ad ad vnum ferè omnes Italiæ principatus euerteret.

Incerti.

Mores, ingenium, Musæ, sophiæque sepulta est
Laus hic, cum magni corpore Marsilij.

Incerti.

En hospes hic est Marsilius sophiæ pater,
Platonicum qui dogma, culpa temporum
Situ obrutum, illustrans, & Atticum decus
Seruans Latio dedit: fores primus sacras
Diuinæ aperiens mentis actus numine.
Vixit beatus antè Cosmi munere,
Laurique Medicis, nunc reuixit publico.

Politiani.

Mores, ingenium, Musas, sophiamque supremam,
Vis vno dicam nomine? Marsilius.

Andreæ Dactij.

Hic situs est magni sacrum qui dogma Platonis,
Marsilius patriæ tradidit & Latio.
Exuuias tellus, cœlestes spiritus oras,
Diua sed & terram fama polumque tenet.

Latomi.

Hic, hic Marsilius notissimus ille Ficinus,
Totius Ausoniæ luxque, decusque iacet.
In paruo ingenteis qui clausit corpore dotes:
Immò non clausit, sed magis exeruit.
Quare etiam hac parua fama est angustior vrna:
Ni tamen hæc potius, quem replet orbis erit.

b

Galeottus Martius.

ALEOTTVM Martium Narnia genuit, robusto ingenio disciplinas omnes complectentem. Is Matthiæ Coruino Pannoniæ regi præceptor, epistolarumque magister, & in castris miles: & in palæstra multarum palmarum athleta fortissimus operam præstitit, adeò feliciter, vt omnium horarum amicus & comes haberetur. Scripsit librum de Homine, varia eruditione potius, quàm eloquentia mirabilem, in quem non multò post inuectus est Georgius Merula grammaticorum exactissimus. Sed ea vehementia Galeottus sese defendit, vt Apologeticus priore libro varietate eruditionis multò vberior censeri posset. Scripsit etiam, & malo quidem infortunio, quædam in sacra, moralique Philosophia: nam ex ea lectione, quum omnibus gentibus integrè, & puriter veluti ex iusta naturæ lege viuentibus, æternos cœlestis auræ fructus paratos diceret, à cucullatis sacerdotibus accusatus, damnatusque est. Sed eum periculo celeriter exemit Xystus pontifex, qui in minori Fortuna eius fuerat auditor, non sine graui tamen contumelia. Nam in foro Veneto ad geminas columnas ad tribunal perductus est, vt impetrata venia se falsa scripsisse fateretur. Sed accidit, vt id iudicium exortus in turba risus euerteret, salso ac repentino Galeotti dicterio excitatus. Nam quum fortè non ignobilis Venetus, è turba proximus strigosa proceritate, & impudicæ vxoris probro insignis, traductum ludibrio præpinguem porcum appellasset, extemplò Galeottus renidentique ore, pinguis, ait, porcus, quam macer hircus esse malo. Erat enim Galeottus vsque adeò tumenti abdomine, vt quum sub vasto obesi corporis pondere, vel prægrandia iumenta satiscerent, rheda curuli veheretur: ac demum senex ad montem Anianum circa Ateste, ruina suffocatus interiret.

Iani Vitalis.

Hanc galeam, hunc posuit Galeottus Martius ensem,
Mars tibi, et hanc citharam docto cum pectine Musis,
Militia functus, decantataque poesi.

Latomi.

Et galeæ & Martis tibi fecit nomina mater,
Illa nouis facibus trita, dolisque Venus,
Ne si te Mauors rescisset Apolline cretum,
Vim tibi, vel matri, sæuus, vt est, faceret.
Proinde nec est mirum, si vincis vtraque palæstra,
Estque tibi niuei copia tanta salis.
Quem voluit mater tinctum sua olente saliua,
Et pater ornatum munere vterque suo.

ELI-

Elisius Calentius.

HVIVS ex Amphracta oppido semiAppuli Musa, regnantibus Aragonijs Neapoli, insignis fuit, vel illustrium poetarum æmulatione proposita. Tum enim Pontanus, Altilius, Grauina, & Actius, immortali ingenio præditi vates, diuina carmina factitabant. Sed Calentio amatoriæ vanitatis incendijs iuueniliter vstulato, æquo torrentior vena vti subitis impulsa casibus nequaquam liquidissimè profluebat: in varios alioqui carminum modos repentina largitate mirabilis. Adamauit eum vnicè à puero contubernalem Pontanus, suspexit Altilius, Actius verò Syncerus meritis laudibus exornauit. Extant eius Elegię teneris affectibus peramœnæ, & Ranarum cum Muribus prælia Homerico spiritu Latinè decantata. Dicauit eas vigilias Angelo Colotio ab eruditi ingenij candore viro lectissimo: quem hodie viuido ingenio senem, & sacrata infula clarum salubris eloquentiæ præcepta in hortis ingenuè tradentem Romana iuuentus colit. Moriens Calentius Lucium filium reliquit, ad quem legitur epistola Pontani, ad paternos mores, studiaque eadem adolescentem accendentis. Porrò Calentius ipse quum amore perditus, oblitusque rei, elegis inanibus diu hæsisset, Fortunam sibi ad parandas opes defuisse serò sensit, vt hoc suo carmine fatetur:

Talia post cineres de me toto orbe legantur,
Scriptaque sint tumulo carmina digna meo.
Ingenium natura dedit, Fortuna poetæ
Defuit, atque inopem viuere fecit Amor.

Moriens autem, hoc carmen inscribendum Lucio filio mandauit.

Elisius de se ipso, Viatori.

Sit tibi, sit felix, & faustum iter,
Qui sim discito paucis, sodes:
Hic ego vates iaceo Calentius,
Somno sapiens graui,
Donec me tubicen ætheris excitet,
Vocans ad pias Superûm sedes.
Legistin'? amabo dic abiens, Vale.

Latomi.

Elisius tenerè teneros dum scribit amores,
Durare ad senium tam tener haud potuit.
Sed nec erat diues, nec mirum in vate negatas
Spernit is: ancillas aut facit artis opes.

Pandulphus Collenucius.

PANDVLPHVS Collenucius Pisaurensis ingenio peracri, & studiorum rerumque omnium erudita notitia perornato, nobilissimarum Italiæ vrbium præturas gessit: functusque grauissimis legationum muneribus illustri facundia, & gestu pernobili Latini oratoris nomen impleuit. Cæterùm tanto ingenio temperantia deerat, vt nulla in arte summum laudis fastigium teneret. Insatiabili etenim cupiditate semper vagus in omnes disciplinas ferebatur, quum esset ex professo iureconsultus: vt facilè reliquarum facultatum principes, disputatione, scriptisque lacesseret: quod nihil, nisi valde excellens, probare esset solitus, & quæque mediocria fastidiret. Indignatione siquidem superba, & ostentatione præcipiti, Plinium aduersus calumniatorem Leonicenum disertissimè defendit. Scripsit & libellum de Vipera; ac item facetissimum capitis & pilei

Pilei Dialogum: postremò etiam Neapolitanorum regum res gestas Etrusco quidem sermone in gratiam Herculis Atestini, qui Latinas literas minime didicerat. Multa autem lectu iucunda, eleganter inchoata absoluere nequiuit, quum apud Ioannem Sfortiam Pisaurensium Tyrannum, quem deprehensis literis offenderat, supra veterum officiorum memoriam, dissimulata recentis odij libido valuisset. Vir enim incautè Tyranno fidens, ea nece indignus, in carcere strangulatus interijt.

Ferdinandi Balamij.

Ignoscit Collenucio Tyrannus,
Mox illum necat: ô scelus nefandum,
Vincens sæuitiam Neronianam.

Latomi.

Esto: Tyrannus strangulauit impia
Nimis, heu: apertum fraude Collenúccium
Illiusne, ô hospes, an magis se perdidit?
Sua ille viuit claritate in litteris,
Actæque vitæ nobili præconio.
At iste tali morte viuens concidit,
Quod nunc mori vt nec viuere olim, non liceat
Illius vtrumque præstruente gloria:
Proinde verum si tacere nolumus,
Non vim Tyrannus intulit, sed passus est,
Quæ laurea illi prorsus est clarissima.

Iouianus Pontanus.

IOVIANVS Pontanus vir ad omne genus eloquentiæ natus, Cereto Vmbriæ oppido metu profugiens, quòd ibi pater à factiosis ciuibus esset interfectus, Neapolim planè iuuenis, & inops contendit. Ibi enim liberali Alfonsi Regis studio, condita celebri bibliotheca literas in honore esse didicerat. Nec defuit honestus virtuti locus, Antonio Panhormita eruditi ingenij vim admirante. Is tum erat excellentis doctrinę nomine regij scrinij Magister. Aspirauit demũ his cœptis Fortuna, vsque adeò benignè, vt Ferdinandi Regis castra secutus, in demortui Panhormitę locũ sufficeretur. Vnde illi mox honestæ opes, sed obsequij fide ac merito, vti scripsit, inferiores, nisi ad opimi muneris prouentum Ariadnæ vxoris dotalis hæreditas accessisset. Hac parta dignitate, liberiore veluti studio, Musas per omnes numeros exercuit, tanta habilis ingenij fœcunditate, vt

te, vt neq; poetis, neq; oratoribus, qui tum maxime florerent, dignũ secundę famæ locum relinqueret. Erat austero supercilio, et toto oris habitu subagrestis: sed stylo, & sermone perurbanus, quum sæpissimè vel in serijs multo cum sale iocaretur. Habitus tamen est in omni censura quanquàm absolutè pius, supra æquum mordax, vel eo quòd non homines modò sibi notos, sed gentium, & vrbium quoque omnium mores acerba scribendi libertate perstringeret, sicuti ex varijs Dialogis, Charonteq; præsertim intemperanter ostendit. Sed in pangendo carmine, quàm texenda prosa cultior, atque sublimior multis videtur: quandoquidem in historia non semper integra grauissimi incessus dignitate, ab eius muneris disciplina deflexisse existimari possit, quum postea ab Hesperidum hortis citriorum suauissimis odores spirans, atque inde diuino carmine in altum euectus, ad illa ipsa excelso ore decantata sidera propius accesserit. Vixit annos septuaginta septem. Fato autem functus eodem mense, quo Alexander Sextus Pontifex vita excesserat: tumulatus est in sacello ab se sepulchri causa extructo è regione Daualorum domus, vbi Elogium ab se compositum in marmorea tabula spectatur.

Viuus domum hanc mihi paraui,
In qua quiescerem mortuus.
Noli obsecro iniuriam mortuo facere,
Viuens quam fecerim nemini.
Sum etenim Iouianus Pontanus,
Quem amauerunt bonæ Musæ,
Suspexerunt viri probi,
Honestauerunt reges Domini.
Scis iam qui sim, vel qui potius fuerim.
Ego verò te, hospes in tenebris noscere nequeo:
Sed te ipsum vt noscas, rogo. Vale,

Basilij Zanchij.

Aurea Pierio texentem carmina filo
Pontanum ad doctæ Parthenopes titulum.
Vt primum Pindo, longè atque Helicone relicto,
Audijt arrecta Cynthius aure Deus:
Vicisti Pontane, inquit, mea numina, cedat
Iam tibi & Eous, cedat et Hesperius.

Cælij Calcagnini.

Creditus occubuisse Maro, secesserat olim,
Vt cæli motus, labentiaque astra videret,
Mox rediens ad nos Iouiani nomine, terris
Quid felix prosit, quid noxia terra minetur
Exposuit, nostrisq; oculis substrauit Olympum.
Scilicet hoc deerat, pecudes, Styga, prælia, turmas,
Scripserat, extremum votis fuerat aureus axis.

Simonis Vallamberti.

Nescio quo fingant Musas Helicone manere.
Hoc scio, quòd tecum, mi Iouiane, manent.

Marci Antonij Flaminij.

Qui cecinit claro fulgentia lumina cœlo
Pontani doctis versibus Vrania,
Phœbe tuis magnam lucem addidit ignibus, vtque
Nunc melius niteant sidera cuncta, facit.

Pierij Valeriani.

Scriptorum venerabilis magister,
Pontanus cubat hîc Viator: illum
Conmentus bona verba, fortè adores
Ne fac huic mala, quin precare multa,
Omnem vt surripuit poetices vim,
Nam dum tam bene scribit, adque amussim
Æquat omnia, perpolitque ad vnguem,
Quauis arte decoreque absolutus,
Secli terriculum fuit sequentis,
Nemo scribere vt audeat nepotum.
Quin pacem hinc, bona quin precare, libans
Thus, costum, violas, crocum sepulchro:
Qui dum tam bene scribit, adque amussim,
Æquat omnia perpolitq; ad vnguem
Quæ obsoleuerat ars, decorque rectè
Scribendi, auspicijs renidet huius,
Nostra ætas veteres vt æmulari
Et possit simul, & simul præire.

Myrtei.

Qui vos sidera clara, citriosque
Flores Hesperidum hortulis virentes
Versibus cecinit laboriosis,
Pontano date sidera alma lymphas:
Vos horti date serta, quæ sepulchrum
Ornent perpetuo cadente flore,
Spargant perpetuo cadente rore.

Latomi.

Ab hoc si tumulo procul profani
Arcerent oculos, manus, pedesque:
Et solis aditum darent poetis:

Huc

Huc suo Lepidina cum Macrone
Ductatum choreas, nouatum amores,
Et ad delitias nouas veniret.
Baianæ lepidæ & leues puellæ
Hic potos calida senes lauarent:
Queis lusum vt facerent proteruiorem
Cursarent pede, bracchijsque nudis:
Proferrent niueas sinu papillas:
Femur negligerent fluente veste:
Darent basia pluribus figuris,
Quàm suis citrios colunt in hortis
Tum pulchra Antiniana, tum Patulcis:
Sed quos aureola coma virenteis,
Et gratos triplici colore fœtus,
Hoc circum ordine ponerent sepulchrum:
Vndas Eridanus suas rigandis,
Igneis Vraniæ daret fouendis:
Huius luminibus locus caleret:
Illius lachrymis solum teperet.
Et hæc omnia Gratiæ probarent,
Musæ percolerent, Amor, Venusque:
Ab hoc si tumulo procul profani
Arcerent oculos, manus, pedesque,
Et solis aditum darent poetis.
Queîs nunc sancte senex tuo in sepulchro
Et nos perfruimur tuo in libello.

M. Ant. Coccius Sabellicus.

MARCVS Antonius Coccius Sabellicus ad vicum Varronis in via Valeria, iuxta Anienem fabro ferrario patre genitus, ingentem, & propè ferream vim ingenij ad perdiſcendas literas attulit, tanto prouentu, vt planè imberbis apud Tyburtes ludum aperiret. Inde verò collecta mercede, & togula cœrulea excultus nobilioris doctrinæ cupiditate in Vrbem ad Pomponium ſe contulit, à quo vberrimi ingenij merito, in collegiũ ſodalium ſolemni cęrimonia cooptatus, Sabellici cognomen tulit. mutabat enim nomen, qui in Quirinali ſacra lauro coronabatur. In ea ſchola, quòd cenſura literarum acerrimis iudicum ingenijs ageretur, multum ſibi de incondita, & ſubagreſti Latinæ orationis exuberantia detraxiſſe fertur. Nec multò poſt, Roma excedens, Vtino in oppido, non procul ab Aquilcia, nobiles regionis adoleſcentes docuit. Parta demum

inſi-

insigni nominis fama, quum regionem vetustatis authoritate percelebrem lepidè descripsisset, decantato etiam versibus Carnico incendio, & deplorata clade Sontiaca: idcirco eum Vicentini celebritate nominis exciti, ambitiosè duplicato stipendio conduxerunt. nec ibi diu mansit, euocante Senatu Veneto, ea conditione, vt ciuitatis res gestas à fine Iustiniani conscriberet, & trecentis aureis in gymnasio profiteretur. In hoc munere perutilem iuuentuti operam præstitit, quum in altero adulatione parum sobria rerum veritatem adumbrasse videretur. Sed in Enneadibus omnium temporum, ab orbe condito memoriam complexus, vti necesse fuit, ingenti operis instituto festinanter indulgenti, res illustres præclara cognitione dignissimas perobscura breuitate adeo vehementer offuscauit, vt excitatam vberrimo titulo legentium cupiditatem passim eluserit, quum omnia in aceruum angustissimè coarctata, nequaquam certa effigie, sed exiguis tantùm punctis, & lineis annotata designentur. Id susceptum munus gnauiter secutus, scribendo ad septuagesimum ferè annum peruenit, Gallica tabe ex vaga Venere quæsita non obscurè consumptus. De sepulchro autem, viuens & incolumis, tempestiuè sibi cauit, scilicet degeneri filio diffisus, quem ex concubina susceperat: compositumque ab se carmen lapidi insculpsit: insigne quidem, & meritum elogium, sed certè honestius, si alieni ingenij pietas inscripsisset.

Quem non res hominum, non omnis ceperat ætas,
Scribentem capit hæc Coccion Vrna breuis.

Latomi.

Magnus in hoc tumulo iacet ille Sabellicus, orbis
Cuius ad ingenium non satis Vnus erat.
Tempora permodicis incluserat omnia chartis,
Seruire exemplo quæ potuêre aliquo.
In Venere incerta tamen hic contabuit: atque
Maluit Italicus Gallica Fata pati.
Qui iuuat humanos scire atque euoluere casus,
Si fugienda facis, & facienda fugis?

Laurentius Laurentianus.

AVRENTIVS Laurentianus aliquandiu Florentiæ, & Pisis philosophiam medicinamque professus, ingenium elegātibus literis deditum ad traducendum Hippocratem cōuertit, quòd Theodorus Gaza alioqui diligentissimus interpres circumscripti authoris laconismis minimè seriò respondere videretur. Extant & eius eruditæ Lucubrationes in Galenum medicinæ principis, arcana perobscurè interpretātem: sed in commentationum cursu planè miser, atrabile correptus est. Empturus enim domum ea pactione tertiam precij partē numerarat, vt, nisi intra sextum mensem totius summæ pecuniam repræsentaret, arrhabonis pecunia lucro venditoris amitteretur. Aduenante verò die, quum

multa ei aduerſa ſpem feſelliſſent, diffiſus amicorum liberalitati, & iacturę dolore perculſus, animum deſpondit, in profundumque puteum ſe coniecit, ſub id tempus quo Petrus Soderinus erecto populari dominatu, tãquam dictator perpetuus, ſumma cum moderatione Florentinæ Reipublicæ præſidebat.

Myrtei.

Spe deſtitutus commodum ſibi domum
Parandi, & anguſtæ magis, quàm patria
Florentia natum ædibus mirabili
Decebat, infelicem agens vitam miſer
Laurentianus ſe puteo in præceps dedit
Anguſtiori: ne ſepulchrum largius
Eſſet cadenti, quàm fuerat viuo domus:
Quæ nunc parata literis illi patet
Talis polo, qualem nequeat orbis dare.

Latomi.

Candida laurus erat, quondam prælata ſepulti
In titulo, geminis (gloria rara) notis:
Arteis dum coluit, dum clarus Apollinis inter
Myſtas: perpetuum viuere dignus erat:
Quæ ſuper hunc tumulum fuluis modò paſſa capillis
Stultitiam domini deflet & ipſa ſui.
Qui ſibi ſpes ſubitò quòd erat præciſa parandi,
Optabat quali commoditate domum,
Fortunæ impatiens, puteum ſe miſit in altum:
Sicque miſer vitam perdidit atque animam.
Hoc eſt verſuram vitæ feciſſe, domuſque:
Nempe, perire malè, nunquam habitare bene.

Antiochus Tybertus.

NTIOCHVS Tibertus Ceſenas ingenuus puer, à milite in vlteriorem Galliam perductus, amore literarum Lutetiæ conſedit, non abnuente hero, vt docilis ingenij adoleſcens optimis literis imbueretur. Poſt aliquot autem annos inde rediens in Italiam, profiteri cœpit diuinatorias artes, Magię proximas. Eleganti enim libro de Chiromantia edito, tantum nouæ famę promeruit, vt inſigni concurſu, à curioſis & anxijs de toto vitæ fortunæque euentu conſuleretur: nam ad corroborandam eius diſciplinæ authoritatem, oportuna bonarum artium pręſidia contulerat: vſque adeò ſolerter atque feliciter, vt viri doctiſsimi planè conſcij de vanitate incertæ artis, id aſſeuerarent, quod vulgi teſtimonio crederetur. Primus enim poſt Petrum Aponenſem, magiæ peritia celebrem, duobus ſeculis iacentem, & à cucullatis exploſam artem excitarat, tribus etiam libris de Phyſiognomia, & Pyromantia compoſitis: ea tamen opinione, vt nequaquam ex arcano artis auidiſsimo cuique futura prænoſcendi rerum abdi-

tarum euentus prædiceret, sed ex miræ prudentiæ coniectura, tanquam illustri ratione demonstrare putaretur. Prædixerat Guidoni Balneo, cui in togata Gallia propter inusitatum militaris animi vigorem, Guerræ cognomentum fuit: atque item Pandulpho Malatestæ Ariminensium Tyranno, ex volę manus lineis, futurum esse, vt hic pelleretur patria, & dominatu, exulque in extrema egestatis miseria periret: ille verò ab insigni amico perfidiæ suspicione necaretur. memorabili hercle non omnino incertę artis argumento, nisi Antiochus imminentem vitæ suæ exitum ignorasset, de quo tamen, sed fatali deceptus hora, minimè dubitarat. Interfecit enim Pandulphus suo metu, vel Bentiuoli soceri iussu nimium sæuus, à suspecta virtute virum fortem, quanuis amicum & partium ducem, ac ipsum Tibertum custodiæ tradidit, vt ex euentu, supplicio seruaretur. Sed quum occultam exitio Fata viam apperirent, captiuus, & compedibus nexus, custodis arcis filiam mollis animi puellam ita orando, et blandiendo ad misericordiam, amoremque pellexit, vt ab ea restem impetraret, & in fossam demitteretur: sed compedum sonitu prodita fuga miser retractus, & pari sorte cum puella securi percussus, interijt. Nec in Pandulpho prædicentis fidē eadem Fata fefellerunt, quando omnium egentissimus in hospitali diuersorio desertus à liberis, sæuitiæ infamis, ac egestate senex miser perierit.

Floridi Sabini.

Exilium domino quòd vaticinare potenti,
Dira morte insons perderis Antioche.
O miseras arteis, quæ non docuêre salutis,
Cum tibi monstrarint hæ quoque mortis iter.

Latomi.

Hos ego diuinos aliquid sanè esse putassem,
Et tantum humanum non superare modum.
Si non præ reliquis illos humana viderem,
Enormi quadam cum nece, Fata pati.
Adde quod est grauius, mala quum licet antè videre,
Non æquè vt caueas antè videre licet.
Et tamen ac liceat secum, sine lumine, pugnant,
Vimque suis Fatis frustra adhibere student.
Hoc docet Antiochus, qui Fata nisi antè sciisset,
Innocuus poterat, & sine cæde mori.
Hoc superest Lector (si me patiare monentem)
Diuinus fias, si miser esse voles.

Philippus Beroaldus.

BEROALDVM inter nobiles grammaticæ professores summi nominis celebritate, & incredibili auditorum frequentia Bononiæ docentem, externa pręsertim iuuentus effusè mirabatur, quum ex multa lectione, feliciq́ue memoria, abstrusæ doctrinę opes venusto oris gestu proferret, & interpretando intacta ab alijs auide sectaretur. Cupiebat enim obscuris authoribus lucem dare, & rancidæ vetustatis vocabula iam planè repudiata à sanis scriptoribus, in vsum Romanæ linguæ reuocare, vti apparuit ex Commentarijs in Asinum aureum Apulei: cuius familiaritate, horridum eloquentiæ genus, peruersa quadam libidine induerat, ita vt honestę aures illud asperum impuræ nouitatis mirari primò, & mox admittere cogerentur. Sed ingenio maximè liberali & perhumano, hæc obsoleta, & ridenda doctioribus opportunè condiebat, ea fama, vt qui omnia didicisse, & sedulò docuisse videri potuit, in delectu, pinguis & supinus euaserit. Obijt non planè senex, paulò post id tempus, quo Bononia terræmotu concussa est: & tyranni Bentiuoli domum mirabili subsecutæ calamitatis præsagio, dira fulmina percusserunt. Excepit doctrinæ hæreditatem, eiusdem nominis fratris filius. Is nitidiore ingenio, quum ad poeticam se contulisset, dignas æternitate Odas conscripsit, indeq́ue à Leone pontifice in intimam familiaritatem est receptus, collata ei Vaticanæ Bibliothecæ præfectura: sed paratis honoribus, immatura mors celeriter inuidit.

Myrtei.

Sæpe nouos linguæ mirata Bononia flores
Non alios legit, quàm Beroalde tuos.
Te nunc amisso languent cum floribus horti,
Et flet delitias ad tumulum illa suas.

Quintiani Stoæ.

Philippus ille candor, ille & optimus
Sophos iacet, lapisq́ue candidissimus
Tegit, tegit, Bononiæ, Bononiæ
Iubar: Viator asta & inspice, inspice,
Mane, mane, Philippus ille te obsecrat,
Rogat, preceris omnibus, sacrum omnibus
Qui iter dedit, dedit. Lapis quoque obsecrat,
Preceris, vt rogi leues eum opprimant.

Latomi.

In lingua Venerem nequicquam quæris, Amice,
Partem aliam obsedit, corporis illa mei.

H E R

Hercules Strozza.

ERCVLES Strozza Ferrarienſis, Tito poeta genitus, patrem longo interuallo carminum nobilitate ſuperauit. Illuſtri enim quodam lepôre generoſi & ſolertis ingenij in aula Principis adeò clarus eminebat, vt præter grauioris conſilij munera, in quibus egregiè prudens, & paratus erat, theatralium etiam ludorũ, ac omnis elegantiæ arbiter cenſeretur: nec quicquã de cultu corporis ſumptuoſisque mundit ijs, & ſplendore vitæ Ateſtinis iuuenibus concederet. Sed cum hac ciuilis magnificentiæ laude florentem, amatorijsque vanitatibus intemperanter deditum, ille impotens Deorum, ac hominum dominator, vt fabulæ ferunt, Cupido ſæuus in præcipitem locum arripuit. Concepti ſiquidem amoris inſaniam, adeò perditis ſenſibus alebat, vt multa ac erudita largitione, tenerrimisque carminibus ſummi nominis matronam colere aliquantò procacius

quàm liceret minimè vereretur. Qua imbrobitate, si nō molestus palàm, grauis tamen quibusdam in arcano esse cœperat, quum tot illecebræ vna illa morum eleganti libertate malè tegerentur, ob idque ab odiosa obtrectatione timeri inciperet, quanquam luxato olim poplite claudus, nec alioqui planè formosus esset, aut iuuenis prævalida scilicet apud zelotypos suspicione, quum ille inter iocos cum fœminis ad eleuandam cruris deformitatem, lepido exemplo diceret, non insulsam esse Venerem, quę Vulcanum probè virum, quanquam loripedem libenter admitteret. Sed demum Taurellam illustrem forma & natalibus viduam, vsque adeò diris auspicijs adamauit, vt quum riualem haberet impotentem Tyrannum, cum ea fatales nuptias faceret, vt pudore coniugij repulsus riualis arceretur. Sed id non tulit vir atrox, & superbus: breuique Hercules dū à cœna domum noctu mula reueheretur, interfectus est, neque cędis quisquam authorem, silente prætore nominauit.

Aldi Manutij.

Hospes, licet alio properè eundum tibi.
Rogo hoc legas carmen, scio miserebere,
Humanitas quæ est tua. Poetæ hîc sunt sita
Ossa Herculis Strozzæ, poeta qui satus
Patre est Tito. Quòd si cupis cognoscere,
Qualis poeta vterque, queis honoribus
Quantisq́ præditus fuerit in patria,
Quamq́ue inclytis Strozza orta gens maioribus:
Longum foret narrare: id è libris potes
Cognoscere hospes, quos pater, quos filius,
(Nam excusi habentur) fecit excultis modis.
Cantauit Anthiam, atque Phylloroen pater,
Quosque tulit heroas familia Estensium,
Inuisaque arma matribus. Lucretiæ
Hic Borgiæ laudes, decusq́ue heroidum
Quot sunt, fuère, quotq́ue erunt. Hic & Deos
Canebat, & Gigantas, & bella horrida,
Ac multa alia, cum rapitur. Heu Fata impia
Egisset integram vel ætatem alteram,
Non sua minus gauderet hoc Ferraria,
Quàm aut Mantua Marone, aut Catullo nobilis
Verona, Venusiumúe Horatio suo.
Heu ter, quater crudelia, heu fata impia,
Monimentum & ipse exegit ære perennius,
Atque altius pyramidibus regum, Iouis
Quod ira nunquam diruet, tempusúe edax,
Aut Aquilo impotens, maliúe ignes, virum
Nam sibi dicatum oppetere, Pierides vetant,
Sed mulierum quæ est gloria, & honos, Barbara
Taurella coniux quàm pientissima, viro, &
Vnà vt quiesceret ipsa, donec corporum

Erit ex-

Erit excitatio, sibi hoc viua posuit.
Hoc te volebam scire, iamque abi, & vale.

Bembi.

Te ripa natum Eridani Permessus alebat:
Fecerat & vatem Marsque Venusque suum.
Iniecêre manus iuueni, & fatalia duris
Stamina pollicibus persecuêre Deæ.
Vxor honorata Maneis dum conderet vrna:
Talia cum multis verba dedit lachrymis:
Non potui tecum dulcem consumere vitam.
At iam adero amplexans te cinerem ipsa cinis.

Tibaldei.

Herculis hic Strozzæ tumulus quem condidit vxor,
Taurellæ mœrens Barbara gentis honos,
Plus dederit quamuis, non hæc Mausôle, meretur
Plus tua Fortuna, hæc non pietate minor.

Latomi.

Se Venus occultans Martis damnauerat vsum,
Caste cum fabro viuere certa suo.
Non tulit ille ferox: & se quærendo fatigat,
Alterutrum, vel quò tradat vtrunque neci.
Frustra at discursans cœli per compita, lustrat
Lemnum, Imbrum, Lyparam, cumq; Amathunte Paphum,
Pergit ad occiduas mundi perquirere parteis,
Maximè vbi Eridanus læta per arua fluit.
Hic videt insignem, claudo sed poplite, Strozzam,
Quem circum semper plurimus ignis erat.
Hinc Mars non dubius Vulcanum credidit illum
(Quomodo enim vatem nosceret ille ferus?)
Non, ait, effugies: nec nox tibi fumida, nec quòd
Mula, præsidio, claude vehàris, erit.
Dixit: & intorsit sæuum per tempora ferrum,
Tempora puniceis sæpe reuincta rosis,
Ille abijt: aderat mox Cypria conscia cædis,
Efflantique animam sic ait illa viro:
Plus satis ad vitam cecinisti carmina: posthac
Tu mecum, & tecum noster Adonis erit.
Certè indignus eras: sed pro qua multa tulisti
Viuus, debebas & mihi Strozza mori.

Bartholomeus Cocles.

ARTHOLOMEVS Cocles humili genere Bononiæ natus, ingenio nec mediocribus quidem literis imbuto, sed à cœlesti quodam munere, diuino ac admirabili vaticinandi, artes curiosè, atque feliciter excepit, erectas nuper, ac illustratas ab Antiocho (se enim metoposcopum, & chiromantem profitebatur) magno hercle Astrologorum pudore, qui laboriosis geniture supputationibus sæpissimè fallerentur. Publicarat enim ingenti fama codicem cum effigie linearum, characteres, & notas artis continentem, vt & hac quoque liberalitate tanquam promulgato totius doctrinæ mysterio, ignaras vitæ euentus curiosorum mẽtes circunduceret, valido hercle accedente patrocinio Achillini summi philosophi, qui luculento procœmio aduersus calumniatores, Coclitis scripta, tanquam insigni galea muniuerat, vsque adeò studiosè ac appositè, vt intertextis passim ex physica ratione quibusdam neruis, probè constituta, vallataque, vel inanis facultas vna iam, nec ignobilis liberalium artium, acclamatione publica censeretur: & eo quidem clariore authoris existimatione, quòd ipsius Antiochi, & Corui Mirandulæ placita grauibus argumentis, tanquam incerta conuellerentur, ita pronis ad credendum auribus, vt multi stabilis alioqui prudentiæ, ab hoc adumbratæ rationis præstigio circumducti, penderent ab ore Coclitis, & de priuatis rebus statuerent: quandoquidem quotidianis prædictionibus, futura tanquam præsentia sentirentur. Extat de his præclaræ, ac admirabilis fidei Catalogus, ipsius Coclitis manu perscriptus, de ijs, quibus varia violentæ mortis pericula denunciauit, exactissimo post eius interitum Fortunæ obsequentis euentu comprobatus. Quo fit, vt me quoque inueteratæ exercitationis in hac luce Romana non facilè credulum senem, in sententiam adducat ipse exactæ ætatis, & integri iudicij Lucas Gauricus, quum ingenuè fateatur, se à Coclite, seuerè, amiceque admonitum, vt violenti cruciatus causas effugeret, quum id ipse, sui natalis, negligẽtia patris, ignarus, ex syderum scientia anteuertisse nequiuerit. A Ioanne enim Bentiuolo arreptus, & ex præalta trochlea suspenso fune quinquies quassatus, ideo pœnas dederat, quòd excessu rum patria, & dominatu in eius anni prognostico pronunciasset. Sed aliquantò acerbiorem non irritæ diuinationis pœnam Cocles promeruit, quum inuitus, & planè coactus, Hermeti Tyranni filio, dixerit, futurum esse, vt exul in acie cæderetur. Non tulit sanguinarius Hermes fatali metu perculsus, vel prouocatam oris libertatem, iussitque Copono, vt Cocles, tanquam futuris inferijs suis expiando dolori victima mactaretur. Præuiderat necis discrimen Cocles: ideoque secreta galea caput munierat, ingenti gladio, quem peritissimè ambabus manibus regebat, semper armatus: sed fatales insidias vitare non potuit, quum à personato baiuli habitu Copono, dum seræ ostij, calculo iniecto præpeditæ, clauem insereret, adacta in occipitium securi sterneretur, non aliam quoque patrati facinoris causam afferente Copono, quàm quòd ipse Cocles, breui, & sceleste homicidam futurum edixisset.

GVIDONIS POSTHVMI.

Coponus loquitur.

Quis melior Vates? Quis Coclite verior augur?
Falsa canit,atque hæc cogit habere fidem.
Grande mihi nuper scelus,ac graue crimen inussit,
Quale vel ipsius pectus habere neges.
Puriter exegi tamen,ac sine crimine vitam
Hactenus,ille autem dicere vera solet.
Quidnam hoc Phœbe igitur? Certè illum haud multa fefellit
Linea,quam heu nostras damnat habere manus:
Namque vbi ob hoc nostra cecidit malus ille securi,
Cœpi ego,ne falsum diceret,esse nocens.

Pontani.

Cur caput armatum galea? latus ense reuinctum est?
Vim fati radios dixtin' habere tuos?
Sed video melius Fatum est nescire: scisse
Quando nihil prodest,tela,nec arma valent.

Ioannes Cotta.

OANNES Cotta apud Alieniacum pontem, id est oppidum supra Athesim, humili genere ortus, prælatum in literis ingenium ostendit: in agresti enim ore,generosi spiritus indoles ita latitabat, vt in sermone,scriptoque mira felicitas emineret. Hauser at enim pertinaci studio, euolutis vtriusque linguæ optimis authoribus,tantas eruditionis opes, vt à stupenda memoria clarus haberetur, & antiquæ dignitatis carmina perscriberet. Aperuerat ludum Laudi Pompeiæ, quòd ibi nupta erat eius matertera. Sed demum inde Neapolim ad Pontanum se contulit,secutusque aliquandiu Sanseuerinum, & Cabanilium proceres,trãsiuit ad Liuianum Venetorum ducem,qui Musarum liberalis hospes academiam in agro Taruisino ad Portum Naonem instituerat,euocatis in contubernium præcellentibus poetis, in queis longè demum clarissimi (præter Cottam)Fracastorius,Naugerius,& Hieronymus Borgius euaserunt. Ad Abduam autem ex ipsa Gallorum victoria,Liuiano fuso, captoque Cotta, insigni pietate se totius calamitatis & carceris comitem obtulit. Sed Galli inhumana acerbitate non misero tantùm comitem,sed libros & calamum,ac omnia denique tenebrosi otij solatia denegarunt. Impleuit alterum officij munus Cotta: susceptisque à Liuiano mandatis,quum ad Iulium pontificem Viterbium peruenisset,paucos post dies oborta pestilenti febre octo & viginti annorum iuuenis interijt. Epigrammata,ac orationes eius extant,sed Chorographiæ opus nobile versibus inchoatum,& in Plinium erudita scholia,perierunt.

Actij Synceri.

Sperabas tibi docta nouum Verona Catullum:
Experta es duros bis viduata Deos.
Nulla animum posthac res erigat: optima quando
Prima rapit celeri Parca inimica manu.
Quæ tamen vt vidit morientis frigida Cotta
Hora: suum fassa est crimen, & erubuit.

Marci Antonij Flaminij.

Si fas cuique sui sensus expromere cordis,
Hoc equidem dicam pace Catulle tua.
Est tua Musa quidem dulcissima, Musa videtur
Ipsa tamen Cottæ dulcior esse mihi.

Cæsaris Scaligeri.

Intra in me Cottæ Genius, quem dicere conor:
Aut perijt trepida mens tremefacta fuga.
Tu Latij Siren: ita cantu interficis omneis:
Nam tua qui legit, scribere nemo potest.

Latomi.

Dic mihi: Pierides Venerem nescire fatemur:
Sed Venus est carmen nil nisi, Cotta, tuum?
Fallor? an idcirco, Veneris quo gaudia Musis,
Sera licet, repares, tam citò raptus abes?

Petrus Crinitus.

PETRVS Crinitus iucundo eruditoque ingenio iuuenis, cum à crispa patris coma Etrusco nomine Riccius vocaretur, idque nomen fastidiret, Crinitus appellari maluit. Is non iniquo iudicio habitus est inter Politiani discipulos disertissimus. Extant enim, præter non illepida poemata, libri de honesta disciplina supra viginti, peramœna & copiosa varietate delectabiles: ac item quinque de Poetis Latinis laboriosè eruditeque perscripti. Mortuo Politiano patritiorum iuuenum, qui ingenia literis excolebant, vel genere et censu impar promeruit, vt apud eos & sodalis, & magistri munus adimpleret. Nobiles enim adolescentes more Socratis adamandos pariter ac erudiendos corporis ac animi pulchritudine ductus, prædicabat. Sed tanta familiaritas nequaquam certis grauitatis atque modestiæ finibus descripta, contumeliæ, ac item exitio locum aperuit. In Scandiciana enim Petri Martellij villa post hilarem cœnam, cùm petulantis conuiuæ manu inter iocosam rixam frigidæ cantharo perfusus obriguisset, insolentis iniuriæ dolore saucius paucis diebus interijt, eo quidem sodalium grauiore pœnitentia, acerbioreque iactura, quòd nondum quadragesimum ætatis annum attigisset.

Myrtei.

Myrtei.

Priscos poetas viuere
Crinite dum doces, obis.
Ergo tibi superstites
Debent Poetæ non minus.
Ipse amplius nihil volens
Debere, dono carmine
Hoc te sepulchro conditum.

Andreæ Dactij.

Heus, audi, properes licet Viator:
Criniti tumulo teguntur isto
Dilecti cineres sacris Camœnis.
Hoc scires volui, recede felix.

Latomi.

Iactent perpetuam, quòd vates carmine vitam,
Hanc quoque pro arbitrio dent adimantque suo.
Mortem irritarat, veteres vt acerba poetas
Temporis æternas mergeret in tenebras:
Seque tuebatur, donec Crinitus & illos
Temporis, & mortis tolleret è manibus.
Qualemcumque vicem, quamuis sim victa, rependam
Mors ait: & certè tu mihi stultè lues.
Tune magis stulta es, quæ illum euertere speras,
Per quem tam fœdè tempus, & ipsa iaces?

Hieronymus Donatus.

ENITVIT in Hieronymo Donato Patritio Veneto, ſupra oris, atque ſtaturæ dignitatem, ſenatoria prudentia ſingularis, præcellenti doctrinæ præſidio, & multo rerum vſu conſtituta. Attuliſſe ſiquidem videtur in omnem actionem mores longè lectiſsimos, & præclaris diſciplinarum omnium luminibus illuſtres, quibus poſtea Iulium Secundum Veneto nomini grauiter iratum, & cōſpirantibus externis regibus, ſæuo bello maieſtatis iniuriā vindicantem, non leniuerit modò, ſed impetrata pace, ictoq; fœdere conuerterit. Quo felicis ingenij ſupremo opere, iam penè conuulſum radicitus eius Reipublicæ ſtatum, ſeptennio reſtitutum vidimus. ſed induſtriæ ſuæ fructum ſentire non potuit, paulo ante Romæ morbo extinctus, quàm Gallus grauis hoſtis Italia pelleretur. Verum ex ea legatione, eximia laus totius Italiæ iudicio parta, perpetuis annali-

annalibus ad posteros transmittitur, nec erit ingrata patria, quin meritum decus optimo ciui instaurata nominis memoria persoluat. Monumenta eius ingenij digna luce, quod publicis occupationibus absolui nequiuerant, filij suppresserunt, edito libro aduersus Græcos, vanissimè de sacrorum principatu cũ Romano pontifice contendentes. Legitur etiam libellus Alexandri Aphrodisei de Intellectu, è Græco in Latinum puriter ac apposite traductus. Extant etiam aliquot Epistolæ, multa styli grauitate conscriptæ: ex his ea præsertim, qua Gallici fœderis compedes Maximiliano Cæsari exuendas persuadet: altera qua concussæ ingenti terræmotu Cretæ insulæ, cùm ipse præsideret, clades terroresque describit.

Myrtei.

Donate, diuûm munere
Fudisti vt orbi nectaris,
Quantumq́ue manat gratiæ
Diuino ab ore cælitum.
Seruasti, & exul patriam:
Dijs restitutus denuo
Orbi quærenti deseris
Nil præter ossa & lachrymas.

Latomi.

Plus quàm Roma suo Gallis defensa Camillo,
Hostem semel quem fecerat:
Donati meritis nullo non tempore summis,
Semperq́ue ciuis optimi,
Illaque non vnis erepta potentibus armis,
Regina debet Adriæ.
Atque illo vberius: patriæ quòd commoda spectans,
Spreuit paratam gloriam,
Quàm raro ingenio multam cumularat Apollo,
Sed patriæ donatus est.

Alexander Achillinus.

LEXANDER Achillinus Bononienſis, accuratus Auerrois interpres, quum Pataui philoſophiam profiteretur, ſolidæ conſtantisque doctrinę famam obtinuit, vel ipſo Pomponatio acri æmulo inſidioſa ambitione ſcholam eius depopulante. Erat enim à ſumma ingenij ſimplicitate ambiendi, adulandique prorſus imperitus, vſque adeò, vt falſæ petulantiq; iuuentuti, quanquam doctrinæ nomine in honore eſſet, ridendus videretur, & tum maximè quum deambularet vndulatis paſsibus, coccina in toga exoleti moris, aſtrictas ſcilicet habente manicas, & nullis à tergo defluentibus rugis, lutrina pelle fimbriatas: renidentique ſemper fronte, & ſermone pingui vel inepti, vel contemplantis ingenij vitia fateretur: ſed æmulum in corona veteratoriè diſputantem, & riſum ſalſa dicacitate ſæpius excitantem, ipſo inuicto doctrinæ robore ſuperabat.

Edide-

Ediderat enim iam pridem ex Peripatetico dogmate singulos libros, de Elementis, de Intelligentijs, et de Orbibus, secutus opiniones Auerrois, quibus totius ingenij sui fama nitebatur. Concidente autem Patauino gymnasio inter exorti belli strepitum, Bononiam reuersus excelsit è vita, quum nondum quinquagesimum expleuisset annum. Tumulus eius cum hoc carmine in æde diui Martini conspicitur.

Iani Vitalis.

Hospes, Achillinum tumulo qui quæris in isto,
Falleris, ille suo iunctus Aristoteli
Elysium colit, & quas rerum hîc discere causas
Vix potuit, plenis nunc videt ille oculis:
Tu modò, per campos dum nobilis vmbra beatos
Errat, dic longum perpetuumque vale.

Latomi.

Quisquis Auerroem censes habuisse cerebrum,
Falleris: haud est me passus habere meum.
Regula non fallit: Propter quod quodlibet vnum
Taliter affectum est, sed magis illud erat.

Bernardinus Corius.

NON est cur Bernardinum Corium Mediolanensem quisquam eruditus contemnat & irrideat, quòd immensum rerum gestarum volumen, incondito ac inepto sermone perscripserit. Honesto enim loco natus, & gloriolę cupidus, quum pro ingenij captu vernacula idiotisque familiari lingua vteretur, optimam ciuibus suis attulit voluntatem, idque vnum scribendo respexit, quòd curiosis aut nobiliore facundia scripturis maximè prodesset, atque inde nominis ac industriæ laus ad posteros proferretur. Nam si Cæcilij Plinij testimonio historia quouis modo scripta delectat, quod lux temporum, nuncia veritatis, et magistra vitæ censeatur, huic ciui suo plurimum profectò Insubres debebunt: qui ingenuo labore intercisam, & planè sepultam grauissimarum rerum memoriã, diligenter inquirendo consuendoque ad singularem vtilitatem posteris reprę sentauit. Fuit enim vir amantissimus patriæ, & nusquam factiosus: minutiarũ adeò diligens indagator, vt cùm historiæ studiosis perutilem, & iucundam afferat voluptatem, nihil morosis & delicatis officiat. Nam in enarrandis rebus, quibus ipse interfuit, fide & diligentia mirus agnoscitur, quando eum in aula splendidè versantem, & ex secretioris archiui copia, opportunè adiutum nusquam arcana fefellerint. Perijt Gallis Mediolano potitis ante sexagesimum ætatis annum, Ludouici Principis, & Ascanij Cardinalis calamitate perturbatus. Publicauit Historiæ volumen viuus priuato sumptu, ac ob id graui rei familiaris damno, quoniam dum spectare gloriam videri vellet, resarciendi sumptus,

nouique lucri inanem spem, astuta chalcagraphorum persuasione concepisset. In sepulchro eius tale inscriptum carmen legitur.

Incerti.

Bernardine tibi Insubres debere fatentur,
Non minus ac magno Roma superba Tito.

Latomi.

Scripsisti patriæ: patria & tibi grata rependit
Ad bustum assiduas cum gemitu lachrymas.
Indoluit Phœbus, lachrymasque in flumina roris
Et gemitus Zephyros vertit in herbiferos.
Illa rigant latè terram, terra ebria florum
Gignit opes: circum laurea sylua viret.
In quam dum Zephyri incumbunt, vox redditur ista:
Viue Cori patriæ, viuat vt illa tibi.

M. Ant. Turrianus Veronen.

VAM vides Marci Antonij Turriani Veronensis effigiem, nullis idcirco interlitam picturæ coloribus, sed carbone tantum atque vnis vmbrarum finibus deliniatam, hoc loco dicauimus, quod ille diuino præditus ingenio, dum exactæ ætatis inueteratæque authoritatis medicinæ professores interpretationum subtilitate superaret, prius immiti Fato gymnasijs est ereptus, quàm admirandæ vtilitatis exquisitæque doctrinæ inchoata opera absoluerentur. Elaborabat is profitendo simul, atque secando damnatorum cadauera anatome volumen ex placitis Galeni, quo Mundinum rudis seculi scriptorem, & Zerbum in eodem negocio delirantem iugularat. Hic est Zerbus, qui ambitioso auaroque ingenio, quum accitus grandi pecunia penetrasset ad Triballos, vt Schenderbassam recenti & luctuosa in Euganeos irruptione clarissimum intercute morbo liberaret, nec demum quod inflatè promiserat morienti præstaret, à Barbaris seruis, vt domini manibus ea scilicet victima parentarēt, trucidatus interijt: ita vt lepidè Turrianus in eum iocaretur, cum libri eius errata dispungeret, quasi iure concisus esset, quòd magna discentium iniuria perperam secando cadauera, ipse viuus meritam talionis pœnam subisset. Natus est Turrianus ex ea perillustri familia, quæ ante ducentos annos Insubribus imperarat, patre peracuto excellentique medicinæ professore, ita vt non mirum sit ab ineunte ætate in eadem educatum disciplina, multò maturius quàm quisque alius ad primos suggestus honores Patauij & Ticini peruenisse. Præferebat os maximè venustum, serena quadam comitate occurrentium animos alliciens: verùm docendo & disputando mirus, prolatis Græcis authoribus, pudendos errores, & vitæ quidem exitiales ostendebat, in quos medici ex herbariæ facultatis ac anatomes inscitia cecidissent. Hoc eximio præceptore in gymnasio Ticinensi studiorum nostrorum vigilias pro concione laudante, de liberalibus disciplinis, atque arte medica lauream, et annulum comprobatæ dignitatis ornamenta acce-

cepimus. Nec multos post menses quum ad ripam Benaci locus secessisset, pestifera febre triginta trium annorũ iuuenis ereptus est, quum Iulius pontifex in pseudo Cardinales, fauentesque eis Gallos victricia arma in luctuosum vtriusque Rauennatis pugnæ euentum expediret. Luxère Turrianum cuncta gymnasia, & diuturnis quidem lachrymis. Nemo enim eo in literis absolutæ virtutis illustrius specimen, nemo certiorem consummatæ gloriæ spem dederat. Ad meritos autem titulos Veronæ nobili tumulo inscriptos, Nicolaus Archius hoc lepidum carmen apposuit.

Ante annos sciuisse nocet, nam maxima virtus
Persuasit morti, vt crederet esse senem.

Cæsaris Scaligeri.

Suada, Venus, Nemesis, Charites, Sapientia, Musæ,
Amplexæ in cunis pectora Turrioli
Pro se quisque sibi trahere & contendere: verùm
Cùm sors, visque simul omnibus æqua foret,
Marte supperueniente, Venus, committimus, inquit,
Vno assensu hominem iudiciumque tibi.
Ille ferox gladium nudans, Hoc vicimus. Aut vos
Hunc mecum: aut totus cesserit ergo mihi.

Latomi.

Quam cernis vnis linearum finibus
Nullo colore præter hanc fuliginem,
Has inter alias dedicatam imagines:
Ad vindicandam mortis est iniuriam,
Ab hoc locata literarum vindice.
Nam Turriani illius est Antonij,
Qui sanitati quum tuendæ incumberet,
Et proferendæ ætatulæ mortalium
Daret salubria, amoueret noxia
Ætatis ipso, & artis, & conatuum,
Morte inuidente, raptus est è carcere:
Metam tametsi iam videret vltimam.
At hæc tua est ô Turriane gloria,
Quòd in theatro solus hoc pulcherrimo
Mortis pudendo cum pudore prodeas.

Lancinus Curtius.

ANCINVS Curtius Mediolani honesta ortus familia, inter Merulæ sectatores Græcè & Latinè doctissimus euasit, sed quadam volucri, nec planè sana ingenij liberalitate, per omnes sciētias euagatus, nusquam ad integrum decus constitisse videtur, vtpote qui passim vtroque stylo, & scaber & obscurus, dissipato variè doctrinæ lumine, evolvisse cuncta volumina videri mallet, quàm pusi & circumscripti poetæ nomen appetisse. Eius enim Syluæ, quæ iam pridem in publicum exiuerunt, quanquam densa illa & peragresti arborum luxurie, vel maximè frondosæ alteque surgentes quibusdam placere possint: præpedientibus tamen vepribus horridæ inaccessæque existimantur, adeò vt vrbanus lector reformidata situs nouitate, in limine hæreat. In libris porrò Epigrammatum videre est in multa duricie nonnunquam molles facetias, quæ risum salsè permoueant. Sed hoc multò iucundius atque lepidius consecutus videtur, quū præpingui Insubrum lingua scite numeros iocanter effunderet. Anguineos etiam, quos vocant, versus, miris modis & numeris conformabat, ita vt recto & conuerso quoque ordine quadrati epigrammatis introrsus exempta verba aliud carmen efficerent, quod priori sententiæ percostas, & diametros ex obliqua serie mirabiliter arriderent, inani hercle & plane ridenda cum laude, cum tanto sudore delirantis ingenij, ab inepta et rectis literarū studijs, exitiali voluptate fama quæreretur. Cæterùm contentus paruo, sibique soli (vti sæpe dicebat) & genio suo viuens, & cælebs, & liber sine labe nominis ad senectutē peruenit, nihil obiter immutato vetere cultu, cùm cæteri ciues non obscura confessione seruitutis aduentu Gallorum, peregrinam induti vestem, & capillum ad aurem subtondentes, eum pristino more togatum, prolixeque comatum petulanter irriderent. Moriens de sepulchro sibi cauit, quod in templo diui Marci extra Beatricem portam cum vera effigie & hoc carmine spectatur.

Stephani Dulcini Cremonensis.

En virtutem mortis inſciam
Viuet Lancinus Curtius
Secula per omnia,
Tantum poſſunt Camœnæ.

Latomi.

Arguor vt nimium ſalebroſo in carmine durus.
Quid facerem? vita eſt taliter acta mihi.
Tradere difficile eſt tenero molliq́ue poetæ
Virtutis duram difficilemq́ue viam.

BAPTI-

Baptista Mantuanus Carmelita.

BAPTISTA Carmelitani ordinis princeps, Mantuæ ex Hispaniola gente honesta, verùm ex damnato coitu natus naturam ad carmen attulit, verùm insatiabili Hebraicorum studiorum cupiditate ita occupatam, vt cum magnus & admirabilis in omnibus videri contenderet, in excolendis Musis curam ac diligentiam remittere cogeretur, quibus vnis non dubius ad æternitatem gradus parabatur, si certa laude contentus, in reliquis inane nomen tempestiuè contempsisset. Sed incidit in ea tempora, quibus nullus mediocribus poetis locus erat, reperit tamen sibi æmulum incondito furore, Consalui magni res gestas decantantem, cuius explosione claresceret. Is erat Cantalicius pro bono poeta ab optimo duce mediocris etiam virtutis amantissimo liberaliter ditatus. Verum & hunc, & ipsum quoque Carmelitam desumpto eodem argumento, Grauina

malæ partæ laudis loco strenuè deturbauit, quum inchoatum poema nobile Pontano atque Actio censoribus recitasset. Cæterum Carmelitæ satis ad laudem fuit, quod per quindecim secula neglectos à ciuibus Andinos fontes salubriter ebiberit, scilicet vt fatali monitu limpidioris eius aquæ siphones Lęlio ac Hippolito Capilupis fratribus monstrarentur. Octogenario maior Mantuæ decessit non planè felix, quum in extremo vitæ actu defensionem contra Criticos scribere cogeretur, qui eius poemata obeliscis non inanibus miserè confodissent. Sacrato poetæ mortuo cucullati eius ordinis sacerdotes prolixè parentarunt. Federicus autem Princeps marmoream effigiem cum laurea posuit, quę in arcu lapideo iuxta Virgilij Maronis simulacrum, pia hercle, si non ridenda comparatione conspicitur.

Myrtei.

Alter hic iacet à Marone Vates,
Natus Mantuæ, & is quidem Poetæ
Dignior titulo, nisi incidisset
In fluctus varios scientiarum,
Quo Musas coluit minore cura.
Primus hic tamen à Marone natus
Mantuæ, coluit Poeta Musas,
Andinosque bibit sacro ore fontes.

Latomi.

In ponte iuxta quos locatos cernitis,
Virtutis ergò, patriæq́; gloria,
Vterque Vates, & quidem ortu ciuis est.
Quos cognitos licet tamen ne nescias,
Alter Maro, alter ille Mantuanus est,
Quem nil vetabit & Maronem dicere,
Pensare venam si potest professio.

Franciscus Marius Grapaldus.

QVVM Parmenses post exactos Gallos ad Iulij pontificis authoritatem se contulissent, Marius Grapaldus à præstanti facundia, & insigni corporis proceritate legationis princeps, luculentam de laudibus inuicti optimique pontificis habuit orationem: edidit que item pari argumento carmina eximię grauitatis. Quo demum officio appositè ac eleganter patriæ præstito, honoris causa lauream à Pontifice de manu erudito capiti impositam solenni ceremonia, in Vaticano consecutus est. Exinde tanto honore alacer, Musas tanquam non obscurè propitias vehementius lacessiuit, vt ex publicatis poematibus ostenditur. Sed multo vberius & latius ingenij famam propagauit, edito libro de Partibus ædium, quo per optimas disciplinas perornatum diligenti cultura ingenium demonstrauit. Fato functus est in patria post quinquagesimum ætatis annum.

annum, quum interiores meatus emittendo lotio globosior calculus obstruxis-
set.

Georgij Anselmi.

Emeritam hic laurum Aonides, plectrumq́, lyramq́,
Grata tibi ex merito turba Grapalde dicat.
Vt tumuli misera erexit leue nomen inanis,
Soluit & ad vacuos, vt sua iusta rogos.
Nam te, nec fas est humili cohibere sepulchro
Tam rara insignem qui struis arte domum.
Redditæ vbi doctis voces, vulgoque receptæ;
Haud dubiam fatiunt non obijsse fidem.

Iani Vitalis.

Tu Grapalde tibi magna pro mole sepulcri
Erigis ingentem perpetuamq́ue domum:
Occupat illa suis immensum finibus orbem,
Altaq́, sublimis sidera tangit apex:
Et merito. neque enim tumulo tua gloria claudi,
Cum volitet mundi claustra per ampla potest.

Latomi.

Collustrans amplas Marius quas struxerat ædeis
Extulit artificem Mors stupefacta manum.
Quæ tamen, vt bile instoferuentior atra,
Subridens, tumulum (dic, ait) hospes, vbi?
Iam video cæcaes, nedum (intulit ille) maligna!
Pro tumulo erexi hanc inuidiosa domum.

Thomas Linacrus.

THOMAS Linacrus ex Insula Britannia ad perdiscendas Græcas literas in Italiam profectus, Florentiæ Demetrium & Politianum audiuit, eaque enituit morum suauitate, atque modestia, vt à magno Laurentio liberis suis, familiari studiorum consuetudine, quanquam ætate maior, socius adderetur. Inde verò multis variæ doctrinæ ornamentis adauctus, quum Romana quoque ingenia certius agnoscenda, ac opulentiores bibliothecas inspiciendas existimaret, ad Vrbem contendit. In primo autem appulsu fortè accidit, vt Hermolao Barbaro amicitia iungeretur. Nam ingresso Vaticanam Bibliothecam, & Græcos codices euoluenti, superuenit Hermolaus, ad pluteumq; humaniter accedens, Non tu hercle, inquit, studiosè hospes, vti ego planè sum, Barbarus esse potes, quòd lectissimum Platonis librum (is erat Phædrus) diligenter euoluas. Ad id Linacrus læto ore respondit, Nec tu sacrate heros, alius esse iam potes, quàm ille fama notus Patriarcha Italorum Latinissimus. Ab hac amicitia (vti casu euenit, feliciter conflata) egregijs demum voluminibus ditatus in Britanniam rediję: datusque est præceptor Arcturo Regis filio: cui dicatam Procli Sphæram legimus. Transtulit demum ex felici vigilia Galeni

leni librum de Tuenda Valetudine, quum in arte medica æquè doctus & fortunatus spectaretur. Verùm ab eo munere, veluti quæstuoso potius, quàm ad parãdam perennem gloriam nobili, refugit ad antiqua optimarum literarum studia, reuocatus societate Latomeri, atque Grocinij, qui constituto Triumuiratu, ad immortalem laudem, vertendum Aristotelem communicato labore susceperant, sed Grocinius, ad oblatum sibi sacerdotium à decreto fideque discessit, & Latomerus consilio excussus est, ita, vt Linacro egregiæ voluntatis decus maneret apud Henricum Octauum. Sexagesimo autem, & quarto ætatis anno, ex dolore disruptæ herniæ vita excedens, honestam domum Londini Medicorum collegio dedicauit.

Iani Vitalis.

Dum Linacrus adit Morinos, patriosque Britannos,
Artibus egregijs diues ab Italia:
Ingentem molem saxorum in rupibus altis,
Congerit ad fauces alte Gebenna tuas.
Floribus hinc, viridiq́ struem dum fronde coronat,
Et sacer Assyrias pascitur ignis opes:
Hoc tibi, ait, mater studiorum, ô sancta meorum
Templum Linacrus dedicat, Italia.
Tu modò cui docta assurgunt cum Pallade Athenæ
Hoc de me precium sedulitatis habe.

Latomi.

Dum longum Italiæ vale iuberet,
Thusque in graminea cremaret ara,
Qua tuas aperis Gabenna fauceis.
Linacrus patrios petens penateis:
Sic amore viri locuta fertur
Arnis, impatiens Etrusca nympha:
Ah, sic Arnida? sic tuam puellam?
Sic linquis veteres tuos amores?
Et præ me petis Anglicas puellas?
Quid rerum hic quod ames valet deesse,
Illic quod cupias potest adesse?
Gaudes Barbarie? Hermolaon eccum: at
Quem pro delitijs habent Camœnæ.
Sin autem caperis nitore linguæ,
Hoc nil tersius est Politiano.
Sed gaudes refluum vehi per æquor?
Ah, ijs iam in lachrymis potes natare:
Et quæ te huc reuehent, redito tantùm.
An rupeis patrias amas videre?
Te, Linacre, aperi: nec ibis vltra.
Quid? quòd Italiam miser relinquis,
Quum sis Italica eruditione,
Romano ingenio, lepore Thusco?
Totus noster homo es: sed Angla mens est.
Ille abiuit: & hæc soluta in vndas.

ANTO-

Antonius Nebrissensis.

HISPANIA per mille amplius annos, Vandalicis, Punicisque armis occupantibus, Latinarum literarum splendore caruit, alioqui non obscura telluris, cælique temperie maximorum ingeniorum ferax, si Lucani, Senecarum, Silij, Martialisque memoria recolatur, vt hic Auerroem in Arabica lingua, sapientiæ lumine clarissimum omittamus. Hispaniæ enim proceres, totaq; nobilitas peruersam opinionem de literis induerant: sic, vt earum studia, quum pro libertate aduersus externas gentes dimicarēt publica cōspiratione damnarentur, quasi aliena, importunaq; virtuti bellicæ, qua vna salus, & libertas omnium certiore laude pararetur. Sed post Punicū nomen, virtute Ferdinādi Regis Hispania pulsum, Antonij Nebrissensis ingenium emicuit, par antiquis Grammaticis,

Iamque emarcuerat, neque erat quod gignere posset,
Semine maternos destituente locos.
Accessit Venerem Phœbus: quin hac tua in vrbe
Eximius, qui nos, dixit, vtrunque colat.
Illa sed assensa est, dignumque prioribus annis,
Tum veteri ingenio, tum veteri arte, dedit.
Ipse est (iam nosti) duce quo Tartessa iuuentus
Ad decus antiquum spirat, & assequitur.
Qui licet in patrem non paulò impensior esset,
Non tamen in matrem desidiosus erat.

Bernardus Bibienna.

OMO valde mirus in vtraque Fortuna extitit Bernardus Diuitius in oppido Bibienna, vnde ei cognomen ad summas Aretinorum Alpes natus. Is à pueritia inter Mediceæ familiæ clientes, primum solertis industriæ locum meritus, Leoni patria pulso, atque exuli, singulari fide comes fuit, & consiliorum quidem omnium particeps. In multa enim, & varia rerum commutatione, diuturnóque vsu grauissimarum actionum peracutus, efficax, & quod vnum in aula maximè conducit, iucundus veterator euaserat: ita, vt eum Leo rerum potitus inter propinquos maturato honore legerit in Senatum. Magno siquidem adiumento fuisse constabat in comitijs ad promerendas suffragatorum voluntates, quum antea nobilissimis Cardinalium heto conciliatis, ad petendum Pontificatum, expeditam viam, astuta quadam vrbanitate muniuisset. Conuiuia enim in quibus erudito luxu certabatur, miris facetijs condire, seria iocis miscere, adulari, resque arduas dissimulanter conficere solitus, ingenium nusquam absurdum, aut ineptum, in otio pariter, atq; negotio feliciter afferebat. Scripsit admirabili lepore comœdiē Calandram, quæ acta est in Vaticano ludis Lupercalibus, pernobiles comœdos Romanę iuuētutis, in gratiā Isabellę Mantuani principis vxoris, vsqueadeò decenti apparatu, vt nihil ad elegantiam theatralem, ab eximio poeta comico, doctius atque facetius compositum, aut magnificentius in scena editum confiteri liceat, nisi tum cæteris patribus sacra purpura pudorem expressisset: quum tamen à minus seueris dignitatem attulisse putaretur. Abdicauit in ea numeros primus, vt vernaculos sales dulcius, atque liquidius fœminarum auribus infunderet: quo multi risus hilarior voluptas excitaretur. Id enim vnum peti, quærique debere a non insulso poeta disserebat, quod in Terentiana scena, verecundi salis prudentiam admirari quidem non satis possint spectatores, ridere certè nequeant, quod nullam, vel eruditæ fabulæ inesse gratiam putaret, nisi ab excitato populo, mistus cachinno plausus redderetur. Perijt non planè senex, quum è legatione Gallica in Vrbem redisset, intempestiua ambitione ad pontificatum aspirans, si Leo, vti in Fatis erat, vita excederet, quòd ei rex Franciscus, ex prolixa pollicitatione suffragaturus crederetur. id multo iunior, habituque viuacior Leo

in imbecillo sene adeò indignanter tulisse fertur, vt ipse Bibienna, tabifi co veneno ex frixis ouis de manu in mensa porrectis, se petitum suspiciosius, quàm decebat, existimaret: inani certè argumento, quòd insignium medicorum, vel iterata exquisitaque remedia minimè profecissent.

Boccarini Aretini.

Trunca fides, lugent Charites, periêre lepôres
Desipuêre sales, desipuêre ioci,
Lurida nimirum Mors, quæ Vrbi inuidit, & orbi,
Diuitium immiti funere corripuit.
Purpureos meruit titulos. Romæ occidit, ortus
Est Bibiennæ. Hoc te scire sat hospes erat.

Latomi.

Omnia captaui, nec segniter omnia cepi:
Est mea præcipuus præda galerus honos.
Pressius at tandem captans, nec vt ante, Leonem,
Venator perij cassibus ipse meis.

IASON

Iason Mainus.

ASONI Maino Mediolanensi, vti ipse in gentilitijs insignibus præscribere solebat, virtuti Fortuna comes non defuit: natus enim ex concubina, nequaquam eodem cultu, quo æquales propinqui, sed eodem pædagogo sibi tantum immiti, atque aspero vtebatur, vt ab eo familiariter audiuimus. Ex hac schola missus Ticinum ad ius ciuile perdiscendum, primo anno ita ingenium ad vitia, illám-

que supra cætera pestilentem aleam deflexit, vt cum hospite decoqueret, & iuris Codicem in membranis scriptum, magno emptum precio fœneratori tradere cogeretur: ipse verò demum sordida in toga, capite tonso, quod id tinea deformis obsideret, ridiculus videbatur: sed maturè & peracerbè castigatus, seipsum collegit, bonæque frugis personam nequaquam mentitus, tanta contentione in studijs disputationibusque sese exercuit, vt doctores ipsi, æqualisq; iuuentus, cum adeò celeriter atque feliciter profecisse mirarentur. Exinde suggestu dignus, Institiones enarrauit, concessitque demum Patauium. sed inde quum secunda fama profiteretur, euocante Ludouico Sfortia Ticinum reuersus est. Ab eximia tum grauitate, atque facundia summi oratoris laude fruebatur: nam optimis literis, vsque ad poeticum decus instructus, dicta, scriptaque lepidissimè condiebat. canoram vocem, valida latera, gestum oris excellentem ad suggestum afferens explicati & perillustris, solidique doctoris nomen tuebatur. consultoribus precio grauis videri poterat, nisi pecuniam acceptam si causa decidissent: liberali pactione se continuò redditurum profiteretur. Me audiente interrogatus à Ludouico Gallorum rege, cur nunquam duxisset vxorem, vt te commendante, inquit, Iulius pontifex ad purpureum galerum gestandum, me habilem sciat. Audiuerat enim honoris causa eo die aurata in toga profitentem rex ipse, quinque Cardinalibus, & centum proceribus subsellia implentibus, quum Genua subacta, de Liguribus triumphasset. Ea enim lectione dignitatem equestrem ob spectatum in acie facinus de manu regis traditam, accendendæ virtutis ergò ad posteros manare diffiniuit. Mortuus est Ticini valde senex, extructa nobili domo, emptisque in Placentino latifundijs. Suburbano autem in templo diui Pauli sepulchrum cum his titulis ostenditur.

Dardani Parmensis.

Quis iacet hoc hospes tumulo? Quis? Summus Iason:
Illéne Frixeæ vellere diues ouis?
Clarior hic illo longè est. Quisnam oro? Maynus,
Excellens iuris gloria Cæsarei.
Non fuit hoc quisquam iuris consultior alter,
Qui extinctum posset reddere ius melius:
Sed tamen hoc summi vetuit mens dia parentis,
Cæsaribus cupiens vsque fauere suis.
Te audijt, ô nimium felix, qui iura legentem,
Damnantemque acri plurima iudicio,
Nec tamen infelix, tua qui monumenta reuoluit,
Et memori condit lecta, fouetque sinu.
Et quanquam obloqueris plebs inuida solus Iason
Hic legum nodos difficilesq; soluit.
Amborum sic fama omnem vulgata per orbem:
Ille nitens belli laude, sed iste togæ.

Iasonis Landi.

Donec erunt igneis, & Phœbus lampade terras
Lustrabit, Mayni viuet in orbe decus.
Vnicus in terris soluens ænigmata legum,
Is meritò iuris dicitur esse Parens.

Latomi.

Latomi.

Materia vincor, & tu visire, Viator,
Expediam: iacet hic ille Maynus: abi.

Chriſtophorus Longolius.

HRISTOPHORVS Longolius Mechliniæ Belgicæ ſacerdote Antiſtite genitus, & Lutetię in ſcholis frugaliter educatus, partis diſciplinarum omnium peramplis opibus, aureo Leonis principatu Romam venit: adeò diſsimulata ingenij profeſsione, vt rubro pileo, & aſtricta penula ſemi Germani militis habitum mentiretur, quippe cui mens erat auide peregrinanti priſcæ felicitatis monumenta ſpectare, ſcrutari ingenia, bibliothecas excutere, atq; illud demum eruditæ cenſurę iudicium, quo ſ fruſtra alibi, quam ſub Romano cęlo quæritur, certius atque liquidius adipiſci. ſed intranti gymnaſium, & acutè diſputanti, non

insulsi literarum professores, celeriter & comiter personam detraxerunt, ita, vt mox honestissimi ciues Romani Flaminius, Tomarotius, & Marius Castellanus alterna hospitij liberalitate intra penates receptum, triennio aluerint, eique virtutis merito Romanæ ciuitatis ius, & nomen impetrarint. Verùm aliquanto pòst, emersit liber execrabilis maledicentiæ veneno delibutus, quem iuuenili declamatione perscripserat, Romani nominis antiquum decus barbaro liuore proscindens. Infremuit Populus Romanus ea contumelia perturbatus: Celso Mellino adolescente clarissimo, generosa oratione in Capitolio, tanquam reum Maiestatis accusante. Sed Longolius totius aulæ clementia præmunitus duabus orationib. publicatis sese eo nomine defendens, iudiciū Populi subterfugit, quòd nequaquā malignitate animi, sed more Sophistarū, exercitationis studio materiæ difficilis ac insolentis, ideoque damnatæ spei argumentum desumpsisset, scilicet, vt sodales eius temerè suscepti muneris, vel infelicem audaciam mirarentur. Transiuit inde Patauium, his præsertim actionibus claritatē consecutus: adhæsitque Petro Bembo, & mox Reginaldo Polo Britanno, in quorum hodie sacra purpura summam pietatem, atq; doctrinam veneramur. In eius contubernio, cum ingentibus vigilijs libros aduersus Lutherum disertè, et grauiter inchoatos elaboraret, editis iam ad imitationē Ciceronis Epistolis febre consumptus est. Tumulum autem, hoc carmine Bembus honestauit.

Te iuuenem rapuère Deæ fatalia nentes
Stamina, cum scirent moriturum tempore nullo
Longoli tibi si canos, seniumque dedissent.

Germani Brixij.

Castalides lacerate genas, diuellite crinem:
Nec lachrymæ finem, nec teneant gemitus.
Proh dolor, effertur Patauina funus in vrbe,
Ante sua extincti tempora Longolij.
Quem modò vel Gallum voluit pro dote Latina,
Roma locum ciues inter habere suos.
Roma sibi plenè mox restituenda, dedissent
Longolio plenos, si modò Fata dies.

Stephani Doleti.

Longolij ô vtinam potuisset lingua docta tantùm
Apud rapacem mortem, acreisque Parcas
Quantum olim valuit dicendo, voce dum diserta
Romæ cateruas flecteret stupentes:
Viueret incolumis, nec funere concidisset atro,
Dignus perenni temporum recursu.
Sed viuit, neq; morte vlla extinguetur, arce tectus
Famæ micantis, nominisque magni.
Aere perennius exegit monimentum, ad astra latè
Laus cuius ingens & loquax volauit:
Quod non annorum series, nec flatus impotentis
Austri, nec imbres diruent edaces:

Sidera

Sidera dum cælo hærebunt, ac Vrsa obibit axem,
Cursúque tardo per polum meabit.
Longolio Hesperij, quiq́; ortum Solis intuentur.
Omnes, vicissim gloriam vouebunt.
Hinc igitur procul, hinc procul absint næniæ sepulcri,
Luctusque turpes, quos anus refundunt.

Claudij Roseletti.

Antehac nostra cuiquam Ciceronis inesse
Eloquium, neruos, vimq́ue stylumq́ue negant.
At tua Longoli auscultent sine nomine, nullum
Iurabunt alium tam Ciceronis opus.

Eiusdem.

Antistes eloquentiæ, magni nepos
Atlantis, admiratus vt Longolium est
Artificibus fandi esse priscis non modò
Parem, sed & maiorem, ait, præstantior
Vt plurimum discipulus est didascalo.

Latomi.

Illa caput regni, Phœbique Lutetia nutrix,
Longolium ciuem dixerat esse suum.
Interea attollens simileis Mechlinia cristas,
Asseruit titulo non grauiore sibi.
Roma sed indignans: meus est si Tullius, inquit,
Non hic: & asscripsit: non meus esse potest.
Prosiliens tandem titulis Sconhouia veris,
Dulcibus ex hortis flore reuincta caput:
Gaudeo quòd Batauam vel nunc amplecteris aurem,
Roma, ait, at partum tu mihi redde meum:
Septem vrbes certent de stirpe insignis Homeri,
Quatuor est harum lis speciosa magis.

Aurelius Augurellus.

NON est cur miremur in pusillo corpore viuacissimi hominis Aurelij Augurelli præaltum ingenium enituisse. Fit enim plerunque natura, vt innati spiritus vis ipsa collectior, paruæ compaginis membra aptissimè regat, & quod mentis est ad excogitandum, plenius atque validius illustret. Is Arimini natus, vitā in literis perdiscendo, docendoque ad octogesimum tertium ætatis annum feliciter extendit, Venetijsque in primis habitus est multò doctior, et purior, quā quisquam alius, qui Latinas Græcasque literas priuato quodam officio, ac ob id quæstuosiore profiteretur. Extant eius Odæ plures, & paucæ Elegię Romana simplicitate decantatæ. sed Iambico versu à paucis hactenus prosperè tentato, visus est ad antiquæ laudis metam propius accessisse. Nouissimè ridendus ille morbus certæ egestatis. & cassi laboris comes, curiosis ingenijs familiaris, totum homunculum occupauit, metalla & succos in abditis fornacibus recoquētem, vt ex argento viuo concretum, & ductile argentum ad cudendam monetam efficeret, & admirabilem abditarum naturæ rerum massam conflando, purum inde aurum crearetur. Sed ea cura inani voto suscepta, nequaquam magno damno ei cessit, quum ingenium ab irrita spe ad factitanda carmina verteretur, vt fallacis, & irrisæ artis certitudinem, carminum authoritate demonstraret, quum ipso conscientiæ pudore inanis artifex proderetur. Scripsit enim Chrysopœiam ad Leonem auri contemptorem, vt prodigè vtendi ad alenda ingenia, festosque & planè regios sumptus, inexhaustæ opes sine iniuria humani generis abundè suppeterent. Edidit etiam Geruntica, Petro Lipomano discipulo dicata, quem hodie Veronenses virtutis merito, antistitem venerantur. Taruisij, vbi flamen erat, quum ad forum in taberna libraria disputaret, apoplexia correptus, subitò interijt. Depicta tumulo effigies, cui hoc ipse carmē subscripserat.

Aurelij Augurelli imago est, quam vides,
Vni vacantis literarum serio
Studio & ioco so, dispari cura tamen:
Hoc, vt vegetior sic fieret ad seria:
Illo, vt iocosis vteretur firmior

Latomi.

Iocum vetustum refricans Aurelius,
Dum sperat aurum, luditur carbonibus:
Adhuc Leoni auri prodigo,
Iam certus artis, nempe Chrysopeiam:
Vt quod minus collegit è carbonibus,
Auidi Leonis eriperet è dentibus.

GVL

Guido Posthumus.

VIDO Posthumus Pisaurensis, lepido & comi, argutoque ingenio poeta, quum Elegias, & varijs numeris carmina factitaret, in aula Leonis conspicuus fuit. Patebat enim ea liberaliter, meridianis præsertim horis quum citharœdi cessarent, his omnibus eruditæ suauitatis oblectamenta ad ciendam hilaritatem intulissent. Sed benigna principis manu sæpe donatum & non insulsè ad honores aspirantem, regius inuasit morbus, ex moribunda patriæ sede proculdubio conceptus. Medici suaserunt, vt Capranicum secederet Sutrini agri vicum, aeris salubritate ac indulgentia Herculis Ragoni Cardinalis, cuius opibus familiariter vtebatur, eò deuectus est. Verùm non multò pòst exusto lenta febre to viscere, vel adhuc iuuenis, vim morbi fatique sustinere non potuit. In ęde diui Francisci tumulatum poetæ sodales his carminibus prosecuti sunt.

Tibaldei.

Posthumus hic situs est, ne dictum hoc nomine credas
In lucem extincto quòd patre prodierit.
Mortales neque enim talem genuêré parentes,
Calliopeia fuit mater, Apollo pater.

Iani Vitalis.

Quærite nunc alium Musæ, quem semper ametis;
Qui vos semper amet, Posthumus occubuit.

Latomi.

Me Iouis & Veneris fausto sub sidere natum,
Phœbus adoptauit, nomen & imposuit.
Vnde (nec est alia factum ratione) sciatis
Me post defossum viuere corpus humo.

Nicolaus Leonicenus.

NEMO profitentium Medicorum, Nicolao Leoniceno Vicentino vera ſalutaris ſcientiæ dogmata purius atque nitidius explicauit. Nemo errores Sophiſtarum importuna garrulitate cuncta fœdantium eloquentius atque validius confutauit. Nemo eo demum ad illuſtrem certioris peritiæ fidem longius atque ſalubrius vitam produxit. Primus enim Græca Galeni volumina Latinè interpretando ſtudioſis perdiſcenda demonſtrauit, imperitorum latratibus, publicatis ſumma eloquentia commentarijs occurrerat, vtpote qui ab ineunte ætate optimis literis deditus, ingentes opes capacis & maximè conſtantis ingenij, ad illuſtrandam medicinam contuliſſet. Cibi enim & vini maximè abſtinens, ſomnique minimi, præſertim verò Veneris continentiſsimus, vſq; adeò mollioris vitę voluptates abdicauit, vt pecunias, luxurię inſtrumēta, nec agnita

quidem

quidem monetæ nota contemneret oblatum, & nulla delectum cura cibum caperet: nec vnquam de fortuna quereretur, quod vnam vir acutus studiorum laudem respiceret, nec opportuna mediocris vitæ subsidia, benignitate Ferrariensium principum Herculis, Alfonsique filij, sibi defutura prospiceret. Eum hercle perfectum Stoicum putasses, nisi honesto ori liberalis hilaritas affuisset. Edidit eruditum & perelegantem librum, qui Romanus medicus Antisophista inscribitur, quum ante de Ordine trium doctrinarum, & de Virtute formatiua perutiles libellos publicasset. Dionis quoque Historia, & Luciani Dialogi, vernacula loquentes lingua, Herculi Latinarum literarum imperito mirè placuerunt. Peruenit ad nonagesimum annum integerrimis sensibus, vegetáque memoria, nec in curua quidem ceruice, quum esset staturæ celsioris & sine scipione venerabilis. Quum ego aliquando comiter ab eo peterem, vt ingenuè proferret, quo nam arcano artis vteretur, vt tanto corporis atque animi vigore vitia senectutis eluderet: Viuidum, inquit, ingenium perpetua, Ioui, vitæ innocentia, salubre verò corpus hilari frugalitatis præsidio facilè tuemur. Tumulus eius in atrio ædis.

Myrtei.

Cui neque sat fuit, & terras euoluere, & vndas,
Quæque arcana tenent flumina, terra, mare:
Dum rerum causas latè vestigat, & ægra
Morborum reuocat corpora colluuie:
Nunc Leonicenus tegitur paruo aggere terræ:
Cuius vtranque volat fama per Hesperiam.

Latomi.

Quod te cælestem tueretur ducere vitam
(Sic fore de Parcis sciuerat ante suis)
Fecit vt excideret morti, tua rumpere fata,
Nec te decrepitum cerneret esse senem.

Petrus Pomponatius.

PETRVS Pomponatius Mantuanus, in philoſophia præceptor meus, inter Peripateticos illuſtres primum ſuggeſtus locũ obtinuit. Enarrabat enim Ariſtotelem ſimul ac Auerroem ſuaui & præclara voce, elocutione autem emendata & leni quum proponeret, volubili & concitata quum infringeret, porrò quũ diffiniret, atque decerneret, adeò graui ſedataque, vt auditores in ſubſellijs ſcriptitando explicatas ſententias notis exciperent. At in coronis conſeſſuque doctorum, quum exercitatione perutili ad prętoriam porticũ diſputaretur, ita mirus euadebat, vt ſæpe ancipiti & cornuto Achillini enthymemate circumuentus, ſuperfuſo facetiarum ſale, aduerſarij impetum ex illis gyris & mæandris explicatus eluderet. Erat puſilla admodum, ſed quadrata corporis ſtatura, capite nulla ex parte enormi vel inſulſo, vtpote oculis ad omnes animi habitus aptiſſimè

fimè paratis & intentis. Exorto bello Veneto, post Achillini mortẽ Bononiæ profectus est, vbi cucullatos sacerdotes contra se in caput, & nominis famam vehementissimè concitauit, edito scilicet volumine, quo animas post corporis mortem intericuras ex sententia Aristotelis probare nitebatur, secutus Aphrodisei placita: cuius dogmate ad corrumpendam iuuentutem, dissoluendamque Christianę vitæ disciplinam, nihil pestilentius induci potuit. Scripsit etiam de Fato, & de incantionum occulta potestate. Sexagesimo autem tertio ætatis anno, stranguria oborta Bononiæ fato functus est: relatusque inde Mantuam, nobile sepulchrum Herculis Gonzagæ Cardinalis, erga ciuem & magistrum liberali pietate promeruit.

Iani Vitalis.

En animarum ingens globus, en legio omniuagantum
Quas tu perpetua luce carere negas.
Mortuus, vt discas æternam has viuere vitam,
Ad cineres vlulant Pomponiate tuos.

Latomi.

Cur, quis hic iaceam, referre cogor,
Et causæ iugulo meæ admouere
Hunc ensem, vt modò mortuus, cinisque
Si tecum fuero locutus, atri
Commincar placiti, reusque fiam?
Sed sunt ij rabidi & mali poetæ:
Qui quum plurima mentiantur ipsi,
Me verum prohibent tacere: nam sum
Pomponatius ille, qui professus
Maneis esse nihil, sed interire
Quicquid est hominis, patique Fatum:
Nunc contrà experior: tacere proinde
Mallem, sed rabidi vetant poetæ.

Andreas Maro.

VLLIS omnino certioribus lineis, nulloque exactiore penicillo Andreæ Maronis ingenium depinxerim, quàm si eisdem vtar coloribus, quibus illud, dum ille viueret, diligenter expressimus in Dialogo nostro, quem in Æanaria insula, dum vrbs Roma à Cæsarianis, capto pontifice vastaretur, perscripsimus. Interrogante enim Daualo, his fermè verbis respondi, cum de viris & fœminis ætate nostra florentibus iucundissimo censuræ ordine disputaretur, & non temerè in mentionem Andreæ Maronis incidissemus. Is erat Brixianus, quanquam dimidiam patriam ab Euganeis, Foroque Iulio repeteret. Cupiebat enim Dux generosus cultorque Musarum, poetam inusitata virtute preditum, è funesta clade Vrbis eripere: quod ex me, illum ter captum cruciatumque diu, ac omnibus fortunis expoliatum, miserabili ridendoque famescentis baiuli habitu, in Vrbe plena funeribus mendicare didicisset. Non est, inquam, Dauale, cur tantopere Etruscos vates ad expeditæ facundiæ laudem, arguta

cithara personantes admiremur: in eam enim peramœnæ voluptatis consuetudinem, mos patrius illos adduxit, quod faciles ad veniam aures dicere audentibus plurimum indulgeant, ita vt nec eos, vel leui sibilo notandos putent, qui hæsitando, amissa celeritatis laude, vel in dissona, vel in dispari syllaba peccauerint. Verè siquidem admirari, & plaudentis clamorem attollere iuuat, si nouum Maronem audiamus. Is enim cum summa eruditorum admiratione ex tempore ad quam iusseris quæstionem, Latinos versus varijs modis et numeris fundere consueuit. Audax profectò negotium, ac munus impudentiæ vel temeritatis plenum, nisi id à natura impetu propè diuino, mira felicitas sequeretur. Fidibus & cantu Musas euocat, et quum semel coniectam in numeros mentem alacriore spiritu inflauerit, tanta vi in torrentis morem citatus fertur, vt fortuita, & subitarijs tractibus ducta, multum antè prouisarum & meditata carmina videantur. Canenti defixi exardent oculi, sudores manant, frontis venæ contumescunt, & quod mirum est, eruditæ aures tanquam alienæ & intentæ, omnem impetum profluentium numerorum exactissima ratione moderantur. Exceptus est secundissimo plausu, ac idcirco a Leone repræsentatę facultatis nomine sacerdotio donatus, quum post celebre conuiuium, cui Regum legati senatoresque aderāt, de suscipiendo sacro bello dicere iussus, iucunda figurarum varietate decantauit, orsus hoc nobili carmine:

Infelix Europa, diu quassata tumultu
Bellorum, —

Tum enim Selymus Turcarum Imperator Campsone & Tomumbeio vltimis Ægypti regibus vna atque altera acie deuictis ac interfectis, magnum Europæ intestino bello deflagranti terrorem intulerat. Perijt amissis poematibus infelix Maro in vili caupona ad Scropham lapideam campi Martij ab omnibus desertus, quinquagesimo tertio ætatis anno, quum è Tybure, quo perfugerat, vagantibus etiam ibi Barbaris, in pestilentē Vrbem vrgente Fato redijsset.

Myrtei.

Postquam secundum publica abstulit clades,
Maronem & vrna caruit infelix, campis
Quæsitus Elysijs, nec inuentus Musis:
Phœbus furoris nam minister illius,
Quo carmen edere inclytum Maro fuerat,
Inter Sibyllas rapuit, æternùm vt viuat.

Latomi.

Quòd spectanda data est, non Musa fruenda Maronis
Phœbe tua est leuitas, gloria quanta fuit.
Non volo Vergilij, qui vel meditata dolebat
Carmina, maturæ non satis esse moræ:
Eius at Andreæ, solo quo Brixia alumno
Nil facere est cunas ausa Catulle tuas,
Cui fuit in subitos tam promptum ex tempore versus
Ingenium, vt quicquid pangere iussus erat,

Aptaret

Aptaret numeris variataq; verba ligaret,
Qualia vix longi temporis esse putes.
At periere breuis breuibus cum versibus Authori
Deme quod æterno viuit in ingenio.

Andreas Matthæus Aquavivius.

NEMO ex his qui illustribus orti familijs ætate nostra claruerunt, cum peculiari bellica laude ducerentur, Andrea Matthæo Aquauiuio ad Præcutinos Hadrianorum regulo, se luculentius optimis disciplinis exornavit, vti præclarè constat ex eo libro nobili pariter ac erudito, qui Encyclopædia inscribitur, & de Morali virtute Plutarchi plenior liber, subtili & copioso commentario persimilis ostendit. Hic heros antiquæ virtutis, vti casus tulit, bis bello prælioque adverso, & vulneribus honestißime susceptis captus, forti animo tetri carceris calamitatem, studiorum solatio ita lenivit, vt ad eam exculti ingenij frugem, quæ ab impotenti fortuna eripi non potest, generosa meditatione pervenerit. Sed cùm eum victor Consalvus cum reliquis captivis in triumpho ducendum in Hispaniam mitteret, Rex Ferdinandus prudentiæ & lenitatis nommine maximè clarus, libertati, pristinæque fortunæ restituit. Tanto itaque vsus beneficio, per viginti quatuor annos egit iocundo in otio vitam dicatã Musis, adeò splendide & vigilanter, vt ad idem literarum honestissimum decus Bellisarium fratrem Neretinorum regulum æmulanter invitaret, quem de Venatione, & de singularis certaminis provocatione scripsisse videmus. Cæterum vir tantus, quum Neapolitanos proceres, candore, innocentia & liberalitate facilè superaret, visus est parum accuratus & diligens in tuenda rei familiaris dignitate, quum in vltimo vitę actu præaltus animus contemptor opum iustitutæ liberalitatis nervos inconditis sumptibus incidisset. Fato functus est ad Conversanũ Bario finitimum, septvagesimo secundo ætatis anno, quum Lotrechij Galli infelicibus armis Apulia quæreretur.

Actij Synceri.

Cernis vt exultet patrijs Aquiviuus in armis,
Duraq; spumanti frena relaxet equo.
Quis miteis illum Permessi hausisse liquores
Credat, & imbelles excoluisse lyras?
Consurgunt niveæ fulgenti in casside cristæ:
At clypeus torvo Gorgonis ore tumet.
Macte animo rigidum Musas qui stringere ferrum,
Qui Martem doctos cogis amare choros,
Hæc ducis est virtus, non vni insistere palmæ,
Sed nomen factis quærere & ingenijs.

Eiusdem.

Mœsta Bitundinæ duxerunt otia Nymphæ,
Nec Faunis solitos exhibuere choros,

m

Scilicet optato quicquid sine principe cernunt,
Ingratum est, tantus principis vrget amor.
Nec satis est positis arcum spreuisse sagittis,
Questibus & totos continuasse dies.
Ast etiam nostris faciunt conuitia terris,
Et nos Sirenas, Lotophagosq́ vocant.
Vera loquor Diuæ veniam date vera loquenti:
Non amor hic certè, sed magis inuidia est.

Marcelli Paloniј Romani.

Non minus æternũ ex Aquiuino habet Hadria nomen
Nobilis immenso quàm dedit ipsa mari.
Adde, freto suus est supero quòd terminus: illi
Nec limes tellus vlla, nec vnda datur.
Nam Musis vbi honos, Martiq́ togæq́ manebit,
Et lucebit vbi Sol, Aquiuiuus erit.

Latomi.

Dum grauis incumbit sæuos Aquiuiuus in hosteis,
Vincendiq́ aperit dextra animoq́ viam:
Contigit interea lustrantem castra Gradiuum,
Arma vbi penderent, non sua, ferre pedem:
Soluit, pertentat: vocis modulamine captus,
Perstitit inuitam sollicitare chelyn.
At veritus Dominum mox hostibus adfore fusis:
Ille quidem vincat, sed capiatur, ait.
Quid vesane tibi pro talibus imprecer ausis,
Ni citharam vt quantum classica semper ames?

Petrus Gravina.

NATVS est Petrus Grauina Catinæ in Sicilia, sed ipse primam domus originem à Capua repetebat. Natura ei admodum indulgenter, præter excellentis ingeniј vim, summam etiam procero corpori, & venusto tribuit dignitatem, firmitate inprimis & agilitate quadam singulari, quum in ludo pilæ vsque ad admirationem, & gladiatoria arte, equestribusque armis ad militarem laudem exerceretur, nataretque sæpissimè ad incredibilem vrinandi patientiam. quibus agitationibus ita firmauit corpus, vt nulla paulò seueriore tentatus valetudine, ad extremam propè senectutem, integro & planè iuuenili vigore peruenerit. Vtebatur parciore mensa, sed ea semper nitida. Vinum à Vesuuo Surrentoque in honore erat, sed semper sobriè & moderatè perpotanti. Vitæ genus adamauit quietum, cunctis solutum curis & litibus, hilarique inprimis & tenera studiosorum adolescentium familiaritate gaudebat. ingenio enim erat aperto, liberali, perblando, cultu corporis nitido & sumptuoso, quum vndulata toga vteretur, & serico latiore villoso pileo argenteam comam morose perornaret. Quum in Aragonia aula versaretur, emanarentq; ab eo versiculi ex nobili

semper

semper occasione, argutè lepideque perscripti, Pontano charus esse cœpit, qui erat ingeniorum censor longè grauissimus: idque diuinis operibus ad immortalem amici laudem benignè testatus est. Spectatæ demum eius virtuti externus Mecœnas adfulsit Magnus Consaluus, qui ipsius victorias & trophæa Gallica heroico celebrantem, in templo maximo Neapoli sacerdotij honore nobilitauit. Sed Consaluo in Hispaniam abducto, quod Regi in suspicionem affectati regni venisset, Prospero Columnæ adhæsit. In pangendis Elegis, tenero quodam lepore sibi genium respondere fatebatur: sed in scribendo Epigrammate vni ei haud dubie palmam tribuebat Actius Syncerus, qui & parcus, & amarulentus in alieni operis censura laudator esse consueuisset. Heroica poemata periisse tum ferunt, nisi iam pridem à nobis lectitata compareant, quum Cæsariani à Gallis Neapoli obsessi, tanquam non in socia vrbe, diuina ac humana omnia conturbarent: ita vt non miretur quispiam tam paucis quæ extant ingenij monimentis præclari poetæ famam constitisse: nam & multa ipse lugentibus amicis sponte deleuit veluti strepentibus armis seculum indignatus, aut iratus Musis, quòd externi duces conceptæ spei minus liberaliter arrisissent. Sed dispari iudicij sorte id poema propè amissum querulus lugebat, quo Surrentini otij delitias elegantissimè depinxerat. Sed Scipionis Capycij pietas, dignum egregio nobilique poeta, colligendi dispersa & publicandi officium præstitit, vt pene intercepta amico poetæ vita redderetur. Non carebat quoque compositi Oratoris nomine, quanquam dum publicè oraret, vna actionis laude contentus esse videretur. Decessit septuagesimo quarto ætatis anno ad Concham oppidi Sidicini agri, quum ei in vmbra meridianti, castaneæ echinus tibiæ suram leuissimè pupugisset: temerè enim scalpendo enatum est vlcus, accersita lethali febricula: adeò enim subtiles mortis causas Fata inueniunt, quum ex decreto vrgent.

Iani Vitalis.

Hanc tibi pro tumuli Ianus Vitalis honore,
Ramosam laurum magne Grauina dicat.
Hic vbi odorata manes requiescere in vmbra
Floribus in medijs, & iuuet esse tuos:
Illa Notis quoties rami quatientur, & Euris:
Perstrepet in laudes sancte poeta tuas.

Latomi.

Cuius hìc tumulum vides, Viator,
Vatis eximij, Petri Grauinæ,
Tu fortasse putas obisse totum,
Et vel esse nihil, vel isse ad vmbras:
Erras: non obijt, sed vsque viuit.
Non quum quæ cecinit, vel est locutus,
Vel misit teneræ preces puellæ,
Vel scripsit lepidos iocos amicis,
Quæq; illa ingenij fuère multa,
Nunc audis, legis, excipis, tenésque:
Illum viuere quo negas colore?
Viuit: teq; magis supine caudex,
Cuius post cineres nihil manebit.

Pomponius Gauricus.

ARGIVÆ Iunonis Fanum, quod est Picentinorum nobile oppidum, geminos fratres Gauricos præstanti ingenio protulit: Lucam ipsum, quem astrologiæ peritissimum, feliciqúe sæpe euentu futura prędicentem in aula Pauli III. Pontificis admiramur: & Pomponium non incelebrem poetam, validaqúe in varias artes ardentis ingenij fœcunditate mirabilem, nisi instabili ingenio abductus, dum feruidè transcurrit, & sectatur operum nouitatem, in cunctis nusquam accuratus & diligens firmæ prudentiæ dignitatem amisisset. Is Græcorum poetarum vitas, Petri Criniti æmulatione, qui de Latinis librum ediderat, Latinè perscripsit, atque item geminos de physiognomia & de architectura libellos. Extat & eius volumen de Metallicis curiosorum insanæ turbæ gratissimum. Neq. enim desunt, qui aurum pariter & argentum, ex ignobili materia, inanibus recoctio-

recoctionum artificijs procreari, atque exprimi posse arbitrentur. Exierunt etiam in publicum Epigrammata aliquot & Elegiæ, non dubia amatoriæ vanitatis indicia: nam illustrem fœminam arsisse constat, enudasseque animi ęgritudinem procaci Musarum lenocinio adeò incautè & flagranter, vt quum Surrentina via Stabias peteret, in eoque itinere ab obuijs salutatus fuisset, nusquam demum apparuerit, frustra eum Luca fratre per sexdecim annos expectante, quum proculdubio ab ea suspicione trucidatus, & cum seruis & iumentis, ne vllum cædis vestigium extaret, in subiectum mare præcipitatus existimetur.

Myrtei.

Ibat Gauricus ad suos amores,
Sed diu haud potuit suos amores
Vti Gauricus. abstulère fata.
Verùm nulla manet sepulchri imago.
Namq; (quod coluit pari labore
Musas & Venerem) vel à Camœnis
Raptus creditur inter alta montis,
Qui iacet Stabias super vetustas:
Vel pulchræ Veneri datus sacerdos
Tyrrheni maris in sinum profundum.

Latomi.

Mortalitatis vt neget post aleam
Nemo poetas viuere:
Nullum superſit vt rogi vestigium,
Musæ tulère Gauricum.

Marcus Antonius Caſanoua.

MARCO Antonio Caſanouæ, Comenſe patre Romæ genito, arguti Epigrammatis palmam detulit illa ipſa Roma, ſeueræ auris iudicio ſuperba: nec unquã in confeſſo pudore poetis adulatrix: quòd lepida, & ſalſis finibus aculeata carmina factitaret. Elocutioni caſta tamen puritas, ac in numero ſæpe duro lenitas defuit: qualis in Catullo prætenero poeta conſpicitur, quum ingenioſè mordaci, & impuro Martiali perſimilis eſſe mallet, & vna præſertim peracutæ circunductæque ſententiæ gloria duceretur. Sed miſcuiſſe vtrumque genus tum iuuit, quum paucorum verſuum ſpectanda poſteris Elogia priſcis Romanæ virtutis heroibus, tanquam manentibus eorum ſtatuis inſcripſiſſet. Nemo autem eo ſimplicitate, ac innocentia vitæ melior: nemo vrbana comitate iucundior exiſtimari potuit: niſi Columniæ familiæ alumnus in gratiam Pompeij Cardinalis, Cle-

mentis

mentis pontificis famam intemperantissimè lacerasset. Sed Clemens seipso, & toto denique desumpto nomine maior & augustior, reo maiestatis, captoque ad supplicium facilè pepercit, præclara C. Cæsaris imitatione, qui Catulliani dentis æternum virus, & liuidam libertatem generosa dissimulatione contempserat. Perijt pestilenti corruptus morbo, quo cladē Vrbis fortuna nec innumeris saturata funeribus adcumularat, quum obsesso captoque pontifice, Pompeius ipso diuerso ingenij habitu inimici calamitate lætaretur, & ruentis patriæ casum inani pœnitentia deploraret. Tumulatus est iuxta naumachiam campi Martij Laurentiano in templo: quod olim Lucinæ dicatum fuerat, & Blosius Palladius sodalis, quod funeris honore caruisset, hoc piè inscripto carmine tumulum spectantium oculis ad lachrymas indicauit:

Comensis Casanoua, dum priores
Et Duces canit, & canit poetas
Præcurtis Epigrammatis: perennem
Ac longam sibi gloriam parauit.

Latomi.

Si dare vitam
Qualiacunque
(Quod docuisti)
Carmina possunt:
Longa necesse
Carmina, vates
Maxime, non est
Ad tibi longam
Condere vitam.

Balthasar Castellio.

HIC est ille Balthasar Castellio Mantuæ natus, ingenij laude Maroni ciui suo planè secundus, qui ad exactam principalis aulæ normam, militari ciuilique munere virum elegantem instituit: parique disciplina illustrem fœminam, descriptis lectissimorum morum finibus effingit. quo opere iucundissimo Græcæ, Latinæque facultatis peramœnos flores decerpsisse videtur: vt in vnum volumen nobilioris vitæ præcepta, oblectamentaque honestissimi ocij conferrentur. placere siquidem magnæ Fortunæ viris, vt sæpe literarum expertibus, ipsisque præsertim fœminis magnopere cupiebat: ob idque maluit vernacula quàm Latina lingua stylum Etrusca molliorem exercuisse: scilicet, vt imperiti ex antiquis arguta manu surrepta, translataque scitissimè, non agnoscentes, ea omnia tanquam noua mirarentur. Scripsit & Latinas Elegias, & grandi Heroico Cleopatram, sed paucis admodum Etruscis rhythmis, quum amatorij doloris finem superba comparatione desperaret, nobilis poetæ famam tulisse iudicatur. In sago autē togaq; pariter habili ingenio, & generoso quidem ore, pacis belliq;

muneribus interfuit, obiuitque subitarias legationes ad Reges, atque Pontifices, quum momenta grauissimarum rerum, non modò præstantis animi fidem, sed expediti corporis diligentiam, celeritatemque requirerent. Nouissimè annis prouectum, sed medicamentis occultata canitie, & multis cultus munditijs iuuentæ decus affectantem, quum eruditæ artes in eo vigerent, Clemens ad Carolum Quintum in Hispaniam misit: ei, non dubio honore purpuræ destinato, nisi Fortuna Romanæ vrbi immane excidium struens, vtriusque vota fefellisset. Corruit enim mox Roma, Cæsarianorum ducum simulatis inducijs prodita: viderique potuit Castellio in ea re non satis diligentem, aut certè parum felicem operam præstitisse, quum delatum sibi in ea lugubri clade episcopatum Abulensem, munere Cæsaris accepisset. Verum ea dignitate diu perfrui, vel vberiorem expectare non licuit. Sublatus est enim occulta febre, quum vix quinquagesimum sextum attigisset annum, ad Mantuam in Carpentanis. Funeri eius aulæ proceres officium præstitère: nec eum chiromantes ariolus fefellit, qui ex dextræ volæ lineis, eum dignitate auctum Mantuæ, sed nequaquam in Hispania moriturum prædixerat.

Iani Vitalis.

Castalioneum ad tumulum dum Hispania tota
Conuenit, & sancto iusta parat cineri:
Scipiadum Manes referunt dixisse, secundum
Hic docta amisit Mantua Virgilium.

Marci Antonij Flaminij.

Si truculenta ferox irrumpis in agmina, Marte
Diceris inuicto Castalione sat us:
At molli cithara si condis amabile carmen,
Castalia natus diceris esse Dea.

Eiusdem.

Horrida terribilis cum tractas arma, Maronis
Castalione tui carmine digna facis:
Idem cum molli vacuus requiescis in vmbra
Castaliæ, æterno digna Marone canis

Latomi.

Qui iacet hoc tumulo, magnorum munia Diuûm
Immo bis impleuit, sustinuitq́ trium.
Mars dextra, calamo Phœbus, Cyllenius arte,
Ore Charis, Pallas mente, lepôre Venus.
Sed quas exercuit hoc scilicet ordine doteis,
Semper vt in lætam desineret Venerem:
Quæ quum sit Phœbi: nec vt olim, Martis amica,
Vel regat hic mundum, vel magis ipsa Venus.

ANDREAS

Andreas Naugerius.

NDREAS Naugerius patritij ordinis, Sabellico Venetijs profitente, Latinas literas, Græcas autem a Marco Musuro Cretense Patauij hausit: sed in Latinis delectu ac obseruatione præcepto re diligentior, illum, quem superior ætas insalubri atque aspera styli nouitate delectata contempserat, candorem antiquæ puritatis assecutus est: vt funeribus Liuiani ducis & Principis Lauredani laudationibus apparet. Proposito quidem Cicerone ad imitandum, quem Politianus, & Hermolaus fastidisse videbantur, vtpote qui omnis eruditionis exundante copia instructi, aliquid in stylo proprium, quod peculiarem ex certa nota mentis effigiem referret, ex naturæ genio effinxisse nobilius putarint, quàm seruili imitatione enata ad nouam frugem ingenia distorsisse. Magno tum quidem probro erat doctis, ridendis pares simijs videri. Eodem quoque præstanti iudicio, quum Epigrammata lepidissimè scriberet, non salsis aculeatisque finibus, sed tenera illa, & prædulci prisca suauitate claudebat, adeò Martiali seuerus hostis, vt quotannis stato die Musis dicato, multa eius volumina tanquam impura cum execratione Vulcano dicarentur. Nec minore felicitate Etruscos numeros attigit: sed in Liuiani contubernio castra secutus, studiorum diligentiam remisit, & salubri quidem remedio, quum ingenium bilis atra, veterum lucubrationum vigilijs accersita, haud leuiter afflixisset. Propterea scribendæ Venetæ historiæ munus à Senatu demandatum, acceptoque liberali stipendio, susceptum præstare non potuit: quanquam non desint, qui eum in ipso statim limine feliciter exordientem, religiosi operis grauitate deterritum existiment, quum infinita curiositate, summoque labore, & pertinaci memoria tantarum rerum notitia paranda videretur. Verùm in ea cogitatione, vt Reipublicæ operam præstaret, à Senatu ad Carolum Cæsarem in Hispaniam missus, infaustam legationem suscepit, quum in id tempus incidisset, quo Italiæ Principes seruitutis metu ad arma consternati, affectanti dominatum Italiæ Cæsari restitissent. Secunda autẽ suscepta legatione, quum exitiali festinatione, mutatis ad celeritatem iumentis in Galliã percurrisset, vix dum salutato rege, Blesio in oppido ad Ligerim febre correptus interijt quadragesimo septimo ætatis anno, omnique tum funeris honore Rex Musarum amicissimus, nec sine luctu prosequutus est.

Marci Antonij Flaminij.

Naugeri, ne quis tibi certet, néue laboret
Incassum, laudes æquiparare tuas.
Siue epigrammata facis iuncto pede, siue soluto
Defles magnanimûm funera acerba virûm.

Eiusdem.

Quot bruma creat albicans pruinas,
Quot tellus Zephyro soluta flores,
Quot spicæ Libycis calent in agris,
Quot vindemia porrigit racemos,
Quot vastis mare fluctuat procellis,
Cum nascens pluuias reportat Hœdus,
Quot Ceraunia frondibus teguntur,

Quot cœlum facibus micat serenum,
Quot sunt millia multa basiorum.
Quæ sibi dari postulat Catullus,
Quótque sunt atomi Lucretianæ,
Tot menses, bone Naugeri, tot annos
Viuent aureoli tui libelli.

Basilij Zanchij.

Naugeri, tibi Nereides statuêre sepulchrum
Æquoris Adriaci quà leuis vnda silet.
Quà solitæ in numerum, numeros dum pectine ducis,
Concinere, & virides ducere sæpe choros.
Et Doris tumulo conchas, & lucida texit
Coralia, & placidis marmora lambit aquis.
Ipse etiam circum affusis pater Adria lymphis
Ingemit, & mœstum littora murmur habent.
Parua loquor: te te amisso dolet Itala virtus,
Mæret & infractis Faunus arundinibus.

Latomi

Dum lego, Naugeri, lusus, & ruris amores,
Et mittis Dominæ munera quanta tuæ.
Quàm bene te niuei pecoris, pecorúque magistræ,
Et cannæ, & vitis rustica cura decet.
Idem quum video regum centum ora trahentem,
Verba graui serie dum Periclæa tonas,
Non possum studium non hoc damnare, vel illud:
Area nam non est illa, vel illa tua.

IOAN.

Ioannes Marius Catanæus.

IOANNES Marius Catanæus Nouarienſis, Merulæ, Demetriĳque diſcipulus, quum iuſtas ex vtraque lingua facultates cōparaſſet, C. Plinĳ Cæcilĳ Secundi Epiſtolas, erudito commentario interpretatus eſt: collectaq; inde non mediocris eruditionis fama Romam ſe contulit, in domóque Bendinelli Sauli Cardinalis, cui ab epiſtolis operam præſtabat, tres Luciani Dialogos diuerſi characteris in Latinum vertit: prætenero ſcilicet, amores, vel parum pudicos: iucundo, Lapithas: graui verò, illum de Legibus conſcribendæ Hiſtoriæ tanquam in vſum ſuſcepti à me eius muneris, Iouio nomini dicatum, ex cenſura quidem Scipionis Cateromachi, quum ille in Academiam nomen daret, magnopere laudatos. Deſcripſit demum carmine Genuam in heri gratiam, atque inde poeſis amore iam planè ſenex correptus eſt: ſera & pa-

rum ideo felici libidine, quum Musas nunquam tentatis numeris in iumenta lacessisset. Itaque Gotifredi Bolionis sacrum bellum sub titulo Solymidos, quo potuit ore decantatum est: in quo poemate non morosus, & æquus lector, argumenti pietatem, & quędam schemata iucundę novitatis admirabitur, si carmina, tanquam salebrosa, & distortis numeris luxata probare noluerit. Id opus author, quum alieni ingenij iudicium subiturus, ad Bembum, me præsente detulisset, lecto statim titulo, Bembus hilari comitate, Nunquam Catanæe putassem, inquit, te alioqui virum de vtraque lingua optime meritum, hac ipsa qua nos gaudemus carminum facultate valuisse, quum nihil omnino, ad quod Musæ dulces arrideant in severo & militari vultu tuo prorsus emineat. Quo verbo ille perstrictus, argute respondit: Ergo nec tu Bembe satis peritus Physiognomus videri potes, quum te Philomusi poetæ gratia tua florentis, à dedolatis ruditer maxillis, & repando naso, enormis vultus omnino deceperit: quo responso omnibus exortus est plenior cachinnus: quod Phylomusus poeta, vtique non insvavis, & lyristes Bembo sodalis, è patria Pisauro vespillonis senis buxeam faciem referret. Nondum autem perfecto poemate rediit ad pedestrem orationem, non obscure ipsa spe conceptæ laudis destitutus: perscripsitq; duos exactæ eruditionis dialogos de potestate & cursu Solis ac Lunæ: & de ludis Romanis: sed ingruente fatali morbo absolvi neqviverunt. Perijt in Vrbe quum abesset Clemens, Carolo Cæsari Romani imperij insignia Bononiæ traditurus, adeo celata morte, quod ita impetrandis sacerdotijs ex mora caveretur, vt sepulchri & funeris honore caruerit, quum ab Academicis ad Vetulonias aquas secessisse crederetur.

Myrtei.

Vide Viator, quanta iactura occulti
Esset sepulchri, ni ingeni sui claris
Perennioribusq; monimentis tellus
Adhuc vbique viveret Catanæus.

Latomi.

Penè adijsti ingens famæ Catanæe periclum,
Sic inscijs sodalibus
Qui Fato eriperis: studiorum creditus illis
Partu propinquo quærere
Secessum, idque satis fuerat conquesta Minerua:
Quam sic Apollo reppulit:
Haccine (signabatq; libros) monumenta, vel omni
Perenniora marmore?

IACO

Iacobus Sanazarius.

IACOBVS Sanazarius equeſtris ordinis poeta, Neapoli natus atque educatus, quum præclarum fœcundi atque felicis ingenij ſpecimen daret, repudiato auito gentilitioque nomine, Actius Syncerus appellari voluit, adhortante Pontano, qui Iouiani cognomen, amicorum imitatione deſumpſerat. Sed origo vetuſtę ſtirpis e Sancto Nazario, Laumellini agri oppido, inter Padum & Ticinum non ignobili: vnde maiores aduenerant, non obſcurè petebatur. Floruit amicitia Federici regis, ſeneſcente Pontani gratia: qui Aragonum nomen vehementer offenderat, quum veluti perſonæ oblitus, victorem Carolum inuidioſa vel intempeſtiua oratione publicè laudaſſet. Permanſit in ea belli procella in officio Actius, redeuntique Ferdinando Iuniori, armatus inter fideles ciues operam præſtitit: vnde ei conſpicuus in aula gratiæ locus. Sed infeſtius demum vr-

gente Fortuna, quum Federicus regno pelleretur: constanti studio atque integra fide, eum exulem in vlteriorem Galliam secutus est: qua gratissimi animi testificatione, singularem laudem promeruisse, vel eius inimici iudicabant. Scripsit, tanquam ambidexter, Etrusca simul atque Latina carmina, pari lepore saleque, arridentibus vtrinque Musis, quum multo felle odij subamarus præpilata iacula iambis intorqueret: aut amorum suorum dulcedine resolutus, tenerrimè lasciueret. Graui autem & sacro poemate, de partu Virginis viginti annorum lima perpolito, summum decus frustra expectasse videri potuit: quum illæ quæ iuueni exciderant, piscatoriæ Eclogæ publico exceptæ plausu, reliquorum operum famam oppresserint: ita vt eam publici tanquam iniqui iudicij querelam aperto cum pudore, nec tamen sine tacita voluptate deuoraret. Vixit annos septuaginta duos, peramœno, virentique, semper ingenio, accuratoque & planè iuuenili cultu inter amatorias oblectationes: nunquam non festiuus & hilaris. Ex dolore autem indignantis animi, supremum concepit morbum quòd Philibertus Aurantius dux Cæsaris Margillinæ villæ suæ delicias, temerè excisa turre deformasset. ea ad Pausilypi radices conspicitur. Sed Aurantio demum acie interfecto, quum hora fatalis adueniret, audito eius interitu sese in cubitum erigens: Excedam, inquit, è vita hoc meo non inani voto lætus. postquam Barbarus Musarum hostis, vltore Marte, immanis iniuriæ pœnas persoluit. Sepultus est iuxta villam Margillinã in templo Deiparæ Virgini ab se dedicato. Marmoreo autem tumulo Bembus hoc carmen inscripsit:

Bembi.

Da sacro cineri flores: hic ille Maroni,
Syncerus, Musa, proximus, vt tumulo.

Marci Antonij Flaminij.

Quantum Virgilio debebit sylua Maroni,
Et pastor, donec Musa Maronis erit:
Tantum penè tibi debent piscator, & Acta,
Acti, diuino proxime Virgilio.

Tibaldei.

Virginis intactæ partum, partumq; videbis,
Actia quem docto pectore Musa dedit.
Admirandi ambo: humanæ fuit ille saluti
Vtilis, humanis hic fuit ingenijs.

Petri Grauinæ.

Qui diuina legis Synceri carmina vatis,
Magnaq; Virginei sacra puerperij:
Non hæc humano credas procedere sensu:
Authori mentem mouit, & ora Deus.
Hunc sibi delegit, quo non cœlestia quisquam
Grandius, aut pleno cultius ore sonet.

Basilij Zanchij.

Has nassas, hæc lina tibi Syncere sepulto,
Piscator tenui dedicat arte Mycon.
Hos calamos, myrtumq; tibi, viridemq; coronam
Arcadia pastor ponit ab arte Lycon.

Has

Has lachrymas, vulsamq́ à vertice Mergillina
Cæsariem & violas spargit, & ammineum.
Parthenope patria ipsa tibi de marmore bustum
Condit, & extentis funera temporibus.

Bembi.

Quid moror? æterni te suspicit vmbra Maronis,
Et tibi vicinum donat habere locum.

N. Nicolai Grudij.

Nuper ad Oenotrias aciem quum flecteret arces
Christus, & Euboicæ mœnia Parthenopes,
Mergillina procul qua Tethyos inspicit vndas,
Audit ab Actiaca munera blanda domo:
Arrectusq́ diu modulamine carminis hæsit,
Inde sacro taleis fundit ab ore sonos:
Huc ades ô genitrix, illæsi virgo pudoris,
Arte pius vates dum tua facta nouat
An ne iterum arcano complere viscera motu.
Conceptumq́ polo reddere credis onus?
Certè ego mî videor primis irrepere cunis,
Rursus & horriferæ mortis obire vicem.
Dum mea sæpe tamen sic mors cantetur, & ortus,
Nec graue sit nasci, nec mihi sæpe mori.

Latomi.

Dum vacat, & terras quoties petit illa Tonantis
Mater, virgineo sed nec honore carens:
Synceri ad tumulum properat visura, virescant
Candida cum rutulis lilia sparsa rosis.
Viuum dein laticem, dein altera munera flores
Fundit, & arrepta sic canit orsa lyra:
Conscie viue mei felix Syncere pudoris,
At que idem partus conscie viue mei.
Nanque ego quo sacrum secretum teste peregi,
Hunc quoque tu testem carminis huius habes.
Esto, ventris onus fuerit sine pondere pondus,
Dum celebres, pondus sustinuisse velim.

Eiusdem.

Maior in assumpto ratio quo nomine constet,
Est vbi te cupiam fellis habere minus.

Ioannes Manardus.

IOANNES Manardus Ferrarienſis, in Pannonia Vladislao Rege medendi artem exercuit, eandemq́ue demum in gymnaſio Ferrariæ profeſſus, Epiſtolarum librum edidit, quo magna medentibus, pharmacopolis vtilitas paratur, quum terræ frugibus Indicisque præſertim in medicinæ vſum adoptatis obſoleto antiquo nomine, & incertà virium poteſtate perobſcuris eruditam claritatem attulerit. Duxit vxorem planè ſenex, & articulorum dolore diſtortus, ab ætate, formaq́ue florentis iuuenis toro dignam, adeò leui iudicio, & letali quidem intemperantia, vt maturando funeri ſuo, aliquanto prolis, quàm vitæ cupidior ab amicis cenſeretur.

Petri Cursij.

Dum Manarde vigil cum prole Coronidis esses,
Vidisti vitam perpetuam esse tuam.
At dum formosa cum Pallade coniuge dormis,
Sensisti mortem curuus adesse senex.
Hic nunc clarè iaces, & quem Podalirion esse
Vidimus, annosum sustulit ipsa Venus.

Latomi.

In fouea qui te periturum dixit Aruspex,
Non est mentitus: coniugis illa fuit.

Camillus Quernus Archipoeta.

CAMILLVS Quernus è Monopoli Leonis fama excitus, quũ non dubiis vnquam præmiis, poetas in honore esse didicisset, in Vrbem venit, lyram secum afferens, ad quam suæ Alexiados supra viginti millia versuum decantaret. Arrisere ei statim academiæ sodales, quòd Apulus præpingui vultu alacer, & prolixè comatus, omnino dignus festa laurea videretur. Itaque solemni exceptum epulo in Insula Tyberis Æsculapio dicata, potantemque sæpe ingenti patera, & totius ingenij opes pulsata lyra proferentem, nouo serti genere coronarunt, id erat ex pampino, brassica, & lauro eleganter intextum: sic, vt tam salsè quàm lepidè, eius temulentia, brassicæ remedio cohibenda notaretur, & ipse publico consensu Archipoetæ cognomen, manantibus præ gaudio lachrymis lętus acciperet, salutareturque itidem cum plausu, hoc repetito sæpe carmine:

Salue brassicea virens corona,
Et lauro, Archipoeta, pampinoq́;
Dignus Principis auribus Leonis.

Nec multò post tanto cognomine percelebris productus ad Leonem, infinita carmina in torrentis morem, rotundo ore decantauit, fuitq́; diu inter instrumenta eruditæ voluptatis longè gratissimus, quum cœnante Leone porrectis de manu semesis obsonijs, stans in fenestra vesceretur, & de principis lagena perpotando, subitaria carmina factitaret, ea demum lege, vt præscripto argumẽto bina saltem carmina ad mensam tributi nomine soluerentur; & in pœnam sterili vel inepto longè dilutissimè foret perbibendum. Ab hac autem opulenta hilarique sagina, vehementem incidit in podagram, sic vt bellissimè ad risum euenerit, quum de se canere iussus, in hunc hexametrum erupisset:

Archipoeta facit versus pro mille poetis,

Et demum hæsitaret, inexpectatus Princeps hoc pentametro perargutè responderit:

Et pro mille alijs Archipoeta bibit.

Tum verò astantibus obortus est risus, & demum multò maximus, quum Quernus stupens & interritus, hoc tertium non ineptè carmen induxisset:

Porrige quod faciat mihi carmina docta Falernum.

Idque Leo repentè mutuatus à Virgilio, subdiderit: n 3

Hoc etiam eneruat, debilitatáq́ pedes.

Mortuo autem Leone, profligatisque poetis, Neapolim rediȷ̃t: ibique demum quum Gallica arma perstreperent, & vti ipse in miserȷ̃s perurbanè dicebat, pro vno benigno Leone, in multos feros lupos incidisset. Oppressus vtraque prædurae egestatis, & insanabilis morbi miseria, in publica hospitali domo vitae finem inuenit, quum indignatus Fortunæ acerbitatem præ dolore, ventrem sibi ac intima viscera forfice perfoderit.

Iani Vitalis.

Laurus, braßica, pampinus coronam
Contextæ simul, hinc pares in vnam,
Deflent interitum sui poetæ:
Quinimmo archipoetæ: & hinc lagenæ
Scyphiq́, & cyathi, amphoræ, vrceiq́
Queruntur lepidum suum patronum,
Pro dulci, modò Cretico & Falerno
Exhaurire acidas Stygis lacunas,
Et sales periȷ̃sse Querniaños,
Dum vitæ sibi prodigus molestæ,
Fodit viscera forfice. ô seuerum
Nostri temporis Appulum Catonem.

Latomi.

Quum matrem Thymelen, patrem Bathyllum
Pertot lustra tibi aßtruas Camille:
Argutis salibus, facetȷ̃sq́,
Et primo numeris in vngue natis,
Exercens Decimi gulam Leonis,
Et summi titulum ferens poetæ:
Quid est, quòd moriens supremo in actu,
Ferro visceribus dolenter haustis
Tanquam sis rigido Catone natus,
Personam proicis, vetasq́ plaudi?

Albertus Pius Carpensis.

LVBET hoc loco sub illustri scilicet imagine Alberti Pȷ̃ inter exempla Fortunæ humanis consilȷ̃s malignè & petulanter illudentis, eius viri grauißimi genus, opes, ingenium, mores, studiaque referre: vt vel hinc mortales inani rerum peritiæ persuasione subnixi, Fortunam omni prudentia superiorem intelligant. Is antiquißima stirpe ortus, á maioribus per manus traditum, quum ante ducentos annos Mutinæ imperasset, in campis Nacris, Carpum nobile oppidũ possedit: optimisque literis, generosisque moribus animũ pariter, & corpus

excoluit,

excoluit. Erat enim à procera, decentique statura ad arma neruis, & spiritu validus ac habilis, maximarum autem rerum negocijs & literis præaltum, & incomparabile ingenium attulerat. Nihil enim vel præstantis doctrinæ, vel solertis industriæ, vel reconditæ artis, ardens eius ingenium, semperque viuidum, & maximè efficax subterfugit. Erat enim celeri captu, expedita ratione, tenacique memoria stupendus: eloquentia porrò tanta, vt in omni congressu & disputatione, quum de arduis consuleretur, & odio amarus, & amore prædulcis, tranquillitate lenis, atque sedatus, & vehementia concitatus, atque fulmineus, quò vellet Principum animos impelleret: & summus bello, & pace consultor, & mirabilis occasionum inuentor, & artifex censeretur. Quatuor summis Regibus, & totidem maximis Pontificibus in præclaro semper honore legationum operam præstitit, vigilantia, fide, & prouidentia semper illustrem. Sed vti occultæ Principum voluntates, & erumpentia ex insperato eorum odia tulerunt, coactus est alterna partium studia profiteri, quod his omnino adhærendum iudicaret: quibus Alfonsus Atestinus hostis esset, quo cum de possessione paterni agri disceptabat. Sed Atestini Fortuna præclarè ipsa Pij prudentia virtuteque superior, priuatam causam publicis cladibus inuoluit, atque ita capto Clemente Pontifice, quum vrbs Roma fœdè perijsset, ex arce emissus in Galliam enauigauit, vbi se paterna ditione Cæsaris iudicio exutum audiuit. Inde ei diuturnus articularis morbus, quo miserè conuulsus cruciabatur, adauctus est: hunc diu æquo animo, & Christiana patientia fortiter tulisse frustra fuit, quum sæua pestis fatalem horam adduceret. Obijt Lutetiæ non planè senex, sub id tempus, quo Carolus Cæsar, & Solymanus, irrito vtrinque ausu ad Viennam Noricam certaturi credebantur. Rodulphus Pius fratris filius, quem aliquantò pòst Paulus Pontifex eximiæ virtutis merito legit in Senatum, condito æneo sepulchro patrui memoriam prosecutus est. Sed Albertus ipse multo perennius antea sibi struxerat, quum librũ longè grauissimum aduersus Lutherum perstricto etiam Erasmo Roterodamo publicasset.

Ferdinandi Balamij.

Insignes rerum, studijsq́ Mineruæ
Perpaucos ætas priscarecensq́ dedit:
In Solem, assuetus doctos versare libellos
Quum prodit, lucem non tulit insolitam:
Laudibus hunc omnes doctrinæ, & rebus agendis
Conspexêre domi, conspicuumq́ foris.
Hunc Arar, hunc Rhenus toties, hunc accola magni
Eridani, hunc Tybris sensit, & obstupuit.
Fortuna inuidit, raperisq́ Alberte, tuorum,
Italiæ q́ omnis cum gemitu, & lachrymis.

Iulij Gonzagæ.

Hoc decus Italiæ tegitur Pius ille sepulchro,
Solerti ingenio, consilioq́ potens:
Nulli hominum vis dicendi, facundia maior,
Ille sed & studijs auxit, & arte magis.

Hunc Reges, hunc Pontifices sibi rebus agendis
Optarant socium, consilijsque ducem.
Felix, spem senij natum nisi fiesset ademptum,
Et data in hostiles regna paterna domus.

Stephani Doleti.

Mersit funere Mors nimis profana,
Mors damnosa nimis virum interemit,
Æternum decus omnium virorum.
Cui quid praeripuère laudis illa,
Illa antiqua patrum superba secla
Tot belli ducibus virisq; doctis?
Aut quid nostra quidem negarit ætas?
Quòd si fortè stupes, minusue credis,
Id tu plus stupeas, negesq; prorsus,
Hunc & Marti operam dedisse semper
Et musis studium negasse nunquam:
Vt nullum arte parem huic putet Minerua,
Nec Mars laudibus anteponat vllum.
Qua morum integritate vixit, omnis
Quàm purus vitij, ore quàm modesto.
O, quo robore pertulit sinistros
Casus, quot subijt pericla vitæ.
Quem ne, Galle minus tuo remotum
Aspectu memores, & ipse iusto
Complectaris amore, scito causa
Neglexisse tua, quibus beârat
Fortuna hunc aliquando rebus amplis.
Sed quod non tibi sit graue aut molestum,
Pro tantis studijs, quibus per orbem
Gallorum cupijt decus vagari,
Morti, qua cecidit, peccare mortem,
Et votis onera polum, vt labores
Post tot, tantaq; damna, totq; curas,
Cælo tandem aliquando conquiescat.

Latomi.

Qui sic proscindas causa pietatis Erasmum,
Te, mihi religio est summa negare pium.
Hoc ego cur faciam? quum nec pietatis Erasmus
Læsus personam detrahit ipse sibi?

LVDO-

Ludouicus Arioſtus.

LVDOVICVS Arioſtus nobili genere Ferrariæ natus, cum paterna hæreditas inter numeroſam fratrum ſobolem diducta, ipſi pertenuis obueniſſet, ingenium in literis vigilãter exercuit, vt certo nobilique præſidio familiæ nomen tueretur. Sed vti pari prope neceſsitatis, & gloriæ ſtimulo vehementer excitatus, feliciore certè iudicio inter primos Etruſcæ linguæ poetas celebrari, quã inter Latinos in ſecundis gradibus conſiſtere maluit: quòd eius induſtriæ labor, cũ eruditis ac idiotis latiſsimè diſpenſatus, vberiorem præſentis præmij, & diffuſæ laudis fructum oſtẽderet. Adhæſit comes Hippolyto Ateſtino cardinali in Pannoniam profecto: quũ ille erudito ac illuſtri comitatu apud reges Hungaros ambitioſe gauderet: ſed iterũ euntem, quũ ſequi recuſaſſet, vſq; adeo grauiter offendit, vt penè implacabilis odij diſcrimen adierit. Receptus inde eſt ab

Alfonso principe tãquam horarum omnium amicus, & sodalis, cuius benigna manu vrbanam domum extruxit peramœna hortorum vbertate, frugi mensæ quotidianos sumptus adæquantem. In eo autem ciuili ocio, extra aulæ strepitũ poemata factitauit: satyras inprimis mordaci sale conspersas, ac item comœdias plures theatrali voluptate sæpe repetitas: inter eas autem, maximè Suppositi excellunt, inuentionis atque successus amœnitate cum Plautinis facilè contendẽtes, si vtriusque seculi mores non ineptè comparentur. Sed luculentissimum operum, ob idque forsitan æternum id volumen existimatur, quo Orlandi fabulosi Herois admiranda bello facinora, octonario modulo decantauit, Boiardo hercle, ipsoque Pulcio peregregiè superatis. Quandoquidem & hunc rerum, & carminum accurata grãditate deuicerit: ac illum surrepto inuentionis titulo, ac eo quidem varijs elegantioris doctrinæ luminibus illustrato penitus extinxerit. Cuncta enim euoluisse volumina videtur, ut sibi vndique collecta gratia, ex iucundissimis floribus longè pulcherrimam, ideoque perennem, quod lepidum caput ornaretur coronã intexeret. Interijt in patria scalari ætatis anno, quum diu pectoris angustia ex pituitæ stillicidio laborasset: hoc autem carmen, viuens composuit, vt sepulchro incideretur.

Ludouici Ariosti humantur ossa
Sub hoc marmore, seu sub hac humo: seu
Sub quicquid voluit benignus hæres:
Siue hærede benignior comes: seu
Opportunius incidens Viator,
Nam scire haud potuit futura, sed nec
Tanti erat vacuam sibi cadauer
Vt urnam cuperet parare viuens,
Viuens ista tamen sibi parauit,
Quæ scribi voluit suo sepulchro,
Olim si quod haberet is sepulchrum:
Ne cum spiritus hoc breui peracto
Præscripto spacio misellus artus,
Quos ægrè antè reliquerat, reposcet:
Hac & hac cinerem hunc & hunc reuellens:
Dum noscat proprium, diu vagetur.

Cælij Calcagnini.

Tu repetis cœlum, & terras Arioste relinquis,
Et loca iam meritis inferiora tuis.
Nos miseri, & curis longè mortalibus acti,
Non tibi, sed nobis fundimus has lachrymas.
Gloria te niueis subducit in æthera bigis,
Nos sine te luctu perpetuo opprimimur.

Latomi.

Arma virumq; canens, Etruscæ carmina Musæ,
Palmam Virgilio vel tribuente refers.
Scit sua te melius patrio sermone Latina,
Quàm sese Latio Graia referre sono.

Ægidius Cardinalis.

NON est curte prætercam Ægidi, humili quidem loco, verùm maximè illustri Pato Viterbij nate: Christiani scilicet oratoris in sacra pergula, primum, atque vltimum decus merite: quanquam egregia illa arcanis Moseos deprompta, sublimis ingenij monumenta tenebris adhuc impiè supprimantur. Præstantissimum enim præceptorem facilè superasti, Marianum scilicet Genezanensem, Pontani, & Politiani admiratione, eruditoque præconio inclytum. huius enim extat in Epistolis laudatio florentissima, illius verò nobile carmen, quod in Aegidio Dialogo tale legitur.

Qualis Alphei liquidos ad amnes,
Siue Meandri virid inter ripas,
Concinit ferum moriens in ipso
Funere cygnus.
Talis ad plectrum ad Thyasos Deorum
Ludet in cælo Marianus, ipsa
Morte victurus Marianus, ipso
Funere fœlix.
Ipse sis felix, faueasq́ nobis,
Ipse ades fessis Mariane rebus,
Tu preces audi miserorum, & iras
Siste Tonantis.

Cæterùm Marianus, Ægidij comparatione ad optimè gloriosèque dicendum, nequaquam tanta ex Græcis, noui, & veteris instrumenti enarratoribus præsidia compararat: neque penetrarat ad Chaldæos, vt admiranda nostræ legis fundamenta reuelaret: neque concionibus prædulce illud, & nobile poeticum melos instillarat: vt suspensos arrectis auribus animos, suauitate carminũ ad colendam pietatem reuocaret. Sed Ægidius quum in suggestu verè admirabilis, æquo iudicio per omnes vrbes oratoriæ facultatis lauream mereretur, etiam domi lepidissimis sermonibus nouam laudem ferebat. Erat enim eius ingenium exquisito literarum omnium delectu grauiter extructum, sic, vt in omnes exemplorum casus peramplas opes, alacris, & expedita memoria suppeditaret: facundia porrò tanta dissimulatis illecebris audientes semper exhilarans, atque demulcens, vt ipso concionante vel maxima templa complerentur. Ante autem id tempus, quo totius Eremitani ordinis præfecturam à Iulio consecutus est, nonnunquã accidit, vt Patauij optimis literis operam nauans, facti rata ab se lepida carmina ad lyram elegantissimè decantaret. Ei demum Leo pontifex, virtutem omnem liberaliter ornare solitus, honorem purpurei galeri detulit: quum Petruciana coniuratione, & Vmbrico bello circumuentus, Senatum aut malignè aut segniter principis iniuriam ferentem, supplere cogeretur. Exinde functus est legatione in Hispaniam, quum Selymo post debellatos Persas, & duos Memphiticos reges interfectos, nobis arma comminante Christianæ gentes ad sacrum bellum excitandæ viderentur. Sexagesimo ætatis anno subita oppressus pituita Romæ interijt, quũ Clemens Carolum Cæsarem Bononiæ iterum excepisset, destinatus, optatusque à multis ad Pon

tificatum, tanquam par summo oneri. Sed non deerant, qui præclari nominis famam verbis eleuarent, quod pallorem oris sumpto cumino, & suffitu vdæ paleæ mentiretur, variasque libidines censoria seueritate contegeret, quas demum malignus potius rumor, quàm vlla certi vestigij relicta proles detexit. Fit enim quadam naturæ minimè benigna sorte, vt nulla absolutæ virtutis præclara facies enitere possit, nisi aliquem vitij turpem næuum ad eludendam felicitatem ostendat.

Iani Vitalis.

Ante sacrosanctos cineres bona verba Viator
Dicito, diuinus hic iacet Aegidius:
Qui potuit lingua humanas inflectere mentes,
Et trahere hærentes feruidus ad se animos.
Quicquid pandit Arabs, diuinum quicquid Erembus
Diues Aramæis occulit in tabulis,
Explicuit populis: & si quid spiritus vltra
Sentit, adhuc sanctumquod meditetur habet.

Latomi.

Et tua debuerat summos conscendere honores
Virtus, & probitas, ingeniumq́ sagax.
Sed tuus obtendit Genius, fuge protinus, inquit:
Nunc formidatos truderis in scopulos.
Non est iam merces, sed talio, summa referre:
Et tu pacem, alij belligerentur, amas.

Ioan. Franciscus Picus Mirãdula.

IN Ioanne Francisco Pico Mirandulo, inter studiosos bonarum artium, scribendiq; auidos memoria verborum vehementer excelluit: sed in ipso rerum delectu illud perillustre iudicium, quod summo viro Hippocrati maximè difficile existimatur, omnino non viguit. Frustra enim ad Ioannis patrui gloriam aspiranti, ingrediq ue grauissimorum studiorum penetralia, quum insatiabili lectione duceretur, nusquam Minerua satis arriserat. Extant eius sacra poemata suis quoq; Commentarijs illustrata, ne legentibus minus clara viderentur: & libri de Veritate fidei Christianæ, in quibus disciplinarum omnium aceruus eminet. Sed acriter disputantem inter cucullatos, magna etiam expeditæ doctrinæ laus sequebatur, quum scribentem vel mediocriter eloquentes minimè probarēt. Neque enim quid potissimum imitaretur, constitutum habuisse videri potest ex duobus præserti m libellis, de Optimo imitationis genere ad Bembum præscriptis. Sed quum in omnibus ingenij operibus sacras literas religiosè respiceret, contempsisse Latinæ facundiæ flores, atque inde gloriam tanquam inanem existimari voluit: quanquam eius vniuersa literarum studia, tanquam illustri in homine, & in domo sanctissimis moribus perornata, quum in minus seueros iudices facile inciderent, spl endidiora viderentur: & hercle vir antiqua simplicitate potius, quàm nouo astu æquiora iudicia redimebat: quum libros ipsos priuato impres-

impressos sumptu, liberali largitione publicaret. Interfectus est cum Alberto filio, vir indignus adeò crudeli vitæ exitu, à Galeotto fratris filio, quum nocturnis insidijs, capta arce, Mirandulæ dominatum ex paterno iure inuadendum existimasset. Fuere qui crederent, merita fortasse pœna mulctatum, quod cudendæ monetæ miserum artificem ipsius officinæ præpositum, ex impuri auri, & decumum subtiliter improbi, magnum sensim lucrum ipsi domino reddentem, crudeli supplicio ad deriuandam inuidiam sustulisset: quũ intellecta fraus ipsius famæ vehementer officeret, palãque ea aurea moneta, ex eius effigie spectabilis, vulgato vitij detrimento reijceretur. Sed iuuat audire quosdam, virũ alioqui integra fide optimum excusantes, tanquam eius auaræ fraudis penitus ignarum, quum in vxorem, quòd esset accurata & diligens materfamiliâs, tanquam muliebris auiditatis probro notatam, eius flagitij nomen nullo cum pudore referendum existiment.

Myrtei.

Hic Picus iaceo, atque me illa, quæ iam
Ante non potuêre, nunc iniquo
Me seruant obitu arma literarum.
Ægrè illud fero concidisse dextra
Fratris filij: hoc eleuor, me adeptum
Vitam pro studijs meis perennem.

Latomi.

Passus es immeritam (quis enim Francisce negarit
Non minus insigni cum feritate, necem.
Sed iuuat interea sciolos inquirere quosdam,
Exitio quæ te Fata dedisse putent.
Sunt ea: laudatæ pietas sanctissima vitæ:
Verus amor recti, mens sine felle mali.

Nicolaus Machiauellus.

VIS non miretur in hoc Machiauello tantùm valuisse naturã, vt in nullo vel certe mediocri Latinarũ literarum cognitione, ad iustam rectè scribendi facultatem peruenire potuerit: habili siquidem ingenio, ac vbi solertiam intenderet, planè mirabili, cuncta quæ aggrederetur elegantissimè perficiebat, siue seria siue iocola scriberentur. In Historia enim apprimè grauis, & astutus, ita Patriæ fauit, vt dissimulatis sectionum studijs, impellente recondita libidine, & lenis, & asper incessisse iudicetur, egregia herclè cum laude, nisi vti nos non imperiti rerum Etruscarum præclarè conspicimus, prædulcis eloquentię mella, occulto veneno illita, singulis operibus infudisset: & tum etiam, quum optimum principem formaret, quum bellicis præceptis ducem instrueret, & denique traditis exactæ prudentiæ documentis, in deliberando & consulendo eximium senatorem

senatorem effingeret. Sed comiter æstimemus Etruscos sales, ad exemplar comœdiæ veteris Aristophanis, in Nicia præsertim comœdia: in qua adeò iucunde vel in tristibus risum excitauit, vt illi ipsi ex persona scitè expressa, in scena inducti ciues, quanquam prææltè commorderentur, totam iniustæ notæ iniuriam, ciuili lenitate pertulerint: actamque Florentiæ, ex ea miri leporis fama Leo Pontifex, instaurato ludo, vt Vrbi ea voluptas communicaretur, cum toto scenæ cultu, ipsisque histrionibus Romam acciuerit. Constat eum, sicuti ipse nobis fatebatur, à Marcello Virgilio, cuius & notarius & assecla publici muneris fuit, Græcæ atque Latinæ linguæ flores accepisse, quos scriptis suis insereret. Ipse quoque natura perargutus, & docilis, salsique iudicij plenus, pedestrem patrij sermonis facultatem à Boccacij conditoris vetustate diffluentem, nouis, & plane Atticis vinculis astrinxerat, sic, vt ille castigatior, sed non purior aut grauior otiosis ingenijs existimetur. Cæterùm quod olim eiecto Soderino a Mediceis in quæstione tortus fuisset, ab his leniendo dolori, annuam scribendi Historiæ mercedem promeruit, ita tamen, vt ægrè compresso odio, quum dicendo, scribendoque Brutos, & Casßios laudaret, eius coniurationis architectus fuisse putaretur: in qua Aiacetus poeta, & Alamanus ex ipsa turma prætoria leuißimus eques, cõceptis sceleris capite pœnas dederunt. Fuit exinde semper inops vti irrisor, & atheos: fatoque functus est, quum accepto temerè pharmaco, quo se aduersus morbos præmuniret, vitæ suæ iocabundus illusisset, paulo antequàm Florentia Cæsarianis subacta armis, Mediceos veteres dominos recipere cogeretur.

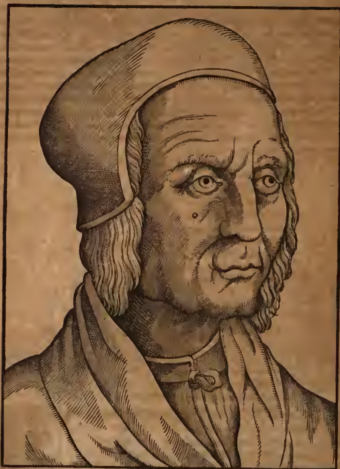
Antonij Vaccæ.

Quisquis adis, sacro flores, & serta sepulchro
Adde puer, cineri debita dona ferens.
Nam veteres belli, & pacis, qui reddidit arteis,
Iampridem ignotas regibus & populis,
Etruscæ Machiauellus honos, & gloria linguæ,
Hic iacet. hoc saxum non coluisse nefas.

Latomi.

Quum sibi præteneras odioso radier aureis
Vero, vix aliquis Machiauelle ferat:
Id verò facias: laudemq; è dente pararis,
Quanta fuit linguæ visq; Venusq; tuæ?

Philippus Decius.

PARI ferè gloria & dignitate Philippus Decius in profeſsione humani, diuiniq; præſertim iuris floruit, Mayni Iaſonis & ciuis & æmulus, ac ętate ſimul æqualis, ſed qui docendo, & ſcribendo in omnibus Italiæ gymnaſijs multò latius ingenij famam protulerit. Enarrabat enim ſubtiliſsimè & vti ſæpe vidimus, longè omnium acerrimè diſputabat. Ab ipſis Piſis vbi vxorem duxerat, Ticinum à Gal-

lo præ

præside, opimis stipendijs euocatus, in id tempus incidit, quo Ludouicus Rex ad conuellendam Iulij Pontificis authoritatem, concilium Pisis induxerat. Fugitiui, ideoque rebelles aliquot Cardinales, in gratiam Regis synodum postulabant: ius verò indicendi, decernendique loci Pontifex ad se reuocabat. Consultus propterea Decius super ea re, intemperanter contra maiestatem Pontificis descripto respondit, secus ac Iason, qui rogatus sententiam, vel magno munere oblato adduci non potuit, vt non clementissimè responderet. Ob eam contumeliam Matthæus Sedunensis Cardinalis, pulsis Gallis victore cum exercitu, Ticinum vrbem ingressus, vnam omnium Decij domum militi diripiendam dedit. Tanto accepto incommodo in Galliam ex fuga profectus, in ciuitate Biturigum ius diuinum edocuit per duos fermè annos. Inde verò in Italiam reuersum Senenses conduxerunt: qua in vrbe, vnica eius filia Senensi patritio collocata, octogenario maior interijt, delatusque est Pisas ad sepulchrum marmoreum, magno sumptu ab se in maximi templi fronte constitutum, inscriptione adeò inepta, vt si eam supponamus, elegantibus ingenijs non sine pudore boni mortui, ridenda videatur.

Iani Vitalis.

Dum curat Decius sibi sepulchrum
Clarum marmore ponere eleganti,
Inscripsit titulos ineruditos,
Vt risum magis excitare possint,
Quàm laudare hominem vndecunque clarum:
Quòd si non sibi cultius sepulchrum
Quàm doctos titulos, & elegantes
Curasset, modò mollius iaceret.

Latomi.

Quum mors ad Decij nouum sepulchrum
Legisset titulos parum Latinos:
Certè, inquit, timui hactenus lucernam
Iuris tollere: quod minus venustè
Fecisse arguerer, parumq; doctè.
Sed quum sic loquitur magister ipse,
Committam quoque & ipsa barbarismum.

Thomas Morus.

FORTVNA impotens, & ſuo more inſtabilis, infeſtaque virtuti, ſi vnquam ſuperbè, & truculenter iocata eſt, ſub hoc nuper Henrico Octauo in Britannia immaniſsimè deſæuijt, proſtrato ante alios Thoma Moro, quem Rex, paulò ante præclarus eximiæ virtutis admirator, ad ſummos honores extulerat: inde cũ fatali ſcilicet oborta inſania, mutatus in feram, crudeli mox impetu præcipitem daret, quòd huius furentis Tyranni nefariæ libidini, vir omnibus religionis, atque iuſtitiæ numeris longè optimus, atque ſanctiſsimus adulari noluiſſet. Dum enim ille vxorem repudiare, pellicem inducere, filiamque magno probro abdicare properaret, Morus ſcrinij Magiſter, pietatis ac innocentiæ ſuæ reus, cauſam ad tribunal dicere coactus, impio iudicio, niſi par metus ab irato & ſæuo mentes excuteret, ita damnatus eſt, vti latronum more, teterrimo ſupplicij

supplicij genere necaretur: nec fas esset dilacerata membra, propinquorum pietate sepelire. Sed Henricus, vel hoc vno facinore Phalaridis æmulus, eripere nō potuit, quin ad sempiternam inusitati sceleris memoriam, Mori nomen in Vtopia, perenni constantiæ laude frueretur. In ea enim beatæ gentis regione, optimis instituta legibus, ac opulenta pace florentem Rempublicam elegantissimè descripsit, quum damnatos corrupti seculi mores fastidiret: vt ad bene beateque viuendum, commento periucundo, rectissima via monstraretur.

Iani Vitalis.

Dum Morus immeritæ submittit colla securi,
Et flent occasum pignora cara suum,
Immò, ait, infandi vitam deflete Tyranni,
Non moritur, facinus qui graue morte fugit.

Iacobi Exerichi Hispani.

Henricus Morum gladio iugulauit iniquo,
Tam dignum vita, quàm fuit ipse nece:
Mortuus ille tamen viuet per secula cuncta,
Post mortem virtus viuere sola facit.

Ioannis Secundi Hagiensis.

Quis iacet hîc? Truncus. Cuius caput ense recisum est,
Et natat in tetro sanguine? Canities. *Hosp.*
Hic est ille Thomas Morus, sic Fata rependunt. *Ciuis*
Tristia multa bonis, & bona multa malis.
Quæ circumsistunt Diuæ lugubre cadauer? *Hospes*
Diua tenax Veri, sancta Fides, Nemesis, *Ciuis*
Harum prima odij causa, & fuit altera mortis,
Vltrix iniustæ tertia cædis erit.

Latomi.

Quid tibi cum Moro, tali indignissima ciue,
Anglia? Quid pergis dicere inepta tuum?
Tu ferro insontem, nec simplice morte, Catonem
Persequeris: tutò nec licet esse pium.
Proinde sile: nam quo maculam tibi demeret istam,
Ipse tibi patriam condidit Vtopiam.

Roffensis Cardinalis.

PARI quoque immanitatis portento, ante paucos dies, quàm Morus obtruncaretur, eadem sanguinarij Regis rabies Britanniæ lumen extinxit Ioannem Ficerium Antistitem Roffensem, animi pietate, candore, constantia, priscis illis, atq; sanctissimis Christiani ordinis patribus comparandum. Is quum summa sacræ eruditionis, & probitatis authoritate clarissimus spectaretur, vel atrocissimi supplicij metu expugnari non potuit, vt Regi ex impudenti repudio inauspicatas nuptias affectanti, volens pareret. Putabat enim Regem paulò ante admirabili virtutum omnium concentu, & rarissimis naturæ atque Fortunæ muneribus præstantissimum, atræ bilis morbo correptum insanisse, quòd iratus Romani Pontificis sententiæ, qua fuerat ex diuini iuris formula damnatus, Pontificij Imperij patrimoniũ inuasisset. Non subscripsit ergo nefario rebel

lantis

lantis Regis voto, vir egregiè pius, integreque seuerus, ac ideo in carcerem ductus est, vt vitæ periculo, & longo cruciatu, imbecilli senis constantia frangeretur. Id celebre factum ita Roffensi parauit laudem, & Henrico inuidiam cumulauit, vt eum Paulus Tertius ad exornandam virtutem natus, collato sacræ pur puræ honore legerit in Senatum. Sensit illico exprobrati odij vulnus Rex superbus & impius, sanctissimoque viro modestè ea dignitatis fama permoto, caput in foro præcidit, ne merita purpura ornaretur. Ferunt id caput lanceæ præfixum, vt ludibrio, terrorique cæteris foret, publicis lachrymis laudatum, ac adoratum extitisse. Reliquit ingenij monumenta eruditum volumen, quo Lutheri opiniones grauissime confutarat: itemque alios vtiles libros, quibus sacri sacerdotij authoritatem defendit, & de Veritate corporis, & sanguinis Christi in Eucharistia libros quinque aduersus Oecolampadium. Sed is sibi admodū exitialis fuit, quo Catharinæ Reginæ coniugium tuetur. Extat etiam religiosæ meditationis explicatio in septem Dauidicos Psalmos: reliqua in carcere purgatissimè conscripta, quod damnatæ causæ nomen iugularent, Tyrannus aboleuit.

Incerti.

Tene viri tanti ceruicem abscindere posse?
Tene cruore pio commaculare manus?
Si vita spolias Roffensem Barbare, quando
Vllum producet terra Britanna parem?
Sed tu sancte senex, æuo fruiture beato,
Lætus abi, in cœlum te vocat ipse Deus.

Latomi.

Quum te, sancte senex, infami morte, Tyrannus
Perderet, æternis obijceretq́ probris:
Perdere non potuit titulis cœlestibus auctum,
Turpiter haud famæ consuluisse tuæ.
Quin luit æternum scelus exitiale, pudendum
Seque sibi, & populus reddidit ipse suis.
Postera, nam dicet, quæ talia legerit ætas:
Anglia bina vno tempore monstra tulit.

Leonicus Tomæus.

LEONICVS Tomæus Epirota patre Venetijs genitus, ſed Patauio natus ciuis, quum Florentiæ Græcas literas ſub Demetrio didiciſſet, primus Latinorum philoſophorum Patauij Ariſtotelem Græce interpretatus eſt. Philoſophiam enim ex puriſsimis fontibus, non ex lutulentis riuulis ſalubriter hauriendam eſſe perdocebat, exploſa penitus ſophiſtarum diſciplina, quæ tum inter imperitos, & barbaros principatum in ſcholis obtinebat, quum doctores excogitatis barbara ſubtilitate Dialecticorum figmentis, Phyſicas quæſtiones non ad veritatis lucem, ſed ad inanem diſputandi garrulitatem reuocarent: & iuuentus in gymnaſio Arabum, & barbarorum commentationes ſecuta, à recto munitoque itinere in confragoſas ignorantiæ crepidines duceretur. Scripſit eruditè & luculenter Commentarios in parua Naturalia Ariſtotelis: ac item perelegan

te

ter aliquot quæstiones, & in his de intellectu, de Alica & de Astragalo, titulis varietate iuuentuti gratas & vtiles. Sed in libro de varia Historia, quo ingens & peramœna reconditæ lectionis copia exprimitur, omnes eius ætatis styli iucunditate superauit. Vita eius procul à contentione, ambitioneque, in studioso mollique otio versabatur ita, vt domi, quàm in schola clarior, beneuolis vera Peripateticorum, & Academicorum dogmata suauissima comitate pomeridianis horis explicaret. Peruenit veneranda barbæ canitie ad septuagesimum tertium ætatis annum mediocri substantia, ipsaque ciuili frugalitate, & cœlebs, & felix, quod nemo vel innocentiæ & doctrinæ conscientia, vel munditia corporis vel animi nitore beatior ætate nostra fuerit. Aluerat domi gruem, de manu ipsius senili oblectamento cibaria capientem per quadraginta annos. Is senio tabefactus quum perijsset, ex eius desiderio triste omen concepit, prædixitque nullo lacessitus morbo, se nō multò post adamati gruis fatum maturo vitæ exitu secuturum. Patauini, externaque gymnasij cultrix iuuentus funus ornauere. Sepulchrum autem Bembus faciundum curauit, & carmine nobilitauit.

Naturæ si quid rerum te fortè latebat,
Hoc legis in magno nunc Leonice Deo.

Latomi.

Precare sacra verba, Viator,
Nam Tomæus hic sepultus est:
Dulci fruitur memoria
Integritatis illibatæ,
Partáque literarum gloria.
Funde puer dulce merum:
Odoros sparge flosculos:
Spiret vt bustum, madeatq; tellus:
Illaq; sancta & candida animula
Se totam nostra gratitudine inebriet.
Addemus titulum sepulchro & istum,
Barbarus vt ne quis violet:
Hic iacet vir vnus omnium
Doctissimus, pijssimus.

Augustinus Niphus.

VGVSTINO Nipho Suessæ ad Auruntam nato, sed ab vrbe Trophea in Brutijs oriundo, inter Aristotelicæ sectæ professores eximia laus contigit, quum in omnibus ferè Italiæ gymnasijs, Achillino & Ponponatio florentibus opima stipendia meruisset. Erat ingenio fertili, adaperto, liberali, sermone a utem Campanum pingue quoddam resonanti maximè libero, & ad ferendas fabulas in suggestu corona que, ad voluptatem aurium periucundo: sed vel toto ore subagresti, & penitus infaceto ita se ad vrbanos iocos componebat, vt valde mirarē-

tur, qui mox tacentis supercilium austeraque labra, & lineamenta conspicerent. Scripsit in omnes Aristotelis libros perampla commentaria, sed rudi & incondita quadam vbertate, vt tum mos erat, crassis & planè barbaris auribus accommodata, quod Latinè, recteque scribendi facultatem, tanquam inimicam optimis disciplinis, ab ipsa præsertim philosophia segregabant. Luculentius eius operum existimatur id, quod pro Auerroe aduersus Algazellem disputante tum publicauit, quum florente ætate à multo vigore ingenij neruosior haberetur: quanquam ipse in opinione decretoque parum constans, euariatoque sæpe iudicio commentationes in Analytica priora, & in libros de Anima tenerius adamasse videamus. Parto demum otio, obrepenteque podagra, scripsit aduersus Astrologos, Moralesque libellos: & de Tyranno & rege, & de Augurijs, varietate tituli vel parum curiosis expetendos, & longiore quidem dignos vita, si plenior Latini sermonis spiritus accessisset. Susceptis liberis, & senescente vxore septuagenarius senex, puellæ citra libidinem impotenti amore correptus est vsque ad insaniam: ita vt pleri que philosophum senem, atque podagricum ad tibiæ modos saltantem, miserabili cum pudore conspexerint, vnde illi maturatũ vitæ exitum constat. Perijt in patria nocturno itinere refrigeratus, quum serò è Sinuessa redijsset, obortis scilicet tonsillis, quæ fauces obsederant, ea ipsa nocte Etruriæ admodum funesta, qua Alexander Medices, in lecto turpissimè confossus interijt. Galeacius Florimontius quum præceptori vrnam poneret, hoc carmen incidi iussit.

Incerti.

Dum lapidi titulum mœrens Galeacius addit,
Et tristi curat funera cum gemitu:
Si quis honos tumuli: non hoc tibi, Niphe, supremum,
Sed patriæ, & misero stat mihi munus, ait.
Ne vis meliore tui tu parte: leuamen
Luctus nos medijs quærimus in lachrymis.

Marci Antonij Flaminij.

Qui docuit rerum Niphus cognoscere causas,
Non rerum oblitus hoc iacet in tumulo:
Sed cœlo meliore sui cum parte receptus,
Nunc gaudet melius discere quàm docuit.

Latomi.

Apagete vos, Philosophiam qui tetricam
Putatis: & boni indigam
Leporis, ebriæ horridamq́; Cypridis.
Quid? Niphus an non melleus,
Perplexa suetus inter enthymemata,
Et syllogismos frigidos
Narrare suaues, Atticasq́; fabulas:
Multumq́; risum spargere?
At quàm venustum hoc: septuagenarium
Quòd vndulatis passibus,
Et curioso, flexuosoque capite
Saltare coràm cerneres,

Modò

Modò Dorium, modò Phrygium, vel Lydium:
Amore saucium graui?
Tractare sic philosophiam inuisam, arbitror
Summi fuisse philosophi.

Ioannes Ruellius.

VELLIVS in vrbe Suesionum natus, quum susceptis liberis vxorem extulisset, abdicata medendi arte, sacerdotium in templo Deiparæ Virginis Lutetiæ Parisiorum, Poncherij antistitis liberalitate promeruit, totumque id otium optimis literis, vt fortunis auctum decebat, impendit: non ignobili quidem gloriæ prouentu, quum eruditionis authoritate Budæo proximus esset, & Latini sermonis nitida puritate superior haberetur, vt præclarè indicat Dioscorides in Latinum è Græco emendatè traductus. Leguntur libri aliquot probè, fideliterque translati de Mulomedicina, & Actuarij medici volumen de Vrinis: sed proprio vsus ingenio libros tres de natura stirpium perscripsit, Theophrastum in multis, & Plinium eleganter æmulatus. Extant quoque singulari diligentia translati è Græco quinque libri de Agricultura, ex viginti qui nomine Constātini circumferuntur: reliquos Coroneus Gallus vertisse dicitur: sed Cornarius Germanus expedita facundia celeber, vniuersos viginti Latinitate donatos nuper publicauit. Erat Ruellius natura modestus & lenis, vultu multo rubore suffuso, & resimis naribus, statura verò mediocri. Sexagesimo ætatis anno vita functus est, paulo antequā rex Franciscus niuosas Alpes trajceret, vt copijs suis Cæsarianorum impetu perculsis fortiter opem ferens, Subalpina oppida summòtis hostibus in fide confirmaret: vt inde in spem inauspicatæ pacis induciæ parentur.

Dionysij Carronij.

Hic situs est, in quo viguit medicina, Ruellus
In quo naturæ notitia, atque poli:
In quo prima fuit dos, Graium vertere scripta
In Latium, ac Latio scribere digna Ioue.
Olim erat affinis, nunc est conuiua Deorum,
Præmiaq́ illa sui grata laboris habet.

Latomi.

Hic vester ille est, Galle, Ruellius:
Mentis tam acuto lumine præditus,
Perinde vultum nosse vt ætheris,
Seu læta nobis, seu mala plurima
Cordis recessu conderet intimo:
Ac si fuisset sensibus omnibus
Coniunctus astris: & reor hercule.
Nam quæ reliquit scripta sat arguunt,
Nostris bonis tam commodum & vtilem,
Aut esse Diuum, aut munere proximum.

P

Antonius Tibaldeus.

HIC primus ferè post Petrarcam supra æmulantes Seraphinum atque Manutium, planè extinctum Etrusci carminis decus excitauit, vsque adeò grata auribus alternantium numerorum suauitate, vt quum expeditis vbique eius iucundæ facultatis illecebris, in amatarios lusus Principum aulas perambulasset, edita, vel surrepta eius carmina a viris pariter & fœminis ad citharam cantarentur. Sed tantam mox famam feliciore orti sidere Bembus, & Syncerus æternis carminibus oppresserunt. Agnouit ille tanto perstrictus fulgore, ingenij sui Fortunam, atque ideo ad Latina carmina se cõuertit, quum in his ad genium non insulsa vena responderet. Sed factus grandæuus senex, ridente vrbe Roma carminum suorum Etruscorum exequijs interfuit: ita hercle vt euanescentis antiquæ laudis magnam partem redimeret, quum Epigrammata multo Latino sale, lepore que conspersa inespectatus edidisset. Perijt in via lata octogenarius senex, firmissimo corpore & celsa proceritate semper erecto, stranguria cruciatus adeò grauiter, vt ex atra demum bile seipso factus amarior, sæpe nec insulsè delirare videretur, quum ianua fenestrisque penitus occlusis, Carolum Cæsarem ex Africa relato insigni triumpho, ad eius limen transeuntem spectare noluerit: quòd eum minimè iustum Imperatorem putaret, qui sub fide publica captæ deletæque Vrbis scelus, quo maiestas eius vel extra culpam suggillari potuit: decumatis legionibus minimè vindicasset: quasi non satis fuerit, in tantæ cladis solatio Borbonium, Dorbinum, Moncatam, & Aurantium, quatuor summos Duces, & patrati facinoris authores, singulis ictos fulminibus, vltorem magno numine spectauisse.

Colæ Bruni Messanensis.

Quæ ripis te sæpe suis stupuêre canentem
Eridanus, Tyberisque: parens ille, hic tuus hospes,
Credibile est, vates Antoni, nunc quoque campis
Te canere Elysijs, turba admirante piorum.

Latomi.

Certè non modicam merêre laudem
A rara ingenij tui æquitate,
Antoni numeris poeta Thuscis.
Qui palmam tribuens, tuaque arena
Cedens posterioribus poetis:
Viuus, ac hilaris tuis dedisti
Musis inferias, quasi exoletis.
Sed quem ob ingenij tui lepôrem,
Festiuumque animum, bonæ Camœnæ
Scribendis Epigrammatis Latinis
Immortale tibi dedêre nomen:
Vt iam sis numeris vtrisque felix,
Vnis candidus, alteris venustus.

ERAS.

Erasmus Roterodamus.

RASMVS Roterodamus ex Insula Batauorum, perpetuis eruditæ laudis honoribus extollendus videtur, postquam ætatis nostræ scriptorum propè omnium decus, ingenij fertilitate superauit. Is ab adolescentia, pio religiosi animi decreto, ad cucullatos sacerdotes se contulit, tanquam humana despiceret. Sed non multo post pertæsus intempestiuæ seruitutis, votique temerè susceptæ, ea sacrati ordinis septa transilijt, vt ad excolendum ingenium planè liber, per omnia Europæ gymnasia vagaretur. Contendebat enim cura ingenti ad summæ gloriæ fastigium, ad quod literarum omnium cognitione peruenire posse intelligebat, quum iam ad arcana cuiusque doctrinæ, infinita lectione, inusitataque memoria penetrasset. Edidit Moriam, atque inde primam nominis famam longissime protulit, imitatione Luciani satyræ pungentes aculeos passim relinquens, omnium scilicet sectarum actionibus ad insaniam reuocatis. Opus quidem salsa aspergine periucundum, vel grauibus, & occupatis: sed sacrato viro prorsus indecorum, quum diuinis quoque rebus illusisse videretur. Sed maturè demum, quòd eius intemperantiæ malè audiendo pœnas daret, sanctiores literas complexus est, tanta robustissimi ingenij contentione, vt vertendo Græca & commentarios excudendo, plura quàm quisquam alius volumina publicauit. Verùm se ipso haud dubiè cunctis admirabilior futurus, si Latinæ linguæ conditores grauiter imitari, quàm feruido properantique ingenio indulgere maluisset. quærebat enim peculiarem laudem ex elocutionis atque structuræ nouitate, quæ nulla certa veterum æmulatione pararetur, vt in Ciceroniano non occulti liuoris plenus ostendit. Tanta enim erat naturæ fœcunditas, vt plena semper ac ideo superfœtante aluo, varia & festinata luxuriantis ingenij prole delectatus, nouum aliquid quod statim ederetur, Calcographis tanquam intentis obstetricibus parturiret. Obijt apud Heluetios Basileæ, septuagesimum excedens ætatis annum, quum Carolus Cæsar in Prouinciam irrumpens, ad aquas Sextias, Francisco Galliæ Regi graue bellum intulisset.

Incerti.

Theutona terra suum quum miraretur Erasmum,
Hoc maius protulit dicere, Nil genui.

Ioannis Secundi Hagiensis.

Defunctus vita, longiq́; laboribus æui,
Hac situs est tandem doctus Erasmus humo.
Quem licet infera rapuerunt Fata senecta,
Et vitæ saturum sopijt alta quies.
Nos tamen hunc velut immaturo funere raptum,
Flemus, & effusis diffluimus lachrymis.
Ille igitur perijt, & quondam illa illa diserta,
Et dulci manans nectare lingua tacet.
Ingeniumq́; sagax, & amans virtutis, & æqui,
Omnia sub paruo condita sunt tumulo.

Illum igitur canos virtus lacerata capillos,
Et Charites lugent, luget & ipsa Fides.
Collectasq; rosas Permessi ad flumina Nymphæ
Inspargunt sacro Pierides tumulo.

Iani Vitalis.

Lubrica si tibi mens fuit, & spinosior æquo,
Ingenium certè nobile Erasme fuit.
Felix si mistas labruscas dulcibus vuis,
Prodiga desisset vinea ferre tua.
Barbariè è media præclarum sidus haberent,
Et te Varronem tempora nostra suum:
Hanc tamen inscriptã his titulis posuère columnam,
Iactura hic laudum publica facta fuit.

Gilberti Cognati.

Magnus Roterodamus ille noster,
Hæc quo secula neminem tulerunt
Maiorem, neque prisca clariorem
Norunt tempora, nec cui futura
Parem posteritas habebit: ecce
Sub hoc marmore mortuus quiescit.

Viti Coppi Selestadiensis.

Lachrymarum, te rogo, iam siste riuulos
Viator, & dulcem quietem floribus
Orna, tumulum Sabæo thure consouens,
Vixi satis, Fati peregi tempora:
Non ocio, sed duris me laboribus
Vnus, quò plurimis prodessem subdidi.
Sic docta primùm bella gessi Palladis,
Vt me ducem mirata sit Germania,
Suum me sæpius Ciceronem dictitans:
Tandem sacris literis sum immortuus.
Hac Fata lege subire, an non est viuere?
Rure donari, nisi forsitan mori putas.

Simonis Vallamberti.

Hoc quanquam tumulo mortale cadauer Erasmi
Mors claudis, id fermè est nihil.

Non

Non huius virtus, spes, fama, scientia, possunt
Claudi. quid, ô Mors hîc habes?

Ioannis Morelli.

Corpus humo, superis animam, dat nomen in æuum
Lex, pietas, virtus Roterodame tua.

Latomi.

Theutona terra suum quum miraretur Erasmum,
Hoc maius potuit, dicere, Nil genui.
Quippe Deos inter, cœlo ridente, relatum
Ipse suum dixit Iuppiter esse genus.

Eiusdem.

Qui paucos habeas pares, Erasme,
Multorum inuidiam feras necesse est.
Istos quòd logodædalos ab Vrbe
Vnos præ reliquis, in immerentis
Manes sic videam styli cruentam
Stringentes aciem, perinde tanquam
Stuprasses Charitum nouem sorores.
Indignum patria eruditione, &
Asserto titulo elegantiarum.
Causam scire velim, quid vrat illos,
Et quid tantopere tumultuentur.
Sed quid dissimulo? fat æstus illam
Prodit feruidus & malignus. ille est,
Ille inquam est Ciceronianus, ille
Vno qui Cicerone stare, rectè
Latinam negat elocutionem:
Et damnat stolidi laboris omneis,
Qui superstitionem non ferenda
Vno non nisi Tullio loquuntur.
Hæc illa est Helene, viri elegantes
Armis quæ Latium per vniuersum
Vindicanda videtur in Batauum:
Vmbram scilicet, atque inane nomen:
Tanquam quo genito Allemanis ora est
Vano ridiculè soluta partu.
At si tàm modicas ob has labruscas
Perit vinea tota, ô vrbs Quirini,
Scribemus titulo hoc tibi columnam:
Quæ quondam meritos suo fouebas,
Ornabasque viros honore, laudum
Iactura es modò factâ publicarum.

Rutilius.

VTILIVS è Colonia oppido Vicentini agri, quum erudito diligentique eius ingenio Nicolaus Ridulphus Cardinalis familiariter vteretur, ex vmbratili iure consulto flamen euasit, quod nunquam in forum prodijsset. Edidit enim volumen ab industria atque facundia commendatum, de his qui florente Romano imperio iuris intelligentia præstiterunt: quo laborioso elegantique opere, Ciceronem obiter à multa mendorum labe repurgauit. Maiora porrò editurus videri potuit, nisi immatura mors lucubrantem Venetijs oppresisset. Amici autem poetæ de eo tanquam conspicui sepulchri honore, ex humili fortuna facilè cariturо, hæc carmina decantarunt.

Petri Cursij.

Vt mors Rutilium sensit tot reddere vitæ,
Styx vale, ait, vitæ iam patefacta via est.

Crotl.

Exciri vt Legum latores sensit ab Orco
Inuida Mors, fusis protulit hæc lachrymis:
Quàm verè eiusdem est inferre, auferreque leges,
Lege horum cum lex penè refixa mea est.

Iani Vitalis.

Viuitur in chartis Rutili felicius ipsis,
Cum videant mortem marmora & æra suum:
Absumpsit priscos legum Libitina peritos,
Tu facis in scriptis viuere & esse tuis.
Quàm meritò illi igitur dicent, æternior ære
Est tua, & æternis pagina marmoribus.

Latomi.

Qui tot Rutilium vitæ asseruisse videret,
Quos antè in libro cederet ipse suo:
Huic temerè, Ridulphus ait patronus, honorem
Marmoris, & longos contulero titulos.
Ille quidem rectè, nec nos non rectius, illa
Sarcimus gratis qui tibi carminibus.

GVLIEL

Gulielmus Budæus.

NVLLI mortalium ætate nostra perpetuis lucubrationibus aspirante fortuna, cùm Græcæ tum Latinæ eruditionis maiores opes contigerunt, quàm Gulielmo Budæo, non Galliæ modò, sed totius etiam Europæ longe doctissimo. Natus Lutetiæ præcellentium disciplinarum celebri domicilio, dum perennem spectaret laudem, & rei familiaris fortunas honoresque ingenio suo, & sperata gloria viliores arbitraretur, sexaginta amplius ætatis annos in studijs consumpsit: ita vt summæ eruditionis libro de Asse, alteroque in Pandectas edito, ac infinita demum lectione confectis Commentarijs, quibus Græcè & Latinæ facultatis ornamenta comparantur, nulli communicata laude, æquales omnes doctrinæ auctoritate superarit. Sed qui in memoriæ thesauris tantas diuitias miro digestas ordine continebat, veluti occupatus in apparatu, candidioris

Leonicus Tomæus.

EONICVS Tomæus Epirota patre Venetijs genitus, sed Patauio in itus ciuis, quum Florentiæ Græcas literas sub Demetrio didicisset, primus Latinorum philosophorum Patauij Aristotelem Græcè interpretatus est. Philosophiam enim ex purissimis fontibus, non ex lutulentis riuulis salubriter hauriendam esse perdoceret, explosa penitus sophistarum disciplina, quæ tum inter imperitos, & barbaros principatum in scholis obtinebat, quum doctores excogitatis barbara subtilitate Dialecticorum figmentis, Physicas quæstiones non ad veritatis lucem, sed ad inanem disputandi garrulitatem reuocarent: & iuuentus in gymnasio Arabum, & barbarorum commentationes secuta, à recto munitoque itinere in confragosas ignorantiæ crepidines duceretur. Scripsit eruditè & luculenter Commentarios in parua Naturalia Aristotelis: ac item perelegan

ter aliquot quæstiones, & in his de intellectu, de Alica & de Astragalo, titulis varietate iuuentuti gratas & vtiles. Sed in libro de varia Historia, quo ingens & peramœna reconditæ lectionis copia exprimitur, omnes eius ætatis styli iucunditate superauit. Vita eius procul à contentione, ambitioneque, in studioso mollique otio versabatur ita, vt domi, quàm in schola clarior, beneuolis vera Peripateticorum, & Academicorum dogmata suauissima comitate pomeridianis horis explicaret. Peruenit veneranda barbæ canitie ad septuagesimum tertium ætatis annum mediocri substantia, ipsaque ciuili frugalitate, & cœlebs, & felix, quod nemo vel innocentiæ & doctrinæ conscientia, vel munditia corporis vel animi nitore beatior ætate nostra fuerit. Aluerat domi gruem, de manu ipsius senili oblectamento cibaria capientem per quadraginta annos. Is senio tabefactus quum perijsset, ex eius desiderio triste omen concepit, prædixitque nullo lacessitus morbo, se nō multò post adamati gruis fatum maturo vitæ exitu secuturum. Patauini, externaque gymnasij cultrix iuuentus funus ornauere. Sepulchrum autem Bembus faciundum curauit, & carmine nobilitauit.

Naturæ si quid rerum te fortè latebat,
Hoc legis in magno nunc Leonice Deo.

Latomi.

Precare sacra verba, Viator,
Nam Tomæus hìc sepultus est:
Dulci fruitur memoria
Integritatis illibatæ,
Partáque literarum gloria.
Funde puer dulce merum:
Odoros sparge flosculos:
Spiret vt bustum, madeatq́ tellus:
Illaq́ sancta & candida animula
Se totam nostra gratitudine inebriet.
Addemus titulum sepulchro & istum,
Barbarus vt ne quis violet:
Hic iacet vir vnus omnium
Doctissimus, pijssimus.

Augustinus Niphus.

AVGVSTINO Nipho Suessæ ad Auruntam nato, sed ab vrbe Trophea in Brutijs oriundo, inter Aristotelicæ sectæ professores eximia laus contigit, quum in omnibus ferè Italiæ gymnasijs, Achillino & Ponponatio florentibus opima stipendia meruisset. Erat ingenio fertili, adaperto, liberali, sermone autem Campanum pingue quoddam resonanti maximè libero, & ad ferendas fabulas in suggestu coronaque, ad voluptatem aurium periucundo: sed vel toto ore subagresti, & penitus infaceto ita se ad vrbanos iocos componebat, vt valde mirarē-

Modò Dorium, modò Phrygium, vel Lydium:
Amore saucium graui?
Tractare sic philosophiam inuisam, arbitror
Summi fuisse philosophi.

Ioannes Ruellius.

VELLIVS in vrbe Suesśionum natus, quum susceptis liberis vxorem extulisset, abdicata medendi arte, sacerdotium in templo Deiparæ Virginis Lutetiæ Parisiorum, Poncherij antistitis liberalitate promeruit, totumque id otium optimis literis, vt fortunis auctum decebat, impendit: non ignobili quidem gloriæ prouentu, quum eruditionis authoritate Budæo proximus esset, & Latini sermonis nitida puritate superior haberetur, vt præclarè indicat Dioscorides in Latinum è Græco emendatè traductus. Leguntur libri aliquot probè, fideliterque translati de Mulomedicina, & Actuarij medici volumen de Vrinis: sed proprio vsus ingenio libros tres de natura stirpium perscripsit, Theophrastum in multis, & Plinium eleganter æmulatus. Extant quoque singulari diligentia translati è Grçco quinque libri de Agricultura, ex viginti qui nomine Constātini circumferuntur: reliquos Coroneus Gallus vertisse dicitur: sed Cornarius Germanus expedita facundia celeber, vniuersos viginti Latinitate donatos nuper publicauit. Erat Ruellius natura modestus & lenis, vultu multo rubore suffuso, & resimis naribus, statura verò mediocri. Sexagesimo ætatis anno vita functus est, paulo antequā rex Franciscus niuosas Alpes trajceret, vt copijs suis Cęsarianorum impetu perculsis fortiter opem ferens, Subalpina oppida summōtis hostibus in fide confirmaret: vt inde in spem inauspicatæ pacis induciæ pararentur.

Dionysij Carronij.

Hic situs est, in quo viguit medicina, Ruellus
In quo naturæ notitia, atque poli:
In quo prima fuit dos, Graium vertere scripta
In Latium, ac Latio scribere digna Ioue.
Olim erat affinis, nunc est conuiua Deorum,
Præmiaq; illa sui grata laboris habet.

Latomi.

Hic vester ille est, Galle, Ruellius:
Mentis tam acuto lumine præditus,
Perinde vultum nosset vt ætheris,
Seu læta nobis, seu mala plurima
Cordis recessu conderet intimo:
Ac si fuisset sensibus omnibus
Coniunctus astris: & reor hercule.
Nam quæ reliquit scripta sat arguunt,
Nostris bonis tam commodum & vtilem,
Aut esse Diuum, aut munere proximum.

Antonius Tibaldeus.

HIC primus ferè post Petrarcam supra æmulantes Seraphinum atque Manutium, planè extinctum Etrusci carminis decus excitauit, vsque adeò grata auribus alternantium numerorum suauitate, vt quum expeditis vbique eius iucundæ facultatis illecebris, in amatarios lusus Principum aulas perambulasset, edita, vel surrepta eius carmina a viris pariter & fœminis ad citharam cantarentur. Sed tantam mox famam feliciore orti sidere Bembus, & Syncerus æternis carminibus oppresserunt. Agnouit ille tanto perstrictus fulgore, ingenij sui Fortunam, atque ideo ad Latina carmina se cõuertit, quum in his ad genium non insulsa vena responderet. Sed factus grandæuus senex, ridente vrbe Roma carminum suorum Etruscorum exequijs interfuit: ita hercle vt euanescentis antiquæ laudis magnam partem redimeret, quum Epigrammata multo Latino sale, lepore que conspersa in espectatus edidisset. Perijt in via lata octogenarius senex, firmissimo corpore & celsa proceritate semper erecto, stranguria cruciatus adeò grauiter, vt ex atra demum bile seipso factus amarior, sæpe nec insulsè delirare videretur, quum ianua fenestrisque penitus occlusis, Carolum Cæsarem ex Africa relato insigni triumpho, ad eius limen transeuntem spectare noluerit: quòd eum minimè iustum Imperatorem putaret, qui sub fide publica captæ deletæque Vrbis scelus, quo maiestas eius vel extra culpam suggillari potuit: decumatis legionibus minimè vindicasset: quasi non satis fuerit, in tantæ cladis solatio Borbonium, Dorbinum, Moncatam, & Aurantium, quatuor summos Duces, & patrati facinoris authores, singulis ictos fulminibus, vltorem magno numine spectauisse.

Colæ Bruni Messanensis.

Quæ ripis te sæpe suis stupuêre canentem
Eridanus, Tyberisque: parens ille, hic tuus hospes,
Credibile est, vates Antoni, nunc quoque campis
Te canere Elysijs, turba admirante piorum.

Latomi.

Certè non modicam merêre laudem
A rara ingenij tui æquitate,
Antoni numeris poeta Thuscis.
Qui palmam tribuens, tuaque arena
Cedens posterioribus poetis:
Viuus, ac hilaris tuis dedisti
Musis inferias, quasi exoletis.
Sed quem ob ingenij tui lepôrem,
Festiuumque animum, bonæ Camœnæ
Scribendis Epigrammatis Latinis
Immortale tibi dedêre nomen:
Vt iam sis numeris vtrisque felix,
Vnis candidus, alteris venustus.

ERAS.

Erasmus Roterodamus.

ERASMVS Roterodamus ex Insula Batauorum, perpetuis eruditæ laudis honoribus extollendus videtur, postquam ætatis nostræ scriptorum propè omnium decus, ingenij fertilitate superauit. Is ab adolescentia, pio religiosi animi decreto, ad cucullatos sacerdotes se contulit, tanquam humana despiceret. Sed non multo post pertæsus intempestiuæ seruitutis, votique temerè susceptæ, ea sacrati ordinis septa transiliit, vt ad excolendum ingenium planè liber, per omnia Europæ gymnasia vagaretur. Contendebat enim cura ingenti ad summæ gloriæ fastigium, ad quod literarum omnium cognitione perueniri posse intelligebat, quum iam ad arcana cuiusque doctrinæ, infinita lectione, inusitataque memoria penetrasset. Edidit Moriam, atque inde primam nominis famam longißime protulit, imitatione Luciani satyræ pungentes aculeos paßim relinquens, omnium scilicet sectarum actionibus ad insaniam reuocatis. Opus quidem salsa aspergine periucundum, vel grauibus, & occupatis: sed sacrato viro prorsus indecorum, quum diuinis quoque rebus illusisse videretur. Sed maturè demum, quòd eius intemperantiæ malè audiendo pœnas daret, sanctiores literas complexus est, tanta robustißimi ingenij contentione, vt vertendo Græca & commentarios excudendo, plura quàm quisquam alius volumina publicauit. Verùm se ipso haud dubiè cunctis admirabilior futurus, si Latinæ linguæ conditores grauiter imitari, quàm feruido properantique ingenio indulgere maluisset. quærebat enim peculiarem laudem ex elocutionis atque structuræ nouitate, quæ nulla certa veterum æmulatione pararetur, vt in Ciceroniano non occulti liuoris plenus ostendit. Tanta enim erat naturæ fœcunditas, vt plena semper ac ideo superfœtante aluo, varia & festinata luxuriantis ingenij prole delectatus, nouum aliquid quod statim ederetur, Calcographis tanquam intentis obstetricibus parturiret. Obijt apud Heluetios Basileæ, septuagesimum excedens ætatis annum, quum Carolus Cæsar in Prouinciam irrumpens, ad aquas Sextias, Francisco Galliæ Regi graue bellum intulisset.

Incerti.

Theutona terra suum quum miraretur Erasmum,
Hoc maius protulit dicere, Nil genui.

Ioannis Secundi Hagiensis.

Defunctus vita, longiq; laboribus æui,
Hac situs est tandem doctus Erasmus humo.
Quem licet in sera rapuerunt Fata senecta,
Et vitæ saturum sopijt alta quies.
Nos tamen hunc velut immaturo funere raptum,
Flemus, & effusis diffluimus lachrymis.
Ille igitur perijt, & quondam illa illa diserta,
Et dulci manans nectare lingua tacet.
Ingeniumq; sagax, & amans virtutis, & æqui,
Omnia sub paruo condita sunt tumulo.

Illum igitur canos virtus lacerata capillos,
Et Charites lugent, luget & ipsa Fides.
Collectasq́; rosas Permessi ad flumina Nymphæ
Inspargunt sacro Pierides tumulo.

Iani Vitalis.

Lubrica si tibi mens fuit, & spinosior æquo,
Ingenium certè nobile Erasme fuit.
Felix si mistas labruscas dulcibus vuis,
Prodiga desisset vinea ferre tua.
Barbariæ è media præclarum sidus haberent,
Et te Varronem tempora nostra suum:
Hanc tamen inscriptã his titulis posuêre columnam,
Iactura hic laudum publica facta fuit.

Gilberti Cognati.

Magnus Roterodamus ille noster,
Hæc quo secula neminem tulerunt
Maiorem, neque prisca clariorem
Norunt tempora, nec cui futura
Parem posteritas habebit: ecce
Sub hoc marmore mortuus quiescit.

Viti Coppi Selestadiensis.

Lachrymarum, te rogo, iam siste riuulos
Viator, & dulcem quietem floribus
Orna, tumulum Sabæo thure confouens,
Vixi satis, Fati peregi tempora:
Non ocio, sed duris me laboribus
Vnus, quò plurimis prodessem subdidi.
Sic docta primùm bella gessi Palladis,
Vt me ducem mirata sit Germania,
Suum me sæpius Ciceronem dictitans:
Tandem sacris literis sum immortuus.
Hac Fata lege subire, an non est viuere?
Rure donari, nisi forsitan mori putas.

Simonis Vallamberti.

Hoc quanquam tumulo mortale cadauer Erasmi
Mors claudis, id fermè est nihil.

Non

Non huius virtus, spes, fama, scientia, possunt
Claudi. quid, ô Mors hîc habes?

Ioannis Morelli.

Corpus humo, superis animam, dat nomen in æuum
Lex, pietas, virtus Roterodame tua.

Latomi.

Theutona terra suum quum miraretur Erasmum,
Hoc maius potuit, dicere, Nil genui.
Quippe Deos inter, cœlo ridente, relatum
Ipse suum dixit Iuppiter esse genus.

Eiusdem.

Qui paucos habeas pares, Erasme,
Multorum inuidiam feras necesse est.
Istos quòd logodædalos ab Vrbe
Vnos præ reliquis, in immerentis
Manes sic videam styli cruentam
Stringentes aciem, perinde tanquam
Stuprasses Charitum nouem sorores,
Indignum patria eruditione, &
Asserto titulo elegantiarum,
Causam scire velim, quid vrat illos,
Et quid tantopere tumultuentur.
Sed quid dissimulo? sat æstus illam
Prodit feruidus & malignus. ille est,
Ille inquam est Ciceronianus, ille
Vno qui Cicerone stare, rectè
Latinam negat elocutionem:
Et damnat stolidi laboris omneis,
Qui superstitionem non ferenda
Vno non nisi Tullio loquuntur.
Hæc illa est Helene, viri elegantes
Armis quæ Latium per vniuersum
Vindicanda videtur in Batauum:
Vmbram scilicet, atque inane nomen:
Tanquam quo genito Allemanis ora est
Vano ridiculè soluta partu.
At si tam modicas ob has labruscas
Perit vinea tota, ô vrbs Quirini,
Scribemus titulo hoc tibi columnam:
Quæ quondam meritos suo fouebas,
Ornabasque viros honore, laudum
Iactura es modò facta publicarum.

Rutilius.

VTILIVS è Colonia oppido Vicentini agri, quum erudito diligentique eius ingenio Nicolaus Ridulphus Cardinalis familiariter vteretur, ex vmbratili iure consulto flamen euasit, quòd nunquam in forum prodijsset. Edidit enim volumen ab industria atque facundia commendatum, de his qui florente Romano imperio iuris intelligentia præstiterunt: quo laborioso elegantique opere, Ciceronem obiter a multa mendorum labe repurgauit. Maiora porrò editurus videri potuit, nisi immatura mors lucubrantem Venetijs oppressisset. Amici autem poetæ de eo tanquam conspicui sepulchri honore, ex humili fortuna facilè carituro, hæc carmina decantarunt.

Petri Cursij.

Vt mors Rutilium sensit tot reddere vitæ,
Styx vale, ait, vitæ iam patefacta via est.

Croti.

Exciri vt Legum latores sensit ab Orco
Inuida Mors, fusis protulit hæc lachrymis:
Quàm verè eiusdem est inferre, auferreque leges,
Lege horum cum lex penè refixa mea est.

Iani Vitalis.

Viuitur in chartis Rutili felicius ipsis,
Cum videant mortem marmora & æra suum:
Absumpsit priscos legum Libitina peritos,
Tu facis in scriptis viuere & esse tuis.
Quàm meritò illi igitur dicent, æternior ære
Est tua, & æternis pagina marmoribus.

Latomi.

Qui tot Rutilium vitæ asseruisse videret,
Quos antè in libro cederet ipse suo:
Huic temerè, Ridulphus ait patronus, honorem
Marmoris, & longos contulero titulos.
Ille quidem rectè, nec nos non rectius, illa
Sarcimus gratis qui tibi carminibus.

GVLIEL-

Gulielmus Budæus.

NVLLI mortalium ætate nostra perpetuis lucubrationibus aspirante fortuna, cùm Græcæ tum Latinæ eruditionis maiores opes contigerunt, quàm Gulielmo Budæo, non Galliæ modò, sed totius etiam Europæ longe doctissimo. Natus Lutetiæ præcellentium disciplinarum celebri domicilio, dum perennem spectaret laudem, & rei familiaris fortunas honoresque ingenio suo, & sperata gloria viliores arbitraretur, sexaginta amplius ætatis annos in studijs consumpsit: ita vt summæ eruditionis libro de Asse, alteroque in Pandectas edito, ac infinita demum lectione confectis Commentarijs, quibus Græcè & Latinæ facultatis ornamenta comparantur, nulli communicata laude, æquales omnes doctrinæ auctoritate superarit. Sed qui in memoriæ thesauris tantas diuitias miro digestas ordine continebat, veluti occupatus in apparatu, candidioris

eloquentiæ cultum neglexiſſe exiſtimatur. Id enim in toto ſtudiorum negotio longè grauiſsimum, nemo niſi irrita ſpe ſenectuti vnquam reſeruauit. Adaugebant nominis famam in perſpicuo animi ſanctiſsimi mores, quibus aliquanto vberiora rei familiaris incrementa, quàm pertinaci diligentia, vel honoris ambitione, educatis feliciter liberis reliquit, quum rex Franciſcus ſubita liberalitate inclytus, optimi viri otium foueret, & ipſe ſupplicibus libellis præpoſitus, honeſtiſsimo prouentu ditaretur. Sed vir alioqui incorrupta mente compoſitus, Eraſmianæ obtrectationis ſpicula ferre non potuit, quum facilè indignabundus, bile Gallica redundaret: ille autem contumaci odio incenſus, tela veneno Batauo delibuta iacularetur. Septuageſimum tertium agentem annum oppreſsit febris, longinquo & æſtuoſo ad Armoricum Oceanum itinere concepta. Piè autem tranquilleque vita excedens, condito teſtamento, omnes honores funeris & tumuli penitus abdicauit, ita vt quum numeroſa proles eum lugeret, noctu tumularetur. Fato functus eſt, non multò poſt celebres illos hoſpitales triumphos, quum Cæſar ab Hiſpania per mediam Galliam in Belgas profectus, gentem bello feſſam, feſta paſsim hilaritate in ſpem pacis erexiſſet.

Iani Vitalis.

Qui ſanctum ſimul, & ſimul diſertum
Exquiris ſapientiæ magiſtrum,
Vltra quid petis? hic iacet Budæus.

Salmonij Macrini.

Budæus voluit media de nocte ſepulchro
Inferri, & nullas prorſus adeſſe faces:
Non factum ratione caret, clariſsima quando
Ipſe ſibi lampas, luxq́ coruſca fuit.

Theodori Bezæ.

Vnus Budæus terramq́, polosq́, hominesq́
Deuinxit magna prouidus arte ſibi:
Cœlo animum, terræ corpus donauit habendum:
At cerebri nobis dona ſuperba dedit.
Sic deceſsit inops, nam nil ſibi reliquerat ipſe,
Verùm hac paupertas vnica vincit opes.

Eiuſdem.

Budæum fleuêre homines, plorauit & aer,
Budæus gelidis eſt quoque fletus aquis:
Sic fleuêre homines, vt plena volumina mœſtis
Carminibus quiuis bibliopola terat.
Sic aer luxit, conſumptis vndique nimbis,
Vt etiam quas plueret non reperiret aquas.
Flumina ſic flerunt, vt quà modò nauis abibat,
Currat inoffenſis ſicca quadriga rotis.
Reſtabant cœlum & tellus, communis vt omni
Quamlibet immenſo mœror in orbe foret:
Sed quum cœlum animam Budæi, terra cadauer
Poſsideat, quæſo qua ratione fleant?

Simonis

Simonis Vallamberti.

Extinctum luxit Budæum mœstus Apollo.
Nomen in extinctum non meruisse putes?

Latomi.

Budæus columen, decusq́; Graiûm:
Budæus Latiæ corona linguæ:
Budæus dubij lucerna iuris:
Budæus pater elegantiarum,
Et fons totius eruditionis:
Budæus patriæ iubar coruscum,
Regis delicium sui, suæq́;
Tempestatis honos, lepor, voluptas,
Hic terræ exuuias reliquit, orbi
Famam, astris animam. Viator ito.

Hieronymus Aleander.

DETVR hoc incomparabili inusitatæ memoriæ felicitati, quæ in Hieronymo Alеandro supra cuiusque vel antiqui seculi captum admiranter excelluit, vt eius ex vero depicta facies, vel impudenda ingenij sterilitate inter fœcundissimas imagines conspiciatur, quando nihil eum cuncta volumina cupide perlegentem, vel rerum vel verborum omnino subterfugerit, quin singula memoriter, vel à multis annis longo sepulta silentio recitaret. Latinæ enim Græcæque literæ, quum sæpe alacriter iactabundo, pro vernaculis haberentur, Hebraicas admirantibus Iudæis, & suæ stirpis cum facilè credentibus solertissime didicit. His ingenij dotibus insignis, quum Lucretiæ Parisiorum Græce docendo honorem præfecturæ gymnasij concordi studiosæ iuuentutis acclamatione esset consecutus, venissetque in Vrbem, Leo Pontifex grauissimus ingeniorum æstimator, eum extulit, misitque legatum in Germaniam, vt Lutheranæ doctrinæ initia disputatione tollerentur. exinde Clemens Brundusinum casu potius quam animi iudicio Antistitem fecit. Paulus autem veræ virtutis eruditus exornator, legit in Senatum. Lætatus est ea purpura per annos quinque, persuasurus haud dubie ad exactam ætatem, nisi nimia tuendæ valetudinis solicitudine intempestiuis medicamentis sibi hercle insanus & infelix medicus viscera corrupisset.
In toto autem vitæ cursu, extemporanea facundia delectatus, serò ingenij labem sensit, quum ad meditatam scriptionem purior eloquentiæ vena, vti externo & præcipiti quodam luto perturbata minimè proflueret, ita spe melioris styli miserè destitutus, quum vastum opus vasta illa memoria aduersus singulos disciplinarum professores agitaret, Romæ interijt fato suo vehementer indignatus, quum se præreptum anno vno ante climactericum inter anxia supremaque suspiria quereretur. Tumulatus est in æde Transtyberina diuo Chrysogono dedicata, ea testamenti lege, vt sepulchrum Græco carmine à se composito, quum reliquis titulis inscriberetur, quo nouas clades imminere nobis ominatur in hanc sententiam:

Excessit è vitæ ærumnis facilisq́ lubensq́,
Ne peiora ipsa morte debinc videam.

Iani Vitalis.

Non tibi literulis ornare Aleandre sepulchrum
Fas erat, at vastam ponere Pyramidem:
Stesichorosq́ inter celebres, sanctosq́ Platones
Ex auro solidam stare tibi statuam:
Vidimus in te vno diuinæ insignia mentis,
Et plus quàm humani par decus ingenij.
Nunc perijt tecum, quantum vix secula mille,
Quantum vix præstent millia mille hominum.

Cælij Calcagnini.

Incertum est Aleander vtrum te dicere malim,
Quum Græcum atque Italum te tua lingua velit.
Septem vrbes Græcas natalem ingentis Homeri
Immensis studijs asseruisse ferunt.
De te lis maior, quum iam te vendicet omnis
Attica terra sibi, Romula terra sibi.

Latomi.

Non tibi pro tumulo hoc, quantumuis nobile, marmor
Ponimus: hoc cineres, aridaq́ ossa tegat:
Non longos titulos: subiectos casibus ipsos,
Et quibus erasis ipse superstes eris:
Sed totam Europam, quam docto in nomine oberras,
Quæq́ tuas laudes vix Aleandre capit.

Lampridius.

LAMPRIDIVS Poeta Cremonensis, quum in colle Quirinali schola Græcorum adolescentium instituente Lascare coalesceret, docendi munus suscepit exercitatione perutili, quòd argumẽta proposita vtriusque linguæ verbis & figuris ad mutuam ingeniorum æmulationem verterentur. Sed erepto Leone, & subinde euersis optimarum literarum studijs, Patauium se contulit, vbi per aliquot annos domi ex collaticia mercede delectorum iuuenum Græcas & latinas literas maiore quæstu, quàm gloria professus est. Nunquam enim (vti erat) elato contumacique ingenio adduci potuit, vt publicum suggestum conscenderet, ne cum eloquentioribus, vel minus eruditis, ambiguæ existimationis aleam subiret. Nouissimè Federicus Gonzaga, vt filio præceptor esset, Mantuam acciuit. In eo munere, septenne discipulo, & vix degustata principis liberalitate minimè senex lateris dolore surreptus est. Scripsit odas æmulatione Pindarica eruditas & graues, sed ob id plerisque minus iucundas, quod prisci, imitationeque difficilis poetæ cursum, tanquam inflati & tortuosi fluminis, secutus insolentior & durior Latinis auribus euaserit. Fit enim monente Flacco, vt quæ optima

optima & excellenter Græcè ornata intelliguntur, vel paribus numeris tractata ad genium Latinæ suauitatis minimè respondeant.

Myrtei.

Ergo ego nobilium ô genitrix atque hospita vatum
Mantua, quòd nimium vicina Cremona Maroni
Obfuerit, solus pœnas abs te ipse reposcor?
Ille soli tantùm damnum tulit: ast ego de te,
Mantua, deq; tuo meritus bene principe, cara
Pro patria & vitam, & cineres tibi reddere cogor.

Aspasiæ amicæ sepulcro inscriptum in templo sancti Andreæ.

Lampridium carum Musis hic Mantua seruat.

Marci Antonij Flaminij.

Perdideras Varium, nostro sed tempore laudes
Lampridius renouat docta Cremona tuas.
Ille Sophocleo cantabat digna cothurno,
Iste canit lyricos Pindarico ore modos.

Latomi.

Mantua vicinæ propè liuida honore Cremonæ
Vt quæ Lampridio vate superba foret:
Ad se pellectum, & properata in Fata vocatum,
Hac visa est querulum voce leuare virum:
Munus erat nostrum simileis genuisse Maroni:
Nasci hic debueras, siue Poeta mori.

Gaſpar Contarenus Cardin.

GASPAR Contarenus patritij ordinis Venetus, ab inſigni memoria illuſtrique doctrina, & corporis ac ingenij caſtitate mirabilis, ad Rempub. ita acceſsit, vt grauitate iudicij conſummatæ prudentiæ Senatoribus æquaretur: atque inde maturata maximarum legationum munera capeſſeret, non ætatis quidem, ſed vna virtutis prærogatiua commendatus. Iuuenis enim tanquam perfectus Peripateticus Ariſtotelem à calumnia defenderat, quāquam modeſtiæ cauſa ſuppreſſo nomine, aduerſus Pomponatium præceptorem, quum ille, ſi non inſano, impio tamē conatu animas noſtras interire cum corpore, ex Ariſtotelis ſententia perſuadere libro edito contendiſſet. Appulit exinde ingenium ad ſacras literas adeò diligenter, vt ad normam Chriſtianæ diſciplinæ librum, de optimi Antiſtitis officio publicaret. In ipſo autem ciuilium honorum curſu, honeſtum deco-

decorumque sibi & patriæ, de Republica Venetorum volumen edidit, vt institutæ leges ex antiquo more ciuitatis in mandandis honoribus ad memoriam posteritati traderentur. Nouissimè Paulus pontifex augusta illa generosi iudicij maturitate facilè superiores principes antecedens, nihil tale expectantem in senatum legit, purpuraque ornatum in Germaniam legatum misit, vt quorundam animi concepta Lutheri sententia salubri adducto dogmate sanarentur. Sed post eam rem casso labore semper actitatam, quum in vrbem rediisset, Legatus Bononiæ creatus est, in eoque munere, paucos post menses, nondum sexagenarius, rapida febre interijt. Sepulchrum eius lateritij operis, in æde diui Proculi ad læuam, cum hoc carmine conspicitur.

Marci Antonij Flaminij.

Contarene tuo docuisti Magne libello,
Extinctis animas viuere corporibus:
Ergo iure tui viuunt monimenta libelli,
Et viuent seclis innumerabilibus.

Eiusdem.

Descripsit ille maximus quondam Plato
Longis suorum ambagibus voluminum,
Quis ciuitatis optimus foret status:
Sed hunc ab ipsa seculorum origine
Nec vlla vidit, nec videbit ciuitas.
At Contarenus optimam Rempublicam
Parui libelli disputationibus
Illam probauit esse, quam millesima
Iam cernit æstas Hadriatico in mari
Florere pace, literis, pecunia.

Iani Vitalis.

Contarene tibi pietas dum dia parentat,
Et queritur longo amissum Respublica luctu,
Ite, ait, illustres animæ vitalia secla
Heroum, & vestro athletæ exornate sepulchrum
Floribus: hic veris docuit rationibus esse
Immortalem animam summa de mente creatam.

Latomi.

Lectus es in Venetum, Romanum deinde Senatum,
Firmior ingenio qui stat vterque tuo.
At nunc cœlesti fulges trabeatus in ostro,
Sceptra magistratus æthereiq; geris.
Nam cur non capias defensi præmia cœli,
Quum non ingratos senseris hîc homines?

Henricus Cornelius Agrippa.

QVIS in Henrici Cornelij Agrippæ ſedato vultu portentoſum ingenium latuiſſe crediderit? Hic enim immenſo captu, vaſtaque memoria, ſcientiarum artiumque omnium rationes, arcanaque intima & ſummos apices complexus diſciplinas conuellit, religiones in dubium reuocat, ſtudiorumque omnium labores feſtiua declamatione deridet: eoque vehementius atque validius, quod tantæ nouitatis argumenta ſacrarum literarum auctoritate confirmentur, quaſi feliciore opere illudentis ingenij tantas opes oſtentare nequiuerit, niſi vir educatus in literis, & à Cæſare eruditionis ergò equeſtris ordinis dignitate honeſtatus, importunos arietes inanis eloquentiæ æternis optimarū literarum arcibus admouiſſet. Sed adhuc cum plauſu à multis exceptum volumen de vanitate ſcientiarum, aliū addidit librū de Occulta philoſophia, curioſis admodum peſtilentem; quod

quodopus ex censura Christiana, edicto vetitum apud vnos impios reperitur. Sed in vtroque serio, pariter & ioco grauior atque lepidior, ac ideò forsitan æternus appareret, nisi puriorem eloquentiam non secus ac reliquas facultates infelici vel inepto iudicio contempsisset. Excessit è vita nondum senex apud Lugdunum ignobili & tenebroso in diuersorio, multis eum tanquam Necromantiæ suspicione infamem execrantibus, quòd Cacodæmonem nigri canis specie circumduceret, ita vt quum propinqua morte ad pœnitentiam vrgeretur, cani collare loreum magicis per clauorum emblemata inscriptum notis exoluerit, in hæc suprema verba iratè prorumpens, Abi perdita bestia, quæ me totum perdidisti: nec vsquam familiaris ille canis, ac assiduus itinerum omnium comes, & tum morientis domini desertor, postea conspectus est, quum præcipiti fugæ saltu in Ararim se immersisse, nec enatasse, ab his qui id vidisse asserebant, existimetur.

Ioannis Baptistæ Posseuini.

Viuens quem cernis, ne te fortasse moretur
Os placidum, Stygij rex fuit iste lacus.
Quare etiam custodem habuit dum viueret Orci,
Cui nunc in tenebris præda daret comitem.
Ast hic si ingenium moderari sciſſet, ad auras
Tantum isset, quantum Tartara nigra subit.

Latomi.

Hunc tumulum haud Charites seruant, sed Erynnies atræ:
Non Musæ, at sparsis anguibus Eumenides.
Colligit Alecto cineres, miscetq́ aconito,
Grataq́ dat Stygio liba voranda cani.
Qui quod erat viuum comitatus, atrociter Orci
Nunc quoque per cunctas raptat agitq́ vias:
Insultatq́ adeò, & Furias quia nouerat omneis,
Salutat, iniungit nomine quamque suo.
O miseras arteis, quæ solæ ea commoda præstant,
Accedat Stygias notus vt hospes aquas.

Baptista Pius.

NON erit vllo seculo, agrestibus præsertim grammaticis in gratum Pij nomen, vrbanis autem & elegantibus viris nunquam iniucundum. robusto enim ingenio, tenacique memoria præualidus, doctissimi famam meruit, quum obscuros authores interpretandos suscepisset, inepta quidem Beroaldi præceptoris æmulatione, cuius in Asinum Apuleij commentationes exierant. in ijs fuere Fulgentius, Sidonius, & è poetis Plautus, Lucretius, & Valerius Flaccus. Exoleta

enim rancidæ vetustatis vocabula delectu insano sectabatur, admirante quidem discipulorum inscia turba, quum plane à non insulsissimis rideretur. Siquidem eius sermo stylusque, Oscorum & Aborigenum linguam pingui atque aspera nouitate referebant, quam nonnulli lasciuè ludentes discere percuperent, nisi contagiosi vitij periculo terrerentur. factum autem breui est, vt ea obsoletæ & ridendæ passim elocutionis verba, tanquam portenta in scena transierint, confecta scilicet à lepidis ingenijs mirabili fabula: hæc enim impressa extat, qua suo habitu suoque idiomate blaterantis Pij persona inducitur, ab obiurgante reprehendenteq; Prisciano meritas flagello plagas, puerorum malè discentium more, clunibus nudatis excipiens. Tum enim Phœdrus ad antiquæ pronunciationis decus Romanam iuuentutem glorioso studio reuocabat, quum ludis Capitolinis stupendo apparatu, miraq; felicitate Plauti Penulum per ingenuos nobilesque comœdos repræsentatis florentis quondam Vrbis fortuna edidisset, id expetente Leone, quod tum frater Iulianus à populo Romano ciuitate donaretur. Cæterum Pius quadrato ingenio eos nasutorum rumores contempsit, sua conscientia profectò felix, quòd neminem se videre diceret, eruditi nomine dignum, qui de vi & tota facultate vel abstrusæ lectionis interrogatus, præclarè & constanter prolato præsentis doctrinæ thesauro minimè responderet.
Id enim ipse vegeta rerum omnium, & in sene quidem admirabili recordatione, tam probè quàm superbè præstare erat solitus. Sed vel serò ita explosi styli vitium agnouit, vt se totum ad Ciceronem reciperet, & multa in eo elucidando commentaretur. Eum postremò quum Bononiæ, Mediolani, & Lucę per quinquaginta annos docuisset, Paulus pontifex tanquam veterem suum familiarem in Vrbem acciuit: publicoque in munere defunctus est octogenarius summa temperaturæ firmitate aduersus morbos inuictus. Contigit ei subitæ ac in expectatę mortis leuissimum genus, quo diuinus Plato felix fuisse iudicatur: pransus enim hilariter, & remota mensæ mappa subinde lectitans Galeni librum, in quo de signis propinquæ mortis agitur, deprehendit fatales in vnguibus maculas, & dixit: Ergo sæua Parca instans, vitæ meæ filum commordet: nec multo pòst nullo acri, clementis vtique mortis, impetu concussus, in complexu Probi Priuernatis poetæ leniter expirauit. Tumulatus est in templo diui Eustachij, his carminibus honestatus.

Leonardi Marsi.

Ingenio tentasse Pius sese omnia cernens,
Nunc repeto, dixit, Sidera: Terra vale.

Antonij Vaccæ.

Felsina quem genuit, studijs consumptus & annis
Ille poeta Pius bibliotheca loquens,
Hic situs est, qui cum prisca omnis gratia linguæ,
Et Plauti veteres interière sales.

Latomi.

Qui nunc verborum botulos, & rancida ferta
Mensæ infers, structor non adeò bonus es.

Igno-

Ignoraſſe tui ſeculi Baptiſta palatum
Argueris, doctæ lautitiasq́; gulæ.
Qui velit has Oſcas tecum duglutiat eſcas:
Dulcibus aſſuetos mellea liba iuuant.

Franciſcus Arſillus.

RRANCISCVS Arſillus è Senogallia per triginta annos alternante ingenij libidine, Æſculapio filio patrique Apollini ſacra fecit, quum medicinam vti popularis & pedeſtris ordinis medicus, ad alimenta vitæ paſsim exerceret, & quotidiana ferè carminum fœtura lætaretur. Natura enim frugi, & aureæ libertatis cultos, Vaticanam aulam, & Potentium limina, contumaci quadam ſuperbia deuitabat. Scripſit appoſito carmine ad præſcriptum, Proloquia Hippocratis, & lepidum item libellum de Poetis vrbanis, mihi tanquam veteri ſodali dedicatum, quum Leone ingenijs liberaliter arridente, multi vndique poetæ illuſtres, nequaquam ad inanes ſpes in Vrbem confluxiſſent, & pulcherrimo quodam certamine à ſingulis in vna tantum ſtatuæ materia ſcriberetur, qua carminum farragine Coritius homo Treuir, humani iuris libellis præpoſitus, vti perhumanus poetarum hoſpes, ac admirator inclaruit, ea ſcilicet ſtatua inſigni marmorea, Aureliano in templo dedicata, inuitatisq; vatibus, vt tria numina Chriſti Dei, & Matris, ac Auiæ vno in ſigno celebrarent. Sed Arſillus qui ſeſe artis præſidio aduerſus morborum contumeliam præmunieris vitam ſatis extenderat, intercute morbo oppreſſus, ſeptuageſimum ætatis annum ſuperare non potuit.

Iani Vitalis.

Carminibus noſtros celebraſti Arſille poetas,
Qualia dictarunt Phœbus & Aonides:
Nos memores grati officij tibi certa dicamus:
Myrtea Pyrnillæ munera grata tuæ:
Optamusq́; tibi ſedes, vbi ſancta piorum
Eliſios inter dicitur eſſe cohors.

Honorati Faſitelij.

Ergo videmus lumine hoc ſpirabili
Caſſum iacere te quoque,
Vt plebe quiuis vnus è vili iacet,
Arſille, magno Apollini,
Nouemq́; Muſis care, ſiue poculis
Præſentibus morbi graues
Eſſent leuandi, ſiue dulci carmine
Dicenda mater aurea.

Cupidinum, lususq́ furtorum leues.
O vota nostra inania:
Quid dura Fati non potest necessitas?
I, da lyram mihi puer,
Manuq́ funde proniore Cæcubum:
Nunc sunt Lyæi munera,
Nunc plectra cordi, nunc iuuat lectissimo
Cinxisse flore tempora:
Sicci tenebris obsiti tristi in Styge
Fortasse cras silebimus.

Latomi.

Siccine plebeios inter Francisce iacebis,
Tanquam haud sis alio dignior vmbra loco?
Immo iaces aliò. nec enim pateretur Apollo,
Cuius te viuum constat obisse vicem.
Vnde vel Alcinoi te cultos credimus hortos
Incolere, Hesperidum flauicomumúe nemus.
Vel certè Aonio memoras in vertice fastum,
Nunc etiam Dominæ, nequitiasq́ tuæ.
Quæ quia delectat gracileis audire Camœnas,
Te socium Ascræi constituere chori.

MARIVS

Marius Molsa.

MARIVS Molsa Mutinensis, eximium atque habile ad poeticam ingenium à natura consecutus, Latinis Elegis, & Etruscis rhythmis pari gratia ludendo Musas exercuit: tanta quidem omnium commendatione, vt per triginta annos, qui Romæ Mecœnatis nomen tulêre, insigni liberalitate, studioque adiutum adipiscendis honoribus efferre contenderint: prægrauante semper eius Genio, quum recidiuis toties amoribus occupatus, par ingenio studium subtraheret, neque habitu, vel incessu vlloue nobili commertio carminum famam tueretur: fœdè prodigus, honestique nescius pudoris, neglectum rerum omnium ad innoxiæ libertatis nomen reuocabat vsqueadeò supinè, vt summæ laudis, & clarioris Fortunæ certißimam spem facilè corruperit. His moribus, quum Venerem, quàm Mineruam impensius coleret, ab illa meritum pudendo contactu

miserabilis morbi, quo periret venenum hausit. Ab hac verò sempiternam ingenij laudem retulit, non à iucundo tantùm carmine, quo lasciuisse videtur, sed pedestri etiam, grauique facundia, qua Laurentium Medicem, nefaria libidine antiquis statuis noctu illustria capita detrahentem, apud Romanos ab ea iniuria dolore percitos accusauit. Ea enim perscripta oratione, Laurentium vsqueadeò pudore, & metu perennis probri consternatum ferunt, vt atroci animo, quo inustam ignominiæ notam nouitate facinoris obscuraret, interficiendi Principis, amicique singularis immane consilium susceperit: scilicet vt dijs inuitis patriæ libertas pararetur, vel si cuncta humanæ & fraternæ simul amicitiæ, hospitalisque cubiculi sanctissima iura tollerentur, nec Regum omnium salutis interesset, quum eo vno exemplo, omnis vel in arcano vitæ securitas expiarit, dum ille altè stertenti, tanquam Tyranno parum nobili, si non scelesta manu, vitam eriperet.

Tryphonis.

Qui lepido veteres æquauit carmine Molsa,
Hic iacet, ætatis maximus huius honos.

Franchini Cossentini.

Molsa iaces, tua fama viget, tua scripta leguntur,
Felix qui potuit viuere post obitum.

Marci Antonij Flaminij.

Postera dum numeros dulces mirabitur ætas,
Siue Tibulle tuos, siue Petrarca tuos.
Tu quoque Molsa pari semper celebrabere fama,
Vel potius titulo duplice maior eris:
Quicquid enim laudis dedit inclyta Musa duobus
Vatibus, hoc vni donat habere tibi.

Latomi.

Molsa tuos quicunque legit cordatior igneis,
Nec locuples, inquit, nec probus iste fuit.

Albertus Pighius.

AGNA hercle naturæ illudentis inuerecundia excellentem doctrinam cum illustri eloquentia coniunctam, si Christiani scriptoris decus spectetur, multa infacetioris truculentia opertam, in Alberto Pighio conspeximus. Is Campo Batauorum vico editus, secutusque Adriani pontificis Fortunam, quæ ex disciplinis peregrè didicerat, Latini sermonis elegantia feliciter exornauit: ita vt subtilissimarum scientiarum placita, & si quid durum, atque difficile ex sacris literis nouitate rerum ac nominum scribentibus offertur, prudenter ac molliter explicaret. Sed in differendo vultus Scythico more contusus & enormis, & aspero gutture vox educta, & grauiter resonantis nasi tumultus, totam ferè sapientiæ gloriam deformabant. Admirabili quoque cùm ingenij, tum manuum argutia excelluit, vtpote qui ærea instrumenta deprehendendis siderum cursibus, exactissime

ctiſsimè fabricaret. Verùm in libro de Hierarchia quo veluti acutiſsimo gladio Lutheri cauſam iugulauit, ferè nemini conceſſam pietatis & doctrinæ laudem adeptus eſt. Quum id volumen commētaretur, vt direptam ab impijs ſacroſanctæ poteſtatis hæreditatem Romano pontifici aſſereret, eum è ſummo vitæ periculo certiſsimum Dei maximi numen eripuit. Bononiæ enim in celeberrima pompa, quum tranſeunte coronato Cæſare Carolo Quinto, pars lignei pontis iuxta Cæſarem turbæ pondere corruiſſet, Albertus tignorum, atque hominum ruina ita oppreſſus eſt, vt probitatis, ac inſtituti operis merito ſeruaretur. Obijt nondum ſenex in patrio ſolo, ſacerdotijs à Clemente, & Paulo liberaliter honeſtatus.

Myrtei.

Qui extrema Batauûm profectus ora
Non bello ore, animo ſed omniumque
Præclarus ſtudio ſcientiarum
Pro Republica, & optima Quiritum
Sede, acer ſtetit hoſtis in Lutherum,
Albertus iacet hîc. Sacrum ſepulchro
Da thus maxime Pontifex & vndam.

Latomi.

Ne turba tumulum, Viator iſtum:
Sed aſta reuerenetr, & ſaluta
Sacratum cinerem viri ſacrati.
Ille eſt Pighius hoc loco ſepultus,
Aureis qui Batauas ita expoliuit,
Vt dicas ſapere Atticos lepôres.
Quare tam benè dormiat, precare,
Quàm doctè nitideque, & eleganter
Defendit Latiæ decus tiaræ,
Et morem ſtatuit pium ſacrorum:
Vtro vt nomine debeant Latini
Plus illi addubitent: vtroque certè
Ingens promeritum viri fatentur.

Benedictus Iouis Nouocom.

QVO iusto nomine te appellem, Benedicte Iouis, qua satis digna cum laude te prosequar vix scio: amore siquidem naturaque germanus frater, summo charitatis officio pater optimus, moderatus educator, & diligens in literis magister extitisti, vt erga me orbatum patre, nec adhuc pubescentem, omne munus perfectæ virtutis adimpleres. Sed hæc alij fratrib. fortasse plenius præstiterunt: tu certè quod ad spem immortalitatis pertinet, quum patriam historiam atq; item res gestas & mores Heluetiorum eleganter perscriberes, ingenium meum, veri gloriosiq; itineris monstrator, æmulatione domestica succendisti. Scilicet vt nostrorum temporum historiam, cogniti orbis res gestas complectentem, exordiri atq; perficere posse, te demum admirante, feliciter auderemus. Verùm hæc vna erit tua peculiaris Christianæ modestiæ laus, quòd frugi contentus vita, ex nobili con-

iugio

fugio Iouiam familiam vetustate quàm fortunis clariorem, præclara sobole amplificasti. Supra id etiam felix, quod ambitiosè patria nunquam pedem extuleris, nisi vt Mediolani Demetrium Græcè profitentem pronũciationis causa audires, qui iam linguam nullo præeunte magistro didiceras. Indeq; perpetua vitæ innocentia ac animi tranquillitate æquatus summis Philosophis, ad tertium & septuagesimum ætatis annum perueneris, nihil morbis corpore affecto, vegetaq; semper illa incredibili rerum & nominum memoria, & integro intentoq; ardentis ingenij vigore, quo dudum centum Epistolas grauissimæ eruditionis posteris dedicasti. Sed hæc & Græcæ traductionis non ignobilia opera, cum lepidis poematibus, eruditorum liberorum diligentia publicabit. Ego verò te, quanquam ex merita pietate haud dubiè cœlesti felicitate beatum, frustra singulis horis cum fletu requiram, & eo quidem grauius atq; molestius, quo instantis senectutis sperata solatia Fato tuo mihi erepta satis dolere non possim, nisi tibi malorum finem, & perennis boni vel serò paratam possessionem, impiè aut imprudenter inuideam. Elatus est nobilium iuuenum humeris, tumulatusq; in tẽplo maximo, qui honos nemini adhuc, nisi sacrato viro, Comi contigit.

Ioannis Baptistæ Posseuini.

Claudere Musæum iam Paulus cœperat, atq,
Extremam chartis imposuisse manum,
Quum subitò exclamat Benedictus muneris huius
Siccine me expertem frater abire finis?
Non datur hoc, Iouius, viuenti, dixit, at ille
Perpetuùm sperans viuere, lætus obit.

Antonij Seronis.

Quòd sis vltima pars Ioui libelli,
Id fratris pietate, & arte factum est,
Ne vel carior aptiorue imago
Olim quàm tua iactet vlla sese
Signasse hunc lepidissimum libellum.

Latomi.

Quum tibi deferret fratris sententia primum,
Ætatis medium posceret ordo locum:
Maluit extremum Phœbus consultus haberes:
Nec tibi non certa lege supremus erit,
Dixit honoratum quod frater ductitat agmen,
Claudere quis melius debuit, aut potuit?

DESIDERANTVR autem à nobis multorum imagines, qui præclara, quum iampridẽ obierint, scriptorum testificatione, ingeniorum suorum effigies fama consecrarũt. Frustra enim eas, vel diligentissima vestigatione perquisiuimus: sic tamen vt minimè desperemus viros elegantes huic honesto voto humaniter suffragaturos. Alij enim aut statuas, aut picturas publicis aut priuatis in locis ostendent, aut turpiter apud propinquos neglectas, aut occultatas indicabunt. Quid enim in toto nobilis officij genere honestius esse poterit, quàm in Musæum, quo publicus virtutis honos ad exemplum & voluptatem continetur, exoptatas imagines liberali pietate contulisse?

Maphei Vegij Laudensis.

QVI Heroico spiritu Maronem feliciter æmulatus, quum Aeneidem addito libro suppleuisset, omnes ferè à mille annis illustres poetas, nec excepto quidem Petrarca laureato, præclara cum laude superauit. Sed grauioris quoque doctrinæ, & summæ prudentiæ opinione, Martini pontificis amicitiam consecutus, in conferendis sacerdotijs supplicum libellorum officio præfuit: ita, vt mox Eugenio, & Nicolao carissimus fuerit. Extat & eius iucundus nobilisque Dialogus de Præstantia disceptantium, Terræ, Solis & Auri: & ne quid ad cumulatam eruditionem vero Christiano deesset, quædam etiam in sacris literis syncerae interpretationis glossemata reliquit, aureumque præsertim libellum de rebus antiquis memorabilibus Basilicæ sancti Petri, in quo donaria, sepulchraque pontificum referuntur.

Iacobi Guidij.

Felix, dum studet addito libello
Aeneam Vegius referre ad astra,
Illustres alios it ante vates
Asserta sibi gloria Maronis.

Latomi.

Quam laudem Vegius petebat, aufert,
Vt summo similis foret Maroni.
Tabellæ Veneris manum supremam
Tanto haud indecorem ferens Apelli.

Ioannis Tortelij.

QVI Aretij natus ingenium omnibus ferè disciplinis excultum Romam attulit, meruitque inde, vt ab optimo pontifice Nicolao intra cubiculum curarum, & consiliorum particeps, & sacrorum studiorum adminiculator ascisceretur. Suauitate enim sermonis, hilarique modestia æquales antecessit, inter quos pudenda simultas insanis altercationibus excitata, omnem literatæ dignitatis existimationem fœdissimè conuellebat. Sed Tortelius exacti grammatici laude contentus fuit, edito nobili æternoque volumine de Potestate literarum, quo maximum renascenti eloquentiæ lumen adfuisse videmus. Diui quoque Athanasij vitam Eugenio expetenti Latinam fecit. Sed quid maius Tortelio in toto genere laudem tribui non ineptè potest, quando eum Valla disertissimus omniũ grammaticus, tanquam summum censorem sibi delegerit?

Latomi.

Nomen grammatici petens, tuorum
Votorum poteras tulisse summam

Videri: nisi pleniore Valla
(Certè candidus, & benignus in te)
Integræ titulo eruditionis
Ornatum voluisset: experire
Dum te iudice se obtulit paratum
De facto vitio Latinitati:
Vnus quo reliquos agebat omneis,
Cui te præ omnibus eximebat vnum.

Bartholemæi Facij.

HVNC Spedia intimum Lunensi in portu Liguriæ oppidum protulit, vtriusque linguæ peritia insignem, sed certè clariorem, si Genuensium victorias de Veneto hoste naualibus prælijs partas, in corrupto iudicio perscripsisset: nam Valla, quanquam suspectus Hostis, & irrisor, nihil eum æqua prudentia, nihil ex lege conscribendæ historiæ, dum illa conderet, perpendisse testatur. Sed Alfonsus rex veræ gloriæ cupidus, eum ideo liberali stipendio conduxerat, vt res suę bello gestæ, quæ erant absoluto scriptore dignissimæ, posterorum memoriæ mandarentur. Eo nomine quanquam in diuersa materia Vallæ æmulus factus, obtrectatione laudis peracrem virum ita pupugit, vt talionis immortali vulnere facilè suscepto clarior euaserit: alioqui secundam famam meritus, quum Arrianum de rebus Alexandro Magno gestis, è Græco Latinè loquentem edidisset. Subsecutus est properè hostem Vallam pari, ac importuna Fatorum iniuria elegantioribus studijs ereptum, ita vt non infacetè hoc carmen epitaphio subscribendum ederetur:

Ne vel in Elysijs sine vindice Valla susurret,
Facius haud multos post obit ipse dies.

Latomi.

Qui Vallam nequijt viuum superare, petendum
Duxit ad infernas isset vt vmbra domos,
Copiolas nostras ait, vt qui læserit omneis,
Coniungam doctis manibus, & moritur.

Guarini Veronensis.

AB hoc insigni viro, Græcæ, Latinæque literæ obscuris illis tēporibus, antiqui seculi normam, quadratæq; structurę ordinem, & diu quæsitum decus receperunt. Huius quoque immortali beneficio, Strabonem fermè totum legimus, atq; item aliquot Plutarchi Vitas in Latinum accuratè cōuersas. Hæc parta laus manauit ad filium qui tali hæreditate peculiariter honestatus, æmulatione patris, quū ijsdem studijs operam dedisset, rem vtiq; & familię & nominis dignitatē diligenter adauxit.

Vespasiani Strozzæ.

Hunc tibi consensu tumulum Ferraria magno
Pro meritis posuit clare Guarine tuis.
Tu pater eloquij, geminæ tu gloria linguæ,
Præcipuus iuuenum moderator eras.
Te duce nostra vigens studijs florentibus ætas,
Pierio priscis certat honore viris.
Nec Verona minus tali se iactat alumno,
Quàm celebres veteri nomine tollit auos.
Primus & extremus te nouerat orbis, & vltra
Humanum virtus se tulit ista gradum.
At nos hic senio resolutos condimus artus,
Candida sidereas incolit vmbra domos.

Eiusdem.

Hic veneranda tegit magni lapis ossa Guarini,
Vtraque lingua suo mœreat orba patre,
Hoc Verona decus terris dedit, abstulit ætas
Longior, ad Superos mens pia fecit iter.

Latomi.

Famam qui celebrem, nomenq; reliquit honestum,
Guarinus, vixi, dicere iure potest.
Qui latuit viuens vel habet per crimina nomen,
Ille nihil moriens perdidit: ast abijt.

Petri Pauli Vergerij.

IS Iustinopoli in Histria natus, Chrysoloræque discipulus, Græcas literas ex purißimo fonte haustas, illustribus discipulis humanißimè refudit, vt inductis paßim eius linguę riuulis, Italiam planè sitientem irrigaret. Latinè autem scribendi, singularis eo seculo facultas enituit, vti apparet ex eo libello, qui de educandis Liberis ad exactam disciplinam, peramœnè atque prudenter scriptus me puero in scholis legebatur.

Latomi.

Hic sunt Vergerij sepulta docti
Non fama, & pietas, nec eruditi
Fœtus ingenij: sed ossa tantùm,
Et quicquid tumulo solet recondi,
Terrenum, breue, lubricum, caducum.
Viuunt illa, manentq;, & vsq;, & vsque:
Et vel Elysijs recepta campis,
Viri manibus, vt piæ ministræ,
Adsunt: & meritum astruunt honorem:
Vel per ora hominum volant, cauentq;

Nemo-

Ne mortis rabidum tulisse dentem,
Vel totus tumulo perisse, seclis
Vllis Vergerius queat videri.

Iacobi Bracellij Liguris.

RAECLARO huius exemplo liquidißimè constat, non esse vsque adeò dura atque aspera Ligurum ingenia, quum à quibusdam damnatæ eius terræ glabris cautibus aßimilentur, vt non facilè Musarum cultura molliantur. Scripsit enim Alfonsi Regis res bello gestas, omnium scriptorum collatione, qui nuper antecesserint, longè grauißimè, si eius seculi nondum perpolitam eloquentiam cum ea conferamus, quæ demum inducta subtiliore antiquorum imitatione candidior euaserit.

Latomi.

Asseris Alfonso meritos virtute triumphos,
Opes, duces, & oppida.
Asserit Alfonsus studij tibi præmia, nomen
Interque doctos nobile.
Adde quod alterius quæ est vita, est mutua: neuter
Cadente stabit altero.
Hoc reor esse, quòd olim non insulsa vetustas
Iunxit Camœnas Gratijs.

Georgij Vallæ Placentini.

VI disciplinas, literasq; omnes, vno ingenti volumine complexum, multa potius didicisse, quàm in eo celeri transcursu perdiscenda posteris reliquisse videtur: quandoquidem coaceruantis omnia, indefessèque scribentis, requisitus ille Romanæ elocutionis spiritus omnino defuerit, quo vno voluminum vita præclarè alitur, longißimeq; producitur.

Latomi.

Et tibi, Valla, tui stat opinio magna laboris,
Futura semper posteris honestior.
Quid tum? si pulchri curam, speciemq; negante
Tum seculo, deesse Momus dixerit?
Et viuunt multi, facie vel tubere turpes,
Tamen Sybillæ quos statim haud censent libri
In mare portandos. tibi stat tua fama, Georgi,
Vtcunq; forsan altero pede claudicet.

Ioannes Simoneta.

IC Francisci Sfortiæ res gestas, elocutione, texturaque operis C. Cęsarem alludendo imitatus, Latinè perscripsit: is demum liber, vt diffusius, in castrisque pręsertim à militibus legeretur, à Landino in Etruscum sermonem conuersus est. Erat Ioanni germanus frater Cichus: ille in Brutijs natus, qui Galeacio à coniuratis interfecto, quum pupilli incorrupta fide tutelam suscepisset, nefaria ambitione Ludouici patrui captus, damnatusque fatalis constantiæ suæ abscissis ceruicibus pœnam subijt, mitiore aliquanto Fortuna erga Ioannem, quum in eadē quęstionis acerbitate diu tortus euaserit, valido scilicet apud Tyrānum pudore, ne videretur ingratè sublatus, qui patrem summę virtutis principem, ne vnquam interiret, beneficio literarum immortalem effecisset.

Latomi.

Quid, Simoneta, negas relatam gratiam,
Qui de Tyranni non ita es meritus patre?
At dira fratrem quæstio iam absorbuit.
Et tu perieras: sed datum hoc est gratiæ,
Tormenta quòd post multa non occideris:
Nam vt innocentem te probes, nil egeris.
Immo, inquis, est relata: sed tyrannica.

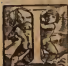
Bernardus Iustinianus Venet.

IC à prima patriæ nascentis origine Historiam scribere orsus, quod susceperat graue munus elegantissimè perfecit: ita, vt eum nobili gloria dignum existimemus, quum patritius, eruditoque patre genitus, quod patriæ debebat egregiè, cumulateque persoluerit.

Latomi.

Quærere debueras aliquem toto orbe Latino,
O Imperatrix Hadriæ.
Qui quæ gessisti præclara domiq; forisq;,
Inde vsque ab incunabulis,
Ore, animoq; pari, nullo corruptus amore,
Ad posteros transmitteret
Quæsisti multis, quadam præmortua seclis
Iam parte: nec repertus est.
Ergóne desperas? poteras: sed respice, ciuis
Qui præstet hic Bernardus est.
Quare age, grata suo quantum Verona Catullo,
Persolue: ni plus debeas.

Christophori Personæ Romani.

IS inter diuæ Balbinæ flamines, in Auentini montis cœnobio Prior appellatus, Procopium Latinè loquentem fecit, non dubia in Leonardum Aretinum conflata inuidia, qui suppresso Græci authoris nomine, Gothicam historiam, tanquam è varijs scriptoribus decerptam pro sua Iuliano Cæsarino Cardinali, qui ad Varnam ab Amurathe cæsus perijt, nullo pudore nuncuparat.

Latomi.

Forsan erit, Gothicos qui te celebrare triumphos
Non ferat: & dignum te patriáque neget.
Immò nemo suos non inculcare labores
Gaudet, sublatis quæ tulit antè malis.
Eximium præstas patriæ officiúmque, fidémque:
Prociderit: firmo est nunc iterum illa gradu.

Gregorij Tiphernatis.

HVIVS doctißimi viri munere reliquam Strabonis partem quam Guarinus non attigerat, in Latinum splendidè traductam legimus. Fama quoque fertur Herodiani Historias eius ingenio, laboréque fuisse translatas, quasi eas morienti subtraxerit Politianus, vir in literario negocio sæpe conuictus furti: sed vix credibile videtur, vt vir in omni dicendi facultate opulentißimus, idem atque promptißimus, ex alieni ingenij labore famam probro, & calumnia redundantem quæsisse voluerit.

Pontani.

Gregorio sit terra leuis, ver adsit & vrnæ:
Terra ferat flores, vrna liquore fluat.
Plaudat & huic Latium tumulo, plaudatque iuuentus
Itala, Gregorio & Vmbria plaude tuo.

Latomi.

Gregorius toti quo sese proderet orbi,
Pergit Strabonem vertere:
Cum quo nunc peragrat Latiali in veste togato,
Quàm latus ipsius orbis est.
Ingens quod merito pro prauo munus, Apollo
Tamen libenter contulit:
Vel quòd eum sciret longè grauioribus aptum,
Vel quòd fidem cognosceret.

Raphael Volateranus.

VIT hic vir infinitæ propè lectionis, quippe qui disciplinas omnes in aceruum coniecerit, vtili potius in aliena desidia, quàm ad explicatæ doctrinæ decus nobili opere: non multò enim cum sale, & sine ornamento Latinæ orationis, cuncta astricto ordine ita digessit, vt alibi quærenda legentibus indicare videatur. Ea vero quæ de Principibus ætatis suæ scripsit, tanquam timido ore carptim enarrata, rerum superiorum haud dubiè fidem eleuant: ostenduntque ea omnino certa veritatis luce carere, quæ inter adulationem & metum nec præsentis nec futuræ spe laudis, intempestiue publicantur. Sed multum hercle debemus ingenuo gratuitoq; labori, quo hic integritate vitæ vir optimus, delicatis rerum noscendarum compendia demonstrauit, & Procopium de Persico, atque Vandalico bello, syncerè potius quàm splendidè conuertit.

Latomi.

Io, inquam, ito, nec obstrepas, Viator,
Qui vertigini tam graui laboro,
Quòd nullam capio hactenus quietem,
Lustra hîc cum iaceam nouena, & vltra,
Sic me excarnificat sua imbibenda
Phrasi Tullius: absque qua tueri
Vitam posse meos negant labores.
Sed qui nuper adest Erasmus istinc,
Dicit non opus, & monet quiescam.
Illas proinde molestias molestas
Longum omneis iubeo valere. sed tu
Nunc ô summe veni, veni, veterne.
Venit: tu ito, nec obstrepas, Viator.

Antonius Galatheus.

IC è Salentino extremo Italiæ angulo perillustris medicus atque Philosophus, studia quæ sectabatur, optimis literis expoliuit, extenditque ingenium vsq; ad poeticam laudem, ob id à Pontano Hermolaoq; grauissimè celebratus. Eius extant præter Etrusca carmina & Physicæ quæstionis subtiles libellos, Iapygia chorographicè descripta: quæ meo iudicio cum antiquis comparanda videtur. Sed tum cum lepôre doctus & vrbanus apparuit, quum in curatione podagræ leniẽdo dolori, eius insanabilis morbi encomium festiuissimè cecinisset.

Latomi.

Quam laudas, Podagramq́ vocas, Galathee, puellam
Quamuis prostituas, interea ipse premis.

Auelli

Auelli sed posse negas. ergo potes idem
Publicus & mango, mœchus & esse domi.

Ludouicus Cælius Rhodogin.

HVIVS multa volumina lectionum Antiquarum, quum ingentes vigiliarum opes ostentent, pleriq; admirantur: sed ea farrago, tãquam ex vetere horreo laboriose affectateque prolata, delicatis lectoribus quoddam subrancidum olere videtur. Nullus enim compositi ac illustris styli neruus, tanta in compage conspicitur. Sed eum tamen Patauij & Mediolani cum laude, vel ob id, quod egregium totius habitus dignitatem attulisset, è suggestu docentem audiuimus.

Cælij Calcagnini.

Lodouicus ille Cælius, domi & foris
Græcè, Latinéque omnium doctißimus,
Viuet perennis, quodq́ paucis contigit,
Vixit: suæq́ æternitati interfuit.

Cæsaris Scaligeri.

Descripsit Varro, coràm quæ sæpe videbat:
Aut facilè è patrijs prompserat hausta libris:
Varronem extinctum magni sit reddere: maius
Illum maiorem condere: vtrunque dedi.

Latomi.

Cælius ingentem rerum conuectat aceruum,
Et tantùm plenos curat habere lacus.
Vel sine delectu dedit horrea ditia multùm:
Quem tu si facias, lauta palato etiam.
Abfuit vsque adeò nihil, hoc in Cælio haberent
Tempora Varronem quò minus ista suum.

Iacobus Faber Stapulensis.

AB hoc homunculo, genere staturaque perhumili, sed ab ardenti ingenio cum optimatibus haud dubiè conferendo, totius Galliæ iuuentus ad cultarum literarum studia alacriter excitata est. Faber enim ingeniorum appellari volebat: quum in omni ferè doctrinæ genere ad docendum aptißimus haberetur. Defuit in eo, dum scriberet, illa Latini sermonis puritas, quæ diu, aut neglecta apud externos, aut parùm accuratè quæsita, non magnoperè feruida ingenia delectabat. Scripsit Commentarios in Astronomicis, iuuentuti perutiles, & Scholia in Moralem philosophiam, perdiscentibus opportuna: ætate autem confe-

ctus, quum sacras literas attigisset, à Lutherana doctrina non procul absuit, ita vt in ea suspicione senex moreretur.

Cæsaris Scaligeri.

Inuidiosa vtriusque sui sapientia mundi,
Mortalis, Stapulæ quem genuere, Faber.
Iacta alios, qui egeant laudis mea Gallia vestræ:
Nanque meæ potius Gallia laudis eges.

Simonis Vallamberti.

Hac quicunque vrna Fabrum putat esse sepultum
Errat, cælestem non tegit vrna virum.

Latomi.

Hic Stagyrææ recubat doctissimus artis,
Notus formandis ingenijsq́; Faber:
Gallia cui meritos, si est grata, refundet honores,
Et tumulo flores, thusq́; merumq́; dabit.
Hoc magis, extremo quòd tempore penè catastam
Inuidiæ manibus fecerat ipse sibi.
Sed sic Socraticæ decuit decedere vitæ:
Scilicet inuidiæ non sine dente, senem.

Antonij Tilesij Consentini.

IC varia tenuique materia, & minuto semper lemmate delectatus, non ignobilis poetæ nomen tulit, quum in paruis singularis & planè conspicuus esse mallet, quàm in grandi charactère, veluti vnus de populo in turba tot vatum trita, & centies repetita canentium, mediocris & obscurus. Descripsit enim lepidè & diligenter nonnulla curta poemata, inexpectati, ac ideo festiui semper argumenti, & in his Zonarium reticulum, quo sacerdotum serica crumena suspenditur: fictilemque lucernam: tantum sibi olei, dum Musas coleret, exorbentem: & lucentem noctu volucrem cicindelam, puerorum lusibus opportunam. Reliquit & Tragœdiam, in qua Danaem sub aurei imbris nomine, cum multo sententiarum verborumque splendore expressisse iudicatur: ac item breues libellos de Coronis atque Coloribus grammaticis, re inouitate gratissimos. At Romæ in gymnasio Horatium comiter & tenerè professus, sacerdotium à Giberto promeruit, effugitque cladem Vrbis, vt in patria non planè senex interiret.

Latomi.

Pauca millia versuum Thilesi
Te, nec fallimur, edidisse constat:
Viues millia multa seculorum:
Et gratas neget esse quis Camænas?

PETRI

Petrus Alcyonius.

IS quum duarum vrbium suppresso nomine se Hybridam fateretur, diu in chalcographorum officinis corrigendis erroribus menstrua mercede operam nauasset, multa obseruatione ad præcellentem scribendi facultatem peruenit. Sed hic partus honos non erat in conspectu, quum nulla ex parte ingenuis, sed plane plebeis & sordidis moribus fœdaretur. Erat enim impudens gulæ mancipium: ita, vt eodem sæpe die bis & ter, aliena tamen quadra, cœnitaret. nec in ea fœditate malus omnino medicus: quod domi demum in lecti limine per vomitum ipso crapulæ onere leuaretur. Quum aliqua ex Aristotele perperam insolenterque vertisset, in eum Sepulueda vir Hispanus, egregie de literis meritus, edito volumine peracuta iacula contorsit, non hercle indigna tanti philosophi vulneribus, si vindictæ nomine merita pœna mulctaretur, tanto quidem eruditorum applausu, vt Alcyonius ignominiæ dolore misere consternatus, Hispani hostis libros in tabernis, vt concremaret, graui precio coemere cogeretur. Sed luculento opere de toleranda exilij Fortuna, ita eruditionis ac eloquentiæ famã sustentauit, vt ex libro de gloria Ciceronis, quẽ nefaria malignitate aboleuerat, multorum iudicio confectum crederetur. In eo enim, tanquam vario centone, præclara excellens purpuræ fila, languentibus cæteris coloribus intertexta notabantur. Verum non multo post confirmatæ suspicionis inuidiam duabus splendidissimis orationibus peregregie mitigauit, quum in clade Vrbis vehementissime inuectus in Cæsarem, populi Romani iniurias, & Barbarorum immanitatem, summa perfecti oratoris eloquentia deplorasset.

Latomi.

Charybdis illa, & gurges Alcyonius,
Hic, viuere, immo bibere, postquàm desijt,
Exhalat altam exæstuando crapulam;
Vt quam bibens, viuens volo, haud concoxerat,
Bustum frequenteis obsidere vultures,
Miluos, & vpupas, noctuasq; conspicis:
Innata queis est fœda vel voracitas,
Vel lucis odium, vel cupido sordium:
Fuère in illo cuncta quæ domestica.
Vt illa oletum olens anima spurcissima
Nunc iure talem sortiatur hospitem;
Phœbo scelestam vindicante iniuriam,
Qualem ipse sacris præbuit se literis.

Petri Martyris Angleriæ.

IS est, qui apud Verbanum Cisalpinæ Galliæ lacum natus, Oceaneas decades rerum Indicarum conscripsit, quum in Hispania ascitus in regiam, Ferdinando Regi ingenij ac industriæ suæ operam obtulisset. Nactus enim materiam luculento scriptore dignissimam, id ingenuè fideliterque præstitit, quod mediocris ingenij vires tulerunt, sic vt ingentis & peramœnæ occasionis argumẽtum, his præbuisse videatur, quibus liberales Musæ, ad ornatè copioseque scribendum, facultates amplissimas contulerunt. Extat eius legatio ad Campsonem Gaurum Memphiticum regem suscepta, viriliter integerrimeq́ue descripta, quo vel breui opere, sublatæ demum Sultanorum tyrannidis, & Mamaluchorum equitum, quorum nomen nobis erat obscurius, memoria relinquitur. Sed tum importunè decessit, quum Ferdinandi Cortesij in altero ad Occidentem orbe inuento subactoq́; inusitatæ felicitatis victorias scripturus esse videretur.

Latomi.

Quid Petrum veteri hic in orbe quæris?
Iuit res superis nouas relatum.

Gabrielis Altilij.

GABRIEL Altilius in Lucania natus iunioris Ferdinandi regis præceptor, vsque adeò molliter, ac admirandè in elegis, & heroico carmine excelluit, sicuti ex Epithalamio Isabellæ Aragoniæ perspici potest, vt Pontani atque Actij testimonio, antiquis vatibus æquaretur. Is virtutis merito, Policastri (ea vrbs olim Buxentum fuit) antistes factus, à Musis per quas profecerat, celeriter impudenterq́ue discessit, magno hercle ingrati animi piaculo, nisi ad spem non iniustæ veniæ ob id culpa tegeretur, quòd ad sacras literas nequaquam ordinis oblitus tempestiuè confugisset. Mortuus est in sacrata sacerdotij sede, sexaginta annis maior, tulitque Pontani pietate, supremi officij nobile carmen, quod pro titulo vrnæ marmoreæ incideretur.

Pontani.

Et tibi dant tumulos Musæ, meritumq́; sepulchrum,
Et tibi dat titulos quæ tibi culta Charis.
Altili ô venerande iaces hîc? hac iacet vrna
Pontificale decus? pontificalis honos?
Ergo agite ô Nymphæ Sebethides. ergo age virgo
Parthenope: ad tumulum spargite Veris opes:
Sparge tuos flores, florum fœcunda Patulci:
Et tu sparge tuas Antiniana rosas.

Attilio

Altilio requiem dic, ô Chari, dic age, Clio:
Luceat Altilio lux fine fine meo.
Quisquis adest, pia verba sonet, madeatq́ sepulchrū
De lachrymis: madeat Pieri rore tuo.

Basilij Zanchij.

Minciadæ in ripa veteris prope mœnia Mantus
Errat & in Thusco concinit vmbra lacu:
Dum canit, argutos cantus imitatur oloris,
Dulcibus extremum dum canit ante diem.
Scilicet Altilij post funera dulcis imago,
Nunc repetit patriæ limina cara suæ:
Nunc tumulum inuisit magni propè busta Maronis
Sebethus placidis quæ fluit amnis aquis.
Talis Persephone, talis Ledæa propago,
Alternis superas idq́ reditq́ vias.

Latomi.

Audijt Altilius desertis transfuga Musis:
In quarum tabulis nobile nomen erat.
Sed quid peccauit, si demereatur, vt olim
Carminibus Phœbum, nunc pietate Deum?

Marcellus Virgilius Florent.

XIMIA huius fuit in blando vultu, cultoque sermone suauitas, et quum è suggestu iuuentutem doceret, aut in corona loqueretur, doctrina multiplex, ipsaq; varietate mirabilis. Ex eo autem officij munere, quod antea Aretini, Pogijque fuerat ab epistolis Reipublicæ operam præstabat: quum suppeteret otium tertio muneri vacare erat solitus. Susceperat enim Dioscoridem omnino traducendum expetentibus medicis. petebat enim ex eo labore non obscuram laudem, quòd in perdifficili herbario negotio ab ineunte ætate accuratissimè desudasset. Sed edito opere statim in publicum exierunt duæ omnino diuersæ interpretationes; altera Hermolai, quæ extincta putabatur, altera Ioannis Ruellij Galli à Latini styli mundicijs multò maximè laudata. Extat etiam nobilis oratio in concione habita, quum Laurentio Medici Iuniori militaris Imperij insignia traderentur.

Latomi.

Et tibi Vergilium dederunt, Florentia, Diui,
Quo nomen instar Mantuæ
Nobile sustineas: illa aurea quatenus ætas
Permittit isti ferreæ.

Iani Parrhasij

VIR hic honesta familia Consentiæ, quum è suggestu summa facundiæ maiestate Latinas literas Mediolani profiteretur, cunctos nostri seculi doctores, erudito rerum omnium quæ explicaret apparatu, ac vna præsertim rotundæ pronuntiationis gloria superauit. Duxerat vxorem Demetrij Chalcondylis filiam, qua felici cognatione, & socer, & gener, mutui suffragatores in scholis vtriusq; linguæ imperium tenuerunt, tanta Parrhasij fama, vt Triuultius summæ dignitatis sexagenarius Imperator, inter iuuenes auditores conspiceretur. Edidit commentarios in Claudianum, et Nasonis Ibin, recõdita eruditione refertißimos. Nouißimè autem in manibus erat penè absolutum volumen de Rebus abstrusis per epistolam quæsitis. Sed Mediolano excedere coactus est, quum ludimagistri regionum sæpe ab eo reprehensi redargutique, ac ob id inscitiæ pudore decoquentes in eum conspirassent, ita vt lasciua fabula Insubrum auribus grauis excitaretur, tanquam auditores parum pudicè dilectos corrumperet. Verùm ab ea futili calumnia, tanquam literarum nomine clarißimus conducente Leone cum Basilio vxoris fratre in Vrbem venit, sed tãti suggestus honore diu perfrui non potuit, articulari morbo membra omnia sæuißimè deformante, vnde ei maturatus in patriam reditus cum vitæ exitu contigit.

Pierij Valeriani.

Parrhasius quantum picturæ contulit olim,
Parrhasius noster contulit eloquio.
Ille fuit celebri deductus origine Phœbi:
Hic genus vnde trahat, scripta diserta monent.
Ille suos velat tenebris ex arte labores,
Hic aperit clausum quicquid erat in tenebris.

Latomi.

Ianum, respiceret quòd tempus vtrunque Latinum
Prisca ætas gemina fronte fuisse refert:
At nunc Parrhasio, doctrinæ nomine, Iano
Cor geminum, & pectus nemo fuisse neget.

Georgij Sauromani Germani.

HIC in Italia, quum Iuris ciuilis studio operam dedisset, eamque facultatem sine forensi agitatione parum nobilem, nec fructuosam esse fateretur, ad humaniores literas ingeniũ traduxit, adeò feliciter, vt duabus orationibus in laudem Caroli Cæsaris publicatis, totius Academiæ iudicio, Longolio plenior atque torosior censeretur. Ob id ciuitate Romana donatus est, egitque tenerum sodalem apud Acade-

Academicos exuta quidem omni vocis, moris, atque habitus asperitatē per aliquot annos, dum minuta Cæsaris negotia procuraret, Leoni, Hadrianoque & demum Clementi eloquentiæ nomine non ingratus. Sed in tumultu captæ vrbis ab Hispanis, omnibus fortunis exutus, ne in tormentis expiraret, à Germanis ita seruatus est, vt non multò post grassante pestilentia, cum filio concubina aque perierit.

Latomi.

Ille hic Germanæ non vltima gloria terræ,
Despecto in tumulo, at nobili in Vrbe iacet.
Hanc dedit externo raræ facundia linguæ,
Illum gentilis miles, & atra lues.
Ipse tamen viuit, sed quomodo mortuus? inquis:
Laudati æternis Cæsaris in titulis.

Cælius Calcagninus Ferrar.

HIC diu in patria iuuentutem docuit, honestissimo patre, sed incerta matre genitus, ab Atestino Principe sacerdotio donatus est, quum fœcundum, miteque ingenium, & elegantes mores ad literas attulisset. Pronior erat ad Elegos, quandoquidem in pedestri oratione ieiunus, & scaber, & sine dulcedine numerorum affectatus haberetur. Dum enim multa legisse videri vellet, & plurima docere percuperet, in Epistolicis quæstionibus, & titulo inepto, & toties vsurpata ab alijs materia nasutos offendit, & bilem mouet nobilibus ingenijs, quum in libros Ciceronis de Officijs, inuerecundè prorsus inuehitur, qua in re à festinante Fato beneficium tulisse iudicari potest, quòd luculentam Ciceronis defensionem à Maioragio in publicum prodeuntem, & viuum proculdubio iugulaturam, morte effugerit.

Lilij Gyraldi

Asta, Viator, non est moræ dispendium,
Mortalitatis hoc memor nuperrime
Tibi sepulchrum Cælius construxerat,
Quo doctiorem neminem Sol lampade
Quacunque spargit lumen orbi viderat,
Eheu, repentè raptus hic est conditus,
Cui sunt parem visura nulla secula,
Hic gloriæ, dum vixit, inuidit suæ,
Tot splendida eruditionis lumina,
Quæ maximo, Alcida iubente principe,
Vulgata, densas different caligines,
Quæ passim oberrant sensibus legentium.
Iam abi, Viator, & memento sedulò
Præclara tantùm facta Fata vincere.

Cynthij Gyraldi.

Quisquis Castalidum colit vireta,
Mente vel vigi lipetit serenas
Domus cœlicolûm, vicesq́ rerum,
Naturæ & penetrat vias latentes,
Velputat faciles Deos habere,
Virtutis propriæ fauore fretus
Te Cœli aspiciat, tuumq́ Fatum,
Quo nil deterius dedêre terris
Crudeles nimium tibi Sorores.
Tu quidpulueris (heu modum) Sibyllæ
(Æquo lumine, heu Fata si viderent)
Explere, aut Pyliæ dies senectæ,
Debebas, Lachesi iubente dira
Prô scelus, raperis gradu citato.
Exemplo hoc igitur docemur omnes,
Quàm constent fragili loco perenne,
Quæ nos credidimus manere in æuum.

Latomi.

Nempe, vulgo etiam, innubæ puellæ
Zonam proyciunt, moræq́ mulctant
Casu præcipiti Thalassionem.
Et tu tam veteris tenax pudoris,
Te pro virgine adhuc geris? tuumq́
Times dicere Cœlium, Minerua?
Sed, stulta, vt dubites: quis oris illam,
Quis illam ingenij, quis artiumq́
Illam tam vbere copiam fluore
Ex te matre Dea neget profectam?
Quare si sapis, afferas Minerua:
Ne cœlo genitum parente, Nymphæ
Terrestres sibi vindicent libenter.
Non est, crede mihi, tibi pudendus.

Augustinus Iustinianus Genuen.

HIC è secta diui Dominici linguarum varietate delectatus, Instrumenti veteris, nouique textus Hebraico, Græco, & Chaldæo sermone perscriptos curiosis repræsentauit, graui quidem sumptu, & tenui cum laude, quum impressa domi prælta volumina emptores rarissimos inuenirent, sic vt temerè conceptam spem lucri inanes initæ rationes eluserint. Sed factus inde Nebiensis Antistes, scribendæ patriæ Historiæ negocium suscepit, adeò ineptis ad id ingenij viribus, vt præcipitatæ editionis, malè audiendo, pœnas daret. Nec multò pòst, quum è Genua in Corsicam incerta adhuc tempestate traijcere vellet, in cursu fluctibus obrutus, aut à Pœnis prædoni-

prædonibus interceptus creditur, quum nullum vsquam naufragij, aut piratarum prædæ vestigium apparuerit.

Latomi.

Iustinianus quò abierit ne quærito:
Idscire Olympi quando te Rex noluit:
Sacro trilingui quem edito volumine,
Ad alta cœli transtulit palatia,
Exemplo humanum clanculum Mosaico:
Ne fortè busto lachrymas si impenderes,
Ne quicquam ocellos, lachrymasq́ perderes.

Robertus Valturius.

S Sigismundo Malatestæ Ariminensium Principi, militaris disciplinæ præcepta, è Græcorum & Latinorum Historijs collecta perscripsit: eo luculentiore vtilioreque volumine, quòd explicatis veterum machinarum artificijs, totius bellici apparatus instrumenta secundum picturæ imagines legentium oculis subiecerit.

Latomi.

Queis diruendis turribus,
Et edomandis vrbibus,
Vsa est vetustas machinis:
Dum restitutis denuò
Se munijt Valturius,
Morti, Charonti, & Æaco
Formidolosus factus est.

Matthæus Palmerius Florent.

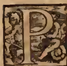

VIVS ingenio, & industria Eusebij libro de Temporibus addita est coronis. Scripsit etiam Historiam Pisanam: atque item poemata Latinis, ac Etruscis versibus, quodam etiam opere Danthis comœdiam æmulatus. Sed id nequaquam prosperè successit, quum de diuinis perperam, incauteque locutus, libro ex Theologorum sententia damnato, crematoque in hæresis Arrianæ suspicionem inciderit.

Latomi.

Tempora iam multis postquam fugientia seclis,
Et velut in tabula gesta priora refers,
Palmeri, insignem præclaro hoc munere palmam,
Morte vel inuidia penè crepante, meres.

Iacobus Angelus Florent.

TOLOMAEI hic Cosmographiam ex Græcis codicibus, & tabulis diligentissimè lineis ex picturæ dimensione expressam, Alexandro Quinto dedicauit: quo munere gentium omnium Historiæ ingentem requisitæ lucis splendorem accepisse videntur, quum narratio maximarum rerum ferè omnis tanquam lumine orbata & manca sordescat, nisi positis sub aspectum regionum tabulis, ex vero situ locorum totius rei gestæ notitia, quod est miræ voluptatis, illustretur.

Latomi.

Et tibi stat meriti è tabulis laus, Angele, summi,
Cum mundo æqualeis sanè habitura dies.
Hinc te perpetuum comitem Ptolomæus habebit,
Pes, oculusq́ alter cuius, & orbis eris.

Hector Boethus.

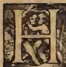
QVI à prima origine Scotorum regum historiam Latinè diligenter perscripsit, passim veteris chorographiæ memor, & moderatæ libertatis nusquam oblitus, ita vt magnopere miremur extare de remotis ab orbe nostro Hebridum, & Orcadum insulis, mille amplius annorum memoriam, quum in Italia altrice ingeniorum tot seculis post eiectos Gothos scriptores omnino defuerint, tanto quidem publicæ dignitatis detrimento, vt non dispudeat maioribus nostris indignari: nisi satius fuerit amissæ libertatis obliuisci, quàm cum infami quodam pudore, calamitatis, ac ignauiæ nostræ vulnera refricasse.

Latomi.

Quisquis ad tumulum obstupescis istum,
Tædas perpetua mirare luce,
Lucem perpetuis adesse tædis:
Et quis sic statuit, cupis doceri:
Fiat. Hic recubat Boethus Hector:
Ille qui patriæ suæ tenebras,
Atque illas patrias, nitore linguæ
Inuecto Latiæ fugauit vltra
Thylen, & vitrei rigoris Arcton.
Persoluunt Scotides proin Camœnæ,
Quum passim incipiant, queantq́ haberi
Romanæ meritas suo parenti
Grateis. & tumulum volunt ad istum
Tædas perpetua micare luce,
Lucem perpetuis adesse tædis.

POLYDO-

Polydorus Virgilius.

HIC Vrbini natus, vbi adoleuit optimis instructus literis in Britanniam transiuit, quum antea lepido argumento Prouerbia, excepta demum ab Erasmo, & eruditissimè amplificata publicasset. Is ab hoc Henrico rege fortunis ad auctus, flamenque Londini creatus, conscripsit Historias rerum Britannicarum, ea fide vt Scotis, & Gallis sæpe reclamantibus, alieno potius arbitrio, quàm suo intexuisse multa in gratiam gentis existimetur, quod in recensendis minorum Ducum nominibus, tanquam gloriæ auidis plurimùm indulserit.

Latomi.

Vrbinum caro, quod abest, transmittit alumnò
Cum gemitu lachrymas, cumq́; rosis violas.
Nam didicit sæuos non iam lacbrymare Britannos,
Nec gemere ad doctûm busta sacrata virûm.
Ah, inquit, gemitus quicunque impendere parcit,
Cum violis vernas non dabit ille rosas.
Transmittitq́; merum: si fortè quis abluat ossa:
Tergendisq́; crocum, cum casiáq́; thymum.
Atque ait: heu, parteis ego quas ardenter obirem,
Pro me, si qua hic est mater, obire rogem.

Gaguinus Gallus.

GALLIA huic plurimum debet: sed de fide illi viderint, quorum interest incorruptam rerum memoriam ad posteros transmitti: nam in his quæ ad Italiam pertinent huius tempestatis, vsque adeò insolenter, & pingui stylo cæcutire solet, vt qui nulla orationis ornamenta in eo conspiciunt, passim eius imprudentiam stomachentur.

Latomi.

Condere quum voluit, iam non condire Gaguinus,
Acrius vt saperet, debuit historiam.
Hoc magis insipida est, quo plus sale tinxeris isto:
Natiuam rerum nam decet esse fidem.

Barinus Becichemus Scodren.

B hoc Dalmata non insulsè Latino Georgij Castrioti Scanderbechi admirabiles res bello gestas quanquam inusitatis excessibus perscriptas legimus. Æquauit enim hic vir amore patriæ, & Barbarorum odio à fide procul abductus, Epirotæ reguli virtutem antiquis heroibus, ita vt iustam egregiæ factorum gloriam, dum supra æquum in laudes prorumpit, suspicione mendacij eleuasse censeatur.

Latomi.

Gesta ab Aloidis trepidanti prælia cœlo,
Nec dum sat promptis ad fera bella Deis:
Robora quum licuit pro paruo mittere telo,
Et capite excelsum perterebrare polum,
Nempe etiam longas ne opus esset iungere scalas,
Thessalus impositum Pelion ossa tulit:
Ausus quum nemo Diuûm se fidere cœlo,
Mutauit fœdis corpora quisque feris:
Donec in Æthnæo fabricatis Lemnius antro
Fulminibus, læto contulit arma Ioui:
Per quæ porrectos per iugera mille Gigantes
Disiecit, summis occuluitq; iugis.
Scribere debueras, hominem celebrasse, Marine,
Est modus, ingenio subsit vt ille tuo.

Iacobus Zieglerus.

VIS eò Latinas literas, quo Romana arma penetrare nequiuerint, peruenisse non miretur? Hic enim in terra Gothica natus ac educatus, adeò exactè, puriter & facundè, Christierni Daniæ, atque Noruegiæ Regis immanitatem, neque ipsi sanguinario Tyranno diu lætam, neque demum Dijs vltoribus neglectam perscripsit, vt eruditis gentibus pudori esse posit: quòd Latinæ facundiæ fruges, sub Cimerio cœlo penè felicius ac vberius, quàm sub hac benigniore, ac temperatiore plaga proueniant.

Latomi.

Quem lictore stylo disertus orbis
Infœnam rabidum trahis Neronem, &
Cædendum pueris palam propinas?
Respondisse ferunt: Quid hoc inepte?
Si me constituis tuum Neronem,
Te oportet Senecam fuisse nostrum.

PAVLVS

Paulus Aemylius.

VNC protulit Verona, Gallia aluit, Ludouicus duodecimus sacerdotio in æde Deiparæ Virginis Lutetiæ Parisiorum exornauit, quod orsus à primis Galliæ regibus mille amplius annorum Gallicam Historiam, Laconica tamen breuitate perscripsisset. Sed in sacri belli enarratione quum Gothifredi Bolionis virtute Hierololymæ caperentur, aliquanto luculentius ita sese diffudit, vt medium iter, non interitura cum laude tenuisse existimetur.

Latomi.

Quæ semel absoluit lambendo simia fœtum,
Plus te (si fas est dicere) Paule, sapit.
Quum natura duas tantùm concessit habere,
Miror te extremam non reperire manum.

Germanus Brixius.

S ad Altisiodorum Galliæ oppidum natus, in poesi lauream meruit, Latino carmine edito, de trium ingentium nauium miserabili conflagratione, quum duę Britannicæ Gallicam cognomento Chordigeram (hæc erat inusitatæ magnitudinis) harpagonibus comprehensam expugnare niterentur. Sed demum emendatiora poemata vario titulo publicauit. Inde verò pedestri orationi deditus, transtulit è Græco, vti Lascaris alumnum decebat, ex Chrysostomo Babylæ vitam, & libros septem de Sacerdotio, puritate sermonis minimè contemnendos. Senescentem, sed adhuc planè robustum inuasit atræ bilis morbus, ob id paulatim sæuior, atque lætalior effectus, quum ex accumulato multo auro dimidiam ferè partem furto sibi subtractam miser sensisset, vt credi par est, à domesticis, quibus nec vitam quidem postea credidit, sic vt in itinere iuxta Ligerim apud Carnutes expirarit.

Latomi.

Nunc sacra cum tractes, quum nunc bona carmina pangas,
Quis, Brixi, vatem te neget esse sacrum?

Nicolaus Tegrimus.

S Lucæ natus, professione Iurisconsultus, post magistratus honestissimos in Italia gestos, patriā Historiam egregia fide perscripsit: & in ea pręcipuè vitā Castruccij, qui Lucę, Pisarū, & Pistorij dominatū tenuit: & magnas Florentinis intulit clades. Cuius viri, si tyrannidis inuidiosum nomen facessat, inusitata bello virtus, singulari laude celebranda iudicatur.

Sed Machiauellus Florentinus Historicus, patrij veteris odij memor, petulanti malignitate, nō interituram memorabilis Ducis famam fabulis inuoluit, quū vitam acerrimi hostis Etrusco sermone scribere orsus tam impudenti, quàm astuto illudendi genere, sacrosanctam rerum gestarum fidem corruperit.

Latomi.

Exoluis patriæ supremum Tegrime munus,
Illi dum veram conficis historiam.
Tam non est illi verè omnia scribere turpe,
Quàm tibi venalem non habuisse fidem.

Camillus Ghilinus Mediol.

CVIVS extat liber Exemplorum, florida per omnes ætates varietate periucundus, ac ipso penè Valerio Maximo argumenti hilaritate festiuior. Ea rerum exempla diligenti, grauique studio collegerat Baptista Fulgosius, gentilium suorum perfidia Genuæ principatu deiectus: sed quoniam Latinæ orationis facultas minime suppeteret, ea materno sermone perscripserat, vt aliquanto post ab hoc Ghilino Latinè verterentur. Fuêre qui existimarent à Iacobo patre id opus longo vigiliarum labore compositum, vt quotam hæreditatis partem obuenisse filio adolescenti, studiosoque liberali quidem indulgentia beneuolentissimi patris, quum in eo eruditi ingenij certa indoles emineret, qua vel alieni operis oborta suspicio præclarè discuti posse videretur. Erat enim Camillus in grauissimis legationum muneribus, ob industriam cum summa fide, prudentiaque coniunctam, diu versatus: ita vt excitatæ fabulæ famam ridendo dilueret, & per vrbane se ab hoc furti genere non ahhorrere fateretur, quando iure damnari non possit amore incensus adolescens, si quid opulento patri arguta manu surripiat. Periȷt in Sicilia apud Carolum Cæsarem Francisci Sfortiæ Legatus, quum debellatis ad Tunetum Barbaris, Augustus Victor ad triumphum in Italiam reuerteretur.

Latomi.

Argueris fœtum tibi suppofuisse paternum:
Dicit Momorum quum tibi turba diem.
Nam quum patris eras hæres ex asse futurus,
Vsum etiam fructum præripuisse potes?
Nempe, ais, hoc gratū est: nec parua est gratia Momis,
Scripta quòd alterius credi vtriusque queant.

IOAN-

Ioannes Reuclinus Germanus.

HIC est ille Capnionis cognomento, è patria lingua in Græcam verso, ne Latinè fumeus euaderet, Germanorum ætate nostra clarissimus, qui inusitato fretus ingenio, Græcas ac Hebraicas, atque item Latinas literas in Germania pari felicitate propagauit, quum arcana Hebræorum confirmandis Christianæ legis præmijs in lucem proferret, effectricémque mirabilium operum Cabalæ disciplinam apud valida, atque expedita ad perdiscendum eius gentis ingenia profiteretur. Extat eius liber de Verbo mirifico, & de Cabalæ scientiæ placitis, eloquentia illustri ad Leonem Decimum perscriptus. Circumferuntur etiam præter grauiores libros, quanquam suppresso nomine, ex eius officina obscurorum virorum epistolæ, admirabili facetiarum lepore cōditæ, quibus ad excitandum risum, cucullatorum Theologorum ineptissimè, atque ideo ridiculè Latina lingua scribentium stylus exprimitur. Vlciscebatur enim infestam nomini suo turbam, iucundissimo satyræ illudentis genere, quum maligna cucullatorum conspiratione tanquam Iudæis parum æquus hostis: ac ex animo planè recutitus impietatis accusaretur. Hic liber auidè coemptus, & euulgatus, adeò grauiter calumniatores eius ordinis percussit, vt coniurationis princeps Hostratus lætali dolore sauciatus interierit: & reliqui æstuantes à Leone suppliciter impetrarint, vt edicto diuendi, atque imprimi vetaretur: sed edicti maiestatem Reuclinus falso ingenio ludificatus, secundum epistolarum volumen, tanquam ex titulo minime vetitum, altero quidem aculeatius impressoribus tradidit, ita vt cucullati miserè cum Hydra luctantes, animos in ea lite despondérint. Hostrati autem tumulo hoc nobile carmen, Capnionis puer affixit.

Hic iacet Hostratus, viuentem ferre patique
Quem potuêre mali, non potuêre boni.
Crescite ab hoc taxi, crescant aconita sepulchro,
Ausus erat sub eo, qui iacet, omne nefas.

Latomi.

Esses quòd patrio cognomine fumeus, hosteis
Reddidit audenteis Capnio, credo, tuos:
Dum tibi deberi Fatis incendia credunt:
Illi non segnes quæ properata struunt.
Quum potius ratio cognominis arguat istud,
Flamma quòd ipsorum nil nisi fumus erat.

Ioan. de Monte Regio Germ.

VNC enim vnum admirabili ſolertia diuini ingenij, Aſtronomorum omnium qui hactenus floruerunt præſtantiſsimum veneramur: quum decimam ſphæram totius cœleſtis globi ſupremam, incluſaſque diurna rotatione rapientem, certiſsima ſupputatione ſibi & poſteris inuenerit: hac ipſa ædepol glorioſa ſapientiæ palma, Thalete, Eudoxo, Calipo, Ptolemæoque ipſo, tantæ ſcientiæ conditore, ac Alfragano, nobilior. Extant eius ſubtiliſsima Commentaria in Almageſtum Ptolomæi & Mathematicæ ratiocinationis exactus atque perutilis liber de Triangulis. Ab hac commendatione eruditi nominis creatus eſt à Xiſto Quarto Ratiſponenſis Epiſcopus, accitusque Romam, vt annum ex vetuſta intercalatione faſtis minimè reſpondentem, ad ſtatas ex curſu lunæ Paſchales cerimonias reuocaret. Quod confici poſſe videbatur, ſubductis ſemel aliquot diebus Martio menſi, qua vna ratione mille & quingentorum annorum exceſſus, in curſu ſideris non plane ſenſilis, toto demum cumulo deprehenſus, emendatiſsimè tolleretur. Sed graſſante in Vrbe peſtilentia Fato ſurreptus, quod maximè cupiebat, præſtare non potuit.

Brunonis Seleri.

Inferior nullo doctrinæ laude priorum,
Doctus in aſtrorum cognitione fui.
Itala me tellus, & me Germania nouit,
Pannonis & ſtudium prædicat ora meum.
Duxit in has celebris primum Purbacchius artes
Ingenium magna dexteritate meum.

Latomi.

Extimuit, penitus nudatas Iuppiter ædeis,
Quum decimas ſphæra cerneret eſſe ſuas.
Hoc homines, inquit, ſubmouimus hactenus orbe:
Ah, propè nunc noſtris prodimur in thalamis.
Et nemo ijs obſtat conatibus? intulit Hermes:
Authorem Parcæ ſed vetuère mori.
Heu, ait, heu miſeros, qui ſic vlciſcimur hoſtem:
Vt ceſſet, Diuum protinus eſſe iube.

Ludouicus Viues Valentinus.

VANQVAM hic ducta vxore apud Belgas liberis operam daret, ſacrarum tamen literarum ſtudia egregio digna ſacerdote complexus, adeò profecit, vt diui Auguſtini librum de Ciuitate Dei luculenta Commentatione adiecta, religioſè admodum illuſtrarit, quum publicè auctus ſtipendio liberales artes profiteretur, legendaque poſteris multa volumina perſcriberet. Nondum ſenex Fato functus

ctus est Brugis, quod est emporium Gessoriaci litoris, prosequentibus magno luctu amissi præceptoris memoriam Belgis omnibus, sed maxime ciuibus Hispanis: quod eo doctiorem in Hispania superesse neminem faterentur.

Conradi Lycosthenis.

Hoc tegitur Viues tumulo, subsiste Viator,
Et presso pacis verba precare gradu.
Quin etiam costum, violas, & thuris honores,
Viui da prompta debita dona manu.
Qui dum sic verbis, rebusq́ exornat ad vnguē,
Per non tentatas maxima quæque vias:
Nostra ætas vincit veteres, atque omnibus illis
Viuem, quem contra ponere possit, habet.

Eiusdem.

Doctrinæ columen, decusq́ vitæ
Viuem ne tumulo hoc puta Viator
Condi, sed tenues soli fauillas.
Nam non mors violenta, non edaces
Ignes, non series vetusta secli,
Non vires chalybis, licet potentis,
Non fluctus pelagi, licet ferocis,
De vita poterunt tulisse Viuem,
Doctrinæ columen, decusq́ vitæ.

Latomi.

Quò syngrammata, dic amice Viues
Tam multa accumulas? an vt perennem
Hoc tibi redimas labore vitam?
Quantum ergo placitis Deûm, Stygiq́
Iuratæ tribuis? perennitati
Nam reponere te ac tuos labores,
Teste agnominis hoc tui vocablo
Omnes fulmine sancière tacto.
An non id tribui cupis Deorum
Decreto, at merito tuo labori?
Quod quum non potuit Deos latere,
Credo gratuitum hoc iniisse pactum,
Vt nolint siquidem, crepentq́ viues
Nullo munere, sed tuo labore.

Cosmus Pactius.

OSMVS Pactius ex amita Leonis Decimi genitus, nobili vir ingenio, elegantique doctrina praeditus, quum esset Florentinus Archiepiscopus, Maximum Tyrium Platonicae sectae philosophum è Graeco in Latinum scitissimè vertit. Nec in eius ingenui muneris labore cessaturus videri poterat, tanquã virtutis & pietatis amore flagrantissimus, nisi importuna mors, vix dum Leone auunculo ad Pontificatum prouecto, & optimorum consiliorum studia, & paratae purpurae honorem intercepisset. Haec subinde studia Alexander germanus frater, diuerso, nec vtique multum felici itinere secutus est. Ad scribẽdas enim tragoedias ingenium appulit, eruditum hercle, sed aliquantò quàm cothurnatum poetam deceret aridius, quòd etiam & gracilitas ipsa totius habitus, & angustae vocis exilitas ex viuentis fronte promitterent. Poeticam autem Aristotelis, non ineptè, vti difficilem, in Latinum verterat. Ob id tanquam ex concepta artis ratione tragoedijs incumbebat, verùm adeò intemperanter, vt Graecas & ex his praesertim Iphigeniam in Latinum pariter, & Etruscum carmen vertendo, propriique inuentionis alias effundendo, quae in theatris agerentur intẽtae libidini vix modum imponeret: quanquam ab Etruscis histrionibus repudiarentur: qui exibilantis populi iudicium maximi instar periculi omnino fugiendum existimabant, quòd ea poemata versibus constarent pede vno longioribus: ex noua scilicet, ac ob id insolenti nostris auribus Graecorum imitatione, quae numero & modo prorsus infaceto tanquam enormis, nusquam nisi Graecissantibus arrideret. Iure itaque nouae inuentionis exemplar, nemine imitante, apud ipsum authorem stetit atque consenuit: vsque adeò difficile est, obsoletis nitorem, & nouis authoritatem feliciter attulisse.

Latomi.

Pactius effugit perituros Cosmus honores,
Vt sempiternos sumeret. Quid perdidit?

VBET postremò desiderare quorundam externorum imagines, Germanorumq; praesertim, quum literae non Latinae modò cum pudore nostro, sed Graecae & Hebraicae in eorum terras fatali commigratione transierint: ita vt eorum qui iam fato functi caeteris clariores euaserunt, veras imagines à viuis, & pari laude florentibus, efflagitare non dubitem, quando id ab humanissimis, nisi violato Musarum sacramẽto, frustra expectari minimè possit. Quis enim nisi planè barbarus & impius, vel exiguam laudem sine piaculo defunctis inuiderit, quan quam ex peculiari sua ingenij foecunditate nullo aeuo perituris? Pertinet hercle in quota parte exoptatae laudis ad producendam vitam, in albo atque ordine praecellentium hominum recenseri, agnoscique item ex vera oris effigie, ostendique posteris in perstricta nec inutili editorum operum censura, vnde nouam nobilitatem veluti liberali, nec sperata quadam adoptione ad cumulatum

decus

decus induerint. Emicuit dudum perillustris eruditio in Ioanne Oecolampadio, sed profectò clarius & luminosius illuxisset, nisi Christianæ hostiæ sacramentum repudiasset. Eadem ferè nouæ sectæ libido Zvinglium in sacris literis apud Heluetios clarum incessit. Contigit & honestissima laus ex studio nobilium literarum Bilibaldo Nurimbergensi, cuius extant nonnulla opera ex Gregorio Nazianzeno piè translata, & Cosmographiæ liber ex Ptolemæo accuratius quàm antea traductus, & totius Germaniæ vrbium descriptiones, eruditam lucem obscuris regionibus afferentes. Quis Vadiano ex sancto Gallo Heluetiorum insigni pago, nouæ atque vetustæ Cosmographiæ curiosus, gratias non aget? quum libellum Pomponij Melę perutili commentatione ex breui & obscuro, magnum illustremque reddiderit? Miramur quoque diligentiam laboremque viro regia in aula conspicuò longè honestissimũ, Cuspiniani Viennensis, à quo ciuili quadam facundia Germanorum & Byzantiorum Cęsarum Imperia, propinquitates, stemmata, mores, atque exitus referuntur. Viget apud nos eruditi nominis authoritate Copus Basiliensis, ab exacta doctrina, felicique artis industria medicus, Francisco Galliæ regi magnoperè repetita sæpe memoria, desideratus. Suspicimus etiam ingenium Conradi Goclenij, vertendi Græca docendique facultate, apud Belgas magnoperè celebratum. Venerantur Iureconsulti nostri Zasium ex Harudum Constantia, humani iuris intelligentia, cum exactissimis scriptoribus conferendum. Floret adhuc apud nos prædulcis & grata memoria Beati Rhenani: ex eius enim ingenij liberalitate officinaque libraria, optimarum literarum magnas opes ad nos peruenisse conspicimus. Sunt etiam in celebri fama Camerarius, Græcæ atque Latinæ linguæ ita peritus, vt scribendo pernobilis Ciceronis imitator euaserit: & Copernicus absolutæ subtilitatis mathematicus: atque item Albertus Crantzius, qui Danorum & Sueuorum regna ad extremum borealem Oceanum, nostris obscura, facundissimè descripsit. Sed qua demum veteri sodalitio digna pietate imaginem tuam, vt Elogio nostro coronetur expectauerim, Vrsine Gaspar Vindelice, paucis antè annis morte prępropera nobis erepte? nobiles enim poetas lęto carmine, historicos verò styli grauitate superabas: sed in cumulo honestissimæ laudis, vti integer vitæ scelerisque purus, tranquilli animi probitate periculosi officij munus feliciter adimplebas, quum Maximilianum summę indolis adolescentem, Ferdinandi Cęsaris designati filium, patrui fortuna dignissimum, perfectis moribus ac literis erudires. Sed cur reliquos enumerare non desino, postquam inanis spei votum, infinitus eruditorum numerus interrumpit? offertur enim lætissima seges ab ipsa mirabili Germanici cœli fœcunditate. Occulta hercle siderum commutatione euenisse arbitramur, ut illud cœlum, molestis Boreæ flatibus, frigore geluque damnatum, horrida dudum torpentiaque ingenia mollierit ac excitarit. Neque enim contenti sua vetere militiæ laude, qua Martium decus Romanis gentium victoribus ereptum, stabili disciplinæ seueritate feliciter tuentur: ipsa etiam pacis ornamenta, literas, optimasque artes decoquenti Græciæ, ac Italiæ dormitanti (quod pudeat) abstulerunt. Patrum siquidem nostrorum memoria, architecti in primis, ac exinde pictores, statuarij, sculptores, mathematici, & peragutę manus artifices, ac item aquileges, septempedarijque mensores, è Germania petebantur. Nec mirum quum antea inusitatæ & portentosæ inuentionis æreas formas excudendis li-

bris,& formidanda bello aenea tormenta nobis attulerint. Sed haec infesti seculi fortuna, non vsq; adeo illis benigna mater, & nobis immitis extitit nouerca, vt nihil omnino ex pristina haereditate reliquerit. Tenemus enim adhuc (si fas est vel modeste gloriari, tota pene libertatis possessione spoliatis) synceræ & cōstantis eloquētiæ munitam arcem, qua (si castis Musis placet) ingenuus Romani candoris pudor, aduersus externos inexpugnabilis conseruatur atq; defenditur. In hac enim statione ad perenne decus, optimo cuiq; ciui intente vigilādum erit, vt Bembo, Sadoletoq; signiferis, quod reliquum est è tanta maiorum substantia, generose tueamur: quāquam inani miseriarum nostrarum solatio, post quam non iniquo iure apud nos conuulsa libertas interijt: qua vna proculdubio altrice studiorum, bonas artes excitari, propagariq; conspicimus.

QVVM iam confecto priore volumine, quo fato functorū imagines continentur, ad secundum non inuita Minerua peruenerim (id enim de viuis erit) censuræ periculo grauius quidem, sed ingeniorum illustrium religiosa commendatione iucundius, operæpretium existimaui, eorum nomina profiteri, quo tabulæ pictæ in nostro conclaui immortalibus dicato spectantur. Sit hæc enim delectæ sedis, & instituti operis certa nuncupatio, vt vel hinc viri elegantes, tāquam aridentis augurij læto nomine accepto suorum ingeniorum monumenta ad posteritatem æterna prospiciant, nec ideo grauatè morē gerere velint, honesta mihi pariter ac ipsis & deniq; grata omnibus expetenti. Appello enim eos, qui literarum amore voluptates abdicarunt, & bona spe diuturnæ laudis aluntur, num laudari vel à mediocribus poetis ineptum putent? Superbè quidem insaniunt, si alienæ liberalitatis munera fastidiant. Idcirco mihi satis fuerit, Italos blandè ac humaniter admonuisse: neq; enim eos adeo austeros, & illiberales fore crediderim, quin imagines scitè pictas ad Musæum minimè transmittant. Quid enim inuerecundius, ne dicam agrestius admitti poterit, quàm ab exemplo tot insigniū virorum omnino discessisse, qui hoc eruditæ benignitatis officiū lætissimè præstiterūt? Quamobrē annotata nomina subdidimus, vt qui absunt, certam sedē benignè sibi relictam intelligant: si in hac florida ac immortali corona, conspici decorum existimarint. His equidem ingenuis lusibus nostris primus vigiliarum suarum fructus prædulci libatione degustabunt. Quid enim viuenti, ac vtique de ingenij virtute benemerito beatius accidere potest, quam repræsentata alieni iudicij testificatione, gloriam præsentire? Quid porro lætius atque iucundius, quàm interesse posteritati suæ, & denique Fatis inuitis mortē nō timere? quam nemo nisi anxius ante ipsum inuidiæ lacessentis euentum non timuit.

Nomina eorum qui adhuc viuunt & præclara fœcundi ingenij gloria perfruuntur, hæc sunt. Imagines autem eo seriatim ordine sedem obtinent, vt dignitatem omnem, vel fortunæ vel generis, ipse vnus ætatis honos antecedat.

NOMINA EORVM QVI IN TAbulis habentur.

PETRVS BEMBVS CARDINALIS.
BAPTISTA ÆGNATIVS.
IACOBVS SADOLETVS CARDINALIS.
GEORGIVS TRISSINVS.
HIERONYMVS FRACASTORIVS.
HIERONYMVS VIDA EPISCOPVS ALBANVS.
IOANNES PIERIVS VALERIANVS.
ROMVLVS AMASÆVS.
ANDREAS ALCIATVS.
MARCVS ANTONIVS FLAMINIVS.
PHILIPPVS MELANTHON.
IANVS VITALIS.
REGINALDVS POLVS CARDINALIS.
DANIEL BARBARVS.
ANTONIVS MIRANDVLA.
PHILANDER GALLVS.
HONORATVS FASITELLVS.
BASILIVS ZANCHIVS.

Sed qua ſpe alienæ benignitatis munus expectauerim, quum hæc noſtra cupiditas ad externorum imagines extendatur, niſi viri nobiles adiutent, honeſtisque votis arrideant? Nulla enim res eſt, vel non planè ardua, quæ illuſtri patrocinio non indigeat, vt rectè matureque perfici ac impetrari poſsit. Rogabo itaque veteres patronos, in prouincijs dignitate atque opibus præcellentes, ſic vt eos etiam piè obteſter per communia Muſarum ſacra, vt hoc officium expeditè ac liberaliter præſtare velint. Quid enim non præſtabunt ſacrati Proceres, qui ſe alumnos amatoresque Muſarum profeſsi, nunquam veræ gloriæ nomen contempſerunt? ita vt vel ab vltima Sarmatia, qua Latinæ linguæ ſepta, Roxolanorum niuibus terminantur, mihi minimè defuturum ſperem Ioannem Dantiſcū Varmienſem Epiſcopum, qui multis legationum functus honoribus, & poetica lauro coronatus, ſuæ gentis nobilitatem ad eandem laudem accendit, ad quā præclarè aſpirant Philippus Padneuius, Martinusque Cromerus? Nec in hoc ædepol erudito munere collocando, ſuſpensè cunctabitur generoſus ille Muſarum hoſpes Otho Truchſes, Germaniæ decus, & ſacri Senatus ornamentum: quum eius explorata liberalitas neque vſu conſeneſcat, neq; præterita exiſtimatione ſatietur, nec aliud quicquam niſi extra inuidiam poſitum perenneque reſpiciat. Nec id hercle mirum, poſtquam ille alioqui multis importunus maturatæ purpuræ ſplendor, nec perſtrinxerit oculos, nec memoriæ neruos eliſerit, nec quicquam de ſyncero nobiliq; pudore vel leuiter inumbrarit. Patefecit enim innatæ virtutis ſtudia, in hoc dudum apud Vangiones conuentu longè grauiſsimo, quum ſumma authoritate præſes, ideoq; Reipub. cauſa vehementer occupatus, omnes numeros perfectæ virtutis expreſſerit: ita vt ab eo iam non paucos quidem, ſed ex feraci ingeniorum Germania, integram per imagines lectiſsimo

Quid enim amico veteri, erudita præsertim, ideoque minimi sumptus munera cupienti non tribuet? qui perenni studio Græcis atque Latinis Musis sacra facit: qui ingenia fouet, productaque in regiam eruditi principis liberalitate, protinus exornanda in luce constituit? Huic igitur non immeritò viri doctissimi morem gerent, benigneque docta ora pictoribus præbebunt, ipseque ante alios Perionius, vel religionis amore sacratis inclusus septis, qui Aristotelem Ciceronis ore loquentem fecit, dum Strebæum pari æmulatione conspicuum, glorioso certamine superare contendit. Quid non tribuet sodali Danesius, qui Budæi præceptoris imaginem huc vsque transmisit, vir hercle summa eruditione Romanoque iudicio insignis, à quo propediem absolutæ felicitatis partum expectamus? Nec puto Lazarum Baiphium, libris de re Vestiaria Naualique percelebrem, & Gulielmum Pellicerium explicato totius rei herbariæ negocio, publicæ vtilitati consulentem, quicquam vetere amicitia indignum admissuros. Nec desiderio meo prorsus illudet ipse Castellanus, præcellentis doctrinæ meritò perpetuus comes ascitus regi, v inter mollissima cœnæ tempora rerum omniũ origines, & euentus infinitæ regis memoriæ recondenda repræsentet. Consequentur & hos Tusanus, in rei literariæ substantia Budæi præceptoris astutus hæres, quum id tantùm adierit, quod certum & salubre videbatur, totam autem parum comptæ elocutionis intemperiem effugerit. Nec ab his vestigijs longè aberunt poetæ duo planè suaues & teneri, Salmonius Macrinus, Nicolausque Borbonius, & Regius, qui pedestri oratione poetarum honoribus adæquatur. Postremò & ipse Vatablus, quanquam in celeberrimo gymnasio plenis subsellijs superbus, suam vel Hebraica duritie non planè facetioris effigiem denegabit. Sed ad quemmodò confugiam, qui in Hispania præcellentium ingeniorum delectum habeat, ac eleganti viro dignum huius non indecore liberalitatis officium præstet? Inter multos hercle, qui seuerioribus diuinarum rerum ac humanarum studijs dediti, tanquam Reipublicæ, priuatæque maximè vtiles iudicantur, rari occurrunt elegantium literarum ornamentis insignes: quòd hic omnis Latinè scribendi lepore parum grauibus inani ambitione quæsitus, nulla omnino subsidia serijs facultatibus, sed impedimenta nonnunquam afferre videatur. Qua de causa quum vigente adhuc seniorum opinione, ipsi etiam totius Hispaniæ proceres, hæc studia tanquam importuna militiæ penitus abdicarent: hic excellens cultus, quo disciplinæ omnes exornantur, aliquantò serius quàm alias in terras, in Hispaniam peruenerit: ita vt hæc terra alioqui rerum omnium ferax, acerrimorumque in primis, & sublimium ingeniorum altrix, quæ tot nobiles æternosque poetas ac oratores Romanæ ciuitati quondam inseruit, hoc toto, quod suspicimus illustris eloquentiæ honore, penitus orbata censeri possit. Agnouere tamen nonnulli maiorum incuriam, Nebrissa monitore, ingeniaque sua ad hanc laudem feliciter extulerunt, in queis nuper emicuit Garcias Lassus, Horatiana suauitate odas scribere solitus: sed generosè ad fastigium euadentem, dum alteram militiæ laudem ardenter appetit, mors acerba clusit: & casu quidem ignobili, quum ad aquas Sextias e turricula ab agrestibus lapide capite ictus, spectante Cæsare concidisset. Sed hodie procul dubio Ioannes Sepulueda Cordubensis, ipsam eximiæ laudis arcem obtinet, qui Græcæ peritus linguæ, & scientiarum propè omnium validis instructus præsidijs, dum assiduè, atque ideo feliciter stylum exercet, eloquentissimus euadit.

Huic autem proximum accedere audimus Martinum Silicæum Carthaginensem Episcopum, qui lectiſsimis moribus ac literis, virilique ingenio & caſta facundia, dum Philippum Cæſaris filium perſanctè & ſolerter edocet, optimum Principem ad paternum decus, & ad regni felicitatem inſtituit. Reliqua porrò ingenia quæ fœcunditatis egregiæ aut maturæ frugis ſpecimen præbent, indicaturum ſcitè atque fideliter crediderim Franciſcum Mendocium Cardinalem, quem accipiendis de manu ſummi Pontificis ſolemnibus Senatoriæ dignitatis ornamentis propediem expectamus. Hic enim ſupra generis antiquum decus, ampliſsimam ex optimis literis laudem ſpectat, potiturque iam parta ex his ſtudijs inſigni gloria, quæ nixa veræ virtutis radicibus nunquam defloreſcet. Ea porro ingenia, quæ vltima terrarum Luſitania ad Oceanum nobis abſcondit, à Michaele Syluio Cardinale non diu quidem expectabimus. is enim à varia doctrina poeta cultiſsimus, ac omnis elegantiæ iucundus arbiter, ſtudia noſtra vehementer amat & laudat, patrij decoris planè cupidus, ſupra reliquos animoſæ gentis honores, hoc literatæ laudis nomen, tanquam non poſtremæ, ſi nō ſummæ gloriæ minimè contemnit. At quid poſtremo ab vltima Britannia expectauerim? niſi lugubres fortaſſe imagines? quum ibi optimi paulò ante Regis importuna crudelitas, æternæ laudis proceres excisa planè virtute ſuſtulerit.

FINIS.

IN IOVIVM.

Poſtquàm relegit omnium
Prouinciarum Iouius intimos lares,
Nec instituta ſubſtitit
Via, vel alto territus montis iugo,
Hinc diuidentis Italos,
Illinc Iberos bellicoſa Gallia,
Vel æſtuoſis Adriæ
Illinc procellis, hinc profundis fluctibus
Turbatus Inferi maris:
Sed inter acreis euagatus milites
Interq́ rauca cornua,
Et fuſa victorum hinc, & hinc cadauera
Non otioſa indagine
Tot inde retulit libros annalium:
Mox vtriuſque littoris
Ora remenſa, diligens felicibus
Piſcator inde retibus,
Auara quicquid ante Neptuni manus
Celauerat nobis, tulit.
Nunc inquietus patre deductus Ioue,

Animusq́

Animusq́ue terrestribus
Non rebus explendus, velut celeri Noto;
Elatus vbi cœlestibus
Explere sese latius potest:
En aureo promit penu,
Quantum supremo Iuppiter manu polo
Pulchri recondit: & quia
Nunquam moueri cœlites queunt loco,
Vt sustulit Fati dies,
Veras recepit singulorum imagines:
Quas dedicatas Apollini,
Musisq́ue Larium colentibus lacum;
Beata continet domus.
Has si videre longa te vetat via,
Aut morbus, aut senium graue,
Præsens libellus indicabit, aureo
Quouis monili carior.
Vos hinc remordet illa si cura, arduum
Tentate cœlum, posteri
Quod summa virtus sola dat recludier.

PAVLO IOVIO EPISCOPO NVCERINO, MVSARVM CVPIDINI

Ioannes Latomus.

SED quid, Paule Ioui, tibi rependam?
Doctus non ego: nec tuo repostus,
Vt hoc nomine debeam, in theatro:
Quod neque ambio, nec tamen recusem:
Quod nemo faceret, quis hoc videri
Non loco, nisi rusticus, præoptet?
Grateis, Paule, tamen tibi rependo,
Communis meriti, ac honoris ergò:
Quòd doctos habeam loco parentum,
Scriptores venerer libenter omneis

Candore ingenuo fideq́ summa,
Et quanto ingenio licet, nisi illi,
Aut sint planè athei, aut palàm nefanda,
Quæ non scribere præstitisset, edant.
Horum nomine, Maximo, optimoq́,
Huic Paulo Iouio, hospiti benigno
Musarum, & Charitum pio parenti,
Doctorumq́ probissimo patrono,
Tantas accumulo, aggeroq́ grateis
Tantas & toties manu, styloq́:
Quantas & quoties pro agris receptis
Et caris pro ouibus Deo refudit
Suo Vergilius: vel ipse Naso
Læto pectore reddidisset, idem
Si de Tartareis locis Getarum
Ad caram patriam redisset exul.
Nam quòd pulchrius, hospitaliusq́,
Adde splendidius benigniusq́
Vllis in regionibus, vel annis,
Aut vllo abs homine, vtlibet potente
Factum legimus? at caret profectò
Exemplo Iouij profusus ardor.
Quid? Si quis Phalaris, Vitelliúsue,
Aut latro impius, aut rapax danista
Conatus simile huic fuisset? an non
Vitæ ille maculam eluisset omnem?
Et doctos studio hoc suo benigno
Ad perenne decus sibi obligasset?
At quid nos Iouio rependere, æquum est?
Qui vir optimus, integerrimusq́,
Perque omneis adeò politus artes,
Quiq́ arteis adeò poliuit omneis,
Vt vix inuenias parem, aut secundum:
Non parcit sibi, sumptibusq́ tantùm,
Vt hic saltem habitent benè ac honestè,
Quotquot non nisi commodè hospitari
(Sed quò deueniant, quis approbabit?)
Censura Iouij pia merentur,
Ob illa ingenij beata dona.
Non illi titulos perenniores?
An non carmina perpolitiora?
Non encomia, debitosq́ honores?
Non grateis referemus auctiores?
Non laudes cumulatius canemus?
Laus est, Magne Ioui, tua hæc perennis,
Et tua est pietas peculiaris

Hæc, quòd non modò vindices disertos
Afferasq́ viros, ita vt palàm ausint
Morti oppedere, nec timere morte
Blattas ac tineas voraciores:
Sed quòd insuper id, quod eſt caducum
Et mutabile maximè, puta oris
Dices effigiem perennitati:
Et quales fuerint velis videri,
Quosiam vix meminit fuiſſe quiſquam.
Laus hæc eſt Ioui peculiaris.
In mortem hactenus expedimus omnes
Os, denteis, calamum, manus, et vngueis,
Nos ſua quoties rapacitate,
Tollenda optima quæque prima, lædit:
Quid? vel vnius æſtimauit aſsis,
Tum conuitia, tum malos Iambos,
Verborumq́ malorum onuſta plauſtra?
Quin & reddimus proteruiorem
Nunc, ſed nunc fremit, ingemit, doletq́,
Quòd ne corporibus quidem necandis
Sit ſatis ſemel expediſſe telum.
Sic Ioui bone, ſic iô triumphe.
Huic morti inuideamus vſque, & vſque,
Magno quiſque animo, inuidenter omnes:
De qua nunc retulit nouum triumphum
Hic noſter Iouius. Qui & ipſe quamuis
Quaſdam illi exuuias ſuas reliquit,
Quæ Deûm comitem minus decerent,
Et cœli nimis hoſpitem grauarent,
Veſpillone quidem eſt abuſus illa,
Quòd ſi quis Iouium velit videre,
Muſæum petat. eccum, in hac corona
Cum Phœbo & ſocijs vides Camœnis
Scribentem ſimul, loquentem
Quod non vlla ſatis ſtupebit ætas,
Quod tum afficiet ſtupore cœlum,
Quum curſum remorabitur dierum,
Et iam præteritos vehet recenteis,
Quid tandem illius, obſecro peremit?
Sed vt te iubeam, Ioui, valere,
Quo te nomine (ſi nouum neceſſe eſt)
Appellem, dubito. Iouis? nec illud
Auguſtum ſatis eſt, licet propinquum.
Phæbi, aut Mercurij? meres vtrunque.
Es iuncto ſimul aſt vtroque maior.
Sed quid te vocitem? Patrem deorum?

Sed iam Iuppiter hoc praeoccupauit.
Musarum Venerem? sit istud aptum,
Et quod praetulero: at nihil virile est.
Sed cur non puerum marem locamus,
Musarumq́ Cupidinem vocemus?
Euge, illud lepidè, bene ac venustè:
Musarumq́ Cupidinem vocemus.
Nam quis aptius, efficaciusq́,
Tardas exacuet, trahetq́ menteis,
Vt credant lepidas, amentq́ Musas,
Et sic depereant furore multo?
Vt vel de media subinde nocte
Confessum veniant suos amores,
Ad fores vigilent licet repulsi,
Ab ijs non abeant nisi intromissi?
Atque ipsum furere arbitrentur esse
Sat magnum sibi praemium laboris?
Qui flammas melius propaget istas,
Quàm (Musae inuitis) Cupido vester?
Atqui id quod facies, rogas, veneno?
Non vllo iaculoue, proculue:
At quodam ingenioso honoris aestro,
Quo quisque immodico feretur aestu
Ad illa optima, Literas & Arteis?
Locum scilicet vt decentiorem in
Musaeo referat: quod est laboris,
Honor perpetuus, suprema meta.
At tu Magne Ioui vale perenne,
Musarumq́ vale, vale Cupido,
Qui nobis aperis nouam hanc arenam.

INDEX POETARVM

NOSTRAE AETATIS ILLVSTRIVM, QVORVM EPIGRAMMATA, PRÆTER NOVA Ioannis Latomi Bergami in singula doctorum virorum Elogia, hoc in opere variè dispersa continentur.

ACTII SYNCERI.

Fran-

POETARVM.

FINIS.